LEGEA LUI MANU

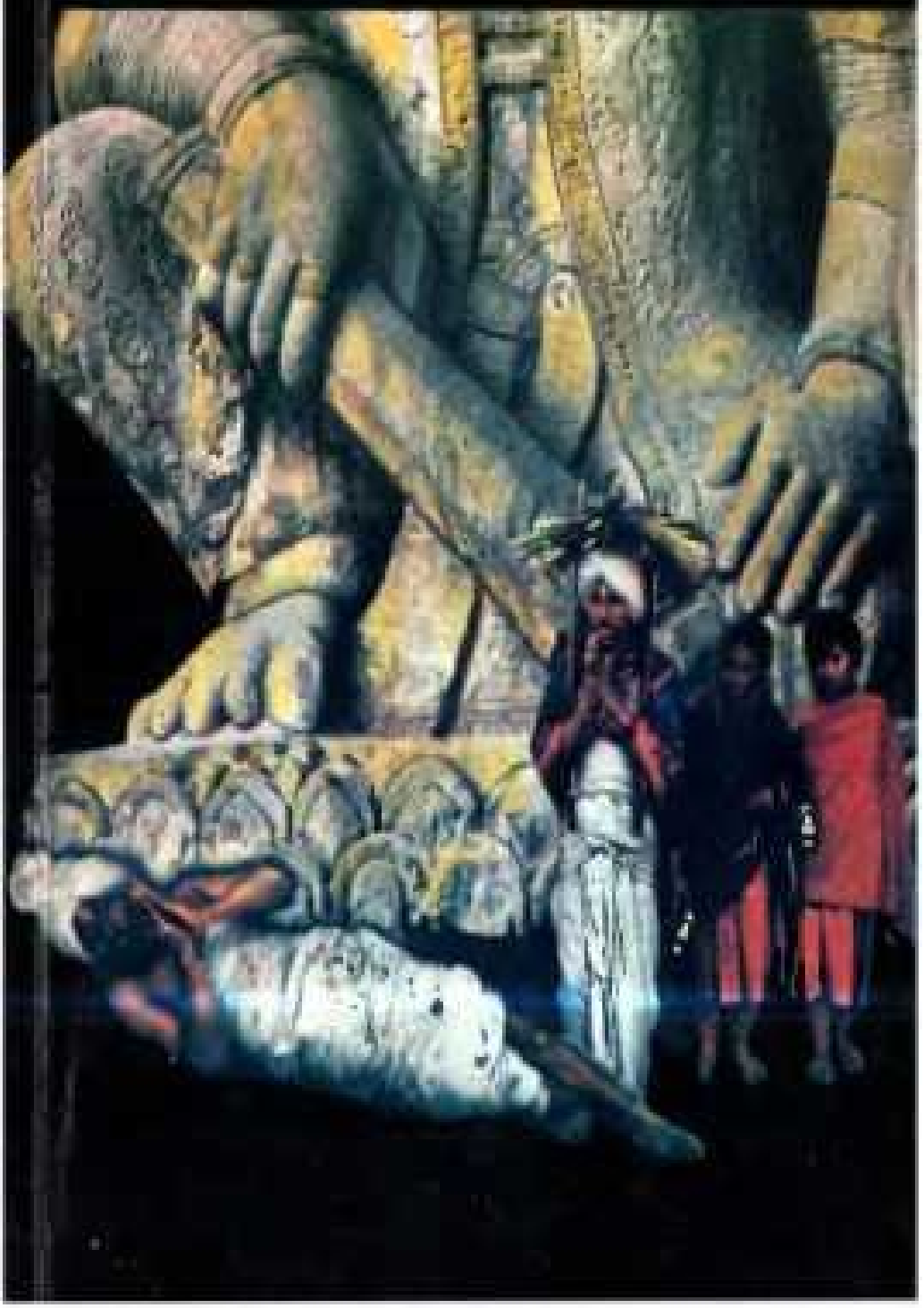

LEGEA LUI MANU

Traducător IOAN MIHĂILESCU

S.C. CHRATER B. S.R.L.

NOTA EDITURII

Prezenta lucrare reprezintă reeditarea ediţiei populare traduse din franceză de Ioan Mihăilescu, profesor, în 1920, la Facultatea de Teologie din Bucureşti, după A. Loiseleur- Deslongchamps.

Legile lui Manu, în sanscrită Manava-Dha.rma-Sastra, constituie cel mai important cod de legi al Indiei antice, atribuit de tradiţia hinduistă lui Manu, primul om.

Acest cod s-a păstrat într-o versiune datînd din sec. II î.e.n. — II e.n. şi a contribuit la consolidarea sistemului social bazat pe caste al brahmanismului.

În text s-au făcut modificări de natură ortografică, păstrîndu-se stilul şi termenii adoptaţi de traducător.

PREFAŢĂ

Manava-Dharma-Sastra ') sau Cartea Legii lui Mânu *este o scriere a cărei vechime se numără cu miile de ani. Totuşi data precisă când ea a luat fiinţă nu s-a putut ¡stabili. Singurul lucru ce s-ar putea spune, fără a greşi, este că ea nu-i mai veche de veacul al XIII-lea, nici mai nouă, decît veacul al VI-lea înainte de era creştină. Fixarea acestor limite se întemeiază pe însuşi cuprinsul ei, căci mărturii multiple, care să ne lămurească asupra timpului compunerii ei, nu se cunosc. însăşi mărturiile sau criteriile interne, adică scoase din cuprins, sînt întrucîtva clasice. Esenţa acestor mărturii o formează caracterul religiei cuprinse în Legea lui Mânu. Această religie este brahmanismul, adică credinţa în Brahma, ca zeu suprem, etern, nemărginit, principiu şi esenţă a lumii, creator şi distrugător al totului. Afară de el se pomenesc şi' o mulţime de alţi zei, ca : Indra, Agni, Varuna, Soma, Yama ş.a. precum şi multiple genii şi spirite, dar toţi sînt subordonaţi lui Brahma şi îndeplinesc ro- ,luri secundare. Toate aceste divinităţi secundare avuseseră mai înainte un. rol principal, fuseseră divinităţile -propriu-zise sau de căpetenie ale indienilor şi ‘căzuseră de la această treaptă, trebuind să cedeze locul lor lui Brahma. Ele reprezentau însufleţirea şi îndumnezeirea puterilor naturii, pe cînd*

Brahma este personificarea şi îndumnezeirea rugăciunii. Se ştie exact din istoria religiei

[1] *Sastra* înseamnă *carte* şi *ştiinţă, Dharma* înseamnă *lege* şi *Manava* (Mânu) este numele autorului

.indiene că concepţia panteistă a brahmanismului despre Dumnezeu şi lume a urmat concepţiile naturaliste, dar în ce anume timp s-a operat această schimbare de credinţă, nu se poate preciza. Concluzia ce putem trage de aici, cu privire la vechimea cărţii Legile lui Mânu, este că aceasta n-a putut fi scrisă decît în timpul cînd naturalismul vedic fusese învins şi înlocuit de panteismul brahmanic. Cea mai adîncă vechime în care s-ar putea pune petrecerea acestui însemnat fenomen religios şi deci originea cărţii de faţă ar fi, probabil, veacul al XIII-leaî.e.n.

Dacă originea acestei cărţi nu poate fi nici mai veche decît veacul al XIII-lea nici mai nouă decît veacul al VI-lea î.e.n. nu înseamnă că şi materialul cuprins în ea datează tot din acest interval de timp. Materialul pur religios este fără îndbialâ din acest timp, căci atunci a înflorit brahmanismul, de-al cărui zeu suprem — într-un anume fel chiar unic — Brahma este vorba la fiecare pas şi cu care stau în strînsă legătură o mulţime de practici şi datine religioase. Sînt însă multe alte practici, datine, obiceiuri şi rînduiri de tot felul din viaţa publică şi privată, a căror factură este cu sute şi mii de ani mai veche decît credinţa în Brahma, ca personificare a rugăciunii sau pietăţii şi decît cultul său. Úñele din acestea sînt fără discuţie aduse de indieni odată cu venirea şi aşezarea lor în India, sînt o moştenire arică şi s-au păstrat neschimbate în forma lor străveche. Care anume sînt acestea, ni le arata identitatea sau asemănarea tor cu practicile, datinele, obiceiurile şi rînduirile corespunzătoare ale celorlalte popoare arice din Asia şi Europa.

Termenul „lege“ din titlul cărţii nu trebuie luat în înţelesul modern, ca o sumă de dispoziţii sau prescripţii privitoare la o anume problemă, sau ca o normă de conduită într-o direcţie sau împrejurare oarecare, ci ca normă generală de conduită, sau ca o culegere cît mai completă de reguli ce trebuie urmate în viaţă. De aceea Legea lui Mânu cuprinde

principii de teologie, de metafizică şi cosmogonie, precepte de morală, de pedagogie, de economie domestică şi rurală, de comerţ etc. ; reguli pentru îndeplinirea actelor cultului, a datoriilor conjugale şi către rude, prieteni şi străini : datoriile castelor principale şi ale celor secundare, atît unele faţă de altele, cît şi ale membrilor castei între ei; noţiuni de politică internă şi externă, de strategie şi tactică ; sfaturi pentru încheieri de alianţe politice şi militare, apoi amănunţite legi agrare, civile, penale, comerciale, sistemul măsurilor şi greutăţilor etc. etc.

în general privită, Legea are colorit şi sancţiune religioasă, ca toate legile popoarelor vechi.

Faţă de legile atribuite altor legiuitori, cum au fost Kratuf Vrihaspati, Parasara şi Narada, Legea lui Mânu s-(i bucurat de o trecere deosebită şi ea formează şi azi baza dreptului indian Ipublic şi privat. Tăria ei provine, cum a spus-o însuşi Vrihaspati, din faptul că ea a fost redactată în sensul scrierilor sfinte — al Vedelor — de al căror spirit nu se depărtează în nici un punct.

Forma originală a Legii a fost aceeaşi pe care o are şi azi, adică împărţită în slokas *sau stanţe de cîte două versuri, sau distihuri, o specie de metru foarte întrebuinţată la indieni. Numai întinderea nu este cea actuală. Astăzi ea constă din două mii şase sute optzeci şi patru de stanţe, pe cînd, dacă este să credem tradiţia, la început ar fi constat din o sută de mii şi ar fi fost destinată, în această extindere, pentru zei, iar pentru oameni s-ar fi rezumat mai întîi la douăsprezece mii, după aceea la patru mii de versuri.*

Textul Legii, care este foarte concis, a fost lămurit de numeroşi cbmentatori indieni. Printre aceştia se numără Medhatithi, Govindaragia, Dharanidhara şi Kulluka-Batta, despre care nu se ştie exact în ce timp au trăit. Acesta din urmă este, după mărturia celor mai mulţi sanscritologi europeni, cel mai de seamă. De el şi de un altul, numit Raghavanada, al cărui comentariu se păstrează în manuscris de „Bibliothèque Nationale“ din Paris, s-a condus A. Loiseleur-Deslongchamps, autorul lucrării după care s-a făcut traducerea de faţă.

Despre Manu, căruia i se atribuie compunerea acestei Legi, nu se ştie nimic precis. Ceea ce se spune în text despre el ţine de domeniul mitului. Cu toate acestea n-avem nici un motiv să ne îndoim de existenţa sa istorică, numai că nu putem şti cînd a trăit şi cine a fost.

Importanţa ce prezintă această carte pentru cunoaşterea vieţii religioase şi morale a poporului indian în faza brahmahică a religiei sale, este ceea ce a hotărît pe subsemnatul s-o traducă în româneşte, pentru a înlesni astfel înţelegerea vieţii acestui popor, care excelează prin bogăţia experienţei pe tă- rîmul religios între toate popoarele vechi, despre care se ştie că erau, fără excepţie, foarte religioase. Afară de aceasta, cine nu va citi cu plăcere descrierea vieţii casnice şi sociale a vechilor ari, care se desprinde din litera Legii lui Manu şi nu va constata cu uimire şi satisfacţie, izbitoarea asemănare dintre multe credinţe superstiţioase, obiceiuri şi datini ale poporului român, din trecut şi de astăzi şi cele pe care le ţin indienii de mii de ani de la strămoşii lor ? în multe chestiuni, privirile scrutătorilor trecutului nostru vor trebui să se îndrepte, călăuzite de Legea lui Manu, către ţărmurile Indului şi ale Gangelui, spre a afla adevărata obîrşie a unor aşezăminte şi datini, care s-au socotit împrumutate cu totul din alte părţi decît venite din Orient odată cu cei dintîi ari care s-au aşezat în Europa. De pe acolo vom găsi obîrşia felului cum se depunea jură- mîntul în procesele

pentru pămînt, cum, se împăr- ţeau izlazurile, importanţa pe care românul o dă pomemlor pentru morţi, datele la care se fac pomenile şi unele obiceiuri de ,la ele etc. etc. Aceste cîteva lucruri, fără a mai înşira altele, arată că lucrarea de faţă nu interesează numai pe teologi, ci şi pe jurişti, istorici, economişti şi sociologi şi că munca depusă pentru traducerea ei nu poate fi zadarnică, nici citirea fără folos.

Trebuie să adaug, pentru deplină lămurire, că traducerea am făcut-o după A. Loiseleur-Deslong-champs «Lois de Manou» *(Paris, Garnier Frères), afară de care nu cunosc altă traducere în vreo limbă europeană decît pe a lui* William Jones : Institutes of Hindu low, or the ordinances -of Menu etc, *pe care, în timpurile grele, în care am tradus, n-am putut s-o am la îndemână. Numai textul este tradus după Deslongchamps şi cît s-a putut de fidel, pe cînd notele explicative sînt sau prelucrare sau opera traducătorului, deoarece multe din explicaţiile date de traducătorul francez sînt astăzi învechite, sau în totul nepotrivite cu progresele realizate de studiul Istoriei Religiilor.*

Multe explicaţii s-au dat chiar în text şi se deosebesc prin aceea că s-au tipărit cu caractere deosebite sau paranteză.

TRADUCĂTORULCARTEA INTII

CREAŢIUiNEA

1. Mânu şedea cu gîndul îndreptat spre un singur lucru, cînd maharşii[1] se apropiară de el şi, salu- tîndu-l cu respect, îi adresară aceste cuvinte :

2. Sţăpîne, binevoieşte a ne descoperi în chip exact''şi pe înţeles legile care privesc toate castele *primitive*[1] [2] şi castele ieşite din amestecarea celor dmtîi [3]

3. Căci, ţu singur, Stăpîne, cunoşti faptele, începutul şi adevărata noimă a acestei reguli

1 *Maharşii* sau marii rişi sînt o clasă superioară a ri- şilor, iar cu toţii la un loc sînt compozitorii şi cîntăreţii imnurilor vedice. Şi unii şi alţii treceau înaintea poporului de sfinţi.

2 Castele primitive şi principale în acelaşi timp sînt patru : casta preoţească sau a *brahmanilor,* care este şi cea «nai înaltă ; casta regilor şi a războinicilor sau a militarilor, *kşatryas,* care vine ca rang după casta preoţească, deci a doua ; casta agricultorilor şi negustorilor, *voisyas,* este a treia castă şi casta servitorilor, *sudras,* este a patra şi cea din urmă. (Vezi stanţele 31, 87 şi urm. din această carte).

3 Din amestecul între membrii castelor principale se nasc alte caste şi din amestecul acestora între ele iarăşi altele destul de numeroase. Despre acestea se vorbeşte amănunţit în cartea a zecea.

obşteşti care fiinţează de sine, este nepricepută, a cărei întindere mintea omenească n-o poate socoti şi care se cheamă Veda[4].

4. Astfel, întrebat de aceşti mărim moşi înţelepţi, Cel a cărui putere e nemărginită zise, după ce salută pe toţi : „Ascultaţi“.

5. Lumea văzută era un întuneric, neînţeleasă, fără însuşiri deosebitoare, neputînd fi cunoscută cu mintea, nici descoperită, părînd cu desăvîrşire adormită.

6. *Cînd termenul descompunerii*[5] *se împlini,* Stăpînul care există prin el însuşi, care nu poate fi cuprins cu simţurile, făcînd văzută această lume cu cele cinci stihii şi cu celelalte principii, strălucind de slava cea mai curată, se arătă şi risipi întunericul.

7. El pe care numai spiritul îl poate pricepe, care este mai presus de organele simţurilor, care n-are părţi văzute, cel veşnic, sufletul tuturor fiinţelor, pe

4 *Veda* este cartea sfîntă a brahmanismului. Ea constă din patru părţi : *Rig-Veda* sau Veda, cuprinde cele mai vechi imnuri religioase ale Indiei ; *Sama-Veda* sau Veda cîntecelor, cuprinde cîntecele care se intonau de preoţi la aducerea jertfelor şi care au la bază imnuri din Rig-Veda *ţ Yagiur-Veda* sau Veda rugăciunilor şi a ritualului jertfelor. Numele însuşirii spune cuprinsul ; *Atharva-Veda* sau *Brahma-Veda* este o colecţie ceva mai nouă de rugăciuni şi de formule magice. De multe ori fiecare parte a Vedei este socotită ca un întreg şi de aceea auzim vorbindu-se de Vede, la plural.

5 După concepţia brahmanică lumea se dezvoltă sau trăieşte 4 320 000 000 de ani solari sau omeneşti sau *o zi a lui Brahma,* după care se descompune, se distruge, sau nimiceşte şi rămîne astfel o perioadă de timp tot atît de lungă, care se cheamă noaptea lui Brahma. După aceea iar înviază sau se reface, pentru ca să se nimicească din nou şi aşa mai departe, la infinit. -De această decompunere este vorba în această stanţă. Lumea actuală nu este dar cea dintîi. Ea a mai existat cel puţin încă odată., (Despre ziua şi noaptea brahmanică vezi stanţa 72 din această carte).

care nimeni nu-l poate înţelege, desfăşura toată splendoarea sa.

8. Hotărând în cugetul său a face să iasă din substanţa sa feluritele făpturi, el produse mai în- tîi apele în oare puse o sămînţă.

9. Aceasta se făcu un ou strălucitor ca aurul, aşa de strălucitor ca astrul cu mdd de raze şi din ou se născu El însuşi, Brahma[6], strămoşul tuturor fiinţelor.

10. Apele s-au numit naras, pentru că sînt făcute de Nara (Duhul dumnezeiesc) ; aceste ape fiind cel dintîi loc al mişcării (ayama) lui Nara, el s-a numit Narayana[7] [8], ce) care se mişcă (umblă) pe ape.

11. Prin Cel ce este, prin cauza nepătrunsă, veşnică, prin fiinţa (în sine) şi nefiinţa (pentru simţuri), s-a produs dumnezeiescul bărbat (Puru- şa), sărbătorit în lume sub numele de Bralhma.

.12. După ce locui în acest ou un an de-ai lui Brahma[0], Stăpînul despărţi oul în două numai cu gîndul.

13. Şi din cele două jumătăţi făcu cerul şi pămîntui, iar îin mijloc puse văzduhul, cele opt

6 *Brahma* este zeul' suprem şi creator al religiei indiene din perioada sau faza numită brahmanică a desfăşurării acestei religii. Mai tîrziu el rămîne zeul special al creatiunii. De cînd Vişnu este zeul conservării, iar Siva al distrugerii lumii.

7 *Narayana* nu este altul decât Brahma într-o nouă ipostază.

8 O zi a lui Brahma fiind egală cu 4.320.000.000 de ani solari, un an al lui Brahma este egal cu 4.320.000.000 X 360 sau 3.110.400.000.000 de ani solari.

regiuni cereşti [9] şi neschimbatul aldine al apelor [10].

14. Din Sufletul ¡prea înalt[11], el scoase simţirea (mairnas=mens) oare există {în sine însuşi) şi nu există (pentru simţuri) şi înainte de simţire, eul (ahanoara=oonştiinţa) care stăpîneşte şi conduce ;

15. Şi înaintea simţirii şi a euiui scoase marele principiu intelectual {mahat)[11] [12] şi tot ce are una din cöle trei însuşiri[13] şi cele cinci organe ale minţii eu care se percep lucrurile dinafară şi cele cinoi organe ale acţiunii[14] şi părticelele {tanma- tras) [15] celor cinci stihii.

9[0] Sub numele de *regiuni cereşti* se înţeleg cele 4 puncte cardinale şi cele patru puncte intermediare.

10 Ca cele mai multe din popoarele vechi, indienii îşi închipuiau că deasupra norilor sîpt rezervoare imense de apă, din care se varsă din cînd în cînd cîte o parte asupra pămîntului sub formă de ploaie. Acest ocean ceresc îl numeau ei *abis* sau *adînc al apelor.*

11 Sufletul cel prea înalt sau suprem este sufletul lumii, *Paramatma,* care era socotit ca ceva deosebit pe lume şi de zeul creator şi prin urmare ca o divinitate.

12 Principiul intelectual *Mahat* se mai numeşte şi Buddhi = inteligenţă.

13 Acestea sînt : *sattva* = bunătate, *ragis* = suferinţă şi *tamas* = întuneric.

14[w] Psihologia indiană numără unsprezece organe ale simţurilor, din care zece externe şi unul intern. Cele externe se împart în două şi anume : organe ale inteligenţei, între care se numără : ochiul, urechea, nasul, limba şi pielea, şi organe ale acţiunii : organul vorbirii, mî'inile, picioarele, orificiul anal şi organele genitale. Organul intern este simţămîntul (manas), care este în acelaşi timp şi organ al inteligenţei şi al acţiunii (Vezi cartea a Il-a, stanţa 83 şi urm.)

16. Unind între ele părticelele nepătrunse de minte ale acestor şase principii [16], înzestrate cu o mare energie făcu toate fiinţele.

17. Şi pentru că cele şase părticele nepătrunse de minte, ca să ia formă, se uniră unele cu altele, înţelepţii numiră forma văzută cu numele. de săriră (care atîmă de cele şase părticele)

18. Stihiile se uniră în aceasta (forma văzută) cu însuşirile ce le sínt proprii precum simţirea-, izvor nesecat de fiinţe, se uneşte cu organele trupului.

19. Din părticelele fine şi îmbrăcate cu o formă, ale acestor şapte principii înzestrate cu o mare energie, s-a făcut *lumea* trecătoare, purcedere din Cel netrecător.

20. Fiecare din stihii moşteneşte însuşirea celei care o purcede, aşa că cu cît o stihie e mai depărtată de izvor, cu atît are mai multe însuşiri.

21. Fiinţa prea înaltă dete astfel de la început fiecărei făpturi în parte un nume, un rost şi un fel de a fi, aşa cum se spune în cuvintele Vedei.

22. Suveranul Stăpîn produse o mulţime de zei (devas) cu însuşiri active şi cu suflet şi o ceată nevăzută de duhuri (şadhyas) şi jertfa rânduită de ia început.

23. Din foc, din aer şi din soare scoase el, pentru îndeplinirea jertfei, cele trei vede veşnice, numite, ,Rig-Iagiur şi Sama.

24. Făcu timpul şi împărăţiile lui, stelele, planetele, râurile, mările, munţii, şesurile, văile :

25. Cucernicia aspră, cuvîntul, pofta,

15 *Părticele* (tanmatras) se numesc părţile constitutive sau atomii ori moleculele celor cinci elemente sau stihii : eterul, aerul, focul, apa şi pămîntul.

16 [10] Prin *şase principii* se înţeleg cele cinci elemente sau stihii şi conştiinţa. Felul cum Deslongchamps traduce această stanţă nu e mulţumitor, căci n-are înţeles. Mai înţeleasă este traducerea lui Paufhier, care cuprinde numai cele dinţii stanţe din această carte.

dorinţa, .mînia, (cu un cuvînt) această întreagă cneaţiune,
căci voia să dea fiinţă tuturor vieţuitoarelor.

26. Pentru a stabili o diferenţiere între fapte, el deosebi dreptul de nedrept -şi supuse făpturile simţitoare plăcerii şi durerii şi celorlalte stări sufleteşti potrivnice între ele [17].

27. Din părticele ale celor cinci 'stihii trecătoare, s-a făcut treptat tot ce este.

28. Suveranul Stăpîn a hotărât de la început fiecărei fiinţe o îndeletnicire oarecare şi fiinţa o îndeplineşte de sine ori de cîte ori vine în lume.

29. Oricare ar fi însuşirea ce i-a dat Ga moştenire în clipa creaţiei : răutate sau bunătate, blîn- deţe sau asprime, virtute sau viciu, iubire de adevăr sau strîmbătate, acea însuşire o va găsi de la sine în vieţile următoare.

30. Precum anotimpurile, în revenirea lor periodică, iau în chip firesc însuşirile ce le sînt proprii, tot astfel *îşi reiau* îndeletnicirile şi făpturile însufleţite.

31. Pentru înmulţirea neamului omenesc, el făcu din gura, din braţul, din coapsa şi din piciorul său pe brahman, pe kşatrya, pe vaisya şi pe şudra [10].

32. Impărţindu-şi trupul în 'două, suveranul Stăpîn se făcu jumătate- bărbat şi jumătate femeie şi unindu-se cu partea feminină, dădu naştere lui Virâgi.

33. Să ştiţi, nobili brahmani, că cel pe care Viragi, dumnezeiescul bărbat, l-a produs din sine însuşi,.supunîindu-se vinei petreceri aspre,'sînt eu, Mânu, creatorul totului. ~ ;

34. Eu, dorind să dau naştere neamului

17 Asemenea stări sînt iubirea şi ura, bucuria şi întristarea, dorinţa şi mînia etc.

omenesc, am îndeplinit cele mai aspre practici şi am produs mai întîi zece sfinţi renumiţi (maharşiş), domni peste făpturi (pragiapatds) şi anume :

35. Măriei, Atri, Anghiras, Pulastya, Pulaha, Cratu, Pracetas sau Daşka, Vasişta, Brigu şi Narada.

36. Aceste fiinţe atotputernice creară alţi şapte Mânu[18] [19] [20] [21] [22], pe zei (devas) şi locuinţele lor şi maharşi înzestraţi cu foarte mare putere.

37. Creară pe gnomi (yakşas)[23], pe 'giganţi (rakşasas) [24], pe vampiri .(pisa'cias) [25], pe muzicanţii

18 Felul în care se descrie-aici crearea celor patru ca

19 tegorii de oameni, este raţiunea existenţei castelor şi a ra

20 portului dintre ele. Vezi pentru aceasta stanţa 87 şi urmă

21 toarele din această carte, precum şi cartea a Xra.

22 în actuala zi (kalpa) a lui Brahma se vor arăta, după credinţa indienilor, 14 Mani^yManu autorul legilor din lucrarea de faţă este al şaptelea. Urmează dar că după el vor veni încă alţi şapte. Despre aceşti urmaşi ai săi se spune aici că au fost produşi de maharşiş.

23 *Yakşas* sínt servitorii lui Kuvera, zeul bogăţiei, şi păzitorii grădinilor şi averilor sale.

24 *Rakşasas* sau giganţii sínt genii răufăcătoare. Ei tulbură aducerea jertfelor de către eremiţii pioşi. Numărul lor este foarte mare şi sínt de mai multe feliiri : unii din ei sínt duşmani ai zeilor, cu care stau necontenit în luptă, alţii sínt un fel de vampiri însetaţi de sînge omenesc şi trăiesc prin cimitire şi păduri, etc.

cereşti (gandharbas)[26], pe nimfe (apsarasas) [27] '| pe titani (asuras)[28], balaurii (nagas)[29], şerpii (sar- pas) [30], păsăirile (supamas) [31] [32] şi diferitele triburi ale dumnezeieştilor strămoşi (pitris) [23]

38. Fulgerele, trăznetele, norii, curcubeele lui Indra, meteorii, vârtejurile, cometele şi stelele de toate mărimile ;

39. Pe krnard, maimuţele, peştii, toate felurile de păsări, animalele domestice, fiarele, oamenii, animalele carnivore cu două rânduri de dinţi ;

25 *Pisacias* sau vampirii sínt duhuri doritoare de sînge omenesc şi fac parte din clasa giganţilor, dar pentru că le sínt inferiori, se numără ca'o clasă aparte.

26 *Gandharbas* sau muzicanţii cereşti sínt slujitorii lui Indra, zeul cerului sau al furtunii.

27 *Apsaras* sau nimfele sínt curtezane $au bayadere din cerul lui Indra. Mitologia spune' că ele au ieşit din mare, cînd devas şi asuras o frămîntau în speranţa de a obţine ambrozie.

\

28 *Asuras* sau titanii sínt genii care se află în necontenită luptă cu devas. Unii din ei se numeau *Daityas,* după mama lor Diti, soţia lui Kasyapa, fiul lui Măriei ; alţii se numeau *Danavas,* după mama lor Danu, soţia aceluiaşi maharşi. Ei erau socotiţi cu mult superiori giganţilor.

29 *Nagas* sau balaurii erau semizei, avînd înfăţişare omenească, coadă de şarpe şi gît de coluber naga. Ei locuiesc în infern, Regele lor este Vasuki.

30 *Sarpas* erau un fel de şerpi inferiori balaurilor.

31 [2a] *Suparnas* sau păsările erau păsări divine, a căror căpetenie se chema Garuda. Dimpreună cu fiinţele precedente, păsările erau socotite ca provenind din Kasyapa, fiul lui Măriei, şi diferite soţii ale sale.

40. Viermuşii, viermii, lăcustele, puricii, muştele, ştelniiţele şi toate felurile de ţin ţari înţepători şi în sfîrşit tot felul de trupuri cane nu se mai mişcă.

41. Astfel, din porunca mea, aceşti mărinimoşi înţelepţi creară, prin puterea cucerniciei lor, toată această mulţime de fiinţe mişcătoare şi nemişcătoare, rînduind lucrările lor [33].

42. Să vă spun acum ce anume lucrări au fost hotărîte ficăruia din aceste fiinţe aci (pe pămînt) şi în oe fel vin ele în lume.

43. Animalele domestice, fiarele sălbatice, carnivorele cu două rînduri de dinţi, giganţii, vampirii şi oamenii se nasc din matrice.

44. Păsările ies' din ou, oa şi şerpii, crocodilii, peşttii, broaştele ţestoase şi alte soiuri de animale, atît de uscat cît şi de apă.

' 45. Ţînţarii înţepători, puricii, muştele, stelniţele se nasc din abur cald, ele sînt produse de căldură, oa şi tot ce le seamănă.

46. Toate corpurile, care nu se mişcă şi oare cresc din sămînţă sau din ramuri sădite în pămînt, iau naştere din dezvoltarea unui mugur : ierburile produc multe flori şi fructe şi pier cînd fructele s-au copt.

47. Vegetalele, numite regi ai pădurilor, n-au deloc flori, dar aduc roade şi fie că au şi flori sau numai fructe, primesc şi unele şi altele numele de arbori.

48. Sînt felurite soiuri de arbuşti care cresc ca rugi sau ca tufe ; apoi multe feluri de ierburi, de plante urcătoare şi agăţătoare. Toate aceste vegetale cresc din sămînţă sau dintr-o ramură.

32 [20] *Pitri* sau strămoşii sînt zeii mani, (manes ai romanilor) care locuiesc în lună. (Vezi şi cartea a III-a, stanţa 192 şi urm.)

33 Adică dînd naştere unor fiinţe divine, umane sau animalice.

49. Avînd însuşirea întunericului[34], care se arată sub o mulţime de forme, din cauza faptelor (din vieţile lor) de mai înainte, aceste fiinţe, dispunând de conştiinţă, simt plăcere şi durere.

50. Astfel au fost hotărîte, de la Brahma pînă la vegeiale, transmigraţiunile care au loc în a- ceastă lume groaznică, ce se distruge fără încetare.

51. După ce a produs astfel lumea şi pe mine, Cel a cărui putere este nepătrunsă dispăru iarăşi fiind absorbit în sufletul suprem şi înlocuind timpul creaţiunii prin timpul descompunerii.

52. Cînd acest Dumnezeu se deşteaptă, lumea îşi împlineşte îndată funcţiunea ;, cînd adoarme, spiritul afundîndu-i-se într-o adîncă odihnă, atunci lumea se descompune ;

53. Căci în timpul somnului său liniştit, fiinţele însufleţite şi înzestrate cu principii de acţiune îşi încetează funcţiunile şi simţirea cade în nemişcare.

54. Şi cînd şi ele s-au absorbit în sufletul suprem, atunci acest suflet al tuturor fiinţelor doarme fără grijă în cea mai desăvîrşită linişte[35].

55. După ce s-a retras în întunericul de la început, el, sufletul suprem îşi păstrează încă mult timp simţurile, dar nu-şi îndeplineşte funcţiunile şi^şi dezbracă forma. .

56. Cînd îşi adună din nou principiile materiale fine, intră într-o sămînţă vegetală sau animală şi ia atunci formă nouă.

57. Astfel printr-o deşteptare şi adormire alternativă, Fiinţa neschimbătoare face să învieze şi să moară perpetuu toată mulţimea făpturilor mişcătoare şi nemişcătoare.

34 Vezi mai departe cartea a Xll-a, stanţa 42.

35 Teologia brahmanică învaţă că *Sufletul suprem.,* (Pa- ramatma) este înzestrat cu atotştiinţă. Ca atare el nu doarme niciodată, ci veghează continuu. Cu toate acestea aici este cuprins şi el în legea universală care stăpîneşte lumea.

58. După ce întocmi această carte a legii sale de la început, ea (Fiinţa supremă) îmi porunci s-o învăţ pe dinafară, iar la rîndu-mi învăţai pe Măriei şi pe ceilalţi înţelepţi.Brigu, oare este de faţă, vă va învăţa întreg cuprinsul cărţii, căci acest mun[36] a învăţat-o toată de la mine.

59. Atunci maharşi Brigu, provocat astfel de Mânu să vorbească, zise cu bunăvoinţă către toţi rişii prezenţi : „Ascultaţi“.

60. Din acest Mânu Svayambhuva (ieşit din Fiinţa care există prin ea însăşi) se trag alţi şase Mani şi fiecare din ei dădu naştere unui soi de făpturi ; *aceşti Mani* înzestraţi cu un suflet nobil şi cu o energie superioară *sînt :*

61. Svarocişa, Ottomi, Tamasa, Raivata, slăvitul Ciacşuşa şi fiul lui Vivasvat[37].

62. Aceşti şapte atotputernici Mani, dintre care Svayambhuva este cel dintîi, au produs şi cîrmuit, fiecare în perioada sa (antara), această lume compusă din fiinţe mişcătoare şi nemişcătoare.-

63. Optsprezece nimeşas (clipe) fac o haşta, treizeci de haştas o cala, treizeci de calas, o muhurta, tot atîtea muhurtas fac o zi şi o noapte.

64. Soarele stabileşte împărţirea zilei şi a nopţii pentru oameni şi pentru zei ;_moaptea este pentru somnul fiinţelor şi ziua pentru lucru.

65. O lună a *muritorilor* este cît o zi şi o noapte a pitrilor; ea se împarte în două jumătăţi de cîte

36 *Muni* este numele ce se da asceţilor renumiţi prin pietatea şi ştiinţa lor. Ei erau socotiţi ca fiinţe oarecum divine.

37 *Vaivasvata* este numele patronimic al celui de al şaptelea Mânu şi însemnează fiul lui Vivasvat (soarele). Vivasvata este,' după teologia şi mitologia indiană, şi un fel de Noe care scapă lumea de potop, luînd în corabia, construită de el, pe cei şapte rişî şi seminţele tuturor plantelor, îndemnul la aceasta i-a fost dat de Brahma, prefăcut în peşte. După încetarea potopului, Brahma îi dă poruncă să creeze lumea din nou.

cincisprezece zile : jumătatea întunecată este, *pentru mani,* ziua hotărîtă pentru lucru şi jumătatea luminată este noaptea consfinţită somnului [38].

66. Un an al muritorilor este cît o zi şi o noapte a zeilor şi iată cum este împărţit : ziua corespunde cursului septentrional al soarelui, iar noaptea cursului meridional.

67. Acum înţelegeţi mai departe şi fără să vă mai spun cît de lungă este o noapte şi o zi a lui Brahma şi fiecare din cele patru epoci (yugas)[39].

68. Patru mii de ani dumnezeieşti alcătuiesc după spusele înţelepţilor, epoca krita ; amurgul care-i premerge este de tot atîtea sute de ani, cel care-i urmează tot astfel[40].

38 Ziua *pitrilor* (strămoşilor sau manilor) corespunde, cum reiese de aici, cu cincisprezece zile solare sau cu o jumătate de lună şi anume cu cea în care pămîntul nu este luminat de lună, iar /noaptea cu cealaltă jumătate de lună, care este luminată/

39 *Cele patru* epoci sau vîrste, numite *krita, treta, dvapara* şi *kali,* au fost asemănate cu céle patru vîrste ale. grecilor : de aur, de argint, de aramă şi de fier. După credinţa indienilor, aceste epoci se succed la infinit. După calculul lor, ne-am afla acum în cea din urmă epocă a perioadei actuale sau a actualei zi a lui Brahma, adică în epoca numită kali, care a început cu 3101 înainte de Christos şi ar'mai fi pînă la sfîrşitul ei şi nimicirea lumii încă 426.982 de ani.

40 Cea dinţii epocă, *krita,* este de 4000 de ani zeieşti sau dumnezeieşti. Un an dumnezeiesc fiind de 360 de ani solari, 4000 de ani dumnezeieşti fac 1.440.000 de ani. Adăugind la aceştia şi cele două amurguri de cîte 400 de ani zeieşti sau de 144.000 de ani solari fiecare, obţinem cifra de 1.728.000 de ani solari sau omeneşti, care reprezintă durata acestei prime epoci. A doua epocă, *treta,* este de 3000 de ani zeieşti, adică de 1.296.000 de ani solari. A treia epocă, *dvapara,* este de 2000 de ani zeieşti, adică de 864.000 de ani solari. în fine ultima epocă, *kali,* este de 1000 de ani zeieşti, plus cele două amurguri ,de cîte 100 de ani zeieşti, adică de 432.000 de ani solari.

69. În celelalte trei epoci, aşijderea precedate şi urmate de amurg, miile şi sutele de ani scad treptat eu cîte o'unitate.

70. Suma anilor acestor patru epoci acum înşirate, socotite la un loc este de douăsprezece mii de ani [41] şi se zice epoca zeilor.

' 72. Să ştiţi că o mie de epoci zeieşti fac o zi a lui Brahma şi că noaptea este tot atît de lungă [42].

73. Cei care ştiu că sfînta zi a lui Brahma se sfîrşeşte după o mie de epoci (zeieşti) şi că noaptea cuprinde o egală întindere de timp, cunosc cu adevărat ziua şi noaptea.

74. După trecerea acestei nopţi, Brahma care era adormit, se deşteptă şi deşteptîndu-se, trimite din el pe Duhul dumnezeiesc (manasi)[43], care exista în *fiinţa sa* şi nu exista *pentru simţuri.*

75. împins de dorinţa de a crea, Duhul săvîrşeşte creaţiunea şi dă naştere eterului, pe care înţelepţii îl socotesc că are însuşirea sunetului.

41 Această epocă este dar de 4.320.000 de ani solari.

42 O zi (kalpa) a lui Brahma, sau timpul jlintre o creare şi o nimicire a lumii, este de 4.320.000.000 de ani. După 30000 de zile sau 100 de ani ai lui Brahma, adică după ce lumea se va crea şi distruge de 36.000 — fiecare perioadă de dezvoltare (după ce a'fost creată) şi de haos (după ce a fost nimicită) fiind de cîte 4.320.000.000 de ani solari — va urma distrugerea sau nimicirea cea mare (maha-pralaya) sau pentru vecie a întregii lumi şi a lui Brahma însuşi. Cincizeci, adică jumătate, din aceşti ani au trecut. O simplă socoteală ne arată că aceşti 50 de ani de zile brahmanice, la care trebuie adăugaţi încă 50 de ani de nopţi brahmanice, dau cifra de 15.552.000.000.000 de ani solari, adică atîţia ani ar mai fi pînă la distrugerea totală şi pentru totdeauna a Universului.

43 /|0 După unii comentatorii brahmani ar fi să se citească în loc de manaşi, „mahat“ ceea ce însemnează „principiul intelectual“.

76. Din eter, printr-o schimbare, se naşte aerul, purtătorul tuturor mirosurilor, curat şi plin de putere, a cărui proprietate cunoscută este că poate fi simţit.

77. Printr-o transformare a aerului se produce lumina, care luminează, risipeşte întunericul, străluceşte şi care are însuşirea că poate fi văzută'.

78. Din lumină prin prefacere, iese apa, care are însuşirea că poate fi gustată ; din apă s-a făcut pă- mîntul, care are ca însuşire că poate fi mirosit : astfel este creaţiunea făcută de la început.

79. Epoca zeilor, de care pomenirăm şi care constă din douăsprezece mii de ani zeieşti, repe- tîndu-se de şaptezeci şi una de ori fiecare, se cheamă perioada unui Mânu (manvantară) [44].

80. Perioadele Manilor sînt numărate, ca şi creaţiile şi distrugerile lumii şi Fiinţa prea înaltă le reînnoieşte parcă jucîndu-se.

81. în, epoca krita, dreptatea, în chipul unui taur, se ţine tare pe cele patru picioare, adevărul împărăţeşte şi nici un bun dobîndit de muritori n-are la temelie nedreptatea.

82. Dar în celelalte epoci, din cauza dobîndirii pe căi de neiertat a averii şi a ştiinţei, dreptatea pierde cîte un picior şi dobîndirea cinstită a orice scade cu cîte un sfert, luîndu-i locul furtul, strîm- bătatea şi înşelăciunea.

83. Oamenii sînt nesupuşi boalelor, îşi văd toate dorinţele împlinite şi trăiesc patru sute de ani în cea dintîi epocă ; în epoca treta şi în cele următoare,

44 *il O manvantară* este egală cu 308.448.000 de ani solari. Această sumă se obţine prin repetarea de 71 de ori a unei epoci zeieşti. O epocă zeiască fiind de 1200 de ani zeieşti sau de 4.320.000 de ani solari, 71 de aceste epoci sînt 306.720.000 de ani salari.: Adăugind la aceasta încă 1.728.000 de ani solari, echivalentul a 4.800 de ani zeieşti, cît durează perioada numită sandhi, care se adaugă la sfîr- şitul fiecărei manvantare, avem 308.448.000 de ani durata unei manvantare. Patrusprezece manvantare fac o zi a lui Brahma. Fiecare manvantară se .sfîrşeşte cu un potop.

viata lor se scurtează treptat cu cîte un sfert din durata ei.

84. Viaţa muritorilor descrisă în Veda, răsplata faptelor şi puterea fiinţelor însufleţite aduc în această lume roade potrivite cu f iecare epocă.

85. Unele virtuţi se întîlnesc cu deosebire în epoca krita,'■ altele în epoca treta, altele în epoca dvapara, altele în epoca kali, în măsura descrescîndă a epocilor.

86. Activitatea domneşte în cea dintîi epocă, ştiinţa dumnezeiască în cea de a doua, aducerea jertfelor în cea de a treia şi, după zilele înţelepţilor, dărnicia singură în a patra epocă.

87. Pentru păstrarea întregii creaţiuni, Fiinţa suverană şi slăvită a stabilit îndeletniciri diferite celor pe care i-a făcut din gura, din braţul, din coapsa şi din piciorul său.

88. Brahmanilor le-a dat ca parte studierea şi învăţarea Vedelor, aducerea jertfelor, conducerea jertfelor aduse de alţii, dreptul de a da şi a primi.

89. Kşatryas au primit însărcinarea de a apăra poporul, a practica binefacerea, a aduce jertfe, a citi Cărţile Sfinte şi a nu se deda plăcerilor trupeşti.

90. A îngriji de dobitoace, a face milostenie, a aduce jertfe, a citi Cărţile Sfinte, a se îndeletnici cu negoţul, a împrumuta cu dobîndă, a munci pă-mîntul, sînt îndatoririle primite de yaisyas.

91. Dar suveranul Stăpîn nu dete sudraşilor decît o singură îndatorire, de a sluji castelor precedente, fără a le nesocoti meritul.

92. Trupul omului de deasupra buricului a fost proclamat mai curat şi gura a fost declarată ca partea cea mai curată de către Fiinţa care este prin ea însăşi.

93. Prin obîrşia sa, pentru că se trage din cea mai nobilă parte a trupului, pentru că este născut întîi, pentru că are în stăpînire Cartea Sfîntă, brahmanul este de drept stăpînul întregii făpturi.

94. Într-adevăr, pe el l-a produs de la început din gura sa, după ce s-a supus la austeritate, Fiinţa supremă, ca să aducă ofrande zeilor şi manilor

pentru păstrarea a tot ce există.

95. Acel prin a cărui gură locuitorii paradisului mănîncă fără încetare untul curat, iar manii prînzul funebru, pe cine ar putea avea mai presus de el ?

între toate vieţuitoarele cele dintîi sînt fiinţele însufleţite ; între fiinţele însufleţite apoi cele care trăiesc prin priceperea lor ; oamenii sînt cei dinţii între fiinţele înzestrate cu pricepere, iar brahmanii cei dintîi între oameni.

96. între brahmanii cei mai deosebiţi sînt cei care sînt stăpîni pe ştiinţa sfântă ; între învăţaţi cei care-şi cunosc datoria ; între aceştia oamenii care o împlinesc exact; între aceştia din urmă cei pe care studiul Cărţilor ¡Sfinte îi duce la fericire.

97. Naşterea brahmanului' este întruparea veşnică a dreptăţii ; căci brahmanul, născîndu-se pentru săvîrşirea dreptăţii, este sortit să se, identifice cu Brahma [45'2].

98. Brahmanul, venind în lume, stă pe cea mai înaltă treaptă a acestei lumi ; stăpîn suveran peste toate fiinţele, el trebuie să vegheze la păstrarea tezaurului legilor civile şi religioase.

99. Tot^ce se găseşte în lume este într-un fel oarecare proprietatea brahmanului ; prin naşterea sa, el -are drept la tot ce există.

100. Brahmanul mănâncă numai hrana sa, poartă numai hainele sale, dă numai din averea sa ; prin dărnicia brahmanului se bucură ceilalţi oameni de bunurile acestei'lumi.

101. Pentru a deosebi îndeletnicirile brahmanului de ale celorlalte caste, înţeleptul Mânu, care purcede din Fiinţa ce există prin ea însăşi, a întocmit acest cod de legi.

102. Această carte trebuie studiată cu sîrguinţă de orice brahman învăţat şi tălmăcită de el ucenicilor lui, dar niciodată de alt om din vreo castă inferioară.

103. Citind această carte, brahmanul care-şi îndeplineşte cu exactitate datoriile pioase, nu este

45 *Identificarea cu Brahma,* sau unirea cu el, ori absorbirea în el, ceea ce este tot una cu desfacerea de legăturile trupului şi încetarea transmigrării sufletului, este ţinta şi fericirea supremă (mokşa). pe care o urmăreşte oricare brahmanist pios.

întinat de nici un păcat cu gîndul, cu cuvîntul, sau cu fapta.

104. El face curată o adunare, şapte din strămoşii şi şapte din urmaşii săi şi merită să stăpânească singur tot pământul.

105. Această minunată carte face să se împlinească orice dorinţă ; ea sporeşte inteligenţa, aduce slavă şi viaţă lungă şi duce la fericirea cea mai înaltă.

106. Legea este expusă deplin în ea, ca şi binele şi răul faptelor şi obiceiurilor străvechi ale celor patru caste.

107. Obiceiul străvechi este legea de căpetenie aprobată de descoperirea dumnezeiască (sruti) şi de tradiţie (smriti)[46] ; prin urmare cine doreşte binele sufletului, să urmeze întotdeauna cu sîrguinţă obiceiul străvechi.

108. Brahmanul care se depărtează de obicei nu gustă rodul Cărţii Sfinte ; iar dacă-l urmează are seceriş bogat.

109. Astfel' munii, recunoscând că legea izvorăşte din obiceiul străvechi, au primit aceste obiceiuri aprobate, ca temelie a oricărei austerităţi pioase :

110. Naştej-ea lumii, rînduiala tainelor sfinte (sanskaras), datoriile şi purtarea unui ucenic ân ale teologiei (brahmaciari), importanţa ceremoniei băii, ce o face ucenicul înainte de a părăsi pe dascălul său, cînd şi-a urmat ucenicia :

111. Alegerea soţiei, diferitele feluri de căsătorie, chipul cum se împlinesc cele cinci mari jertfe (maha- yadinas) şi săvîrşirea slujbei înmormântării (sradha)[47] rânduită de la început ;

112. Feluritele mijloace de a-şi susţine viaţa, datoriile unui gospodar (grihastha), mîncările

46 *Smriti* sau tradiţia este legea predată de învăţătorii inspiraţi ucenicilor lor, păstrată de aceştia şi propăvăduită altora, iar *sruti* este Scriptura sau Veda.

îngăduite şi cele oprite, curăţirea oamenilor şi a uneltelor întrebuinţate ;

113. (Rânduielile care privesc pe femei, datoria aspră a schimnicilor (vanaprasthas), a cuvioşilor (sannyasis) şi care duce la fericire (mokşa), lepădarea de lume, toate datoriile unui rege, hotărîrea trebdlor judecătoreşti ;

114. Dispoziţiunile privitoare la martori şi cercetare, datoriile soţiei şi ale soţului, legea împărţirii moştenirilor, ferirea de joc, pedepsele de dat criminalilor ;

115. Datoriile vaisyaşilor şi ale sudraşilor, ori ginea castelor amestecate, regula de purtare a tuturor castelor în caz de primejdie, şi felurile ispăşirii ; >

116. 'Cele trei feluri de transmigraţiune care sínt în această lume ca urmare a faptelor, fericirea supremă hotărîtă faptelor bune, cercetarea binelui şi a răului ;

117. Şi în sfîrşit veşnicile legi ale diferitelor ţinuturi, caste şi familii, şi obiceiurile diferitelor secte eretice şi ale societăţilor de negustori au fost date de Mânu în această carte.

118. Precum odinioară Mânu a făcut cunoscut, în urma rugăciunii mele cuprinsul acestei cărţi, tot ast- feLşi voi astăzi învăţaţi-l de la mine.

47 *Sradha* este ceremonia religioasă a înmormîntării, cum şi pomenile ce se fac în amintirea celor morţi. Ea are ca scop de a înlesni întoarcerea sufletului omenesc în Brahma sau scurtarea şirului transmigraţiilor. Strămoşii celor care nu îndeplinesc această ceremonie cad din rîndul zeilor — mani în infern.

CARTEA A DOUA

TAINELE. NOVICIATUL

1. învăţaţi care sânt datoriile observate de oamenii virtuoşi şi totdeauna mai presus de ura, ca şi de dragostea cil patimă ; datorii care sînt săpate în inimi, cp mijloace de a ajunge la fericire.

2. Dragostea de sine nu este de lăudat ; totuşi în această lume nimic nu este scutit de ea ; astfel studiul Scrierilor Sfinte are ca motiv dragostea de sine ; tot astfel şi practicarea faptelor prescrise de Cărţile Sfinte.

3. Din nădăjduirea unui folos se_ naşte rîvna ; jertfele au ca mobil nădejdea ; practicile cucerniciei severe şi împlinirea poruncilor pietăţii sînt recunoscute ca provenind din nădejdea unei recompense.

4. Nu se vede .niciodată ăoi jos săvîrşindu-se o faptă oarecare de un om care să nu dorească aoea faptă ; căci orice ar face cineva, dorinţa este cea care dă impuls.

5. împlinind în chip desăvârşit .datoriile prescrise, fără a aştepta plată, omul ajunge la nemurire şi se bucură în această lume de împlinirea tuturor dorinţelor ce a conceput spiritul său.

6. Legea are ca temelie Veda, împlinirea poruncilor şi practicile morale ale celor care le au, Obiceiurile străvechi .ale oamenilor cumsecade şi mulţumirea lăuntrică.

7. Oricare ar, Ifi datoria impusă de iManu cuiva ea este cuprinsă pe deplin în Scrierile Sfinte, pentru că Mânu este stăpîn pe toată ştiinţa dumnezeiască.

8. înţeleptul, cercetînd în întregime acest complet sistem de legi cu ochiul ştiinţei pioase şi recunoscînd autoritatea revelaţiei, trebuie să se dedice datoriei sale.

9. Desigur, omul care urmează regulile prescrise de descoperirea dumnezeiască şi de tradiţie, se împărtăşeşte de slavă în această lume şi dobîndeşte fericire desăvîrşită în cealaltă ;

10. Ttrebuie să se ştie - că descoperirea este Gartea Sfîntă (Veda), iar tradiţia este Cartea Legilor i(Dharma-Sastra) ; amîndouă nu pot fi puse la îndoială în nici un punct, căci sistemul datoriilor decurge întreg din ele.

11. Orice om din -cele trei caste, care ar primi părerile cărţilor sceptice, dispreţuieşte aceste două baze fundamentale şi trebuie exclus, din societatea oamenilor cinstiţi, ca un fărădelege şi dispreţuitor al Cărţilor Sfinte.

12. Veda, tradiţia, bunele moravuri şi mulţumirea de sine sînt propovăduite de înţelepţi ca cele patru izvoare ale sistemului datoriilor.

13. Cunoaşterea datoriilor este de ajuns pentru cei nealipiţi nici de bogăţie, nici de plăceri şi pentru cei care caută să cunoască datoria ; autoritatea supremă este descoperirea dumnezeiască.

14. Cînld revelaţia pune înainte două precepte care par opuse, amîndouă sînt recunoscute ca lege şi aceste două legi au fost declarate de înţelepţi ca perfect valabile.

15. De pildă, în Cărţile Sfinte se spune într-un loc că jertfa trebuie adusă după răsăritul soarelui, iar Într-altul înainte de răs;ărit, cînd - nu se văd nici soarele nici stelele ; concluzia este că jertfa poate fi adusă într-unul sau altul din aceste momente.

16. Cine a îndeplinit, de la ceremonia zămislirii şi pînă la ducerea la cimitir, toate ceremoniile cu rugăciunile obişnuite, aceluia trebuie să i se recunoască .privilegiul de a citi acest cod, privilegiu pe care nimeni altul nu-l poate avea[1].

17. Între cele două gîrle dumnezeieşti, Sarasvati[48] [49] şi Drişatvati[50], se cuprinde o bucată de pămînt ; acest ţinut, potrivit pentru zei, a primit numele de Brahmavarta.

18. Obiceiul păstrat, prin tradiţia străveche de castele primitive şi amestecate, este declarat ca obicei bun.

48 Ceremoniile religioase fiind destinate în toţalitatea lor numai pentru membrii celor trei caste privilegiate şi condiţia sine qua non pentru obţinerea dreptului de a citi codul Mânu fiincL.de a fi îndeplinit, sau a avea dreptul de a îndeplini toate ceremoniile, înseamnă că citirea legilor din acest cod era îngăduită numai membrilor acestor trei caste. ' i

49 - *Sarasvati,* astăzi Sarsuti, este un rîu care izvorăşte din munţii de nord-est ai provinciei Delhi, de unde se îndreptă spre sud-vest şi se pierde în nisipurile Marelui Desert, în apropiere de Bhatti. Indienii cred că curge mai departe pe sub pămint şi ,că se varsă în Gange, aproape de Allahabad.

50 *Drişatvati* curge spre nord-est de Delhi.

19. Kunukşetra[51], Matsya, Panciala sau Kanya-kubia [52], Surasenaka sau Matura fac împreună ţinutul numit Brahmarşi, vecin cu Brahmavarta.Din gura unui brahman născut în acest ţinut trebuie să înveţe regulile lor de purtare toţi oamenii de pe pămînt.

20. Regiunea aşezată între munţii Himavat[53] şi Vindhya[54] [55], la răsărit de Vinasana şi la apus de Prayaga[s], se cheamă Madhyadesa (pămîmtul din mijloc).

21. De la marea de răsărit pînă la marea de apus, pămîntul dintre aceşti doi munţi este numit de

51 '' *Kurukşetra* este un ţinut învecinat cu Delhi. El a fost teatrul sîngeroaselor lupte dintre ^ Pandavas şi Kuravas, care formează subiectul mariior poeme epice Mahabharata şi Bhagavadghita. ,

52 *Kanyakubia* este numele unei localităţi de care este legată legenda despre cele o sută de fete ale regelui Ku- sanaba, care au fost pocite de zeul Vayu, pentru că n-ar fi voit să cedeze dorinţelor sale. Sfîntul Brahmadatta hotărîn- du-se să le ia în căsătorie, ele îşi recăpătară frumuseţea în momentul celebrării căsătoriei, (Ramayana, Cartea I,, Cap. 24). Etimologia cuvîntului se potriveşte foarte bine cu legenda, căci în limba sanscrită *kanya* înseamnă fată tînără, iar *kubia* cocoaşă.

53 [0] *Himavata* este Himalaya, adică şirul de munţi din partea de miază-aioapte a Indiei. Cuvîntul înseamnă locuinţa chiciurei“. În mitologie Himavat este soţul Menei şi tatăl Gangei, zeiţa Gangelui, şi a Durgei, soţia zeului Siva. (Ramayana, Cartea I, Cap. 26).

54 *Vindhya* este numele şirului de munţi care despart India centrală de Dekhan şi care se întind de la provincia Behar pînă aproape de Guzerat.

55 *Prayaga,* azi Allahabad, este o localitate aşezată la confluenţa Gangelui cu Gemma. Renumit loc de pelerinaj.

înţelepţi Aryavarta {locuinţa oamenilor cinstiţi).

22. Orice loc unde trăieşte sălbatica gazelă neagră este potrivit pentru aducerea jertfei ; ţara Mlecias este deosebită de acestea[56].

23. Cei care fac parte din cele dintîi caste trebuie să aibă mare grijă de a se stabili în locurile aici numite ; şudra însă, dacă se află în serviciul altuia, poate locui oriunde.

24. Obîrşia legii şi felul cum: a luat naştere lumea vi le-am spus pe scurt; 'ascultaţi acum legile care privesc castele :

25. Cu ritualurile ¡prielnice prescrise de Veda trebuie să se săvîrşească tainele (sankaras)[57] [58] care cu- răţesc trupul celor renăscuţi[11], precum este taina zămislirii şi celelalte, care şterg orice necurăţenie în lumea aceasta şi în cealaltă.

26. Prin jertfele focului pentru curăţirea fătului, prin ceremonia îndeplinită la naştere, prin cea a tunderii şi prin cea a învestirii cu cordonul sfînt, toate necurăţeniile, pe care le-a putut pricinui celor renăscuţi atingerea eu sămînţa sau matricea, se şterg cu desăvîrşire.

27. Studiul Vedei, practicile pioase, jertfele focului, actul de cucernicie Traividya, jertfele aduse zeilor, şi manilor, naşterea de copii, cele cinci mari

56 Adică nu este proprie pentru sacrificii. Indienii dau numele de *Mlecias* străinilor şi barbarilor.

57 *Sankaras,* tainele sau sacramentele, sînt ceremonii religioase cărora li se atribuie o mare importanţă. Totuşi ele nu pot fi asemănate decît de necunoscători cu sfintele taine ale bisericii creştine.

58 *Dvidia.* renăscuţi sau născuţi a doua oară ori de două ori. se numeau toţi membrii castelor privilegiate care se supuneau ceremoniei iniţierii sau învestirii cu cingătoa- rea şi cu cordonul sfînt. Aceasta era socotită ca renaştere sau a doua renaştere.

jertfe şi jertfele solemne, pregătesc trupul pentru absorbire în Fiinţa dumnezeiască.

28. înainte de tăierea cordonului ombilical, este presarisă o ceremonie la naşterea unui băiat ; trebuie să i se dea să guste miere şi unt topit în- tr-o lingură de aur, pronunţîndu-se cuvinte sfinte.

29. Tatăl să îndeplinească ceremonia dării unui nume copilului în ziua a zecea sau a douăsprezecea după naştere, într-o zi fastă a lunii, într-un timp favorabil, sub o stea cu înrîurire binefăcătoare.

30. Numele dat unui brahman să exprime prin cel dinţii cuvînt din care se compune, favoarea prielnică, al unui kşatrya puterea, al unui vaisya bogăţia, al unui sudra netrebnicia.

31. Prin al doilea cuvînt humele unui brahman trebuie să exprime fericirea', al unui kşatrya protecţia, al unui vaisya dărnicia, al unui sudra atîr- narea de altcineva.

32. Numele unei femei să fie uşor de pronunţat, dulce, sonor, plăcut, de ibun augur ; să se sfîr- şească cu vocale lungi şi să semene cu cuvintele de binecuvîntare.

33. în a patra lună, copilul trebuie scos din casă, ca să vadă soarele ; în a şasea lună să i se dea să mănînce orez, sau să urmeze obiceiul adoptat ca cel mai potrivit.

34. Ceremonia tunderii[59] pentru toţi oei renăscuţi, trebuie să se facă potrivit legii, în timpul anului întîi sau al treilea, precum poruncesc Scrierile Sfinte.

35. În al optulea an de la zămislire să se facă

59 Ceremonia sau *taina tunderii* constă în raderea părului de pe cap. Se lasă numai un smoc de păr în creştet.

iniţierea[60] [61] brahmanului, în al unsprezecelea a războinicului, în al doisprezecelea a agricultorului.

36. Unui brahman care năzuieşte la strălucirea ce o dă ştiinţa dumnezeiască [M], această ceremonie i se poate săvîrşi în al cincilea an ; unui războinic doritor de glorie, în al şaselea ; unui agricultor iubitor de afaceri, în al optulea.

37. Pînă la şaisprezece ani pentru brahman, pînă la douăzeici şi doi pentru războinic, pînă la douăzeci şi patru pentru agricultor nu este încă trecută vremea, iniţierii.

38. După acest termen însă, tinerii din aceste trei caste care n-au primit taina la vremea cuvenită, ca nedemni de iniţiere, vor fi excomunicaţi şi dispreţuiţi de-oamenii cumsecade.

39. Cu aceşti oameni care n-au fost purificaţi, potrivit rânduielilor prescrise, brahmanul să nu facă vreodată, nici chiar în caz de primejdie, legătură pentru studierea' Scrierilor Sfinte, sau de înrudire.

40. Ucenicii brahmanilor trebuie să poarte manta de piele de gazelă neagră, de cerb sau de [N'] ţap şi tunică de pînză de cînepă, de în sau de lină, fiecare după casta sa[62].

60 *Upannyana,* iniţierea, constă în acordarea cingătorii şi a cordonului sacru. Ea era actul sfînt prin care se conferă tinerilor din castele superioare ^dreptul de a începe să înveţe Scrierile Sfinte. Este ciudat că se vorbeşte aci şi de iniţierea celor din a patra castă, sudras, cînd se ştie că aceştia nu se numărau între renăscuţi şi n-aveau dreptul să studieze formal conţinutul Cărţilor Sfinte.

61 Se înţelege că la vârsta fragedă la care se efectuează iniţierea, mai ales pentru brahmani, dorinţa părinţilor, iar nu voinţa copiilor era hotărîtoare.

62 Adică brahmanul trebuie să poarte manta sau

42. Cingătoarea unui brahman trebuie să fie de mungda[63], din trei împletituri egale, şi moale la pipăit ; a unui luptător trebuie să fie o coardă de arc, făcută din murva ;[64] a unui agricultor din trei fire de cînepă.

43. În lipsă >de mungda şi de celelalte plante, cingătorile să se facă din kusa[65], din asmantaca[66] şi din valvagia[67] în trei împletituri, cu un singur nod, sau cu trei sau cinci.

44. Cordonul sfînt, purtat pe partea de sus a trupului, trebuie să fie pentru brahman de bumbac şi în trei fire, pentru războinic de cînepă şi pentru agricultor de lină toarsă.

45. Brahmanul trebuie să aibă, potrivit legii, baston de vilva[68] sau de palasa[69] ; luptătorul "de vata[23] sau de khadira[24], agricultorul de pilu[25] sau de udumbaira[26].

46. Bastonul brahmanului să fie atît de lung încît să poată atinge părul captilui ; al luptătorului să ajungă pînă la frunte ; al agricultorului pînă în

cojoc

63 de piele de gazelă neagră şi tunică de cînepă, Kşatrya

piele

64 de cerb şi tunică de în şi vaisya piele de ţap şi tunică de

65 lină.

66 **ie_26 pi$_{an}$te indiene.**

67 -[7] Prin *iniţiat* se înţelege cel care a început să în

68 veţe Scrierile Sfinte, adică ucenicul sau elevul unui învă

69 ţător al Sfintelor Scrieri şi al Legii.

dreptul nasului.

47. Bastoanele trebuie să fie toate drepte, ne cioplite, plăcute la vedere, neînfăţişînd nimic înfricoşător, necurăţate de coajă şi nearse în foc.

48. Primind bastonul dorit, după ce mai întîi s-a aşezat în faţa soarelui şi a ooolit focul, mer- gînd de la stingă spre dreapta, ucenicul să plece să-şi cerşească cele pentru trai, potrivit rînduielii.

49. Iniţiatul[27], care face parte din cea dintîi din cele trei caste de renăscuţi, trebuie să înceapă, cînd cere pomană de la o -femeie, cu cuvîntul «Doamnă”-, cel din casta războinicilor să pună acest cuvînt la mijlocul propoziţiei, iar agricultorul la sfîrşit.

50. De la mama sau de la sora sa, ori de la sora mamei sale,/ trebuie să înceapă a cere milostenie, sau de la orice altă femeie care nu-l poate refuza.

51. Cînd şi-a adunat astfel hrană de ajuns şi a arătat-o dascălului său (guru) fără să ascundă ceva, să se cureţe, spălîndu-şi gura şi după aceea să mănînce cu faţa spre răsărit.

52. Cine mănîncă cu faţa spre răsărit, îşi lungeşte viaţa ; cu faţa spre miazăzi, dobîndeşte glorie ; eu faţa spre apus, ajunge la fericire ; cu faţa spre miazănoapte, cunoaşte adevărul.

53. Renăscutul trebuie, după ce s-a spălat, şă mănînce în desăvîrşită concentrare sufletească; după mîncare trebuie să-şi spele gura în chip cuviincios şi să stropească cu apă părţile adîncdte ale capului (nările, urechile, ochii).

54. Hrana să-i fie întotdeauna în cinste şi s-o mănînce fără degust ; văzînd-o, să se bucure, să se mîngîie, cînd este întristat, şi să mulţumească zeilor, ca să aibă totdeauna, de ajuns.

55. Într-adevăr, hrana, luată întotdeauna cu sfinţenie, dă putere musculară şi tărie bărbătească ; cînd se ia fără sfinţenie, este lipsită de aceste două foloase.

56. Să se ferească a da cuiva resturile, dei a mînca ceva între timpul meselor, de a mînca prea mult şi de a merge undeva după masă, înainte de a-şi spăla gura.

57. Mîncarea prea multă strică sănătatea, scurtează viaţa, este păgubitoare pentru fericirea veşnică, aduce necurăţenie, este osîndită în această viaţă ; trebuie dar, că oricine să fugă de aceasta cu multă grijă.

Brahmanul să facă spălătura întotdeauna cu partea curată a mîinii sale consfinţită Vedei, sau cu cea care-şi trage numele de la Stăpînul făpturilor, sau cu cea consfinţită zeilor, dar niciodată cu partea care-şi trage numele de la mani.

58. Se cheamă parte consacrată Vedei cea de la rădăcina degetului gros ; partea Creatorului este la rădăcina degetului mic ; a zeilor este la vîrful degetelor, iar a manilor între degetul gros şi arătător.

59. Mai întâi să înghită apă de trei ori, atîta cît se poate lua în pumn ; să-şi şteargă apoi gura de două ord, cu degetul gros, să atingă în sfîrşit cu apă adânciturile mai sus pomenite[2S], pieptul şi capul.

60. Cine cunoaşte legea şi cine caută curăţenia, trebuie să facă spălătura întotdeauna cu partea curată a mâinii, servindu-se de apă nici caldă nici fierbinte, într-un loc retras, cu faţa întoarsă spre răsărit, sau spre miazănoapte.

61. Un brahman este purificat de apa care se coboară pînă la piept, un războinic de cea care merge pe gît ; un agricultor, de cea' pe care o ia în gură, un servitor de cea pe care o atinge cu vîrful limbii şi cu buzele.

62. Un renăscut se zice upaviti cînd mina sa dreaptă , este ridicată şi cordonul sfînt sau veşmîntul este prins pe umărul sting şi trece pe sub cel drept ; se zice pracinaviti cînd este ridicată mîna stingă şi cordonul, prins pe umărul drept, trece pe sub cel sting ; se cheamă niviti, cînd pardonul este atârnat de gît.

63. Cînd cingătoarea, pielea care-i slujeşte de manta, bastonul, cordonul şi cupa[70] [71] au ajuns în proastă stare, trebuie să le arunce în apă şi să-şi

70 în stanţa 53, adică urechile, nările şi ochii.

procure altele binecuvîntate.

64. Ceremonia kesantei[72] este pusă în anul al şaisprezecelea de la zămislire pentru \brahman, în al douăzeci şi doilea pentru luptător, iar pentru agricultor cu doi ani mai tîrziu.

65. Aceleaşi ceremonii, însă fără rugăciuni (mantras) trebuie săvîrşite pentru femei, la vremea" şi în ordinea stabilită, pentru a le curăţa trupul.

66. Ceremonia căsătoriei ţine la femei locul tainei iniţierii, prescrisă de Veda ; rîvna lor de a servi bărbaţilor ţine locul petrecerii lîngă părintele duhovnicesc, iar purtarea de grijă de casă ţine locul păstrării focului sacru.

67. Astfel este, cum am spus, legea iniţierii renăscuţilor, iniţiere care este semnul naşterii lor de-a doua şi care-i sfinţeşte. Ascultaţi acum la ce datorii trebuie să se mărginească :

68. Părintele duhovnicesc (guru), după ce a iniţiat pe elevul său prin Învestitura cu cordonul sacru, să-l înveţe mai întîi regulile curăţeniei, bunele moravuri, întreţinerea focului sfîot şi datoriile pioase de dimineaţă, de amiază şi de seara (sandyas).

69. în ceasul de studiu, tînărul ucenic, făcîn-du-şi o spălătură potrivit legii, cu faţa spre miazănoapte, trebuie Să salute[1] cu respect Cartea Sfîntă şi să asculte lecţia, acoperit cu un veşmînt curat şi stăpînindu-şi simţurile.

70. Cînd începe şi cînd sfîrşeşte citir'ea Vedei, să atingă întotdeauna cu respect picioarele duhovnicului său şi să-şi împreune mîinile, căci

71 *Kamandalu* sau cupa era un vas de băut apă, făcut din pămînt ars, sau lemn.

72 *Kesanta* este pomenită de vechii comentatori fără a se da vreo lămurire despre ceea ce era sau în ce constă. Dintre sanscritologii m'oderni, unii au crezut că ar fi ceremonia tunderii părului, o ceremonie deosebită de tunderea care se făcea la vîrsta de 1—3 ani ; alţii au susţinut că ar fi taina care conferă dreptul de a da daruri, milostenie etc.

acesta este omagiul datorat Cărţii Sfinte.

71. Cu mîinile încrucişate să atingă picioarele părintelui său spiritual, aşa ca mîna stingă să fie pusă pe piciorul stîng şi mîna dreaptă pe piciorul drept.

72. Cînd începe să citească, duhovnicul, cu neîntreruptă luare aminte, să-i zică : „Haide, citeşte“ şi să-l oprească, zicîndu-i : „Odihneşte-te“.

73. Să rostească întotdeauna monosilaba sfîntă la începutul şi la sfîrşitul citirii din Cartea Sfîntă ; căoi orice citire dacă nu este precedată de AUM[73] se uită încetul cu încetul şi dacă nu este urmată de AUM, nu lasă nici o urmă în minte.

74. Stînd pe un lujer de kusa, al cărui vîrf este îndreptat spre răsărit şi fiind purificat prin această iarbă sfîntă, pe care o ţine cu amîndouă mâinile, curăţat de orice murdărie prin trei întreruperi ale respiraţiei, lungă fiecare cît cinci vocale scurte, să pronunţe silaba AUM.

75. Litera A, litera U şi litera M, care prin unirea lor formează monosilaba sfîntă, au fost exprimate din trei Cărţi Sfinte 'de Brahma, Stăpî- nitorul Creaturilor, ca şi cuvintele BUR, BUHAV, şi SVAR[74].

76. Din cele trei Vede, Cel Prea înalt (para-meciti)[75], Stăpînul Creaturilor, a extras asemenea stanţă cu stanţă, invocarea numită SAVITRI[76], care

73 *Aum* sau *Om* este numele mistic al divinităţii. Se credea că pronunţarea lui are puteri miraculoase. Mai tîr- ziu, cînd indienii adorară. în locul lui Brahma singur, pe Brahma, pe Vişnu şi pe Siva, fiecare literă a monosilabei sfinte reprezenta pe una din divinităţi şi anume : A pe Vişnu, U pe Siva şi M pe Brahma.

74 Aceste trei cuvinte înseamnă : *pămînt, atmosferă, cer* şi sînt numele celor trei lumi vedice.

75 *Parameciti* înseamnă propriu vorbind „Cel care locuieşte în locuinţa supremă“.

76[31] *Savitri* înseamnă soare şi rugăciunea cunoscută sub

începe cu cuvîntul TAD.

77. Rostind încet, dimineaţa şi seara, monosilaba şi rugăciunea Savitri, precedată de cele trei cuvinte Bur, Buhav şi Svar, orice Brahman, care cunoaşte desăvîrşit Cărţile sfinte, dobândeşte sfinţenia pe care o dă Veda.

78. Repetînd de o mie de ori într-un loc retras această întreită invocare, un renăscut se descarcă într-o lună chiar de un mare păcat, cum îşi leapădă şarpele pielea.

79. Orice membru al castelor preoţească, militară şi agricolă, care neglijează această rugăciune şi nu-şi îndeplineşte la vremea cuvenită datoriile de pietate, este expus dispreţului oamenilor cumsecade.

80. Cele trei mari cuvinte nesupuse stricării, precedate de monosilaba AUM şij urmate de Savitri, care constă din trei stanţe, trebuie privite ca partea de căpetenie a Vedei şi ca mijloc de a obţine fericirea veşnică.

81. ' Cine timp de trei ani, repetă în toate zilele fără preget, această rugăciune, se va întoarce în Dumnezeirea supremă (Brahma), uşor ca vîntul şi îmbrăcat în chip nemuritor.

82. Monosilaba mistică este Dumnezeul suprem ; întreruperea respiraţiei, atîta timp cît se pronunţă monosilaba, cele trei cuvinte şi Savitri, sânt cel mai perfect exerciţiu pios ; nimic nu este mai presus de Savitri ; spunerea adevărului este de preferat tăcerii.

83. Toate actele pioase prescrise de Veda, precum jertfele focului şi celelalte jertfe, pot rămîne fără efect, pe cînd monosilaba este atotputernică, căci este simbolul lui Brahma, Stăpînul făpturilor.

acest nume este a doua strofă dintr-un imn adresat soarelui. Iată cuprinsul ei :

„1. Să ne îndreptăm gîndul la minunata lumină a soarelui strălucitor, ca să ne lumineze mintea.

2. Doritori de hrană, cerem cu umilită rugăciune darurile Soarelui plăcut şi strălucitor.

Preoţii şi brahmanii, conduşi de inteligenţă, adoră Soarele strălucitor cu jertfe şi cu cîntece sfinte“.

Jertfa care constă din rugăciunea înceată şi cuprinde monosilaba, cele trei cuvinte şi Savitri, este de zece ori de preferat jertfelor obişnuite[77], cînd rugăciunea este rostită în aşa fel ca să nu poată fi auzită, ea preţuieşte de o sută de ori mai mult; făcută în minte, preţuieşte de o mie de ori mai mult.

84. Cele patru jertfe de casă, imite cu jertfa obişnuită, nu preţuiesc cît a şaisprezecea parte din jertfa, care constă din rugăciunea înceată.

85. Prin tugăciunea înceată, un brahman poate cu siguranţă să ajungă la fericire, fie că face sau nu alte acte de pietate ; fiind prieten al creaturilor, pentru că nu le face nici un rău, deoarece nu aduce jertfe, el se numeşte cu drept cuvînt unit cu Brahma (brahmana). V

86. Cînd organele simţurilor vin în atingere cu lucruri ademenitoare, omul încercat trebuie să facă toate sforţările spre a le ţine îh stăpînire, ca un vizitiu care-şi domoleşte caii.

87. Vă voi înşira exact şi în ordinea cuvenită aceste organe, recunoscute de vechii înţelepţi în număr de unsprezece şi anume :

88. Urechile, pielea, ochii, limba şi, al cincilea, nasul ; deschizătura inferioară a tubului intestinal, organul genital, mina, piciorul şi organul vorbirii, care este al zecelea.

89. Cele cinci dintîi, urechile şi céle ce urmează se numesc organe ale inteligenţei ; cele cinci care rămm, din care cel dintîi este deschizătura tubului intestinal, se cheamă organe ale acţiunii.

90. licbuie să recunoaştem şi un al unspreze celea, simţămîntul, care prin însuşirea sa ţine şi de inteligenţă şi de acţiune ; cînd el este subjugat, atunci şi cele două clase precedente, compuse fiecare din cîte cinci organe, sânt de asemenea subjugate. r

77 Asemenea jertfe sau sacrificii erau mai ales cele care trebuiau aduse în ziua cu lună nouă şi în cea cu lună plină.

91. Cine se lasă în voia înclinării organelor spre senzualitate, nu se poate să nu cadă în păcat ; punîndu-le frîu, va ajunge la fericirea supremă.

92. Dorinţa nu este niciodată mulţumită cu stăpînirea lucrului dorit; asemenea focului în care se toarnă unt topit, *pa* se aprinde şi mai mult.

93. Comparaţi *pt* cel care se bucură de toate plăcerile simţurilor cu cel care renunţă cu totul la ele ; acesta din urmă stă mult mai sus, căci lepădarea completă de toate plăcerile este de preferat împlinirii lor.

94. Organele 'plecate spre senzualitate se pot stăpîini nu numai evitînd satisfacerea lor, oi mai ales dedîndu-le cu stăruinţă la studiul ştiinţelor sfinte.

95. Vedele, binefacerile, jertfele, practicile pioase, austerităţile nu pot duce la fericire pe cel a cărui fire este cu totul coruptă.

96. Omul care aude, pipăie, vede, mănincă, simte, fără să se bucure sau să se întristeze, trebuie socotit că şi-a domolit organele.

99..Dacă un singur organ i-a rămas nedomolit, ştiinţa dumnezeiască fuge de el, cum se scurge apa prin gaura din fundul unui burduf.

100. După ce s-a făcut stăpîn peste organe şi după ce şi-a supus simţul intern, omul trebuie să se îndeletnicească cu treburile sale, fără să-şi chinuiască trupul cu practici pioase.

101. În zorii zilei să stea în picioare, rostind încet Savitri pînă (la răsăritul soarelui ; iar seara, la amurg, s-o rostească şezînd, pînă cînd se var vedea bine stelele.

102. Făcîndu-şi rugăciunea dimineaţa, în picioare., se curăţă de orice păcat pe care l-a putut face în timpul nopţii ; rostind-o seara, şezînd, spală orice pată din timpul zilei.

103. Cel care nu-şi face rugăciunea dimineaţa, în picioare, şi seara şezînd să fie excomunicat, ca un sudra, de la orice act al celor trei caste renăscute.

104. Cînd un renăscut, nu se poate deda

studiului Cărţilor Sfinte, fiind retras într-o pădure, aproape de o apă curată, punînd frru organelor şi observînd cu luare aminte rînduiala zilnică, adică rugăciunea, să-repete Savitri cu silaba Aum şi cele trei cuvinte, în deplină concentrare sufletească.

105. Pentru studiul cărţilor de a doua mînă (Vedangas)[78], pentru rugăciunea' necesară în fiecare zi, nu trebuie păzite regulile întreruperii[79], nici pentru formulele sfinte care însoţesc jertfa focului.

106. Rostirea rugăciunii zilnice nu poate fi întreruptă, căci ea este numită jertfa Sfintelor Scrieri (brahmasattra) ; jertfa în care se jertfeşte Veda este întotdeauna de mare preţ, chiar eînd este adusă într-un timp în care citirea 'Cărţilor Sfinte trebuie întreruptă.

107. Rugăciunea înceată, repetată timp de un an întreg de un om stăpîn peste organele sale şi întotdeauna eurat, înalţă jertfele sale de lapte dulce, de lapte bătut, de unt topit şi de miere la zeii şi manii cărora s-au adus, iar lui îi aduce împlinirea dorinţelor.

108. Renăscutul, care a fost iniţiat, trebuie să întreţină focul sfînt, să-şi cerşească cele pentru trai, să şadă pe un pat foarte jos şi să placă duhovnicului său pînă la sfîrşitul uceniciei.

109. Piui unui învăţător, un şcolar silitor şi supus, cel care poate împărtăşi altuia ştiinţa, cel drept, cel curat, cel devotat, cel puternic, cel darnic,

78 *Angas* sau *Vedangas* sînt ştiinţele sacre, socotite ca accesorii ale Vedelor. Ele sînt în număr de şase şi cuprind : Cea dinţii reguli de pronunţare ; a doua rînduiala ceremoniilor religioase ; a treia gramatica ; a patra prosodia ; a cincea astronomia, şi a şasea explicarea cuvintelor şi frazelor anevoie de înţeles din Vede.

79 Citirea Vedelor trebuie întreruptă în anumite împrejurări, (Cartea VI, stanţa 101 urm.), pe cînd pentru Vedangas nu se observă această regulă.

4

cel virtuos, cel care este rudă de sînge cu un brahman, acestea sînt cele zece categorii de tineri care pot fi admişi, după lege, să studieze Veda.

110. Omul cu minte nu trebuie să vorbească, dacă nu este întrebat, nici să răspundă la întrebări fără rost, chiar dacă ştie ceea ce este întrebat, el nu trebuie să se poarte în lume ca şi cum ar fi mut.

111. Din doi inşi, din care unul răspunde fără vreme la o întiebare pusă de altul fără vreme, unul va muri, iar celălalt va atrage asupră-şi ura.

.112. Oriunde nu se întîlneşite nici virtute, nici bogăţie, nici zelul şi supunerea trebuitoare studiului Vedei, învăţătura sfîntă nu trebuie -predicată după cum nu se seamănă sămînţă bună în pămînt sterp.

113. Este mai bine pentru >un tîlcuitor al Scrierilor Sfinte să moară cu ştiinţa sa, chiar dacă s-ar afla în cea mai cumplită lipsă, decît s-o semene într-un pămînt neroditor.

114. Ştiinţa dumnezeiască, apropiindu-se de un brahman, îi zice : „Eu sînt visteria ta, păstrea- zămă, nu mă da pe mina unui hulitor ; astfel voi fi totdeauna plină de putere ;

115. Cînd vei găsi însă un ucenic întru totul curat şi stăpân pe simţurile sale, fă-mă cunoscută acestui renăscut, ca unui neadormit străjer, al unei astfel de visterii.

116. Cel care-şi însuşeşte cunoaşterea Scrierilor Sfinte, fără a fi primit învoire pentru aceasta, este vinovat de furt de texte sfinte şi se coboară ?n iad (naraka).

117. Oricine ar fi acela prin ajutorul căruia un tînăr dobândeşte ştiinţa trebilor ¡lumeşti sau înţelesul Sfintelor Cărţi sau cunoaşterea Fiinţei supreme, trebuie să salute el întîi pe acest dascăl.

118. Un brahman a cărui ştiinţă constă toată din Savitri, dar care-şi stăpineşte simţurile în chip desăvârşit, este de preferat celui care n-are nici o stăpînire asupra sa, care mănîncă de toate şi vinde de toate, deşi cunoaşte cele trei Cărţi Sfinte.

119. Nu este iertat ucenicului să stea pe acelaşi pat sau scaun odată cu mai marele său ; iar cînd este culcat sau stă, trebuie să se sooale, ca să-J.

salute.

120. Duhul din viaţă al unui tînăr pare că vrea să zboare la apropierea de un bătrîn ; dacă se ridică şi salută, îl împiedică de a zbura.

121. Cine are obiceiul de a saluta pe cei mai în vîrstă decît el şi a-i respecta întotdeauna, vede sporindu-i patru lucruri : lungimea vieţii, ştiinţa, renumele şi puterea.

122. După formula de salutare, un brahman, care se apropie de un om mai în vîrstă decît el, să-şi spună numele, zicând : „Eu sînt cutare“.

123. Celor care, neştiind limba sanscrită, nu cunosc însemnarea salutului, însoţită de spunprea numelui, omul învăţat trebuie să le zică : „Sînt cutare“ asemenea şi femeilor.

124. Salutînd, brahmanul trebuie să pronunţe după nume, interjecţia „hei “ căci sfinţii socotesc că „hei“ are însuşirea de a reprezenta numele persoanei cu care se vorbeşte.

125. „Să trăieşti vreme îndelungată, vrednicule de cinste !“, astfel trebuie să se răspundă la salutul unui brahman şi vocala de la sfîrşitul numelui lui, dimpreună cu consoana precedentă, trebuie prelungită trei momente.

126. Brahmanul care nu ştie cum să răspundă la un salut, nu merită să fie salutat de un om reputat pentru ştiinţa sa ; unul ca acela este asemenea unui sudra.

127. Vorbind cu un brahman, trebuie să-l întrebi, dacă pietatea sa este înfloritoare, pe un kşatrya, dacă este sănătos, pe un vaisya, dacă-i merg bine 'afacerile, pe un sudra, dacă nu este bolnav.

128. Cel care vrea să aducă jertfă solemnă, orieît ar fi de tînăr, nu trebuie să fie întrebat cum se numeşte ; cine cunoaşte legea se serveşte, pentru a-i vorbi, fie de interjecţia „hei“ fie de ,cuvîn- tul „domnule“.

129. Vorbind de soţia altuia, sau cu o femeie aare nu-i este rudă de sînge, trebuie să-i zică „doamnă“ sau „bună soră“.

130. Unchilor după mamă şi după tată, tată- . lui soţiei, preoţilor liturghisitori (ritvigis) ; dascălilor, cînd sînt mai tineri decît el, trebuie să le zică, ridicîndu-se : „Sînt cutare“.

131. Sora mamei, soţia unchiului după mamă, mama soţiei şi sora tatălui au dreptul la aceeaşi cinste ca soţia părintelui duhovnicesc şi-i sînt egale.

132. La picioarele soţiei fratelui său, trebuie să se plece în toate zilele, dacă este din aceeaşi castă cu el şi mai în vîrstă ; pe. rudele după tată şi după mamă, să se ducă să le salute numai după întoarcerea dintr-o călătorie.

133. Cu sora tatălui sau a'mamei şi cu sora mai mare, să se poarte ca şi cu mama sa ; totuşi mama merită mai multă cinste decât ele.

134. Egalitatea nu se pierde între cetăţenii unui oraş din cauza unei deosebiri de vîrstă de zece ani ; între artişti, de cinci ani de vîrstă ; între brahmanii, cunoscători ai Vedei, de trei ani ; egalitatea nu este decît puţin timp între membrii' unei familii.

135. Un brahman în vîrstă de zece ani şi un kşatrya ajuns la vîrstă de o sută de ani, trebuie priviţi ca tatăl şi fiul; dintre amîndoi brahmanul este tatăl şi lui i se cuvinte respectul de tată.

136. Bogăţia, rudenia, vîrstă, actele religioase şi, în a cincea linie, ştiinţa dumnezeiască sîni vrednice de respect; cele din urmă, în ordine crescândă, sînt mai de . recomandat.

137. Orice om din cele dintîi trei caste, la care se observă în mai mare număr cele mai însemnate din aceste cinci însuşiri vrednice de cinste, are mai mult drept la respect ; chiar şi un sudra are acest drept, dacă a intrat în a zecea decadă a vieţii.

138. Trebuie făcut loc să treacă înainte unui ®m care se află Sn căruţă, unui. ,bătrîn trecut de nouăzeci de ani, unui bolnav, celui care duce o povară, unei femei, unui hralhman care şi-a terminat învăţătura, unui kşatrya, unui tânăr care se căsătoreşte.

139. Dar dintre aceştia, dacă se găsesc toţi la un loc în acelaşi timp, brahmanul care şi-a, terminat

învăţătura şi kşatrya trebuie cinstiţi în, primul rînd ; iar dintre cei doi din urmă, brahmanul trebuie respectat mai mult decît kşatrya.

140. Brahmanul care a iniţiat pe ucenicul său şi l-a învăţat Veda cu rînduiala jertfei şi cu partea tainică, numită Upanişad [3S], este numit de înţelepţi cu numele de învăţător, (aciarya).

141. Cel care învaţă o singură parte din Veda, sau ştiinţele secundare (Vedangas), pentru a-şi cîştiga terenul predîndu-le, se cheamă subînvăţă- tor (upadhyaya).

142. Brahmanul sau tatăl care- săvârşeşte, după rînduială, ceremonia zămislirii şi pe celelalte, şi care dă întîi orez copilului pentru hrană, se numeşte duhovnic sau dascăl (guru).

143. Cel care stă în serviciul cuiva, pentru a întreţine focul sacru, a aduce jertfele casnice, ase-* menea şi celelalte jertfe, se numeşte aici (în acest cod) capelanul (ritvigi) celui în al cărui serviciu se află.

144. Cine, prin cuvintele adevărului, face să intre în urechi Scrierile Sfinte, trebuie privit ca tată, ca mamă ; şcolarul său nu trebuie să-i pricinuiască niciodată întristare.

145. Un învăţător este mai demn de stimat decît zece subînvăţători, un tată decît o sută de învăţători, o mamă mai de" stimat decît o mie d# taţi. [80]

146. Dintre cel care dă viaţa şi, cel care împărtăşeşte învăţăturile sfinte, acesta din urmă este tată măi vrednic de cinste ; căci naşterea spirituală este pentru cel renăscut veşnică, adică şi pentru lumea aceasta şi pentru cealaltă.

■ 147. Cînd un tată şi o mamă, uniţi prin dragoste, dau viaţă unui copil, această naştere trebuie socotită ca ceva curat, omenesc, pentru că

80 *Upanişadele,* nume care ,însemnează şedinţe, sînt continuarea Vedelor şi cuprind teologia brahmanică în înţelesul strîns al cuvîntului.

şi copilul se formează în matrice ;

148. Naşterea însă pe care i-o dă învăţătorul, care a citit toate Cărţile Sfinte, potrivit legii, prin aceea că învaţă Savitri pe oopil, este adevărata naştere şi nu este supusă bătrîneţii şi morţii.

149. Cînd un învăţător aduce unui elev un folos, mic sau mare, prin aceea că l-a învăţat textul descoperit de Dumnezeu, să se ştie că în acest cod este socotit ca părintele lui duhovnicesc (guru), din cauza binefacerii învăţăturii sfinte.

150. Brahmanul, autor al naşterii spirituale şi care învaţă datoria, este, după lege, chiar dacă ar fi încă copil, tatăl unui om, în vîrstă.

151. Kavi, fiul lui Anghiras, încă tînăr, învaţă Scrierile Sfinte pe unchii săi după tată, şi pe veri ; el le zicea '„copii“, căci ştiinţa îi dă asupra lor autoritatea de dascăl.

152. Plini de întristare, ei întrebară pe zei de noima acestui cuvînt, şi zeii, întrunindu-se, le ziseră : „Copilul v-a vorbit cum se cade“.

153. Într-adevăr cel neştiut este copil, cel care predă învăţătura sfîntă este tată, căci înţe- ţelepţii au dat numele de „copil“ neştiutorului de carte şi „tată“ învăţătorului.

154. Nu anii, nici perii albi, nici bogăţiile, nici înrudirile fac mărirea ; sfinţii au stabilit această lege : „Cel care cunoaşte Vedele şi Angas este mai mare între noi“.

155. întîietatea o dă între brahmani ştiinţa, între războinici vitejia, între agricultori bogăţia în cereale, între servitori vîrsta.

156. Un om nu este bătrîn, pentru că i-a încărunţit părul ; iar tînărul care a citit Scrierile Sfinte, este privit de zei ca bătrîn.

157. Un brahman, care n-a învăţat Cărţile Sfinte, este ca un elefant de lemn şi ca un cerb împăiat ; degeaba poartă numele.

158. Precum împreunarea unui eunuc cu o femeie este stearpă, a unei vaci cu o altă vacă este asemeni stearpă, şi darul dat unui neştiutor rămîne fără rod, tot astfel un ¡brahman care n-a citit Vedele

nu culege roadele pe care le aduce împlinirea datoriilor prescrise de descoperire şi de tradiţie.

159. Orice învăţătură, care are ca obiect binele, trebuie împărtăşită *fără* a chinui pe elevi, şi (dascălul care doreşte să fie drept, trebuie să întrebuinţeze cuvinte blînde şi plăcute.

160. Cel a cărui vorbire şi duh sînt curate şi pe deplin ordonate în orice împrejurare are toate foloasele care decurg din cunoaşterea Vedantei[81].

161. Nimeni nu trebuie să se arate posomorit, chiar de ar fi amărît, nici să nu caute a face rău altuia, nici măcar să se gândească la aceasta ; nu trebuie a pronunţa un cuvînt care ar putea jigni pe cineva şi care ar închide intrarea în cer celui care l-a pronunţat.

81 [30] *Vedanta,* care însemnează „sfrîşitul Vedei, este numele generic al scrierii Upanişade. ■

162. Brahmanul să se teamă de orice cinste lumească, ca de otravă, şi să dorească întotdeauna dispreţul, cum doreşte ambrozia [82].Căci, deşi dispreţuit, el doarme liniştit, se scoală liniştit şi trăieşte fericit în această lume, pe cînd dispreţuitorul nu va întîrzia să piară.

163. Renăscutul, al cărui suflet a fost purificat prin ceremoniile amintite[83], trebuie, în timpul cît locuieşte cu conducătorul său spiritual, să se dedea treptat la practicile pioase care pregătesc pentru studiul Cărţilor Sfinte.

164. După ce s-a supus diferitelor practici religioase şi regulilor de pietate prescrise de lege, renăscutul trebuie să înceapă citirea Vedelor, în întregime, şi a tratatelor misterioase.

165. Brahmanul-care vrea să se dedea la austerităţi, trebuie să se îndeletnicească fără întrerupere cu studiul Vedelor, căoi studiul Scrierilor Sfinte este în această lume cel mai important act de pietate pentru un brahman.

166. Renăscutul care-şi pune zilnic toate puterile pentru învăţarea Cărţilor Sfinte, îşi supune tot trupul la austerităţile cele miai folositoare, chiar cînd poartă o ghirlandă.

82 *Amriti* sau *ambrozia,* se credea că este mîncarea zeilor, care avea însuşirea de a împărtăşi nemurire. însăşi numele ei înseamnă nemurire. După mitologie, ambrozia era grămădită în lună. Izvorul ei era soarele, care o depunea în lună în timpul celor cincisprezece zile ale fazei ei de creştere. Cînd era lună plină, zeii, manii şi sfinţii consumau zilnic din ea cîte un degetar i(kala). După un alt mit, ambrozia ar fi ieşit din mare, care a fost bătută cum se bate putineiul de lapte, ca să se scoată untul. Această operaţiune ar fi fost săvîrşită de zei şi de asuras. Muntele
Maadara a servit de rotulă, iar şarpele Vasuki de coadă a bătătorului. Între alte bunătăţi ieşite din mare în urma acestei operaţiuni culinare a fost şi ambrozia. Zeii şi asu- ras se luară la ceartă, a cui să fie, şi în cele din urmă rămase zeilor.

83 Aceste ceremonii sînt *sankaras.* (Vezi stanţa 27).

167. Renăscutul, care se apucă de un meşteşug oarecare, fără să fi studiat Vedele, este coborît îndată, pentru toată viaţa, la treapta de sudra ; asemeni şi urmaşii lui.

168. Naşterea întâi *a* unui renăscut se face la sînul mamei, a doua cînd primeşte cingătoarea şi cordonul, a treia la aducerea jertfei ; aşa spune textul descoperit.

169. În cea de a treia naştere, care-l introduce la cunoaşterea Scrierilor Sfinte şi care se deosebeşte prin cingătoarea şi cordonul ce i se dau, Savitri este mama şi învăţătorul tată.

170. învăţătorul se cheamă tată, pentru că învaţă pe renăscut Veda ; căci nici un act pios nu este iertat tînărului să săvîrşească înainte de a primi cingătoarea şi cordonul.

171. Pînă atunci să se ferească de a pronunţa vreo formulă sacră, afară de exclamaţia : svatha, adresată manilor în timpul serviciului înmormîn- tării ; căci el nu se deosebeşte de suciră, pînă în clipa cînd este renăscut prun Veda.

172. După ce a primit iniţierea, se cere de la el să se supună rînduielilor stabilite şi să studieze Scrierile Sfinte cu ordine, împlinind mai întîi practicile rînduite.

173. Mantaua de piele, cordonul, cingătoarea, bastonul, tunica, stabilite pentru fiecare ucenic, potrivit castei din care face parte, trebuie schimbate cu un anume ceremonial.

174. Ucenicul, locuind la dascălul său, să îndeplinească toate practicile pioase de mai jos, pentru a face dovada cucerniciei sale.

175. în toate dimineţile să facă baie şi după ce s-a curăţat, să aducă zeilor, sfinţilor şi manilor, o libaţiune de apă proaspătă (tarpana) ; să se închine zeităţilor şi să alimenteze focul sacru.

176. Să se abţină de miere, de came, de parfumuri, de ghirlande, de sucuri prea gustoase stoarse din plante, de femei, de orice substanţă dulce

fermentată, de schingiuirea fiinţelor însufleţite ;

177. De unsori de trup, de colir, de a purta pantofi şi umbrelă de soare ; să se abţină de plăceri senzuale, de mînie, de pofte, de danţ, de cîntece şi de muzică ;

178. De petreceri, de ceartă, de bîrfeailă, de minciună, de privirea sau îmbrăţişarea cu dragoste a vreunei femei şi de a pricinui pagubă cuiva.

179. Să se culce totdeauna pe o parte şi să nu-şi împrăştie sperma ; căci, dacă cedează dorului şi-şi risipeşte sperma, calcă rînduiala castei sale şi trebuie să facă pocăinţă[84].

180. Renăscutul ucenic, care în timpul somnului, a pierdut fără voie spermă, trebuie să facă baie, să adore soarele şi să repete de trei ori formula : „Vie-mi înapoi sperma !“

181. Să aducă învăţătorului său apă într-un vas, flori, baligă de vacă, pămînt, iarbă kusa atît cît îi trebuie şi să se ducă în fiecare zi să-şi cerşească hrana.

182. Ucenicul să meargă să-şi ceară hrana în fiecare zi în casele oamenilar care nu neglijează aducerea jertfelor prescrise de Veda şi care sînt renumiţi pentru împlinirea datoriilor lor.

183. Nu trebuie să ceară de la familia dascălului său, nici de la rudele tatălui şi ale mamei sale ; iar dacă intrarea în alte case îi este oprită, cei dinţii la care trebuie să se adreseze sînt cei pe care trebuie cu deosebire să-i ocolească [85].

184. Să străbată cerşind tot satul (dacă nu se găsesc case, cum se spune mai sus), fiind pe deplin curat, şi păstrînd tăcerea ; dar să se ferească de

84 Despre aceasta vezi cartea XI, stanţa 118.

85 Adică în acest caz să se adreseze întîi rudelor după mamă, în lipsa acestora, rudelor după tată şi în lipsa acestora, rudelor dascălului său.

oamenii cu nume rău şi păcătoşi.

185. Aducînd lemne dintr-un loc îndepărtat, să le aşeze undeva, sub cerul liber, şi în fiecare seară şi dimineaţa să pună din ele pe foc, fără să uite vreodată s-o facă.

186. Dacă, fără să fi fost bolnav, a neglijat şapte zile de-a rîndul să ceară milostenie şi să alimenteze cu lemne focul sacru, trebuie să se supună penitenţii rînduite pentru cel care şi-a călcat jurămîntul de castitate[86].

187. Ucenicul să nu înceteze niciodată de a cere şi să nu-şi primească hrana de la una şi aceeaşi persoană : a trăi din milostenie este tot aşa de mare preţ pentru ucenic, ca şi a posti ;

188. Totuşi, dacă este poftit la o ceremonie în . cinstea zeilor sau a manilor, poate mînca în bună pace mîncarea dată de o singură persoană, ţinîn-du-se de regulile de abstinenţă şi purtîndu-se ca un cuvios ascet ; în acest caz regula sa nu este călcată ;

189. Dar, după spusele înţelepţilor, aceasta priveşte .numai pe brahman, şi nicidecum pe kşatrya şi pe vaisya.

190. Că se va face şi el învăţător, sau nu, ucenicul trebuie să rîvnească învăţătura şi să caute a' mulţumi pe vrednicul său de cinste dascăl.

, 192. Ştăpînindu-şi .trupul, vocea, organele simţurilor şi duhul, să stea cu mîinile împreunate şi cu ochii aţintiţi la învăţător.

193. Mina dreaptă să-i fie întotdeauna descoperită, ţinuta cuviincioasă, tunica potrivită şi cînd este poftit să şadă, să se aşeze în faţa părintelui său duhovnicesc.

194. Hrana, hainele şi găteala să-i fie întotdeauna modeste în faţa dascălului său ; trebuie să se scoale înaintea lui şi să între după el.

195. Nu trebuie să se împotrivească

86 Vezi cartea XI, stanţa 118.

la'poruncile duhovnicului său sau să vorbească cu el fiind culcat, sau şezînd, sau mâncând, sau de departe, sau privindu-l dintr-o parte ;

196. Ci s-o facă stînd în picioare, cînd dascălul său şade ; apropiindu-se, cînd el stă locului ; ieşindu-i în întâmpinare, cînd vine ; mergînd în urmă-i, cînd se duce.

197. Mergând să ia loc în faţa lui, dacă întoarce capul ; ţinîndu-se după el, dacă este departe ; plecîndu-se, dacă este culcat sau s-a oprit aproape de el.

198. .Patul sau scaunul său trebuie să fie întotdeauna foarte joase, cînd este în faţa dascălului său, şi atît cît poate fi văzut de el, nu trebuie să se aşeze comod.

199. Să nu pronunţe niciodată pur şi simplu [87] numele părintelui său spiritual, nici chiar în absenţa sa şi să nu imite vreodată mersul, vorbirea, sau gesturile lui.

200. Ori de cîte ori se vorbesc pe socoteala 'duhovnicului său vorbe rele, sau bîrfeli, trebuie să-şi astupe urechile, sau să plece.

201. Dacă vorbeşte de rău pe dascălul său, se va preface după moarte în măgar ; dacă-l calomniază, se va preface în eîine ; dacă se serveşte de foarfecile sale fără învoire, se va preface în insectă ; dacă-l invidiază, în vierme.

202. Nu trebuie să-l salute nici prin altul, cînd este departe de el şi poate veni în persoană, nici în faţa unei femei ; dacă este în trăsură, sau pe scaun, să se dea jos, spre a saluta pe părintele său duhovnicesc.

203. Să nu se aşeze aşa ca vîntul să vină de la dascăl la el, sau de la el la dascăl şi să nu zică nimic, cînd nu poate fii auzit de el.

204. Poate să se aşeze cu veneratul său dascăl

87 [46] Adică trebuie să-l însoţească întotdeauna cu o titulatură de onoare, ca d. ex. veneratul, înţeleptul, ilustrul, înhăţatul, sfîntul etc. i

în căruţa trasă de boi, de cai, sau de cămile, pe o terasă, pe un loc pavat, pe o rogojină, pe o stîncă pe o bancă de lemn, în corabie.

205. Cînd este de faţă dascălul dascălului său, să se poarte cu el la fel cum s-ar purta cu dascălul său şi nu poate saluta pe rudele sale, care au drept la respectul său, fără a_fi pofţit la aceasta de dascăl.

206. Aceasta este purtarea pe care trebuie s-o aibă statornic faţă de daiscălii care-l învaţă învăţătura sfîntă, de rudele din partea tatălui, de cei care-l feresc de rătăcire şi-i dau sfaturi bune.

207. Cu toţi oamenii virtuoşi să se poarte ca şi cu dascălul său şi acelaşi lfacru să-l facă şi cu băieţii dascălului, dacă, prin vîrsta lor, meritä cinste, precum- şi cu rudele după tată ale vrednicului său de cinste dascăl.

208. Fiul dascălului, care este mai tînăr, sau de **o** vîrstă cu el, sau ucenic, dacă este în stare să înveţe pe alţii învăţătura sfîntă, are drept la aceeaşi cinste ca şi dascălul, cînd ia parte la aducerea unei jertfe.

209. Nu trebuie însă să frece cu parfumuri trupul fiului dascălului său, să-l servească în timpul băii, să mănînce ceea ce rămâne de la el, sau să-i spele picioarele.

210. Soţiile dascălului, dacă sínt din aceeaşi castă cu el trebuie cinstite ca şi el.; dacă sínt din altă castă, ucenicul nu le datoreşte altă cinste decît de a se scula în faţa lor şi a le saluta ;

211. Ucenicul să nu-şi ia sarcina de a stropi pe soţia dascălului său cu uleiuri parfumate, de a o servi cînd face ¡baie, de a-i freca membrele, de a-i pieptăna părul.

212. Nu trebuie să se plece înaintea femeii tinere a venerabilului său dascăl, atingîndu-i picioarele cu respect, dacă a împlinit douăzeci de ani şi ştie să deosebească ¡binele de rău.

213. Este în firea sexului femeiesc de a căuta aici jos să corupă pe bărbaţi, de aceea înţelepţii să nu se lase niciodată în voia ademenirii femeilor.

214. într-adevăr, o femeie poate în această

lume să depărteze de la calea cea dreaptă nu numai pe un smintit, ci şi pe un un om încercat şi să-i impună jugul dragostei şi al patimii.

215. Nu trebuie a locui într-un loc retras cu mamă, soră sau fiică, căci simţurile contopite sínt foarte puternice şi pot tîrî la rău pe cel mai înţelept om.

216. Un ucenic tînăr poate, urmând datina prescrisă, să se plece la pămînt înaintea soţiilor tinere ale dascălului său, zicînd : „Sínt cutare“.

217. La înapoierea dintr-o călătorie, ucenicul tînăr poate atinge respectuos picioarele femeilor părintelui său duhovnicesc şi a se pleca în fiecare zi înaintea lor, îndeplinind astfel datinele oamenilor bine crescuţi.

218. Precum omul, care sapă cu cazmaua, ajunge la vîna de apă, tot astfel ucenicul cu luare aminte şi supus ajunge să-şi însuşească ştiinţa pe care o ascunde spiritul părintelui său duhovnicesc.

219. Să aibă capul ras, sau părul lung şi despletit, sau adunat în şuviţe pe creştetul capului ; niciodată răsăritul sau apusul soarelui să nu-l găsească dormind în sat ;

220. Căci dacă soarele răsare sau apune, fără ca el să ştie, în timpul cînd doarme cu poftă, trebuie să ajuneze o zi întreagă, rostind încet 'Savitri.

221. Cel care 'Se culcă şi se scoală, neconducîndu-se după soare şi nu se supune la această pocăinţă, se face vinovat de uii mare păcat.

222. După ce s-a spălat, fiind curat, cu gîndurdle adunate şi aşezîndu-se într-un loc curat, ucenicul să-şi îndeplinească, potrivit rânduielii, datoria de pietate, la răsăritul şi la apusul soarelui, pronun- ţînd încet Savitri.

223. Dacă o femeie sau un sudra caută, prin- tr-un mijloc oarecare, să dobândească binele suprem, să se îndeletnicească cu aceasta în chip sîr-> guitor, sau să facă ceea ce-i place mai mult şi-i dă voie legea.

224. Precum spun unii oameni cu minte, binele

suprem stă în virtute şi bogăţie, sau, după «adţii, în plăcere şi bogăţie, sau numai în virtute, sau în bogăţie ; dar unirea celor trei face adevăratul bine.

225. învăţătorul este chipul Fiinţei dumnezeieşti (Brahma) ; tatăl este chipul Stăpînului făpturilor (Pragiapati) ; mama este chipul pămîntului ; fratele adevărat, chipul sufletului.

226. învăţătorul, tatăl, mama, fratele mai mare nu trebuie niciodată să fie dispreţuiţi, mai ales de un brahman, chiar dacă a fost necăjit de ei.

227. Mai multe sute de ani n-ar putea răsplăti supărările ce au îndurat o mamă şi un tată cu naşterea şi creşterea copiilor.

228. Tînărul să facă întotdeauna şi la orice prilej ceea ce poate plăcea părinţilor şi dascălului său ; când i-a mulţumit, a îndeplinit bine toate practicile de pietate ,şi va lua platã.

229. Supunerea respectuoasă faţă de voinţa acestor trei persoane este socotită ca cel mai ales act de pietate şi, fără învoirea lor, tînărul nu trebuie să îndeplinească nici o altă datorie pioasă.

230. Ele înfăţişează cele trei lumi, cele trei caste superioare, cele trei Cărţi Sfinte, cele trei focuri :

231. Tatăl este focul sacru ţinut aprins'continuu de stăpînui casei ; mama este focul ceremoniilor ; dascălul este focul jertfelor ; această treime de focuri merită cea mai mare veneraţiune.

232. Cel care nu le neglijează ajungînd stăpîn de casă, va dobândi împărăţia celor trei lumi ; trupul său va străluci de o lumină curată şi el se va bucura în cer de bucurie dumnezeiască.

233. Prin respectul către mamă, el dobândeşte lumea aceasta de jos ; prin respectul, către tată, lumea de mijloc, a atmosferei ; prin supunerea la poruncile dascălului, ajunge în lumea cerească a lui Brahma.

234. Cine respectă aceste trei persoane îşi respectă toate datoriile şi va lua platã ; celui care n-are grijă să le respecte, orice faptă pioasă îi este

neroditoare.

235. Atît timp cît trăiesc aceste trei persoane el nu trebuie să se ocupe de nici o altă datorie, ci să le arate întotdeauna supunere respectuoasă, silin- du-se a le face plăcere şi a le aduce servicii.

236. Oricare ar fi datoria pe care o împlineşte cu gîndul, cu cuvîntul, sau cu fapta, fără să se abată de la supunerea ce le datoreşte în cele ce privesc cealaltă lume, să le spună după ce şi-a împlinit-o.

237. Prin respectul dat acestor trei persoane, toate'actele prescrise omului de Scrierile Sfinte şi de lege sînt pe deplin împlinite ; aceasta este desigur cea dintâi datorie ; orice altă datorie este secundară.

238. Cine are credinţă poate învăţa ceva folositor chiar de la un sudra, cunoaşterea virtuţii principale de la un om de nimic şi pe cea mai virtuoasă femeie dintr-o familie dispreţuită.

239. Ambrozia se poate despărţi de otravă, cînd sînt amestecate ; se poate primi de la un copil un sfat folositor, învăţa de la un duşman buna purtare şi scoate aurul din zgură.

240. Femeile, pietrele preţioase, ştiinţa, virtutea, curăţenia, sfatul bun şi alte lucruri bune trebuie primite ori de unde ar veni.

241. Se porunceşte ca în caz <ie nevoie [88] să se înveţe Scrierile Sfinte de la un învăţător care nu este brahman şi elevul trebuie să-i servească cu respect şi supunere atît timp cît ţine învăţătura.

242. Ucenicul să nu locuiască toată viaţa sa lângă un învăţător care mu este din casta preoţească, sau lîngă un brahman care nu cunoaşte Cărţile Sfinte şi ştiinţele ajutătoare, dacă vrea să dobîndească fericirea supremă.

243. Totuşi, dacă vrea să rămînă pînă la sfârşitul vieţii în casa părintelui său spiritual, să-l servească

88 Adică atunci cînd nu se gşseşte un învăţător din :asta brahmanilor.

cu rîvnă pînă la despărţirea sufletului de trup.

244. Cel care se supune cu plăcere voinţei duhovnicului său, pînă la sfîrşitul vieţii, se înalţă după aceasta la locuinţa Fiinţei dumnezeieşti.

245. Ucenicul, care-şi cunoaşte datoria, nu trebuie să facă nici un dar dascălului său, înainte de a se despărţi de el, ci în clipa'cînd, trebuind să-l părăsească, are să îndeplinească ceremonia băii[89] atunci să dea veneratului său profesor darurile ce-i stau în putere.

246. Să-i dea un ogor, aur,-o vacă, un cal, o umbrelă de soare, pantofi, un scaun, orez, zarzavaturi sau haine, pentru a-şi. asigura dragostea dascălului său.

247. După moartea dascălului, ucenicul care vrea să-şi petreacă viaţa în ucenicie, trebuie să se poarte cu fiul aceluia, dacă este virtuos, sau cu soţia lui, sau cu una din rudele lui după tată, la fel cum s-a purtat cu veneratul său dascăl.

248. Dacă niciunul din aceştia nu este în viaţă să se facă stăpîn pe locuinţa, pe scaunul şi pe locul de exercitări religioase al dascălului său, să întreţină focul cu cea mai mare luare aminte şi să se străduiască a se face vrednic de deznodămîntul final.

89 Tînărul, care sfîrşeşte învăţarea Vedelor, trebuie să facă o baie (snana) la despărţirea de dascălul său. După aceea el poartă numele de *„stiataka“,* adică *„cel îmbăiat".*

Brahmanul care-şi urmează astfel ucenicia, fără să-şi calce jurămîntul, ajunge la cea mai înaltă treaptă a existenţei şi nu se mai naşte pe pămînt.

CARTEA A TREIA

CĂSĂTORIA. DATORIA CAPULUI DE FAMILIE.

1. învăţarea celor trei Vede, prescrisă ucenicului în casa dascălului său, trebuie să ţină treizeci şi şase de ani, sau jumătâte, sau un sfert din acest timp, sau în sfîrşit pînă le înţelege foarte bine.

2. După ce a studiat cu rînduială o ramură (sakha) din fiecare Carte Sfîntă, sau numai din două, ori şi dintr-una singură, cel care n-a călcat niciodată legile uceniciei, poate intra în rîndul stăpînilor de casă (grihastas).

3. Lăudat pentru împlinirea datoriilor, primind ca dar de la părintele său trupesc, sau ide la cel sufletesc, Scrierile Sfinte, să fie dăruit de acesta, înainte de a se căsători, cu o vacă [90], el fiind împodobit cu o ghirlandă şi aşezat pe un scaun înalt.

4. Primind învoire de la dascălul său, curăţindu-se prin baia rînduită de lege, renăscutul, care şi-a sfîrşit învăţătura, să da de soţie o fată din aceeaşi

90 Deşi indienii n-au adorat niciodată animalele, totuşi vaca, probabil din cauza multelor foloase ce aduce omului, era socotită ca aproape sfîntă. De aceea ea joacă un mare rol în practicile religioase, cum se vă vedea şi mai departe. i

castă cu el şi de condiţie potrivită.

5. Cea care nu se trage dintr-unul din ¡bunicii săi după mamă, sau după tată, pînă într-al şaselea grad, şi care nu ţine de familia tatălui, sau a mamei, printr-o obîrşie comună, dovedită de numele de familie, este foarte potrivită pentru un bărbat din cele dinţii trei caste în vederea căsătoriei şi a ■unirii trupeşti.

6. Tînărul trebuie să se ferească de următoarele zece categorii de familii, chiar dacă s-ar bucura de multă vază şi ar fi foarte bogate în vaci, capre, oi, ogoare şi seminţe, şi anume :

7. Familia în care se neglijează tainele, care nu dă naştere la băieţi, aceea în care nu se citesc Cărţile Sfinte, cea ai cărei membri au corpul acoperit cu păr lung, sau suferă de hemoroizi, sau de stomac, sau de epilepsie, sau de lepră albă, sau de elefantiasă.

8. Să nu se însoare cu o fată cu părul roşcat, sau care are un membru mai mult, sau este adesea bolnavă, sau n-are păr deloc, ori are prea mult, sau este de nesuferit din pricina limbuţiei, sau are ochii roşii.

9. Sau care poartă numele unei constelaţiuni, al unui arbore, al unui rîu, al unui popor barbar, al unei păsări, al unui şarpe, al unui scalv, sau al cărui nume aminteşte de un lucru îngrozitor.

10. Să ia o fată bine făcută, ial cărui nume să fie plăcut, care să aibă mersul plăcut al lebedei, sau al unui elefent tînăr, al cărei corp să fie acoperit CH un puf fin, cu părul subţire, cu dinţii mici şi cu membrele de o eleganţă încântătoare.

11. Un bărbat simţitor nu trebuie să se însoare cu o fată care n-are măcar un frate şi al cărei tată nu este cunoscut, de teama de a nu-i fii dată de tatăl ei numai pentru a-i adopta băiatul ce ar putea avea, sau de a face o căsătorie neîngăduită.

12. Renăscuţii trebuie să ia în căsătorie întîi o femeie din casta lor, iată dacă dorinţa-i îndeamnă ' să se căsătorească a doua oară, femeile trebuie

alese
după rînduiala firească a castelor.

13. Un sudra nu poate lua de soţie decît o s»dră, vaisya îşi poate lua soţie fie din casta servitorilor fie din a sa, kşatrya din cele două caste precedente şi din a sa, iar brahmanul din aceste trei caste şi din a sa.

14. În nici o istorie veche nu se spune că un brahman, sau un kşatrya; să fi luat de soţie, fie şi în caz de lipsă, o fată din casta servitorilor.

15. Renăscuţii, care ar fi atît de fără, minte ca să ia de soţie o femeie din casta cea mai de jos, îşi coboară toată familia şi seminţia la treapta de sudra.

16. Cei care se căsătoresc cu o sudra, sînt degradaţi îndată, după Atri[91] şi după (Golama), fiul lui Utatya, dacă fac parte din casta preoţească ; este degradat cînd naşte un fiu, dacă este din casta militară. Aşa spune Sonaka [92] iar dacă este din casta agricultorilor, este degradat cînd fiul său are un copil de sex masculin. Aşa învaţă Brdgu[93].

17. Brahmanul, care aduce o sudră în patul său, se coboară în infern ; dacă are un fiu, acesta încetează de a mai fi brahman.

18. Cînd un brahman ia ca ajutor un sudra, la jertfele aduse zeilor sau manilor, ori la datoriile de ospitalitate, zeii şi manii nu mănîncă ceea ce li s-a oferit şi el nu dobîndeşte cerul, ca plată a ospitalităţii.

91 *Atri* este unul din cei zece pragiapaţi şi trece de autor al unui cod de legi care există încă.

92 *Sonaka* este un înţelept renumit, care se trăgea dia familia lui Suhotra, regele din Kasi.

93 *Brigu,* unul din cei zece pragiapaţi şi cel care povesteşte legea lui Mânu din această carte. El vorbeşte aci iespre sine ca şi cum n-ar fi aceeaşi, persoană cu vorbi- ;orul.

19. Pentru cel ale cărui buze sînt pîngărite de o sudră, care este întinat de respiraţia ei şi care are un copil de la ea, legea nu cunoaşte nici o ispăşire.

20. Acum iată pe scurt cele opt feluri de căsătorii care se obişnuiesc la cele patru caste, unele bune, altele rele în lume'a aceasta şi în cealaltă :

21. Felul lui Brahma, al zeilor, al sfinţilor, al creatorilor, ai spiritelor rele, al muzicanţilor cereşti, al giganţilor şi, al optulea şi cel mai murdar, al vampirilor.

22. Acum să vă explic deplin care este felul legal pentru fiecare castă, care sînt foloasele şi daunele fiecărui fel, precum şi bunele şi relele însuşiri ale copiilor care rezultă din ele.

23. Să se ştie că cele' dintîi şase feluri de căsă torii, în ordinea înşirată mai sus, sînt îngăduite brahmanului ; cele patru din urmă luptătorului ; aceleaşi agricultorului şi servitorului, exceptînd numai felul giganţilor.

24. Legiuitorii socotesc numai pe cele patru dintîi potrivite pentru un brahman, permit războinicilor felul giganţilor, şi agricultorilor şi servitorilor pe al spiritelor rele.

25. Aici (în această carte) din cele cinci din urmă feluri de căsătorii, trei sînt recunoscute de legale, iar .două de ilegale ; felul vampirilor şi al duhurilor rele nu trebuie pus niciodată în prac-
' tică.

26. Fie separate, fie unite, două feluri de căsătorii enumerate mai sus, a muzicanţilor cereşti şi a giganţilor, sînt îngăduite de lege luptătorilor.

27. Cînd un tată, cumpără fiicei sale rochie şi găteli şi o dă după un bărbat priceput în Scrierile Sfinte şi virtuos, pe oare el însuşi l-a poftit şi l-a primit cu cinste, o asemenea căsătorie legală se zice a lui {Brahma.

28. Felul zis dumnezeiesc este acela în care un tată, care şi-ă gătit pe fiica sa, o dă după un preot în timpul cînd săvîrşeşte o jertfă.

29. Cînd un tată dă mîna fiicei sale, potrivit

rînduielii, după ce a primit de la ginere o vacă şi un taur, sau două perechi de acelaşi fel, pentru împlinirea unei ceremonii religioase, sau pentru a le dia fiicei sale, dar nu ca dar pentru el, acest fel se zice al sfinţilor.^

30. Cînd un tată îşi mărită fiica cu toată cinstea cuvenită, zicînti : „împliniţi amândoi datoriile prescrise“, acest fel se cheamă al creatorilor.

31. Cînd un bărbat primeşte mina unei fete de bună voia ei şi după ce a făcut părinţilor şi fetei daruri după puterile sale, o. asemenea căsătorie se zice a spiritelor rele.

32. Unirea unei tinere cu un tînăr prin înţelegere reciprocă se numeşte căsătoria muzicanţilor cereşti ;; ieşită din dorinţă, ea are ca scop plăcerile dragostei.

33. Cînd se ridică cu de-a sila din casa părintească o fată care strigă după ajutor şi plînge, după ce au fost ucişi sau răniţi cei care voiau s-o apere şi se face şi spărtură în zid, acest fel de căsătorie se zice a giganţilor.

34. Cînd un îndrăgostit se furişează lîngă-o femeie adormită, sau ameţită de o substanţă îmbătă- tătoare, sau care are mintea rătăcită, acest nesuferit fel de căsătorie, numit al vampirilor, este al optulea şi cel mai josnic.

35. Este cuviincios ca darea în căsătorie a unei fiice să fie precedată de libaţiuni de apă, pentru casta preoţească ; în celelalte caste, ceremonia se săvârşeşte cum vrea fiecare.

36. Ascultaţi acum, brahmanilor, din expunerea completă ce vă voi face, calităţile speciale pe care le atribuie Mânu fiecăruia din aceste feluri de căsătorii.

37. Fiul unei femei măritate în felul lui Brahma, dacă se dedă la practicarea faptelor pioase, scapă de păcat zece din strămoşi, zece/din urmaşi şi pe sine.

38. Cel care-şi datoreşte viaţa unei. femei căsătorite în felul divin, mîntuiaşte şapte inşi din familia sa în linie suitoare şi coborâtoare ; cel născut dintr-o căsătorie în felul sfinţilor, mîntuieşte trei şi

cel care se trage dintr-o unire conjugală săvârşită în felul creatorilor, mîntuieşte şase.

39. Din cele dintîi patru feluri de căsătorii, din şirul oare începe cu Brahma, se nasc copii care strălucesc de gloria ştiinţei dumnezeieşti, stimaţi de toţi oamenii ¡virtuoşii

40. înzestraţi cu înfăţişare plăcută şi cu însuşirea -bunătăţii, bogaţi, vestiţi, în stăpînirea tuturor plăcerilor, punctuali în împlinirea datoriilor şi trăind o sută de ani.

41. Din restul de patru căsătorii rele se nasc copii cruzi, mincinoşi, avînd groaza de Scrierile Sfinte şi de datoriile impuse de ele.

42. Din căsătoriile neprihănite se nasc urmaşi neprihăniţi ; ¡din căsătoriile ¡de condamnat, urmaşi de dispreţuit ; să se evite dar căsătoriile vrednice de dispreţ.

43. Ceremonia unirii mîinilor[94] este obligatorie, cînd femeile ¡sînt ¡din ¡aceeaşi castă cu bărbaţii lor ; cînd ele fac parte din altă -castă, iată rînduiala ce trebuie urmată la celebrarea căsătoriei :

44. O -fată din -casta luptătorilor, căsătorindu-se cu un brahman, trebuie să ţină în mină o săgeată, pe care să pună mîna şi soţul ; o fată din casta agricultorilor, căsătorindu-se cu un brahman, sau cu un războinic, să ţină ceva ascuţit ; o fată -dih -casta servitorilor să ţină o ¡bucată dintr-o manta, cînd se căsătoreşte cu un bărbat din cele trei caste superioare.

45. Bărbatul să se apropie de soţia sa la vremea potrivită -pentru -ooncepţiune şi prevestită de menstruaţie şi să-i fie întotdeauna credincios ; -chiar şi în alt timp, afară de zilele oprite din fiecare

94 Unirea mîinilor era o parte esenţială a căsătoriei în cazul cînd ambii soţi 'erau din aceeaşi castă. Din această cauaă căsătoria se numeşte adesea p*angraha = unirea mîvnilor.*

lună[95] poate merge la ea, ademenit de farmecul plăcerii.

46. Şaisprezece nopţi, în fiecare lună, diupă încetarea menstruaţiei, cu respectarea a patru zile oprite de oamenii cu creştere, fac ceea ce se cheamă timpul natural al femeilor.

47. Din aceste şaisprezece nopţi cele dintîi patru sînt oprite [96], ca şi a unsprezecea şi a treisprezecea ; celelalte nopţi sînt îngăduite.

48. Nopţile cu soţ din aceste zece sînt prielnice pentru conceperea de băieţi iar cele fără soţ pentru conceperea de fete ; prin urmare, cine doreşte să aibă un fiu, să se apropie de femeia sa la vremea priincioasă şi în nopţile cu soţ.

49. Băiatul se naşte, >dacă sperma bărhatului este în mai mare cantitate ; cînd este dimpotrivă se naşte o fată ; o conlucrare egală dă naştere unui eunuc, sau unui băiat şi unei fete ; în caz de slăbiciune, sau de sleire, nu rezultă nimic.

50. Cel care se abţine de atingere senzuală în nopţile oprite şi încă în cele opt, este cast ca un ucenic, oricare ar fi starea în <^are se găseşte, adică de căsătorit* sau de anahoret.

51. Un tată, oare cunoaşte legea, nu trebuie să primească nici cel mai mic dar, cînd îşi mărită fiica, căci omul care primeşte un asemenea dar este socotit că şi-a vîndut copilul.

52. Rudele, care, într-un moment de rătăcire, se fac stăpîne pe averea unei femei, pe trăsurile, sau pe hainele ei, se duc în iad ca nişte răi.

53. Unii învăţaţi zic că dăruirea unei vaci şi a unui taur din partea ginerelui, în căsătoriile după felul sfinţilor, este un simplu dar făcut socrului, dar pe nedrept, căci orice dar, mic sau mare, primit într-

95 Vezi mai departe, Cartea IV, stanţa 128.

96 Vezi Cartea IV, stanţa 40.

o asemenea împrejurare . constituie o vînzare.

54. Cînd părinţii nu iau pentru ei darurile făcute unei tinere fete, nu este vînzare, ci numai un act de curtenire faţă de fată şi un semn de dragoste.

55. Femeile măritate trebuie tratate cu respect şi daruri de taţii, fraţii, soţii şi cumnaţii lor, dacă aceştia doresc să aibă urmaşi numeroşi.

56. Pretutindeni unde femeile primesc cinstea cuvenită, zeii sînt mulţumiţi ; dacă nu sînt cinstite cum se cade, toate actele de pietate sînt zadarnice.

57. Orice familie în care femeile trăiesc necăjite va pieri în curind ; iar dacă sînt mulţumite, familia va spori şi va înflori în orice împrejurări.

58. Casele blestemate de femeile cărora nu li s-a dat cinstea cuvenită se distrug complet, ca şi cum ar fi nimicite prantr-o jertfă magică.

59. De aceea bărbaţii, care doresc bogăţii, trebuie să aibă respect faţă de femeile din familia lor şi să le dăruiască găteli, haine şi mîncăruri alese, când au sărbători şi ceremonii solemne.

60. Orice familie, în care bărbatul trăieşte în înţelegere deplină cu femeia şi femeia cu bărbatul, îşi are asigurată fericirea pentru totdeauna.

61. Dacă femeia nu este gătită luxos, nu face să se nască bucurie în inima soţului şi dacă bărbatul nu simte bucurie, căsătoria rămîne stearpă.

62. Cînd o femeie străluceşte în găteala sa, întreaga ei familie străluceşte, iar dacă ea nu străluceşte, familia n-are nici o strălucire.

63. încheind căsătorii de condamnat, neîmplinind ceremoniile obligatorii, neglijînd învăţarea înscrierilor Sfinte, nedind brahmanilor respectul cuvenit, familiile decad.

64. îndeletnicindu-se cu artele, dedîndu-se la ciş- tig, dînd naştere la copii numai cu femei sudras, făcînd comerţ cu vaci, cai, căruţe, lucrînd pămîntul, servind regelui.

65. Jertfind pentru cei care n-au drept să aducă jertfe, făgăduind răsplata viitoare a faptelor bune şi părăsind studiul Scrierilor Sfinte, familiile se distrug repede.

66. Dimpotrivă, familiile care sînt în posesiunea foloaselor aduse de studiul Cărţilor Sfinte, chiar dacă ar avea puţine bogăţii, se numără printre familiile vrednice de cinste şi îşi cîştigă mare renume.Stăpînul de casă să facă cu ajutorul focului nupţial, potrivit rînduielii, ofrandele casnice de seară şi de dimineaţă, cele cinci mari sacrificii care trebuie împlinite cu acest foc' şi fierberea zilnică a alimentelor.

67. Capul de familie are cinci locuri sau instrumente care pot pricinui moartea micilor animale şi anume : vatra, piatra rîşniţei, mătura, piuliţa şi pi- lugul, ulciorul de apă. Servindu-se de ele este întinat de păcat.

68. Pentru ispăşirea păcatelor făcute cu aceste lucruri pomenite pe rînd, maharşii au aşezat cinci mari sacrificii (maha-iaginăs) care trebuie aduse zilnic de stăpînii casei.

, 70. Învăţarea Sfintelor Scrieri constituie adorarea Vedei, libaţiunea de apă este jertfa manilor, untul topit turnat pe foc este sacrificiul zeilor, orezul, sau orice alt aliment dat făpturilor este ofranda spiritelor, împlinirea datoriilor de ospitalitate este ofranda oamenilor.

71. Cine nu neglijează aceste cinci mari jertfe, atît cît îi stă în putinţă, nu este întinat de păcatele ce face întrebuinţînd uneltele omorîtoare ceea ce se întîmplă chiar stînd totdeauna, în casă.

72. Cine n-are respect pentru cinci feluri de persoane şi anume : zei, oaspeţi, persoanele cărora trebuie să le poarte grijă, mani şi el însuşi, acela nu trăieşte, cu toate că respiră.

73. Cele cinci sacrificii casnice se mai numesc : adorare fără ofrandă (ahuta), ofrandă (huţa), ofrandă foarte aleasă (prohuta), ofrandă dumnezeiască (brah- myahuta) şi prînz bun (prăsită).

74. Adorarea fără ofrandă este recitarea şi ci-’ tirea Sfintelor Scripturi, ofranda este turnarea de unt topit pe foc, ofrandă foarte aleasă este hrana dată spiritelor, ofrandă dumnezeiască este respectul faţă de brahmani şi prînz bun este apa, sau orezul, ce se

dă manilor.

75. Stăpînul de casă să fie punctual în citirea Scrierilor Sfinte şi în aducerea ofrandei zeilor, căci dacă împlineşte cu punctualitate această ofrandă, susţine această lume cu fiinţele mişcătoare şi nemişcătoare care sînt în ea.

76. Ofranda de unt topit aruncat pe foc, în chipul cuvenit, se ridică la soare, din soare se coboară ca ploaie, din ploaie nasc plantele alimentare, cu aceste plante îşi ţin viaţa făpturile.

77. Precum toate fiinţele însufleţite trăiesc cu ajutorul aerului, tot astfel celelalte categorii.de oameni trăiesc cu ajutorul stăpînului de casă.

78. Pentru că oamenii din celelalte trei categorii sînt zilnic susţinuţi de stăpînul de casă, prin mijlocirea sfintelor învăţături şi ă alimentelor ce primesc de la el, de aceea starea de cap de familie este cea mai distinsă.

79. Prin urmare, cine doreşte să se bucure în cer de fericirea netrecătoare şi să fie continuu fericit pe pămînt, să îndeplinească cu cea mai mare luare aminte datoriile stării sale ; oamenii cari n-au stăpînire peste simţuri nu sînt în stare să împlinească aceste datorii.

80. Sfinţii, manii, zeii, spiritele şi oaspeţii cer capilor de familie jertfele prescrise ; omul, care-şi cunoaşte datoria trebuie să ie îndeplinească cererea.

81. Pe sfinţi să-i cinsteşti recitind Scrierile Sfinte, pe zei prin sacrificiile de foc conform legii, pe mani, prin pomeni, pe oameni, dîndu-le hrană, pe spirite, dînd hrană fiinţelor însufleţite.

82. Să facă în fiecare zi o ofrandă cu orez, sau alte bucate, sau cu apă, sau mai bine cu lapte, rădăcini şi fructe, pentru a-şi atrage bunăvoinţa manilor.

83. La aceste cinci jertfe în cinstea manilor, poate fi poftit şi un brahman, dar la cele în cinstea tuturor zeilor nu trebuie a primi niciunul.

84. După ce a pregătit alimentele hotărîte a fi oferite tuturor zeilor, renăscutul să aducă în fiecare

zi, în focul casnic, jertfa (homa) următoarelor divinităţi, cu ceremoniile obişnuite :

85. Mai întîi lui Agni[97] şi lui Soma[98] separat, apoi la amîndoi împreună, apoi zeilor reuniţi (vis-vas)[99] [100] şi lui Dhanvaotari [n].

86. Zeiţelor Kuhu [101] şi Anumati [102] [103], lui Pragiapa- ti [lA], Dyavei şi Prithivii[104] [105] şi în sfîrşit focului de sacrificiu.

97 *Agni* este mai întîi zeul focului de sacrificiu şi apoi al focului în genere şi al unuia din cele opt puncte cardinale, al sud-estului, de unde soarele-şi arată mai bine firea sa focoasă, dogorind pămîntul cu razele arzătoare.

98 [J] *Soma* era zeul băuturii cu acelaşi nume, sau mai bine zis era soma personificată şi îndumnezeită. El se mai numea şi *Ciandra* şi îndeosebi sub acest nume era socotit ca zeu al lunii.

99 *Visvas-devas* erau zece zei care nu par a fi altceva decît manii sau strămoşii. Numele lor sînt: Vasu, Satya, Kratu, Dakşa, Kala, Kama, Dhriti, Kuru, Pururava şi Ma- drava.

100 *Dhanvantari* este zeul medicinii ieşit din mare odată cu ambrozia.

101 *Kuhu* era zeiţa zilei întîi după lună nouă.

102 *Anumati* era zeiţa zilei întîi după lună plină.

103 [11] *Pragiapati* era numele ce se da zeilor creatori, care, după (Cartea I, stanţa 35) sînt în număr de zece. Se numeau însă astfel şi alte divinităţi şi persoane sfinte. Aci pare a fi vorba de Viragi.

104 [13] *Dyava* era zeiţa cerului şi *Prithivi* a pămîntului.

87. După ce a adus astfel ofranda de unt şi de orez cu adîncă adunare a gîndurilor, să meargă spre fiecare din regiunile cereşti, păşind de la răsărit spre miazăzi şi aşa mai departe şi să aducă jertfă (hali) lui Irndra[1C], Yama[//], lui Var una[106] şi lui Kuvera [1!)], precum şi geniilor din jurul lor.Să arunce orez copt - la uşă, zicînd : „Adorare vînturilor“ ; în apă, zicînd : „Adorare zeităţilor undelor“ ; pe pilug şi în piuă, zicînd : „Adorare divinităţilor pădurii“.

88. Aceeaşi cinste s-o dea zeiţei Sri[107 18 108 109], aproape de pernă, în partea de nord-est ; şi Badrakalii[110], către sud-vest, la piciorul patului ; lui

105 *Indra* era şeful zeilor, regele cerului (Svarga) şi zeul special al răsăritului, ca punct cardinal. Arma sa era curcubeul. El avea o mie de ochi, care sînt stelele. Zbuciumata sa domnie, plină de războaie cu spirite răufăcătoare şi îndeosebi cu înfiorătorul Vriti sau Ahi, avea să se sfîr- şească cu o manvantară sau perioadă a lui Mânu. Cel mai vrednic de cinste dintre zei, spirite sau oameni, avea să-i ia locul. Această teamă făcea pe Indra ca, ori de cîte ori vedea vreun om distingîndu-se prin viaţă austeră, să trimită o nimfă, care să încerce să-l convingă să moară, spre a nu putea ajunge la ţinta austerităţii duse pînă la capăt, la detronarea lui Indra.

106 *Varuna,* la început zeu al cerului (= Uranos), mai tîrziu zeu al apelor, al apusului şi judecător al morţilor.

107 *Yama* este judecătorul morţilor şi zeul punctului cardinal miazăzi. El răsplăteşte pe oameni după faptele lor. Pe cei buni îi trimite în cer, iar pe cei răi în infern, care are mai multe regiuni.

108 *Kuvera* era zeul bogăţiei şi al punctului cardinal miazănoapte.

109 Sri sau *Lakşmi* era zeiţa productivităţii sau abundenţei şi soţia lui Vişnu.

Brahma şi lui Vastospati[111], în mijlocul casei.

89. Să arunce în aer ofranda sa către zeii adunaţi şi anume : ziua pentru cei care umblă ziua şi noaptea pentru cei care umblă noaptea.

90. În catul de sus al casei, sau în spatele ei, să aducă o jertfă pentru prosperarea tuturor fiinţelor şi restul' să-l dea manilor, întorcîndu-se cu faţa spre miazăzi.

91. Să verse pe pămînt puţin cîte puţin partea de hrană hotărîtă cîinilor, celor bolnavi de elefantiasă şi de ftizie, ciorilor şi viermilor.

92. Brahmanul, care cinsteşte întotdeauna astfel toate fiinţele, se duce în locuinţa supremă, într-o formă strălucitoare şi pe cale dreaptă.

93. După ce a îndeplinit astfel actele de jertfă, să dea mîncare oaspetelui şi milostenie ucenicului cerşetor, potrivit rînduielii, o îmbucătură de orez.

94. Oricare va fi plata ce va primi un ucenic pentru vaca ce dăruieşte părintelui său spiritual, potrivit legii, aceeaşi plată va primi şi renăscutul, cap de familie care va da o porţie de orez ucenicului cerşetor.

95. Dacă n-are orez preparat, să-i dea o porţie sărat, sau un vas de apă cu flori şi fructe pentru brahmanul care cunoaşte adevăratul înţeles al Cărţilor Sfinte, după ce le-a cinstit potrivit rînduielii.

96. Ofrandele făcute zeilor şi manilor de oamenii neştiutori rămîn neroditoare, cînd, în neştiinţa lor, ei dau o parte bolnavilor, care nu cunosc bine Scrierile Sfinte, şi care se aseamănă cu cenuşa.

97. Iar ofrandele vărsate în gura unui brahman,

110 Despre *Ehadrakali* se ştie numai că era o formă a zeiţei Durga.

111 *Vastospati* pare a fi un zeu domestic ale cărui atribuţii nu se cunosc. Unii sanscrîtologi cred că ar fi numai un alt nume al lui Indra.

care străluceşte de ştiinţă dumnezeiască şi de pietate austeră, scoate pe cel care a făcut-o din cea mai grea situaţie şi-l curăţă de un mare păcat.

98. Cînd vine un oaspete, stăpînul de casă să-i ofere, cu paza formelor prescrise, un scaun, apă ca să-şi spele picioarele şi hrana pe care a pregătit-o cum a putut mai bine.

99. Chiar cînd un stăpîn de casă trăieşte numai din boabe adunate în urma treieratului şi totuşi aduce jertefele celor cinci focuri [112], dar brahmanului care intră în casa lui nu-i dă cinstea cuvenită unui oaspete, pierde meritul faptelor sale pioase.

100. Paie şi pămînt pentru odihnă, apă pentru spălatul picioarelor, cuvinte blajine, iată ceea ce nu poate lipsi niciodată din casa oamenilor cumsecade.

101. Un brahman, care se odihneşte o singură noapte sub un acoperămînt ospitalier, se cheamă oaspete (atithi), pentru că nu rămîne acolo o întreagă zi lunară (tithi). ,

102. Capul de familie să nu socotească de oaspete pe brahmanul care locuieşte în acelaşi sat cu el, sau care vine să-i facă vizită, pentru a-şi trece vremea, şi intră în casa în care locuieşte soţia sa şi în care ţine aprins focul.

103. Stăpînii de casă, care sînt atît de lipsiţi de bunul simţ, că se duc să ia parte la masa altuia, ca pedeapsă pentru această purtare, vor fi prefăcuţi, după moarte, în animale ale celor care le-au dat de mîncare.

104. Un stăpîn de casă nu trebuie să refuze, seara, ospitalitatea aceluia pe care i-l aduce apusul soarelui ; că acest străin soseşte la vremea mesii sau mai tîrziu nu se întreabă, el nu trebuie să rămînă flămînd.

112 Numele acestor cinci focuri sînt : garhapatya, dakşina, ahavaniya, avasathya şi sabhya. Acesta din urmă este focul de încălzit.

105. Capul de familie să nu mănînce nici un fel de bucate din care să nu dea şi oaspetelui : a da toată cinstea celui pe care-l primeşti, este mijlocul de a dobîndi bogăţii, glorie, viaţă lungă şi paradisul (svarga).

106. După cum cel primit este superior sau inferior, trebuie ca şi scaxinul, locul, patul ce i se oferă, onorurile ce i se fac la plecare, atenţia ce i se arată servindu-l, să fie potrivite cu treapta sa.

107. Cînd ofranda către toţi zeii este sfîrşită şi vine un oaspete nou, stăpînul de casă trebuie să facă tot ce poate, ca să-i dea să mănînce, dar ofranda n-o mai repetă.

108. Brahmanul să nu vorbească de familie şi de rudele sale cu scopul de a face să fie poftiţi la masă, căci cel care face ca ele să fie în acest chip cunoscute este numit de înţelepţi mîncător de lucruri vărsate.

109. Un bărbat din casta militară nu este socotit ca oaspete în casa unui brahman ; tot aşa şi un vaisya, un sudra. un prieten al acestui brahman, una din rudele sale după tată şi dascălul său.

110. Dar dacă un kşatiya intră în casa unui brahman ca oaspete, brahmanul poate să-i dea să mănînce, dacă pomeniţii brahmani s-au săturat.

111. Chiar dacă un vaisya şi un sudra au intrat în locuinţa sa ca oaspeţi, să le dea să mănînce cu servitorii, arătîndu-le bunăvoinţă.

112. Iar pe prieteni şi pe alte persoane care din dragoste vin să-l vadă, să-i aşeze la masa soţiei sale şi a sa, după ce a pregătit cele mai bune bucate ce a putut. i

113. Mai înainte de a servi pe oaspeţi, să dea hrană fără întîrziere femeilor de curînd măritate, fetelor, bolnavilor şi femeilor însărcinate.

114. Smintitul care mănâncă fără să fi dat ceva persoanelor amintite, nu ştie că, muncind, va servi el însuşi de hrană clinilor şi vulturilor.

115. Iar cînd brahmanii oaspeţi, rudele şi servitorii s-au săturat, stăpînul casei şi soţia sa să mănînce ce a rămas de la masă.

116. După ce a dat cinstea cuvenită zeilor,

sfinţilor, oamenilor, manilor şi divinităţilor casnice, stăpînul casei să mănînce restul ofrandelor.

117. Se hrăneşte cu păcat, cel care găteşte bucate numai pentru sine ; pe cînd prînzul care constă din rămăşiţele jertfei se cheamă hrana oamenilor cumsecade.

118. Un rege, un preot liturghisitor, un brahman al cărui noviciat s-a sfîrşit cu totul, un învăţător, un ginere, un socru şi un unchi după mamă, trebuie dăruiţi din nou cu un madhu- parca[113] după un an, cînd vin să viziteze pe stăpânul de casă.

119. Un rege şi un brahman, care sînt de faţă la celebrarea jertfei, trebuie să fie dăruiţi cu un madhuparca, nu însă dacă au sosit după terminarea jertfei ; aşa este regula ; ceilalţi însă primesc madhuparca oricînd vor veni.

120. Seara, după ce a preparat orezul, soţia să facă ofrandă fără a recita formula sacră, decît doar în minte ; căci jertfa 'zeilor adunaţi este prescrisă pentru seara şi pentru dimineaţa, ea şi celelalte jertfe.

121. Din lună în lună, în ziua întîi a lunii, brahmanul care întreţine un foc, trebuie să dea manilor că ofrandă prăjituri (pindas); şi să facă masă pentru morţi (straddha) numită pindanva- harya (după ofrandă).

122. înţelepţii numesc pindanvaharya[114]

113 *Madhuparca* se cheamă un dar de miere, de lapte bătut şi de fructe.

114 *Pindanvaharya* este un fel de sradha, care se numea astfel pentru că se făcea după ofranda propriu-zisă. Sradha are mai multe înţelesuri şi se aplică la mai multe ceremonii în cinstea zeilor şi a manilor. Ea corespunde perfect cu pomenile sau parastasele noastre şi se făcea, ca şi acestea, în mai multe zile pe an, deosehindu-se între ele. Astfel, dacă se făcea curînd după moartea cuiva, ţintea ca să vină în ajutorul sufletului decedatului, spre a obţine un loc de fericire în cer. Fără această ceremonie, sufletele răposaţilor rătâtceau, după credinţa

praznicele lunare în cinstea manilor, pentru că se dau după ofranda de pindas, şi trebuie a avea multă grijă să se facă cu cărnuri aprobate de lege.

123. Vă voi spune hotărît care brahmani trebuie poftiţi la acest praznic şi care nu, care să fie numărul lor şi ce bucate trebuie a de oferi.

124. La masa pentru zei, stăpînul de casă să primească doi brahmani, şi trei la oea care se dă pentru tată, bunic şi străbunic după tată, sau chiar numai unul la amîndouă aceste ceremonii : oricît de bogat ar fi, nu trebuie să caute a primi multă lume.

125. Adunarea prea numeroasă face să se piardă ui matoai ele cm ci foloase : primirea ou cinste a brahmanului, locul şi timpul potrivit, curăţenia, favoaica de a primi pe brahmani ; prin urmare nu trebuie dorită adunare numeroasă.

126. Ceremonia pomenirii morţilor se cheamă slujba manilor ; această ceremonie, prescrisă de lege, aduce tot felul de foloase celui care o săvârşeşte în ziua cu lună nouă.

127. Jertfele aduse zeilor şi manilor trebuie date, de cei care le săvîrşesc, unui brahman priceput în Scrierile Sfinte, pentru că ceea ce se dă acestui om venerabil aduce roade minunate.

f29. Chiar cînd se pofteşte un singur brahman învăţat la jertfa zeilor şi a manilor, se dobîndeşte dreptul la o mai bună plată decît dacă se dă de mîncare la o mulţime de oameni care nu cunosc Scrierile Sfinte.

130. Cel care face ceremonia să ia informaţii de la brahman care a terminat Citirea Vedei şi s-a ridicat la o treaptă înaltă de curăţenie, un astfel de om este vrednic să ia parte la sacrificiile zeilor .şi manilor şi este un adevărat oaspete.

131. La o pomană, la care s-ar da mîncare unui milion de oameni străini de învăţătura Scrierilor

indienilor, pe pămînt, trecînd din corp în corp. Mai tîrziu se făceau pomeni, pentru ca sufletele răposaţilor să rămînă în starea de fericire în care se aflau. Se făceau sradhus pentru un singur mort, sau pentru mai mulţi deodată. Obiceiurile de la aceste servicii au mare asemănare cu cele creştine.

Sfinte, prezenţa unui singur om cunoscător al Scrierilor Sfinte şi mulţumirea acestuia de ceea ce i se va da are mai mult merit, după lege.

132. Unui brahman, cunoscut prin ştiinţa sa, trebuie să i se dea alimentele oonsfinţite zeilor şi manilor ; căci mîinile pătate de sînge nu se pot curăţa cu sînge [115].

133. Cîte îmbucături va înghiţi omul lipsit de orice învăţătură sfîntă, la o jertfă adusă zeilor şi manilor, atîtea ghiulele de fier înroşit şi cu ghimpi va înghiţi în lumea cealaltă cel care face ceremonia.

134. Unii brahmani se dedau îndeosebi ştiinţei sfinte, alţii practicilor austere şi studiului Cărţilor Sfinte, alţii săvîrşirii de fapte pioase.

135. Ofrandele manilor trebuie date în grabă brahmanilor dedaţi ştiinţei sfinte ; ofrandele zeilor pot fi date, cu ceremonialul obişnuit, tuturor celor patru categorii de brahmani mai sus amintiţi.

136. Se poate ca un fiu, care aTe tată un om necunoscător al învăţăturilor sfinte să fi ajuns la şfîrşitul citirii Cărţii Sfinte, sau ca un fiu care n-a citit Veda să aibă un tată foarte priceput în Sfintele Cărţi.

137. Din aceşti doi fii trebuie recunoscut ca superior pe acel al cărui tată a studiat Veda ; dar pentru a da respectul cuvenit Scrierilor Sfinte, trebuie a primi şi pe celălalt cu cinste.

138. Nu trebuie a primi pe prieten la pomană, dragostea sa poate fi împăcată cu alte daruri ; brahmanul care nu poate fi socotit nici ca prieten nici ca duşman, este singurul care poate fi /poftit să ia parte la pomană.

139. Acela pentru care pomenile şi jertfele zeilor n-au alt scop de căpetenie decît prietenia, n-are nici un folos în cealaltă lume de pe urma pomenilor şi ofrandelor sale.

140. Omul, care din neştiinţă, leagă prietenii

115 Aceasta înseamnă că dînd mîncare unui alt necunoscător al Scrierilor Sfinte nu ss şterge greşeala de a fi dat mîncare unui cunoscător al acelor scrieri.

prin mijlocirea pomenilor, este exclus din locuinţa cerească 'ca un închinat pomenilor şi ca cel; mai josnic renăscut.

141. O ofrandă care constă numai dintr-un prînz oferit la numeroşi oaspeţi, s-a numit de înţelepţi diabolică (paisaci) ; ea este închisă în această lume, ca vaca oarbă în grajd.

142. Precum plugarul, care seamănă sămînţa într-un pămînt sterp, n-are nici un rod, tot astfel cel care dă ofrandă de unt topit unui brahman neştiutor, n-are nici un folos.

143. Ceea ce se dă însă, potrivit legii, unui om plin de ştiinţa sfîntă, aduce roade care se culeg şi în lumea aceasta şi în cealaltă, atît de cei care dau cît şi de cei care primesc.

144. Cînd nu se găseşte un brahman învăţat, se poate pofti la pomană şi un prieten, dar niciodată un duşman, chiar dacă ar fi cunoscător al sfintelor învăţături ; căci jertfa mîncată de un duşman nu este de nici un folos pentru lumea cealaltă.

145. Trebuie a purta multă grijă să fie poftit la pomană un brahman care a citit toate Scrierile Sfinte şi care este stăpîn îndeosebi pe Rig-Veda şi cunoaşte toate ramurile Cărţilor Sfinte ; sau şi un brahman care a terminat de citit Cărţile Sfinte şi care este stăpîn mai ales pe Sama-Veda.

146. Este de ajuns ca una din aceste trei persoane să ia parte la o pomană şi să fie primită cu cinste, pentru ca strămoşii celui care a făcut ceremonia, pînă la al şaptelea, să simtă nespusă mulţumire.

147. Aceasta este condiţia principală cînd se aduc ofrande zeilor şi manilor ; dar, cînd aceasta nu se poate îndeplini, este o alta de a doua mînă, pe care o observă întotdeauna oamenii pioşi.

148. Cel care face pomană, să poftească la masă, în lipsa unui brahman învăţat, pe bunicul său după mamă, pe unchiul după mamă, pe fiul surorii sale, pe socru, pe dascălul său, pe nepotul, pe ginerele, pe vărul după mamă, sau după tată, pe capelan, sau pe preotul care îndeplineşte ceremonia jertfei.

149. Cel care cunoaşte legea, nu trebuie să cerceteze'' scrupulos neamul unui brahman, pentru a-l primi la ceremonia în cinstea zeilor ; dar pentru ceremonia manilor trebuie să cerceteze cu multă îngrijire.

150. Brahmanii care au săvîrşit furturi, sau care s-au făcut vinovaţi de crime mari, cei care sînt eunuci, ori atei, au fost declaraţi de Mânu nedemni de a lua parte la ofrandele în cinstea zeilor şi a manilor.

151. Ucenicul care a neglijat învăţarea Scrierilor Sfinte, bărbatul născut fără prepuţ, jucătorul la noroc, şi cei care sacrifică pentru oricine, nu merită să fie poftiţi la pomană.

152. Vindecătorii, preoţii care umblă cu idoli, neguţătorii de carne şi cei care trăiesc din speculă nu trebuie primiţi la nici o ceremonie pentru zei şi mani.

153. Servitorul unei cetăţi, sau al unui rege', cel bolnav de unghii, sau cu dinţii negri, elevul care se împotriveşte dascălului său, brahmanul care a lăsat în părăsire focul sacru, cămătarul ;

154. Cel ofticos, cel care hrăneşte fiarele, fratele care s-a căsătorit înaintea fratelui mai mare, brahmanul care neglijează cele cinci jertfe, fratele mai mare care nu s-a căsătorit înaintea celui mai tînăr, omul în vîrstă care trăieşte pe socoteala părinţilor ;

155. Dănţuitorul de meserie, ucenicul, sau ascetul care şi-a călcat jurămîntul de castitate, bărbatul dintîi al unei femei din casta servitorilor, fiul unei femei căsătorite a doua oară, cel cu un ochi. stricat, bărbatul a cărui soţie are amant ;

156. Dascălul care învaţă pe alţii Scrierile Sfinte peniru bani şi elevul care primeşte lecţia de la un dascăl plătit, elevul unui sudra şi sudra care este dascăl, omul care insultă cu vorba, fiul unei femei adultere în timpul cît i-a trăit bărbatul, sau după moartea lui ;

157. Tinărul care părăseşte fără îndreptăţire pe tatăl, pe mama, sau pe dascălul său ; cel care a studiat Cărţile Sfinte cu cineva care a fost degradat,

sau a făcut legătură cu asemenea oameni ;

158. Incendiarul, otrăvitorul, cel care mănîncă hrana dată de o femeie adulteră, negustorul de suma, marinarul, poetul panegirilst, fabricantul de ulei, martorul mincinos ;

159. Fiul care este în ceartă cu tatăl, bărbatul care pune pe altul să joace la noroc pentru el, băutorul de băuturi ameţitoare, cel bolnav de elefantiasă, cel cu reputaţie urîtă, făţarnicul, negustorul de sucuri vegetale ;

160. Fabricantul de arcuri şi de săgeţi, bărbatul unei femei măritate înaintea surorii sale mai mari, cel care caută să facă rău prietenului ■ său, stăpînul unei case de jocuri de noroc, tatăl care are dascăl pe fiul său ;

161. Epilepticul, cel care suferă de inflamaţia glandelor gîtului, leprosul, răutăciosul, nebunul, orbul şi în sfîrşit dispreţuitorul Vedelor trebuie să nu fie primiţi.

162. Dresorul de elefanţi, de tauri, de cai sau de cămile, astrologul de meserie, cel care hrăneşte păsările sălbatice, cel care dă lecţii de mînuirea armelor ;

163. Cel care dă. alt curs apelor curgătoare, cel care le opreşte cursul, lucrătorul cafe clădeşte case, crainicul, săditorul de arbori cu plată ;

164. Cel care îngrijeşte cîini dresaţi pentru distracţie, dresorul de şoimi, amăgitorul de fete, cel crud, brahmanul care duce viaţă de slugă, preotul care jertfeşte numai zeităţilor inferioare ;

165. Omul care nu se ţine de obiceiurile bune, cel neglijent în împlinirea datoriilor, cel care pune întrebări supărătoare, lucrătorul de pămînt, cel cu picioarele umflate, cel dispreţuit de oamenii cumsecade ;

166. Păstorul, păzitorul de bivoli, soţul unei femei măritate a doua oară şi cioclul trebuie ocoliţi cu multă grijă.

167. Oamenii a căror purtare este de osîndit, cei nedemni a fi primiţi într-o adunare cinstită, şi cei din urmă din casta preoţească, să fie înlăturaţi de lă aceste două ceremonii (ie orice brahman înţelept.

168. Brahmanul, care n-a studiat Scrierile Sfinte, se stinge ca un foc de iarbă uscată ; ofrandă nu trebuie să i se dea, căci nu se varsă în cenuşă unt topit.

169. Vă voi spune, fără să las ceva la o parte, ce rod culege în cealaltă viaţă cel care dă oamenilor, care nu merită să fie primiţi în adunarea celor virtuoşi, din ofrandele zeilor sau 'dintr-ale manilor ;

170. Alimentele mîncate de un renăscut care a nesocotit rînduielile, ca de pildă un frate căsătorit înaintea fratelui său mai mare, şi de alţi indivizi cu nume rău, sînt consumate de giganţi, iar nu de zei, sau de mani.

171. Cel care-şi ia soţie şi,aprinde focul nupţial, cînd fratele său mai mare nu este încă însurat, se cheamă parivettri, şi fratele mai mare parivitti.

172. Parivitti, parivettri şi fata care s-a căsătorit cu parivettri, merg tustrei în iad, ca şi cel care a dat fata şi preotul care a adus sacrificiul nupţial.

173. Cel care-şi satisface, după gustul său, patima pentru văduva fratelui, fără a urma regulile stabilite chiar dacă ar fi legitim căsătorit cu ea, trebuie să se numească bărbatul unei dişu (femeie măritată a doua oară).

174. Din adulterul' femeilor măritate se nasc două feluri de copii care se numesc, kunda şi go-laka ; dacă bărbatul trăieşte, copilul se numeşte kunda, dacă este mort, se oheamă golaka.

175. Aceste două fiinţe, fructul relaţiilor adultere, nimicesc în această lume şi în cealaltă, ofrandele destinate zeilor şi manilor, cînd li se dă o parte.

176. Cînd un om impios priveşte pe comesenii vrednici de cinste, care iau parte la un praznic, neprevăzătorul, care face ceremonia, nu primeşte nici o plată pentru alimentele oferite tuturor celor asupra cărora acest om şi-a aruncat privirile.

177. Un orb, care stă în locul unuia care vede, nimiceşte pentru cel care face o ceremonie, meritul primirii a nouăzeci de comeseni Krrednici de cinste, un chior a şaizeci, un lepros a o sută, un o[r]ticos a o mie.

178. Dacă membrele unui brahman sînt atinse de un om care sacrifică pentru cea mai de jos castă, cel care face ceremonia nu culege din ceea ce dă acestui brahman roadele ce aduce pomana.

179. Brahmanul, priceput în Scrierile Sfinte, care, din lăcomie, primeşte daruri de la un asemenea sacrificator, merge la pieire aşa desigur cum un vas de pămînt nears se distruge în apă.

180. Alimentele date unui vînzător de soma se prefac în murdărie[116] ; date unUi vindecător, în puroi şi sînge ; unui purtător de idoli, sânt pierdute ; unui cămătar, nu sînt primite.

181. Cele date unui negustor nu rodesc nici în viaţa aceasta nici în cealaltă şi cele date unui renăscut, fiu al unei văduve măritate a doua oară, sînt asemenea untului topit vărsat în cenuşă.

182. În ce priveşte pe ceilalţi oameni, care trebuie ocoliţi şi dispreţuiţi, cum s-a spus mai sus, alimentele date se prefac, după spusele înţelepţilor, în secreţiune seroasă, în sînge, în carne, în măduvă şi os [117].

183. Ascultaţi acum prin ce brahmani se pot curăţi adunările pîngărite de prezenţa oamenilor care nu trebuie primiţi la 'ceremonii şi cunoaşteţi pe aceşti eminenţi bărbaţi şi purificatori de adunări ;

184. Cunoscătorii perfecţi ai tuturor Vedelor şi ai tuturor cărţilor de a doua mînă şi care se trag din familii de teologi învăţaţi, trebuie socotiţi în stare să şteargă pata unei adunări.

185. Brahmanul care s-a dedat studiului unei părţi din Yagiur-Veda, cel care întreţine cu îngrijire cele cinci focuri, cel care stăpîneşte o parte din Rig-

116 Adică cel care dă mîncare unui neguţător de soma, se va renaşte într-un animal care se hrăneşte cu murdării şi cel care dă mîncare unui vindecător, se va renaşte într-un animal care se va nutri cu sînge şi va suferi de boli grele şi răni purulente.

117 Aceeaşi explicaţie ca în nota precedentă.

Veda, cel care cunoaşte cele şase cărţi secundare, fiul unei femei măritate după ritul Brahma, cel care cîntă partea principală din Sama- Veda;

186. Cel care înţelege perfect Cărţile Sfinte şi le explică, ucenicul care a dăruit o mie de vaci, omul în. vârstă de o sută de ani sînt brahmani care trebuie priviţi ca în stare să purifice o adunare de invitaţi.

187. Cu o zi înainte de ziua în care se va săvârşi ceremonia, sau chiar în acea zi, cel care face pomană să poftească în chip cuviincios cel puţin trei brahmani din cei pomeniţi.

188. Brahmanul care a fost poftit la'' o pomană pentru mani trebuie să fie deplin stăpîn peste simţuri ; să nu citească din Scrierile Sfinte, ci numai să recite încet rugăciunea ; asemenea şi cel care face pomană.

189. Manii strămoşilor, în chip nevăzut, însoţesc pe aceşti brahmani invitaţi ; în formă aeriană, ei urmează brahmanilor şi iau loc lîngă ei, cînd s-au aşezat.

190. Brahmanul care a fost poftit cum se cuvine la ofrandele în cinstea zeilor şi a manilor şi care ar săvîrşi cea mai mică călcare de lege se va naş'te din nou, din cauza acestei greşeli, sub formă de porc.

191. Cel care-şi satisface dragostea către o femeie din casta servitorilor, după ce a fost poftit la o pomană, se încarcă de toate relele pe care le-a comis cel care face pomana.

192. Scutiţi de mînie, cu totul curaţi, totdeauna căşti ca nişte novici, cu armele depuse, înzestraţi cu cele mai alese însuşiri, pitris s-au născut mai înainte decît zeii.

193. Ascultaţi acum care e obîrşia tuturor pitirilor, prin care oameni şi ceremonii pot fi cinstiţi în chip deosebit.

194. Fiii lui Mânu, ieşiţi din Brahma, sfinţii din care cel dintîi este Măriei, au avut toţi fii care formează triburile pitirilor.

195. Somasazii, fiii lui Viragi, sînt strămoşii sandhyas il:r'şi agniŞ'.’attas, ¿enumiţii în lume fii ai

lui Măriei, sînt strămoşii devaşilor.

196. Fiii lui Atri, numiţi barbişazi, sînt strămoşii daytiasilor, ai danavasilor, ai yakşasilor, ai gandharbasilor, ai uragasilor, ai rakşasasilor, ai suparnasilor, ai kinnarasilor.

197. Sompasii sînt strămoşii brahmanilor ; havişmatsii ai luptătorilor ; agyapasii ai agricultorilor ; sukalisii ai servitorilor.

198. Sompasii sînt fiii înţeleptului Brigu, havişmatsii ai lui Anghiras, agyapasii ai lui Pulastya, sukalisii ăi lui Vaşişta.

199. Agnidaghas, anagnidaghas, havias, barbişadas, agnişvattas şi somyas trebuie) priviţi ca strămoşii brahmanilor.

200. Triburile enumerate ale pitirilor sînt cele principale şi fiii şi nepoţii lor, nenumăraţi, trebuie priviţi în această lume ca pitri.

201. Din sfinţi s-au născut pitirii, din pitri zeii şi titanii, şi prin zei s-a făcut treptat această lume care constă din fiinţe mişcătoare şi nemişcătoare.

202. Apa curată oferită zeilor mani „pitrilor“, în vase de argint sau argintate, este izvorul unei fericiri netrecătoare.

203. Ceremonia în cinstea manilor este superioară pentru brahmani, ceic-moniei în cinslea zeilor şi ofranda zeilor care premerge ofrandei manilor măreşte valoarea acesteia.

204. Pentru a oferi jertfele manilor, stăpînul de casă trebuie să înceapă cu o ofrandă către zei. Căci fără aceasta orice pomană este prădată de giganţi.

205. înainte şi după pomană să aducă dar ofrande zeilor şi să se păzească de a începe şi a sfîrşi cu ofrandele manilor ; căci cel care începe şi sfârşeşte cu ofrandele manilor piere numaidecît cu tot neamul său.

206. Să acopere cu un strat de balegă de vacă un loc curat şi retras şi să aleagă cu îngrijire un loc care să fie înclinat spre miazăzi.

207. Manii primesc întotdeauna eu mulţumire ceea ce li se oferă în luminişurile pădurilor din fire

curate ; pe marginea rîurilor, sau în locurile retrase.

208. După ce brahmanii şi-au făcut spălaturile în chipul cuvenit, capul familiei trebuie să-i aşeze, pe fiecare deosebit, pe cîte un scaun anume pregătit şi acoperit cu iarba kusa.

209. Cîhd brahmanii au fost aşezaţi cu respect la locurile lor, să le dăruiască parfum şi ghirlande mirositoare, după ce mai întîi va fi dat cinstea cuvenită zeilor.După ce a adus comesenilor apă, iarbă kusa şi boabe de susan, brahmanul împuternicit de ceilalţi brahmani să săvîrşească împreună cu ei ofranda focului.

210. Aducînd mai întîi lui Agni, lui Soma şi lui Yama o ofrandă de împăcare constînd din unt topit, potrivt rînduielii stabilite, să aducă apoi manilor o ofrandă de orez.

211. Dacă în acea casă nu este foc sfinţit[118], să se verse cele trei ofrande în mina unui ¡brahman, căci nu este deosebire între foc şi brahman ; aceasta este hotărârea rostită de cei care cunosc Veda ;

212. Căci înţelepţii privesc pe brahmani ca incapabili de ură, cu faţa totdeauna senină, de neam străvechi, devotaţi creşterii neamului omenesc, ca zeii ceremoniei funebre.

213. După ce a înconjurat focul, în chipul pre[1]-scris, mergînd de la stînga spre dreapta, şi aruncînd în foc ofranda, cu mîna dreaptă să toarne apă pe locul unde trebuie puse prăjiturile de orez.

214. Făcînd trei prăjituri cu ceea ce rămîne din orez şi din unt, să le aşeze pe fire de kusa în cea mai deplină adunare a gîndurilor, în acelaşi fel ca şi apa, adică eu mîna dreaptă şi eu faţa întoarsă spre miazăzi.

215. După ce a aşezat prăjiturile pe iarba de kusa, să-şi spele mîna dreaptă cu rădăcinile acestei ierbi, pentru mulţumirea celor care împart resturile[119].

216. Spălîndu-se, întorcîndu-se către

118 Acesta era în casele celor necăsătoriţi şi ale văduvelor.

119 Adică a tatălui, a bunicului şi străbunului.

miazănoapte şi oprindu-şi de trei ori încet respiraţia, brahmanul, care cunoaşte cuvintele sfinte, să salute pe cele şase divinităţi ale anotimpurilor şi pe mani.

217. Să verse din nou domol pe lîngă prăjituri apa rămasă şi să miroasă prăjiturile în cea mai desăvîrşită adunare a simţurilor şi în ordinea în care au fost oferite.

218. Luînd în aceeaşi ordine cîte o bucăţică din prăjituri, să le dea 'brahmanilor care şed [120] ca să le mănînce după rînduială.

219. Dacă tatăl trăieşte, stăpînul casei face pomana pentru cei trei bunici după tată, care încep cu tata-mare ; sau să dea tatălui să mănînce în locul brahmanului care l-ar reprezenta la ceremonie în cazul cînd ar fi mort.

220. Dacă Catăl este mort, iar bunicul trăieşte, să se pomenească la ceremonie numele tatălui, şi al străbunicului.

221. Bunicul poate lua parte la pomană, cum a stabilit Mânu[121] sau nepotul, cu învoirea sa, poate face cum va voi.

222. Turnînd apă şi presărînd iarbă kusa şi susan pe mîinile brahmanilor, să le dea partea de deasupra a prăjiturilor, zicînd : „Această ofrandă este pentru ei“ [122].

223. Aducînd apoi în amîndouă 'mîinile un vas

120 Cei trei brahmani invitaţi la această ceremonie reprezentau pe tată, pe bunic şi pe străbun. Cinstea care se făcea acestora se adresă dar spiritelor acestor răposaţi sau mani.

121 În acest caz se chemau numai doi brahmani, sau dacă totuşi se pofteau trei, al treilea reprezenta pe un altul din strămoşi.

122 Adică pentru răposaţi. Dînd fiecărui brahman în parte prăjitura, stăpînul de casă, care face pomana, pronunţă numele fiecărui strămoş în amintirea cărora se face ceremonia.

8

plin cu orez, să-l pună încet înaintea brahmanilor, gîndindu-se ia mani.

224. Alimentele ce nu se aduc cu amîndouă mîinile sînt împrăştiate pe loc de spiritele rele cu inimă răutăcioasă.

225. Fiind curat şi cu toată luarea-aminte, să pună întîi cu îngrijire pe pămînt sosuri, ierburi de mîncare şi alte lucruri ce se mănâncă cu orez, lapte dulce, lapte bătut, unt topit, miere ;

226. Tot felul de dulceţuri, bucate de mai multe feluri gătite cu lapte, rădăcini şi fructe, cărnuri plăcute şi băuturi cu mirodenii.

227. Aducând toate aceste bucate fără prea multă grabă, să le servească pe rînd comesenilor, cu toată luarea-aminte şi curat, spunând de fiecare ce este.

228. Să nu verse nici o lacrimă, să nu se supere, să nu mintă, să nu atingă mâncările eu piciorul şi să nu de zguduie.

229. Lacrima atrage spiritele[123], supărarea pe vrăjmaşi, minciuna pe câini, atingerea cu piciorul pe -giganţi, zguduirea pe cei răi.

230. Orice lucru care place brahmanilor, să li se dea fără părere de rău şi să vorbească cu ei despre Fiinţa supremă : aşa doreşte Mânu.

231. În timpul ceremoniei în cinstea manilor să se citească cu glas tare din Scrierile Sfinte, din codicii de legi, din istoriile morale, .din poemele eroice, din vechile legende (pur an as)[124] şi din

123 :M Adică bucatele sînt în acest caz mîncute de spirite, iar nu de mani.

124 *Puranas* sînt o culegere de legende vechi, în versuri. Ele sînt în număr de optsprezece şi tratează îndeosebi despre următoarele cinci subiecte : despre crearea, distrugerea şi reînnoirea lumii, despre naşterea zeilor şi a eroilor, despre domnia celor şapte Mani şi despre faptele urmaşilor lor. Una dintre Puranas, *Agni-Purana,* cuprinde şi noţiuni de astronomie,

textele teologice.

232. Să fie vesel şi să oaute a deştepta veselia brahmanilor şi să le ofere să mănânce, fără a se grăbi prea mult ; să le atragă luarea aminte în mai multe rînduri asupra orezului şi a celorlalte bucate şi asupra bunătăţii lor.

233. Să aibă multă grijă de a pofti la pomană pe nepotul de fiică, chiar dacă nu şira terminat ucenicia ; să-i pună pe scaun covor de păr de capră de Nepal şi să presare pe pămînt susan.

234. Trei lucruri sínt curate la o pomană ; nepotul de fiică, covorul de Nepal şi boabele de susan ; şi trei lucruri sínt stimate : curăţenia, lipsa de mînie şi lipsa de grabă.

235. Trebuie ca toate mâncările pregătite să fie fierbinţi şi ea brahmanii să mănînce în tăcere ; ei nu trebuie să se pronunţe asupra bunătăţii mîncă- rilor, chiar cînd ar fi întrebaţi despre aceasta de stăpînul casei.

236. Atît timp cît mîncările sínt fierbinţi şi mîncate în tăcere, fără a se vorbi despre bunătatea lor, manii iau parte la praznic.

237. Ceea ce mănîncă un brahman cu capul acoperit, sau cu faţa spre miazăzi, sau chiar cu sandale în picioare, este mistuit de giganţi, iar nu de mani.

238. Ciandala[3G], porcul, cocoşul, dinele, femeia care-şi are regula, sau eunucul nu trebuie să vadă pe brahmani mîncînd.

239. Ofranda făcută focului, împărţirea de daruri, masa dată brahmanilor, jertfa zeilor, pomana în cinstea manilor, care sínt văzute de una din

astrologie, geografie, politică, ju- risprudenţă, medicină, poezie, retorică şi gramatică, cu alte cuvinte este un fel de enciclopedie. Originea Puranelor este fără îndoială foarte veche, forma este însă relativ nouă. Indienii cred că cel care le-a adunat şi rînduit, aşa cum sînt astăzi, este Vyasa, nume care înseamnă compilator. Tot acestui personaj i se atribuie şi rînduirea Vedelor în forma lor de azi şi marea poemă Mahabharata. Timpul cînd a trăit acest Vyasa este între anii 1000—200 a. Chr.

fiinţele amintite, n-au rezultatul aşteptat.

240. Porcul îl distruge cu mirosul său, cocoşul cu vîntul produs de aripi, dinele cu privirea, omul din casta cea mai josnică cu atingerea.

241. Cel şchiop, chior sau cu un membru mai mult ori mai puţin, chiar dacă este servitor al celui [125] care face pomana, trebuie să stea departe de ceremonie.

242. Dacă un brahman sau un cerşetor vine şi cere mîncare, stăpînul casei trebuie să-i facă o primire cît se poate mai cu cinste, după ce mai întîi a obţinut învoirea comesenilor.

243. Amestecînd bucate de tot felul şi stropindu-le cu apă, să ie arunce înaintea brahmanilor a căror masă s-a sfîrşit şi să le împrăştie asupra ierbii kusa care este pe pămînt.

244. Ceea ce rămîne şi ceea ce s-a împrăştiat pe firele de kusa trebuie să fie partea copiilor care au murit înainte de iniţiere şi a bărbaţilor care şi-au părăsit fără motiv soţiile din casta lor.

245. înţelepţii au stabilit ca resturile care cad pe pămînt, în timpul unui ospăţ în cinstea manilor, să fie ale servitorilor harnici şi buni din fire.

246. înainte de pomana numită sapindam, trebuie a face, pentru un brahman de curînd răposat, o pomană specială [126] fără ofrande zeilor ; la aceasta se poate pofti un singur brahman şi consacra numai o prăjitură.

247. Cînd s-a celebrat, pentru acest renăscut,

125 *Ciandala* este membrul castel cu acelaşi nume, o castă intermediară şi din cele mai dispreţuite, ieşită din căsătoria servitorilor (sudras) cu femei din casta preoţească.

126 Această pomană se numea *ekodista,* adică făcută pentru unul singur. Trebuia să se facă în primul an după moartea unui brahman cincisprezece asemenea pomeni şi să se încheie la un an de la data morţii prin pomana numită *sapindam.*

pomana numită sapindana, potrivit legii, ofranda prăjiturilor trebuie făcută de. fiul său în toţi anii, în prima zi cu lună nouă.

248. Nebunul care ar da unui sudra resturile de la pomană se prăbuşeşte cu capul în jos în regiunea iadului numită kalasutra.

249. Dacă un bărbat, care a luat parte la o pomană, se culcă în aceeaşi zi cu o femeie, face ca strămoşii săi să doarmă o lună pe excrementele acelei femei.

250. Intrebînd pe comeseni, cînd s-au săturat : „Aţi mîncat bine ?“ să-i poftească să-şi spele gura, iar după spălare să le zică : „Odihniţi-vă aici, sau la voi“ [3S].

251. Brahmanii să-i răspundă : „Pomana ta să fie primită de mani !“. Căci în toate actele pioase în cinstea manilor, cuvintele : „Ofranda ta să fie primită“ sînt cea mai bună ibinecuvîntare.

252. Apoi să spună comesenilor ce mîncări au mai rămas şi brahmanii să-l înveţe ce să facă cu ele, iar el să facă cum i s-a prescris.

253. După o ceremonie în cinstea manilor, să zică brahmanilor : „Aţi mîncat bine ?“ După un praznic de curăţirea unei familii să zică : „Aţi auzit bine ? [30]. După un praznic pentru bună sporire : „Aţi izbutit ?“ După o ceremonie în cinstea zeilor : „Sînteţi mulţumiţi ?“ [127] [128] [129]

127 După o altă traducere, cuvintele acestea ar suna : „Sper că *sînteţi mulţumiţi“,* ceea ce ar fi o formulă de salutare la despărţire.

128 întrebarea se raporta, probabil, la citirea Textelor Sfinte ce se făcea la ceremonia pomenii.

129 Traducerea acestor patru întrebări nu este destul de sigură, deoarece în text fiecare întrebare este redată prin- tr-un singur cuvînt, iar comentatorii vechi nu dau nici o

254. După amiază, fire de kusa, curăţirea locului, boabe de susan, bogată împărţire de alimente, bucate bine gătite, brahmani distinşi ; iată foloasele de dorit ale ceremoniilor în cinstea manilor [130].

lămurire. Cele patru cuvinte sînt : *svaditam* = bine mîncat, *susrutam* = bine auzit, *sampanam* = obţinut şi *rutşitam* = înştiinţat. S-ar putea prea bine să fie o urare, iar nu o întrebare, adică ; Să vă fie de bine mîncarea, să vă fie de bine ceea ce aţi auzit, facă zeii ca ceremonia să fi izbutit. În acest caz este însă greu de înţeles noima ultimei urări.

130 Redactarea acestei stanţe este cam confuză. Se pare că se amestecă lucrările ce trebuie să urmeze după săvîrşirea unei pomeni cu foloasele ceremoniei în sine.

255. Fire de kusa, rugăciuni în cea dinţii parte a zilei, toate ofrandele înşirate şi curăţeniile pomenite, trebuie privite ca lucruri foarte de folos la ceremoniile în cinstea zeilor.Orezul sălbatic, cum îl mănîncă anahoreţii, laptele, -sucul somei, carnea proaspătă şi sarea nepreparată artificial sînt potrivite prin firea lor a servi de ofrande.

256. După plecarea brahmanilor, stăpînul casei trebuie să se întoarcă cu faţa spre miazăzi, adîncit .în adunarea gîndurilor, tăcut şi curat şi să ceară .manilor favorurile următoare :

257. Să se înmulţească în familia noastră numărul oamenilor darnici ! Rîvna pentru sfintele învăţături să crească, ca şi neamul nostru ! Să nu ne părăsească niciodată credinţa ! Să avem din destul, ■ca să putem da şi altora !

258. Sfârşind astfel ofranda prăjiturilor, îndată după aceea să dea prăjiturile rămase unei vaci, unui brahman, sau unei capre, ca să le mănînce, ■sau să le arunce în foc, sau în apă.

259. Unii aduc ofranda prăjiturilor după ce au mâncat brahmanii, alţii dau păsărilor să mănînce prăjiturile rămase, iar alţii le aruncă în foc, sau în apă.

260. Soţia legitimă, credincioasă datoriilor faţă de bărbatul său şi eu luare-aminte la cinstea cuvenită manilor, trebuie să mănînce prăjitura din mijloc, pronunţând formula obişnuită, dacă vrea să ..aibă un băiat.

261. Astfel ea va naşte un ibădat sortit să trăiască mult, să fie ilustru, inteligent, bogat, să aibă urmaşi numeroşi, înzestrat cu însuşiri alese şi împlinindu-şi datoriile în mod exact.

262. Apoi, stăpînul casei să-şi spele mîinile şi gura şi să pregătească alimente pentru rudele după tată ; să le prezinte acestora cu respect şi să dea ceva de mîncare şi rudelor după mamă.

263. Ceea ce au lăsat brahmanii, trebuie să rămână necurăţit, pînă ce vor pleca ei ; atunci stă-pînul casei să facă cu aceasta jertfele casnice obişnuite : aşa a rînduit legea.

264. Să vă spun acum, fără să las ceva la o parte, care sînt ofrandele, făcute după rînduială, care procură manilor mulţumire durabilă şi chiar veşnică.

265. Manii sînt mulţumiţi o lună de ofrandă de susan, de orez, de orz, de linte neagră, de apă, de rădăcini, sau de fructe aduse .după ceremonialul obişnuit.

266. Peştele le face plăcere timp de două luni, carnea de vînat trei luni, de berbec patru luni, de pasăre cinci luni ;

267. Carnea de capră şase luni, de ciută pestriţă şapte luni, de gazelă neagră opt luni, de cerb nouă luni ;

268. Sînt îndestulaţi pentru zece luni de carnea de mistreţ şi de bivol şi unsprezece luni de iepure şi de broască ţestoasă ;

269. O ofrandă de lapte de vacă sau de orez preparat cu lapte îi potoleşte timp de un an ; mulţumirea ce le procură carnea unui vardhrinasa[1,a] este de doisprezece ani ;

270. Iarba de mîncat numită kalasaca, racii de mare, carnea de rinocer, de capră eu părul roşcat şi mierea le fac plăcere pentru vecie, ca şi boabele cu care se hrănesc anahoreţii ;

271. Orice substanţă curată amestecată cu miere şi oferită în anotimpul ploilor[131] [132] în a

131 [1,2] *Vardhrinasa* se numea un ţap bătrîn, care mai purta şi numele de *tripiva = cel care bea în trei feluri,* pentru eă în timpul cînd bea apă, i se muiau şi urechile împreună cu limba, aşa că se părea că bea şi cu urechile.

132 *Anotimpurile* sînt în India în număr de şase, fiecare de cîte două luni. Numele lor sînt: *vasanta* = primăvara, *grişna* = anotimpul cald, *varşa* = anotimpul ploios, *sarat* = toamna, *liemanta* = anotimpul rece şi *sisira* = iarna. Vechiul an indian, de 360 de zile, începea cu echinoc- ţiul de toamnă şi cu anotimpul sarat, cel modern începe cu vasanta.

treisprezecea zi a lunii şi sub constelaţia lunară magha[133] este izvorul unei mulţumiri fără sfîrşit.

272. Să se nască în seminţia noastră, zic manii, un om care să ne ofere orez fiert în lapte, în miere şi în unt topit, în a treisprezecea zi a lunii şi în orice altă zi, cînd umbra unui ' elefant cade spre răsărit !

273. O ofrandă oarecare făcută, după rînduială, de un muritor a cărui credinţă este pe deplin curată procură strămoşilor săi în cealaltă lume bucurie veşnică şi nesupusă stricăciunii.

274. În cele cincisprezece zile întunecoase ale lunii, ziua a 'doua şi următoarele, exceptând pe a paisprezecea, sînt zilele cele mai prielnice pentru pomană ; nu este acelaşi lucru în celelalte zile.

275. Cel care face pomană în zilele cu soţ ale lunii şi sub constelaţiile lunare cu soţ, dobîndeşte şi împlinirea tuturor dorinţelor ; cel care cinsteşte pe mani în zilele fără soţ, 'dobîndeşte urmaşi iluştri.

276. Precum cele cincisprezece zile întunecoase sînt de preferat celor luminoase, tot asemenea a doua parte a zilei este de preferat celei dintîi.

277. Ofranda manilor trebuie făcută cu toată băgarea de seamă pînă la sfîrşit, după rînduiala stabilită, cu partea mîinii drepte consacrată manilor, de un brahman care poartă cordonul sacru pe umărul drept, fără să întrerupă şi ţinînd în mînă iarba kusa.

278. Să nu se facă pomană în timpul nopţii, pentru că atunci este bintuită de giganţi, nici în zori sau în amurg, nici curînd după răsăritul soarelui.

279. Stăpînul de casă, care nu poate face pomană în toate lunile, trebuie să facă pomană, în felul stabilit, de trei ori pe an : în anotimpul rece, în cel cald şi într-al ploilor ; dar să facă în toate zilele pomana care se numără între cele cinci ofrande zilnice.

133 <v> Magha este numele celei de a zecea constelaţii lu-

Ofranda care face parte din actul pios în cinstea manilor nu , trebuie să se facă într-un foc neconsacrat şi pomana lunară a brahmanului care întreţine un foc se poate săvârşi numai în ziua cu lună nouă ; pomana din ziua împlinirii anului de la moarte nu este supusă acestei reguli.

280. O libaţiune de apă către mani după baie, făcută de un brahman, care nu poate săvîrşi pomana zilnică, îi aduce toată răsplata actului pios în cinstea manilor.

281. înţelepţii numesc pe părinţii noştri vasus, pe bunicii după tată rudras, pe taţii bunicilor noştri după tată adityas : aşa spune descoperirea veşnică.

282. Omul să mănînce întotdeauna vighasa şi amrita : vighasa este ceea ce rămîne de la masa oferită unor oaspeţi respectabili, iar amrita (ambrozia) rămăşiţa de la o jertfă în cinstea zeilor.

Acestea care v-am spus sînt regulile ce privesc cele cinci ofrande ; ascultaţi acum legile stabilite pentru felul de trai al brahmanilor.

CARTEA A PATRA

MIJLOACE DE EXISTENŢA. PRECEPTE

1. Brahmanul,'după ce a petrecut cel dinţii sfert al vieţii sale[134] lângă dascăl, să-şi ducă a doua perioadă a vieţii îh casă, fiind căsătorit.

2. Orice mijloc de existenţă, care nu face fiinţelor vii nici o nedreptate, sau cea mai mică posibil, trebuie admis de brahman spre a trăi, afară de cazurile de lipsă.

3. În scopul numai de a-şi procura cele necesare pentru a trăi, să caute a aduna averd prin îndeletniciri cinstite, care-i convin mai bine şi fără să-şi chinuiască trupul.

4. El poate trăi din rita şi din amrita, sau din mrita, sau din pramrita, sau chiar din satyn- rita, dar niciodată din svavritti.

134 Viaţa brahmanului se împarte în patru perioade. În cea dintîi perioadă, el are să înveţe ca *ucenic = brahma- ciari,* cuprinsul Cărţilor Sfinte. În a doua, ca *gospodar = grihastha,* are să ducă viaţă familială, îngrijind de creşterea copiilor. În a treia, ca *anahoret = vanaprastha,* trebuie să petreacă în singurătatea pădurii, îndeletnicindu-se cu citirea Vedelor şi cu practica austerităţii. În cea din urmă, ca ascet *pios = sannyasi,* are să-şi ducă viaţa ca cerşetor, gîndindu-se numai la contopirea cu Brahma.

5. Trebuie a înţelege prin rita (adevărat mijloc de trai) adunarea .boabelor de orez, spicelor de pe urma secerătorilor ; prin amrita (mijloc de trai nemuritor) ceea ce se dă şi nu este cerut ; prin mrita (mijloc de trai muritor) ceea ce s-a do- bîndit cerşind ; prin pramrita (mijloc de trai foarte muritor) lucrarea pămîntului ;

6. Prin satyanrita (adevăr şi minciună) negoţul ; se poate recurge şi la aceasta, în anume cazuri, pentru a putea trăi ; viaţa de servitor este ceea ce se cheamă svavritti (viaţă de cîine)[1]; brahmanul trebuie să fugă de ea cu cea mai mare grijă.

7. Poate strînge grîu în hambarul său pentru trei ani şi mai mult, sau a păstra în chiupuri provizii pentru un. an, sau a avea numai pentru trei zile, sau a nu avea nici,pentru a doua zi.

8. Din patru brahmani gospodari care procedează în aceste patru feluri deosebite, cel din urmă, în ordinea înşiruirii, trebuie recunoscut ca cel mai bun, ca acel care prin purtarea sa virtuoasă merită cel mai mult să cucerească lumile.

9. Unul dintre ei, cel care trebuie să întreţină multe persoane, are şase mijloace de trai : să culeagă spice, să primească milostenie, să ceară mi- losteni, să lucreze pămîntul, să facă negoţ şi să împrumute cu dobîndă ; altul, cel a cărui familie este mai puţin numeroasă, are trei mijloace : să sacrifice pentru alţii, să dea lecţii asupra Scrierilor Sfinte şi să primească milostenie ; al treilea are două mijloace : să sacrifice şi să înveţe pe alţii Scrierile Sfinte ; al patrulea trăieşte propă- văduind Sfintele Scrieri.

. 10. Brahmanul care-şi duce viaţa adunînd boabe şi spice şi care se devotează întreţinerii focului sacru, să aducă jertfele lunii noi şi ale lunii pline, fără a adăuga şi alte ofrande.

11. Să nu meargă niciodată, în lume, spre a cerşi cele peniru trai, ci să aibă purtarea dreaptă, deschisă şi curată, care se cade unui brahman.

9

12. Să fie totdeauna pe deplin mulţumit, dacă vrea să afle fericirea, şi modest în dorinţe ; căci mulţumirea este izvorul fericirii, iar nenorocirea stă în nemulţumire.Brahmanul stăpîn pe casă, care-şi susţine traiul printr-unul din mijloacele pomenite, trebuie să se conformeze următoarelor reguli, a căror împlinire îl va aduce în paradis (svarga) şi-i va cîştiga viaţă lungă şi mare renume :

13. Să-şi împlinească întotdeauna cu statornicie datoria prescrisă de Veda ; căci împlinind-o cît mai bine, ajunge la starea supremă.

14. Să nu caute a-şi aduna avere prin ajutorul artelor amăgitoare, cum este cîntecul şi muzica, nici cu îndeletniciri oprite ; şi, fie în abundenţă, fie în lipsă, să nu primească milostenie de la oricine.

15. Să nu se dedea cu patimă la niciuna din plăcerile simţurilor ; să întrebuinţeze toată puterea minţii spre a învinge înclinarea prea mare către aceste plăceri.

16. Trebuie să părăsească toate bunurile care l-ar împiedica să citească Scrierile Sfinte şi să caute un mijloc de trai care să nu-l împiedice de la studiul Cărţilor Sfinte ; căci aceasta-i poate procura fericirea.

17. Să se poarte astfel în această lume, ca îmbrăcămintea, vorbele, gîndurile să-i fie de acord cu faptele, ou starea, cu cunoştinţele teologice şi cu familia.

18. Trebuie să studieze necontenit aceste legi care luminează mintea şi arată mijloacele de a strînge avere, sau de a-şi păstra viaţa, cum şi comentariile asupra Vedei ;

19. Căci pe măsură ce un om înaintează în studiul legilor, el devine cu totul învăţat şi ştiinţa sa străluceşte cu putere.

20. Să facă tot ce-i va fi cu putinţă, ea să nu neglijeze cele cinci jertfe : a sfinţilor, a zeilor, a spiritelor, a oamenilor şi a manilor.

21. Unii oameni, care cunosc bine rînduiala privitoare la aceste ceremonii, în loc de a aduce aceste •cinci jertfe în chip1văzut, le aduc neîntrerupt

în cele cinci organe ale simţurilor.

22. Unii jertfesc încontinuu respiraţia în vorbire,, recitind Sfintele Scrieri în loc de a respira, şi vorbirea în ¡respiraţie, tăcînd, şi găsesc astfel în vorbire şi în respiraţie răsplata veşnică a jertfelor.

23. Alţi brahmani fac întotdeauna aceste jertfe cu ştiinţa dumnezeiască, văzînd cu ochiul ştiinţei divine că ştiinţa este temelia împlinirii lor.

24. Gospodarul trebuie să facă totdeauna ofrande focului, la începutul şi la sfîrşitul zilei şi noaptea şi să aducă după fiecare cincisprezece zile sacrificiul lunii noi şi al lunii pline.

25. Cînd recolta precedentă s-a sfîrşit, să facă o ofrandă de grîu nou ; la sfîrşitul fiecărui anotimp să aducă jertfele prescrise ; la solstiţii să sacrifice un animal, la sfîrşitul anului să aducă ofrande de suc de soma.

26. Brahmanul, care întreţine un foc sacru şi care doreşte să trăiască mulţi ani, nu trebuie să mănînce orez nou şi came, înainte de a fi adus jertfă pîrga recoltei şi un animal ;

27. Căci .focurile sacre, lacome de .boabe noi şi de came, cînd nu sínt cinstite ou primiţiile secerişului şi cu jertfa unui animal, caută să distrugă, viaţa brahmanului neglijent.

28. Să facă tot posibilul, ca nici un oaspete să nu se adăpostească cîndva în casa sa, fără ca să-i ofere, cu toată cinstea cuvenită, un scaun, hrană, pat, apă, rădăcini şi fructe.

29. Ereticii, oamenii care exercită îndeletniciri, oprite, ipocriţii, cei care nu cred în Cărţile Sfinte, cei care le atacă cu sofisme şi cei care au apucături de bîtlan [135] nu trebuie să fie cinstiţi de el nici măcar ou un cuvînt.

30. Brahmanii gospodari, care au părăsit locuinţa părintelui lor spiritual numai după ce au

135 Care sînt aceste apucături, se arată mai departe, în. stanţa" 196.

sfîrşit: studiul Vedelor şi au împlinit toate datoriile pioase şi care sínt foarte învăţaţi în ale teologiei, trebuie
să fie primiţi cu cinste şi să primească o parte din ofrandele hotărâte pentru zei şi mani ; cei dimpotrivă trebuie ocoliţi.

32. Cel care are casă trebuie să dea, pe oît gătesc mîncare, ucenicilor şi cerşetorilor, fie chiar şi eretici ; şi toate fiinţele trebuie să primească o parte, fără ca familia sa să sufere.

33. Un cap de familie, care moare de foame, poate implora generozitatea unui rege, a unui sacrificator, sau a elevului său, dar a nimănui altul ; aceasta este regula stabilită.

34. Un brahman stăpîn de casă care are mijloace de trai nu trebuie să se lase să moară de foame, nici să poarte haine vechi sau murdare, cît timp îi rămâne oarecare avere.

35. Să-şi aibă părul, unghiile şi barba tăiate, să fie statornic în austeritate, să poarte veşminte albe, să fie curat, stăruitor în studierea Vedelor şi în tot ce-i poate fi de folos sufletesc.

36. Să aibă cu el un baston de bambu şi o ploscă plină de apă, cordonul de sacrificiu, un pumn, de kusa şi cercei de aur foarte strălucitor.

37. Nu trebuie să privească niciodată soarele cînd. răsare, nici în timp de eclipsă, nici cînd apune, nici cînd se oglindeşte în apă, nici cînd este la amiazi.

38. Să nu treacă peste frânghia ou care este legată o vacă, să nu dea fuga cînd plouă şi să nu-şi .privească chipul în apă ; aceasta este regula stabilită.

39. Să aibă întotdeauna la dreapta movila de pămînt, vaca, idolul, brahmanul, vasul cu unt topit, sau cu miere, răscrucea a patru drumuri şi arborii mari cunoscuţi pe lîngă care trece.

40. Oricare i-ar fi dorinţa ce ar avea, nu trebuie să se apropie de femeia sa, cînd ea simte că are sâ-i vină menstruaţiă; nici să doarmă în acelaşi pat cu ea

;

41. Căci ştiinţa, bărbăţia, puterea, vederea şi viaţa bărbatului care se apropie de femeia sa, în timpul cînd este spurcată din cauza scurgerii de sînge, se nimicesc cu totul ;

42. Iar cel care se depărtează de ea în timpul menstruaţiei, dobândeşte mai multă ştiinţă, bărbăţie, putere, vedere şi viaţă.

43. Să nu mănînce cu femeia sa din aceeaşi farfurie, să n-o privească în timpul cînd mănîncă, cînd strănută, sau cînd mătură, nici cînd stă trântită a lene ;

44. Nici în timpul cînd dă cu colir [136] pe gene, sau cînd se parfumează, nici cînd este cu gâtul descoperit, nici cînd naşte, dacă ţine la bărbăţia sa.

45. Să nu mănînce fiind îmbrăcat numai cu o haină, nici să nu facă baie cu totul gol ; să nu-şi depună urina, sau excrementele nici pe drum, nici pe cenuşă, nici pe islazul vacilor ;

46. Nici pe pământul arat, nici în apă, nici pe morminte, nici pe o movilă, nici pe ruine de templu ; nici pe muşuroiu de furnici albe, niciodată ;

47. Nici în găuri locuite de vreo făptură vie, nici din mers, nici de-a’npicioarelea, nici pe marginea unui râuleţ, nici .pe vârful unui munte.

48. De asemenea, nu trebuie niciodată să-şi depună urina sau excrementele privind vîntul sau focul, sau vreun brahman, sau soarele, sau apa, sau niscaiva vaci.

49. Să le depună după ce va acoperi pământul cu lemne, bulgări, frunze şi iarbă uscată şi cu alte asemenea lucruri, nefiind nimic ce l-ar putea spurca, în tăcere, înfăşurat în taină şi cu capul acoperit.

136 *Colirul* este un praf sau pudră neagră, cu care femeile indiene obişnuiesc să-şi dea pe gene, pentru a le colora în negru strălucitor.
Arcul lui Indra este curcubeul.

50. Ziua, cînd îşi face nevoile, să stea cu faţa spre miazănoapte, noaptea spre miazăzi, în zori şi în amurg în acelaşi fel ca ziua.în umbră, sau la întuneric, fie noaptea sau ziua, brahmanul, împlinindu-şi trebuinţele naturale, poate sta cu faţa încotro îi place ; tot astfel şi în locurile în care îşi teme viaţa.

51. Cel care urinează în faţa focului, a soarelui, a lunii, a unui rezervor de apă, a unui renăscut, a unei vaci sau a vîntului, îşi pierde toată ştiinţa sfîntă.

52. Gospodarul să nu sufle în foc cu gura şi să nu-şi privească femeia goală, să nu arunce nimic murdar în foc şi să nu-şi încălzească picioarele la el.

53. Să nu-l pună sub pat, să nu treacă peste el, să nu-l aşeze la picioare, cînd doarme ; să nu facă nimic ce i-ar putea vătăma existenţa.

54. În zori şi în amurg, să nu mămînce, să nu pornească la drum, să nu se culce ; să nu tragă vreo linie pe părnînt şi să nu-şi scoată ghirlanda de flori.

55. Să nu arunce în apă nioi urină, nici gunoiul, nici scuipat, nici altceva atins de vreo substanţă necurată, nici sînge, nici otravă.

56. .Să nu doarmă singur într-o casă goală, să nu deştepte pe un om care doarme, dacă îi este superior ; să nu stea de vorbă cu o femeie care are menstruaţie, să nu aducă sacrificiu fără să fie însoţit de un sacrificator.

53. în capela consacrată focului, în locul unde sînt închise vaci, înaintea unui brahman, cînd citeşte Scrierile Sfinte şi cînd mănîncă, trebuie să aibă braţul 'drept descoperit.

59. Să nu turbure o vacă în timpul cînd se adapă şi să meargă să dea de ştire celui al cărui lapte ea îl bea ; şi dacă vede pe cer arcul lui Indra'[1]) să nu-l arate nimănui, dacă îşi dă seama de ceea ce este îngăduit şi ce nu.

60. Nu trebuie să locuiască într-un oraş de oameni care nu-şi împlinesc datoriile, nici să nu se oprească mult în cel bântuit de multe boale ; să nu pornească singur în călătorie şi să nu rămînă mult timp pe munte,

61. Să nu sălăşluiască în oraşul peste oare este rege un sudra, nici în cel înconjurat de oameni răi, sau cercetat des de eretici, sau de oameni din castele amestecate.

62. Nu trebuie a mînca substanţa din care s-a scos uleiul, nici a-şi mulţumi prea mult pofta de mâncare, nici a mînca prea de 'dimineaţă, sau prea tîrziu seara, nici a mînca mult seara, cînd a mîncat dimineaţa din destul.

63. Să nu se dedea la nici un lucru nefolositor, să nu bea apă din pumn, să nu mănînce nimic ce-a ţinut în poală şi să nu fie curios fără vreme.

64. Nu .trebuie nici să danseze, nici să cînte din gură, sau din vreun instrument, nici să-şi lovească braţul cu mîna, nici să scrâşnească din dinţi, nici să facă tămbălău, cînd este necăjit.

65. Să nu-şi spele niciodată picioarele în lighean de alamă, să nu mănînce dintr-o farfurie spartă, sau despre care are niscaiva bănuieli.

66. Să nu poarte pantofi, veşminte, cordon de sacrificiu, vreo podoabă, ghirlandă sau ploscă de care s-a servit altcineva.

67. Să nu călătorească cu animale de povară, neînvăţate, sau istovite de foame, sau de boală, ori ale căror coarne, ochi, sau copite ,ar avea vreun defect, sau a căror coadă ar fi ciuntită ;

68. Ci să pornească la drum ou animale bine învăţate, sprintene, cu semne vestitoare de bine, de culoare plăcută, frumoase la chip şi să le mîne fără a le îmboldi rău.

69. Soarele în zodia fecioarei (kanya)[137], fumul rugului funerar şi scaunul fărîmat, trebuie ocolite ; stăpinul de casă nu trebuie niciodată să-şi taie el însuşi unghiile sau părul, nici să-şi reteze unghiile cu

137 *Zodiacul = rasi ciakra* se împarte în 300 de grade sau porţiuni *fansas),* ceea ce face cîte 30 de grade de fiecare semn sau zodie. Numele acestora din urmă sînt : ¡berbecul = *meşa,* taurul = *vrişa,* gemenii = *mithuna,* racul = *karka- laka,* leul = *sinha,* fecioara = *kanya,* cumpăna = *tuia,* scot-

dinţii.

70. Să nu sfărâme nici un bulgăre de pământ fără raţiune ; să nu taie ierburi cu unghiile ; să nu facă nici o faptă nefolositoare, sau care ar avea urmări neplăcute.

71. Omul oare sfărîmă astfel bulgări de pământ,- care taie iarbă ou unghiile, sau care-şi roade Unghiile, cote tîrît repede la pieire, ca şi hulitorul şi cel necurat.

72. Să nu ţină nici o hotărîre vrednică de dojană ; să nu poarte ghirlande decît pe cap ; a merge călare pe o vacă sau pe un taur este lucru de dezaprobat în orice împrejurare.

73. Să intre numai pe poartă în oraşul sau în casa înconjurată cu ziduri, şi noaptea să stea departe de rădăcinile arborilor.

74. Să nu se joace cu degetele, să nu-şi ducă pantofii în mînă, să nu mănânce culcat pe pat, sau ţinînd mîncarea în mînă, sau punînd-o pe scaun.

75. Să nu mănînce nimic amestecat cu susan după asfinţitul soarelui ; să nu doarmă niciodată aci jos ou totul gol şi să nu se ducă nicăieri după masă, înainte de a-şi spăla gura.

76. Să ia masa după oe-şi va stropi picioarele eu apă, dar să nu se culce niciodată cu picioarele ude ; cine mănîneă cu picioarele ude va trăi mult timp.

77. Să nu meargă niciodată într-un loc de nestrăbătut, unde nu poate desluşi calea ; să nu privească la urină sau excremente şi să nu treacă un rîu înot.

78. Cine vrea să trăiască mult, să nu calce pe păr din cap, pe cenuşă, pe oase sau pe hîrburi, nici pe boabe de bumbac, nici pe mici paie de grîu.

pia — *vriscica,* săgetătorul = *dhanus,* delfinul — *makara,* vărsătorul = *kumbha* şi peştii = *minas.*

79. Să nu stea, nici ¡măcar la umbra unui arbore, alături de oameni degradaţi, nici eu

ciandalas, nici cu pukkasas[138], nici cu nebuni, nici ou înfumuraţi, nici ou oameni din speţa cea mai josnică, nici cu an- tyavasayis[139].

80. Să nu dea unui sudra nici sfat, nici resturile de la masa sa, decît dacă-i este slugă, nici unt din care s-a adus jertfa zeilor.; nu trebuie să-l înveţe vreo practică pioasă de expiere ;

81. Căci cel care învaţă legea sau vreo practică expiatoare, pe un om din casta servitorilor, se prăbuşeşte cu el în locuinţa întunecoasă numită asam- vrita.

82. Să nu se scanpine în cap cu amîndouă mîi- nile, să nu-l atingă înainte de a-l spăla după masă. .şi să nu facă baie fără să şi-l spele.

83. Să se ferească de a lua pe cineva de păr şi a-l lovi la cap, şi după ce şi-a frecat capul cu ulei, să nu atingă cu ulei nici un membru.

84. Să nu primească nimic de la un rege care nu se trage din casta războinicilor, nici de la oamenii care trăiesc din .venitul unei măcelării, al unei mori de ulei, al unei cîrciumi, sau al unei case de prostituţie.

85. O moară de ulei este mai de nesuferit decît zece măcelării, o circiumă decît zece mori de ulei, o casă de prostituţie decît zece cîrciumi, un astfel de rege decît zece persoane care ţin case de desfrîu.

86. Un astfel de rege este asemenea unui măcelar care ţine zece mii de măcelării ; a primi de la el este ceva îngrozitor.

87. Cine primeşte de la un rege lacom şi dispreţuitor al legii, merge treptat în următoarele

138 *Pukkasa* este numele castei ieşite din căsătoria unui nişada cu o femeie din casta sudra.

139 *Antyavasasis* sînt cei născuţi dintr-un ciandala şi o femeie nişada.

douăzeci şi unu de infemuri (narakas) ;

88. Tamisra, andhatamdsra, maharorava, rorava, naraka, kalasutra şi mahanaraka ;

89. Sangivana, mahavici, tapana, sampratapana, samhata, sakokola, kudmala, putimnittica ;

90. Lohasanka, rigişa, panthana, rîul Saknali, asipatravana şi lohadaraka[140].

91. Cunoscând aceste rînduieli, înţelepţii brahmani, explicatori ai Scrierilor Sfinte şi doritori de fericirea după moarte, nu primesc niciodată nimic de la un rege.

92. Stăpînul de casă să se scoale în momentul consfinţit Brabmei[141] ; să se gîndească la virtute şi la cîştigurile cinstite, la ostenelile corporale ce ele reclamă şi la esenţa şi însemnătatea Vedei.

93. Sculîndu-se, împlmdndu-şi trebuinţele trupeşti şi ourăţindu-se, adunîndu-şi toată luarea-aminte, să stea în picioare mult timp, recitind Savitri, în timpul aurorii şi să împlinească la vremea sa cealaltă datorie pioasă, cea de seara.

94. Repetînd mult timp rugăoiunea de

140 Nu se ştie care poate îi deosebirea dintre aceste douăzeci şi unu de infernuri sau, mai exact, regiuni ale infernului, sau chinuri infernale. Semnificaţia cunoscută a cîtorva din numele cu care sînt indicate ne dă oarecare lămuriri. Astfel : *Tamisra şi andhatamisra* însemnează *locuri ale întunericului, Rorava şi maharorava = locuinţa lacrimilor, Mahavici = fluviul marilor unde, Tapana şi sampratapana = locuinţa durerilor, Putimrittica= loc infect, Lohasanka = locul suliţelor de fier, Rigişa = locul unde cei răi sînt arşi în cuptor, Asipatravana = pădure ale cărei frunze sînt ascuţişuri de sabie.*

141 *Brahme* sau *Sarasvati* este soţia lui Brahma şi zeiţa ştiinţei, a elocinţei, a muzicii şi a culturii în genere. Ea este adorată şi azi mai ales de şcolari, care-i aduc ca jertfă flori, orez şi aromate. Momentul consfinţit ei este ivirea zorilor.

dimineaţa şi de seara, sfinţii dobîndesc viaţă lungă, ştiinţă deplină, bun nume în viaţă, glorie veşnică după moarte şi strălucirea pe care o dau cunoştinţele sacre.

95. Din cea dinţii zi a lunii pline din sravana [142] [143] sau din tohadra[11], după ce a îndeplinit potrivit rîndudelii, ceremonia numită upakarma[144], brahmanul ' să studieze cu sîrguinţă Scrierile Sfinte timp de patru luni şi jumătate.

96. Sub constelaţia lunară puşya[145] [146], să îndeplinească afară din oraş ceremonia numită darea Sfintelor Scrieri (utsanga), sau s-o facă în cea dintîi din cele cincisprezece zile luminoase ale lunii magha[J/'], şi în prima jumătate a acestei zile.

97. După ce a îndeplinit afară din oraş această ceremonie[147], potrivit legii, să întrerupă studiul în.

142 Luna *sravana* corespunde cu o parte din iulie şi din august al nostru.

143 *Bhadra* e luna următoare după sravana. Ea corespunde dar cu o parte din august şi din septembrie al nostru.

144 Nu se ştie în ce constă ceremonia *upakarma,* deoarece comentatorii Textelor Sfinte şi ai legii se mulţumesc numai s-o cunoască, fără a da alte desluşiri asupra ei.

145 *Puşya* este numele celei de a opta constelaţii lunare.

146 *Magha* este luna care corespunde cu o parte din ianuarie şi din februarie al nostru.

147 Nu se ştie nici despre ceremonia *utsarga* în ce constă. Semnificaţia numelui ei (= darea Sfintelor scrieri) ne face să presupunem că ar fi constat în luarea în primire în chip solemn a textului Scrierilor Sfinte, pe care brahmanul avea să-l studieze.

acea zi, în noaptea următoare şi a doua zi, sau îr> acea zi şi în noaptea care urmează.

98. Dar după aceea să citească cu luare-aminte Vedele în cele cincisprezece zile luminate şi Vedangas în timpul celor cincisprezece zile întunecate.

99. Să citească pronunţând limpede şi cu accentuarea cuvenită, dar niciodată în faţa unui ,sudra ; în cea din urmă veghe a nopţii[148], după ce a citit Scrierile Sfinte, oricît ar fi de obosit, nu trebuie să adoarmă din nou.

1-00. Renăscutul să citească întotdeauna rugăciunile, în felul stabilit şi cu acelaşi zel şi preceptele (brahmanas) şi rugăciunile, cînd nu este vreo piedică.

101. Cel care studiază Scrierile Sfinte şi cel care le predă şcolarilor, potrivit regulilor amintite, să se ferească de a citi în următoarele împrejurări, cînd orice citire este oprită :

102. Noaptea cînd se aude vîntul şi ziua cînd se ridică praful ; acestea sînt în anotimpul ploilor cele două împrejurări în care este oprită citirea Vedelor de cei care ştiu, cînd este potrivit să se citească.

103. Cînd fulgeră, cînd tună, cînd plouă, sau cînd cad din cer, din toate părţile, meteori mari, citirea trebuie întreruptă pînă în aceeaşi clipă a zilei următoare ; aşa a hotărît Mânu.

104. Cînd brahmanul va vedea producîndu-se aceste fenomene deodată în timpul cînd sînt aprinse focurile, pentru jertfa de dimineaţă sau de seară, să ştie că nu trebuie să citească Veda ; de asemenea şi cînd se arată nori afară de anotimpul ploilor.

105. Cînd se produce un ndrgbata[149], un

148 [10] Noaptea se împărţea la indieni, ca şi la alte popoare orientale, în patru veghi sau streje *(yamas),* iar ziua tot în patru, aşa că o veghe avea trei ore.

149 *Nirghata* este un fenomen natural cunoscut numai în clima caldă. El constă dintr-un zgomot neobişnuit, care nu este

cutremur de pămînt, o eclipsă a corpurilor cereşti, chiar şi la timp .potrivit, să ştie că citirea trebuie amînată pentru acelaşi moment din ziua următoare.

106. Dacă fulgeră în timpul cînd ard focurile sfinte, dacă tună fără să plouă, citirea trebuie întreruptă în restul zilei sau al nopţii ; şi dacă plouă, brahmanul trebuie să înceteze a citi o .zi şi o noapte.

107. Cei care doresc **să-şi** împlinească datoriile cu cea mai mare punctualitate, trebuie să întrerupă citirea în oraşele şi în satele şi în toate locurile în care se simte miros greu.

108. Într-un sat străbătut de un cortegiu funebru, în faţa unui om stricat, cînd cineva, piînge şi cînd sînt adunaţi mulţi oameni, studiul Vedelor trebuie să înceteze.

109. În apă, la miezul nopţii, cînd îşi îndeplineşte necesităţile naturale, cînd are încă în gură un rest de mâncare, sau dud ia parte la o pomană, nu trebuie meditat asupra Vedelor.

110. Un brahman învăţat, cînd primeşte invitaţia la o pomană pentru un singur răposat, trebuie ou trei zile înainte să înceteze studiul Scrierilor Sfinte ; tot asemeni şi cînd s-a născut regelui un fiu, sau s-a arătat Rahu[150].

111. Atît cît se păstrează mirosul şi unsoarea parfumurilor pe trupul unui brahman învăţat care a luat parte la o pomană pentru un singur mort, nu

nici tunet nici cutremur de pămînt, ci ceva asemănător.

150[13] *Rahu* este un titan sau asura, despre care mitologia spune că. s-a amestecat printre zei în momentul cînd s-a produs ambrozia din mare. Voind să guste şi el din lichidul dătător de nemurire, fu descoperiţ de soare şi de lună, care-l denunţară zeului Vişnu. Acesta-l lovi în cap cu discul său şi i-l despărţi de trup. Dar pentru că Rahu izbutise să-şi atingă buzele de ambrozie, capul său rămase nemuritor. Ca să-şi răzbune pe soare şi pe lună, denunţătorii săi, el se repede din cînd în cînd asupra lor, ca sâ-i înghită. Astfel se produc eclipsele de soare şi de lună, după mitologie.

trebuie să citească Scrierile Sfinte.

112. Să nu studieze nicidecum culcat pe pat, sau cu picioarele pe scaun, sau aşezat jos ou picioarele încrucişate, sau învelit cu un veşmînt care să-i acopere genunchii şi şalele, nici după ce a mîncat carne. sau orez şi alte mâncări la ceremonia unei naşteri sau înmormântări ;

113. Nici cînd este ceaţă sau se aude vîjîitul săgeţilor, ori în timpul zorilor, sau al amurgului, nici în ziua lunii noi sau pline, nici în a opta zi a lunii.

114. Ziua lunii noi ucide pe duhovnic, iar a cincisprezecea zi a lunii pe ucenic ; a opta zi a lunii pline nimiceşte ţinerea de minte a Scrierilor Sfinte ; trebuie prin urmare a se abţine de citit în aceste zile ale lunii.

115. Cînd cade ploaie de praf, cînd cele patru regiuni ale cerului sínt cuprinse de foc, cînd se aud strigătele şacalului, cîinelui, măgarului sau cămilei, brahmanul nu trebuie să citească Veda, nici când este întovărăşit de alţii.

116. Să nu citească aproape de un cimitir, nici de sat, sau de un islaz de vaci, nici îmbrăcat cu o haină pe care a avut-o în timpul unei convorbiri de dragoste cu femeia sa, nici cînd a primit ceva de pomană.

117. Fie lucrul primit la pomană o fiinţă vie sau un obiect neînsufleţit, cel care l-a primit nu trebuie să citească Veda ; căci se zice, în acest caz, că are gura în mină.

118. Cînd satul este atacat de tâlhari, sau se răspândeşte alarma de incendiu, brahmanul să ştie că citirea trebuie amânată pentru a doua zi ; asemeni şi la orice întimplare neobişnuită.

119. După upkarma şi utsarga, citirea trebuie întreruptă trei nopţi ; asemenea şi după ziua lunii

pline din agrahayana[151], în ziua a opta a următoarelor trei şiruri de cîte cincisprezece zile întunecoase, ziua şi noaptea întreagă, precum şi în ziua şi noaptea din urmă a fiecărui anotimp.

120. Brahmanul să nu citească nici pe cal, nici în arbore, nici pe elefant, nici .în corabie, nici pe cămilă, nici într-un loc sterp, nici în căruţă.

121. Nici în timpul unui schimb de cuvinte, nici în al unei certe violente, nici în mijlocul unei armate, nici în mijlocul unei bătălii, nici îndată după masă, cînd mîinile-i sínt ude, nici cînd are indigestie, nici cînd a vărsat, nici cînd are jărăgai ;

122. Nici în paguba respectului datorat unui oaspete, nici cînd vântul suflă cu putere, nici cînd sîn- gele-i curge din trup, sau cînd a fost rănit de o armă.

123. Dacă îi vine la ureche cîntecul Samei[152], să nu citească, în timpul cît ţine, náci Rig-Veda nici Yagiur-Veda ; şi după ce a sfîrşit studiul unei Vede, sau al unei părţi numite Aranyaka, să nu înceapă numaidecât alta.

124. Rig-Veda este consacrată zeilor, Yagiur-Veda oamenilor, Sama-Veda manilor ; de aceea auzul Sama-Vedei este întrucâtva necurat.

125. Brahmanii învăţaţi, ştiind aceasta, să repete de mai multe ori în rînduială esenţa tiradei ve- deice[153] şi apoi să citească Veda în toate zilele

151 *Agrahayana* sau *margarsira* corespunde cu o parte din noiembrie şi decembrie al nostru.

152 Sub numele de *cîntecul Samei* se înţelege cîntarea rugăciunilor din Sama-Veda, care sînt scrise în versuri şi trebuie cîntate, pe cînd cele din Rig-Veda trebuie recitate.

153 Aceasta constă, precum se ştie, din monosilaba sacră, din cele trei cuvinte şi din Savitri.

îngăduite.

126. Dacă o vacă sau un alt animal, o broască, o pisică, un cîine, un şarpe, un mangust[154], sau un guzgan, trece printre dascăl şi elev, să se ştie că trebuie întreruptă citirea o zi şi o noapte.

127. Sínt două cazuri în care renăscutul trebuie totdeauna să se păzească cu cea mai mare băgare de seamă de a cită şi anume : cînd locul unde trebuie să studieze este spurcat şi cînd el însuşi nu este curat.

128. în noaptea lunii noi, în a opta, în a lunii pline şi a paisprezecea, renăscutul gospodar să fie cast ca un ucenic, chiar în timpul priincios dragostei conjugale.

129. Să nu facă baie nici după-masă, nici cînd este bolnav, nici în mijlocul nopţii, nici de mai multe ori cu aceleaşi haine, nici într-o apă care} nu-i este bine cunoscută.

130. Să nu treacă cu intenţie prin umbra chipurilor sfinte, a tatălui său, a duhovnicului său, a unui rege, a unui gospodar, a unui învăţător, a unui om cu părul roşu sau a unuia care a adus sacrificiu.

131. La amiază, sau la miezul nopţii, sau după ce a mînoat came la o pomană, sau în timpul zorilor, ori al amurgului, să nu se oprească mult la răscrucea a patru drumuri.

132. Să se ferească de a se atinge de bună voie de unsorile cu care cineva ,şi-a frecat corpul, de apa care a servit la o baie, de urină, de excremente, de sînge, de mucozităţi şi de ceea oe a fost scuipat sau vărsat.

133. Să nu prefere nici pe un vrăjmaş, nici pe prietenul vrăjmaşului, nici pe un om rău, nici pe un hoţ, nici pe femeia altuia ;

134. Căci nimic pe lume nu se împotriveşte mai mult prelungirii vieţii ca curtenirea femeii altuia.

154 *Mangustul* este un animal care seamănă cu ichneu- monul.

135. Renăscutul care doreşte să-şi sporească averea, să nu 'dispreţuiască niciodată pe războinic, pe şarpe, isau pe brahmanul foarte .priceput în Scrierile Sfinte, oricare ar fi primejdia din partea lor.

136. Căci aceste trei fiinţe pot pricinui moartea celui care le dispreţuieşte ; prin urmare, omul înţelept să nu le privească niciodată cu dispreţ.

137. Să nu se dispreţuiască niciodată pe sine însuşi pentru nereuşita în cele de mai sus ; să năzuiască după bunăstare pînă la moarte şi să nu-şi închipuie că, este greu a o dobândi.

138. Să spună adevărul, să vorbească lucruri care fac plăcere, să nu spună adevăruri neplăcute şi să nu umble cu minciuni oficioase ; aceasta este legea eternă.

139. Să zică : „Bine, bine“ sau „Bine“ ; să nu ţină nici o duşmănie fără cuvînt şi să nu caute ceartă nimănui la vreme nepotrivită.

140. Să nu pornească în călătorie nici prea de dimineaţă, nici prea tîrziu seara, nici înspre amiazi, nici în tovărăşia unui necunoscut, nici singur, nici cu oameni din casta servitorilor.

141. Să nu batjocorească pe cei care au un membru mai puţin sau mai mult, nici pe neştiutori, nici pe bătrîmi, nici pe cei urîţi, nici pe cei fără avere, nici ,pe cei de naştere umilită.

142. Brahmanul nespălat să nu atingă cu mina o vacă, un ,brahman sau focul ; şi cînd este sănătos, ■să nu privească niciodată corpurile cereşti înainte de a se curăţi.

143. ' Dacă le atinge fiind spurcat, să se spele şi să-şi stropească cu apă din scobitura mîinii organele simţurilor, toate membrele şi buricul.

144. Cînd nu este bolnav, să nu-şi atingă niciodată fără cuvânt organele aşezate în adâncituri ; să se ferească de asemeni de a-şi pune mâna pe partea păroasă a trupului, care trebuie să stea întotdeauna ascunsă.

145. Să ia seama cu luare-aminte la datinele prielnice şi la regulile de purtare stabilite ; să fie curat cu trupul şi cu sufletul, stăpîn peste organe ;

să pronunţe rugăciunea cu glas încet şi să facă ofrande focului cu statornicie şi neîntrerupt.

146. Cei care păzesc datinele şi regulile de purtare stabilite, care sínt totdeauna curaţi, care repetă rugăciunea cu glas încet şi aduc jertfe focului, n-au să se teamă de nici o nenorocire.

147. Brahmanul să recite la timpul cuvenit, cu cea mai mare exactitate, partea din Vede care trebuie repetată zilnic[155] ; această datorie este socotită de înţelepţi ca cea mai de căpetenie ; oricare alta se numeşte de a doua mină.

148. Silinţa de a recita Textul Sfînt, curăţenia deplină, austerităţile riguroase, luarea-aminte de a nu face nici un rău fiinţelor însufleţite aduc aminte brahmanului naşterea precedentă.

149. Aducîndu-şi amnte de naşterea precedentă, el se sileşte din nou a recita Textul Sfînt şi prin această silinţă statornică ajunge să se bucure de fericirea veşnică.

150. Să aducă fără întrerupere în ziua lunii noi şi pline ofrandele sfinţite de Savitri şi jertfele de împăcare ; şi să dea întotdeauna tributul său de veneraţie manilor, în a opta şi a noua zi a fiecărei luni[2'1].

151. Să arunce departe de locul unde se păstrează focul sacru, gunoaiele, apa cu care s-a spălat pe picioare, rămăşiţele de mîncare şi apa care a servit la facerea .băii.

152. La sfîrşitul nopţii şi de dimineaţă să-şi îndeplinească trebuinţele naturale, să se îmbrace, să facă baie, să-şi spele dinţii, să dea cu colir pe gene, şi să adore pe zei.

153. în zilele stabilite ale fiecărei luni să se apropie cu respect de chipurile zeilor, de brahmanii virtuoşi şi de rege, spre a obţine protecţia sa şi de părinţi, pe care trebuie să-i venereze.

154. Să salute cu umilinţă pe oamenii demni de

155 1 Adică monosílaba, cele trei cuvinte şi savitri.

respect, care vin să-l vadă, şi să le dea scaunul său ; să se aşeze lîngă ei, eu mîinile împreunate şi să meargă în urma lor cînd pleacă.

155. Să ţină fără întrerupere datinele alese, expuse complet în Cartea descoperită şi în colecţiile de legi, unite cu anume practici, şi pe care se întemeiază datoria religioasă şi civilă ;

156. Căci ţinînd aceste obiceiuri, dobîndeşte viaţă lungă, urmaşi cum doreşte şi bogăţii nesecate ; ţinerea acestor obiceiuri nimiceşte semnele rele.

157. Omul care urmează practicile rele este în această lume expus la batjocura tuturor ; totdeauna nefericit, bântuit de boale, el trăieşte puţin.

158. Chiar dacă ar fi lipsit de toate semnele prosperităţii, omul care urmează bunele moravuri, a cărui credinţă este curată, care nu vorbeşte de rău pe nimeni, va trăi o sută de ani.

159. Să se ferească ou îngrijire de orice faptă care atîmă de ajutorul altuia ; dimpotrivă, să îndeplinească cu rîvnă orice faptă care atârnă numai de el. [156]

160. Tot ce atîmă de altul, pricinuieşte durere, tot ce atîmă de sine aduce plăcere ; să ştie că aceasta este pe scurt raţiunea plăcerii şi a durerii.

161. Să săvirşească orice acţiune care pricdnuieşte lăuntric celui care o face mulţumire plăcută ; şi să se abţină de cea care produce efectul contrariu.

162. Renăscutul să se ferească de a face vreun rău dascălului său, celui care i-a explicat Veda, tatălui, mamei, duhovnicului său, brahmanilor, vacilor şi tuturor celor care practică austerităţi.

163. Să se ferească de ateism[25], de dispreţul Scrierilor Sfinte şi al zeilor, de ură, de ipocrizie, de îngîmfare, de minié şi de luare în rîs.

164. Să nu-şi ridice niciodată bastonul în minié asupra altuia şi să nu lovească pe nimeni decît pe

156 Ceremonia zilei a opta se cheamă *aştaka* şi a zilei a noua *anvaştaka.*

fiul şi pe elevul său ; pe aceştia îi poate pedepsi spre a-i învăţa.

165. Renăscutul care se repede la un brahman cu gîndul de a-l răni, chiar dacă nud loveşte, este condamnat să se învîrtească o sută de ani în infernul numit tamsira.

166. Dacă, din mânie şi intenţionat, l-a lovit, fie şi cu un fir de iarbă, trebuie să se nască din nou de douăzeci şi una de ori în pîntecele unui animal dispreţuit.

167. Omul care, neounoscînd legea, face să curgă sîngele unui brahman care n-a luptat împotriva lui, va îndura după moarte pedeapsa cea mai aspră.

168. Cite boabe de nisip au absorbit sîngele ce a căzut pe pămînt, atîţia ani va fi sfîşiat de animale carnivore, pe cealaltă lume, cel care a făcut să curgă acest sînge.

169. De aceea cine cunoaşte legea, nu trebuie niciodată să atace pe un brahman, nici să-l lovească, fie şi cu un fir de iarbă, nici să-i verse sîngele. [157]

170. Omul nedrept, cel care şi-a strîns averea cu mărturii false, cel căruia îi place să facă rău fără încetare, nu se pot bucura de fericire pe pământ.

171. în orice lipsă s-ar afla cineva practicînd virtutea, nu trebuie să-şi întoarcă mintea spre nedreptate ; căci se poate vedea neaşteptata schimbare ce se produce în starea oamenilor nedrepţi şi răi.

172. Nedreptatea săvârşită în această lume, ca şi pământul, nu dă roade numaidecât ; dar, întinzîn-du-se puţin cîte puţin, sapă şi răstoarnă pe cel care a săvirşit-o.

173. Dacă aceasta nu i se întîmpla lui, se

157 Prin *ateism (nastikya)* se înţelege în teologia brahmană tăgăduirea existenţei unei alte lumi afară de cea a simţurilor.

întîmpla copiilor lui, dacă nu copiilor lui, nepoţilor lui ; dar nedreptatea săvîrşită nu rămâne fără urmări pentru ajutorul ei.

174. Cu ajutorul nedreptăţii, el izbuteşte pentru un timp ; atunci obţine tot felul de bunătăţi, triumfă împotriva vrăjmaşilor săi ; dar mai apoi piere cu toată familia sa şi cu tot ce are.

175.Un brahman trebuie întotdeauna să iubească adevărul, dreptatea, deprinderile cinstite şi curăţenia, să pedepsească la vreme pe elevii săi şi să-şi rânduiască vorbele, braţul şi pofta de mâncare ;

176. Să renunţe la bogăţie şi la plăceri, cînd ele nu sînt de acord cu legea şi la orice act chiar legal, dacă ar avea urmări rele şi ar mîhni pe cineva ;

177. Să nu lucreze, să nu meargă, să nu privească orbeşte, să nu apuce pe căi întortocheate, să nu fie uşuratec la vorbă, să nu facă şi să nu gândească nimic ce ar putea vătăma pe altul ;

178. Să meargă pe această cale, urmată de părinţi şi de strămoşi, şi care este a oamenilor cinstiţi ; atît timp cît merge pe ea, nu face rău.

179. Cu capelanul, cu sfetnicul duhovnicesc, cu învăţătorul, cu unchiul după mamă, cu oaspetele, cu protejatul, cu un copil, cu un bătrîn, cu un bolnav, cu un vindecător, cu rudele după tată, cu rudele din cuscrie, cu rudele după mamă ;

180. Cu tatăl şi cu mama, cu femeile din familie, eu fratele, cu fiul, cu soţia, cu fiica, cu servitorii săi, să n-aibă niciodată neînţelegeri.

181. Ferindu-se de neînţelegeri cu aceste persoane, un gospodar se descarcă de toate păcatele făcute fără voie fugind de orice gîlceavă, izbuteşte să cucerească următoarele lumi :

182. Dascălul său este stăpânul lumii lui Brahma[158], tatăl al celei a creatorilor, oaspetele al celei a

158 1 Adică, stimînd pe dascălul său şi ferindu-se de ceartă

lui Indra, capelanul al celei a zeilor ;

183. Rudele stăpînesc lumea nimfelor, verii după mamă pe a zeilor reuniţi, rudele prin alianţă pe a apelor, mama şi unchiul după mamă pe a pământului.

184. Copiii, bătrînii, săracii protejaţi de el şi bolnavii trebuie socotiţi stăpâni ai atmosferei ; fratele mai mare este egal cu tatăl ; soţia şi fiul sînt ca însuşi trupul său.

185. Servitorii sînt ca umbra sa, fiica este un obiect foarte demn de tandreţe ; prin urmare, dacă este supărat de vreuna din aceste persoane, să îndure totdeauna fără mînie.

186. Chiar cînd este în drept să primească daruri, să înăbuşească înclinarea de a primi, căci, dacă primeşte mult, se va stinge energia ce-i împărtăşeşte studiul Scrierilor Sfinte.

187. Omul cu minte, care nu cunoaşte regulile stabilite de lege pentru primirea darurilor, să nu primească nimic, chiar de ar fi să moară de foame.

188. Omul străin de studiul Scrierilor Sfinte şi care primeşte aur, pămînturi, un cal, o vacă, orez, haine, boabe de susan, sau unt topit, se preface în cenuşă, ca lemnul căruia i se dă foc.

189. Aurul şi orezul pregătit îi mistuie viaţa, pământurile şi vaca trupul, calul ochii, vestmântul pielea, untul bărbăţia, susanul urmaşii.

190. Renăscutul străin de practicile de pietate şi de studiul Vedea şi care totuşi este lacom de daruri, este Înghiţit deodată cu cel care-i dă, cum este înghiţită de apă o corabie de piatră.

191. De aceea omul neştiutor trebuie să se teamă de a primi ceva ; căci cel mai mic dar îl pune în poziţia desperată a unei vaci în mijlocul mocirlei.

192. Cel care cunoaşte legea nu trebuie să ofere apă unui renăscut care are apucăturile ipocrite ale pisicii, nici unui brahman care are apucături de bîtlan, nici celui care nu cunoaşte Veda.

1 cu el va cuceri lumea lui Brahma. — Tot astfel şi cu celelalte persoane înşirate mai departe.

193. Orice lucru ce se dă acestor trei persoane, chiar dacă este primit în chip legal, este deopotrivă de păgubitor, atît în lumea aceasta, cît şi în cealaltă, şi celui care dă şi celui care primeşte.

194. Precum cel care vrea să treacă o apă în corabie de piatră cade la fund, tot astfel neştiutorul care dă şi neştiutorul care primeşte sínt înghiţiţi în adîncui infernului.

195. Cel care se făleşte cu virtutea sa, care este totdeauna lacom, care întrebuinţează înşelătoria, care amăgeşte pe oameni cu rea credinţă, care este crud şi bârfeşte pe toată lumea, este socotit că are apucăturile pisicii.

196. Renăscutul cu privirile totdeauna plecate cu fire prefăcută, care .gândeşte numai la kitérésű? său, viclean şi cu aparenţă de virtute, se zice că art apucăturile bâtlanului.

197. Cei care se poartă ca un bîtlan şi cei care au apucături de pisică, se prăbuşesc în infernul numit andhatamisra, ca pedeapsă a acestei purtări rele.

198. Un om nu trebuie niciodată, sub cuvânt de austeritate pioasă, să facă penitenţă pentru o faptă de condamnat, căutând astfel să-şi ascundă greşeala sub practici pioase şi să , înşele pe femei şi pe su- dras.

199. Astfel de brahmani sínt dispreţuiţi, în viaţa aceasta şi în cealaltă, de oamenii cunoscători ai Scrierilor Sfinte şi orice faptă pioasă făcută din ipocrizie duce la irakşasas.

200. Cel care poartă semnele unui ordin, fără a avea drept la ele, se încarcă cu păcatele săvîrşite de acei care au drept să poarte acele semne, şi se va naşte din nou în pielea unui animal josnic.

201. Nimeni să nu facă baie în apa în care a făcut altul ; căci, .dacă face, se întinează de o parte din răul ce a putut face acel om.

202. Cel care se serveşte de trăsura, de patul, de scaunul, de fîntîna, de grădina, de casa cuiva, fără ca proprietarul să-i fi dat voie, se încarcă cu un

sfert din păcatele aceluia.

203. Trebuie a face întotdeauna baia în rîuri, în eleştee săpate în cinstea zeilor, în lacuri, în rîu- leţe şi în izvoare.

204. înţeleptul să păzească neclintit datoriile morale {yamas)[159] cu mai multă luare aminte decît datoriile pioase (niyamas)[160] ; cel care neglijează datoriile morale scapătă, chiar dacă ar îndeplini toate datoriile pioase.

205. Brahmanul nu trebuie să ia parte la un sacrificiu pe care-l aduce un om care n-a citit Veda, sau oferit de saorificatorul unui sat, ori de o femeie, sau de un eunuc.

206. Ofranda de unt topit, făcută ide astfel de oameni, aduce nenorocirea oamenilor cumsecade şi displace zeilor ; trebuie dar a fugi de asemenea jertfe.

207. Să nu mănânce niciodată mâncarea oferită de un nebun, de un om în minie, de un bolnav, nici pe aceea în care a căzut un păduche sau care a fost atinsă intenţionat cu piciorul.

208. Să nu primească de asemenea mâncarea asupra căreia şi-a aruncat privirile omul care a pricinuit un avort, cea care a fost atinsă de o femeie cu menstruaţie, cea din care a ciugulit o pasăre, cea de care s-a atins un cîine ;

209. Cea pe care a mirosit-o o vacă şi mai ales care a fost cumpărată la mezat ; cea de la o bandă

159 2IJ—27 O enumerare a datoriilor ce intră în cadrul celor

160 două categorii în care sînt împărţite va arăta

deosebirea dintre ele mai bine decît numirea categoriilor, aceasta ne- fiind destul de sigură, între *yamas* se numără zece virtuţi şi anume : castitatea, compătimirea, răbdarea, meditaţi u- nea, iubirea de adevăr, dreptatea, ferirea de rău, ferirea de furt, blîndeţea şi cumpătarea. Între *niyamas* se numără: spălăturile, tăcerea, postul, sacrificiul, studiul Vedei, abstinenţa, supunerea faţă de duhovnic, curăţenia, lipsa de patimă şi exactitatea.

de brahmani înşelători, cea de la femei uşoare şi cea 'dispreţuită de cunoscătorii învăţăturii sfinte ;

210. Cea de la un borfaş, de la un cântăreţ public, de la un dulgher, de la cămătar, de la cel care a adus de curând o jertfă, de la un zgârcit, de la cineva lipsit de libertate, de la unul pus în lanţuri ;

211. De la o persoană urâtă de toată lumea, de la un eunuc, de la o femeie neruşinată, de la un ipocrit ; să nu primească substanţe dulci, care s-au acrit, pe celé care au fost păstrate o noapte, mâncarea unui sudra, ceea ce a rămas de la altcineva ;

212. Mâncarea unui vindecător, a unui vînător, a unui om stricat, a unui mâncător de resturi, a unui om crud, a unei femei lăuze, a unuia care se scoală de la masă înaintea altora spre a se spăla, a unei femei ale cărei zece zile de curăţenie după naştere n-au trecut ;

213. Cea care nu este dată cu respectul cuvenit, carnea care n-a fost oferită ca sacrificiu, hrana unei femei care n-are nici soţ nioi fiu, a unui duşman, a unei femei josnice, a unui om degradat, cea peste care a strănutat, cineva

214. Cea de la un bîrfitor şi de la un martor mincinos, de la un om care vinde recompensa unei jertfe, de la un 'dansator, de la un croitor, de la cel care plăteşte binele cu rău ;

215. De la un fierar, de la un nişada, de la un actor, de la un argintar, de la un împletitor de bambus, de ia un armurier ;

216. De la oamenii care dresează clini, de la negustorii > de băuturi spirtoase, de la un înălbitor, de la un vopsitor, de la un om rău, de la unul în a cărui casă a .intrat amantul soţiei sale ;

217. De la oamenii care îngăduie necredinţa conjugală a femeilor lor, sau care se supun femeilor în orice împrejurare ; mîncarea dată .pentru un mort înainte de a fi trecut zece zile şi în sfîrşit, să nu mănînce nici o mâncare care nu-i place.

218. Mîncarea dată de un rege nimiceşte bărbăţia, cea de un sudra strălucirea ştiinţei

dumnezeieşti, cea de un argintar viaţa, cea de un curelar bunul nume ;

219. Cea dată de un meseriaş distruge urmaşii, cea de un înălibitor puterea musculară, cea de o bandă de pungaşi, sau de o femeie uşoară, lipseşte de luminile dumnezeieşti ;

220. A mînca hrana unui vindecător este tot una cu a înghiţi purei, a unei femei neruşinate cu a înghiţi spermă, a unui cămătar cu a înghiţi excremente, a unui armurier cu a înghiţi necurăţenii ;

221. A tuturor celorlalte persoane, pomenite pe rînd şi a căror mâncare nu trebuie gustată, este socotită de înţelepţi ca piele, oase şi păr.

222. Cine a mîncat, din nebăgare de seamă, mîneare de la una din aceste persoane, trebuie să ajuneze trei zile ; iar dacă a mîncat cu ştiinţă, trebuie să se supună la pocăinţă, ca şi în cazul cînd ar fi mîncat spermă, excremente şi urină.

223. Orice renăscut învăţat să nu mănînce cumva orezul pregătit de un sudra care nu face pomană ; iar dacă este în lipsă, să primească orez crud atît cît îi este de ajuns pentru o singură noapte.

224. Zeii, comparând ou băgare de seamă un teolog zgîrcit cu un bancher darnic, au hotărît că mîncarea dată de aceşti doi oameni are aceeaşi valoare ;

225. Dar Brahma, venind la ei, le zise : Nu socotiţi deopotrivă ceea ce este deosebit; mîncarea omului darnic este curăţită de credinţa lui, a celuilalt este spurcată de lipsa de credinţă.

226. Omul bogat să facă întotdeauna, fără încetare şi cu credinţă, sacrificii şi fapte de caritate [161] [162] [163] [164] căci acestea împlinite cu credinţă şi din avuţie cîş- tigată pe căi cinstite, aduc răsplată veşnică.

161 1 Cele mai obişnuite *fapte de caritate* erau săparea

2

4

227. Să împlinească cu statornicie datoria de dărnicie, cînd face sacrificii şi consaoraţiuni, atât cît îi stă în putere şi să se arate mulţumit, cînd găseşte oameni vrednici de binefacerile sale.

223. Omul nestăpânit de invidie, căruia i se cere milostenie, trebuie să dea ceva ; darurile sale îl vor mântui de rău.

229. Cel care dă apă, va avea mulţumire, care dă de mîncare va avea plăceri netrecătoare ; care dă lampă, va avea vedere bună ;

230. Cel care dă pământuri, va primi pământuri ; care dă aur, viaţă lungă ; care dă case, palate măreţe ; care dă argint, frumuseţe desăvârşită ;

231. Cel care dă veşminte se duce în locuinţa lui Ciandra, care dă un cal, în locuinţa celor doi Aşvis [165] ; care dă un taur, dobândeşte mare bogăţie ; care dă o vacă, se înalţă în lumea lui Surya[166].

162 unei fîntîni sau a unui eleşteu public, sădirea de pomi la

163 răspîntii sau pe marginea drumului, facerea unei punţi peste o apă curgătoare etc.

164 [2i)] Gemenii Aşrns, conducătorii carului solar, erau fiii lui *Surya*-soarele şi ai nimfei *Aşvini.* Locuinţa lor este înaltul cerului, unde locuia şi tatăl lor. Ideea că ei mînă caii care trag carul solar a făcut să se creadă că, cine dă

165 de pomană un cal, se duce în împărăţia lor.

166 *Surya* este unul din numele soarelui ca divinitate. Sub acest nume el înfăţişează soarele de dimineaţă. Era înfăţişat ca un tînăr care aleargă într-un car, tras de şapte iepe albe, să obţină mîna mîndrei fecioare *Uşas-aurora.* împreună cu alţi şase fraţi, toţi divinităţi luminoase, el era socotit de fiu al lui Kasyapa şi al Aditei.
Ei se mai numeau cu toţi şi *Adilyas = fiii Aditei.* Dacă cei şapte Adityas reprezintă şapte faze ale soarelui, sau cele cinci planete cunoscute pe atunci, plus soarele şi luna, este greu de stabilit.

232. Cel care dă o trăsură, sau un pat, va obţine soţie ; care dă adăpost, împărăţie ; care dă boabe, mulţumire eternă, care dă ştiinţă dumnezeiască, unirea cu Brahma.

233. Din toate aceste daruri care constau din apă, orez, vaci, pământ, vesminte, susan, aur, unt topit şi altele, darul învăţăturii sfinte este cel mai însemnat.

234. Oricare va fi intenţia cu care cineva face un dar, sau altul, el va primi plata potrivit intenţiei, cu toate onorurile cuvenite.

235. Cel care dă cu respect un dar şi cel care-l primeşte cu respect, se duc în cer ; cei care fac altfel, se duc în infern.

236. Omul să nu se mândrească cu austerităţile sale : dacă a adus jertfă, să nu spună minciuni, să nu insulte vreun brahman, chiar dacă ar fi fost jignit de el ; dacă â dăruit ceva, să nu meargă să trîmbiţeze pretutindeni.

237. Sacrificiul este distrus de minciună, meritul practicilor austere de mândrie, viaţa de insultă adusă unui brahman, roadele milosteniei de laudă.

238. Ferindu-se de a mîhni vreo fiinţă însufleţită, pentru a nu merge singur pe cealaltă lume, să-şi sporească treptat virtutea, precum furnicile albe îşi măresc locuinţa.

239. Deoarece tatăl, mama, fiul, soţia şi rudele nu-l pot însoţi la trecerea în cealaltă lume virtutea singură îl întovărăşeşte.

240. Omul este născut singur, moare singur, primeşte singur recompensa faptelor sale bune şi tot singur pedeapsa pentru cele rele.

241. îngropindu-i cadavrul, ca pe o bucată de lemn, sau ca pe un bulgăre de pămînt, rudele omului se depărtează, întorcând capul ; dar virtutea îi însoţeşte sufletul.

242. Să-şi crească dar virtutea puţin cîte puţin pentru ca să nu se ducă singur în cealaltă lume ;
•căci dacă-l însoţeşte virtutea, el trece prin

întunericul de nestrăbătut.

243. Omul, a cărui ţintă principală este virtutea *şi ale cărui păcate au fost şterse prin pietate severă, este dus numaidecît de virtute în lumea cerească, strălucind de lumină şi îmbrăcat cu chip divin.

244. Cel care vrea ca familia sa să se înalţe, -să lege alianţă cu oamenii cei mai aleşi şi să se ferească de toţi cei de jos şi dispreţuiţi.

245. Alidndu-se întotdeauna cu oamenii cei mai de cinste şi fugind de cei josnici şi de dispreţuit, brahmanul ajunge la cea mai înaltă treaptă ; prin purtarea contrarie, el se coboară la casta servitor imii.

246. Cel care se mărgineşte la treburile sale, blînd, răbdător, departe de tovărăşia oamenilor răi .şi incapabil de a face rău, dacă stăruieşte în această bună purtare, va dobîndi cerul prin înfrînarea şi milostenia sa.

247. El poate primi de la toată lumea : lemne, apă, rădăcini, fructe, mîncarea ce i se dă fără a o cere, miere şi apărare în contra pericolului.

248. Milostenia, constând din argint, adusă şi •oferită, fără a fi însă cerută sau promisă de mai înainte, poate fi primită chiar de la un om vinovat >de o faptă rea ; astfel a hotărit Brahma.

249. Manii strămoşilor celui care dispreţuieşte această milostenie nu iau pante, timp de cincisprezece ani, la pomană ; şi timp de cincisprezece ani focul nu înalţă către zei jertfele de unt topit.

250. Nu trebuie a refuza cu mîndrie un pat, ■case, fire de kusa, parfumuri, apă, flori, pietre preţioase, lapte bătut, orez prăjit, peşte, lapte, came, zarzavaturi.

251. Dacă gospodarul vrea să ajute pe persoanele care au drept la respectul său şi pe cele care trebuie să le protejeze, dacă vrea să cinstească pe zei şi pe oaspeţi, să primească de la oricine orice ; <dar să nu servească plăoerid sale ceea ce a primit.

252. Dacă părinţii sînt morţi, sau dacă locuiesc despărţiţi de el în altă casă, el, căutîndu-şi cele pentru trai, să nu primească nimic decît de la oameni cumsecade.

253. Lucrătorul de pămînt, prietenul familiei, păstorul, sclavul şi bărbierul, nenorocitul care vine să ceară de lucru, sînt oamenii din casta servitorilor care pot mînca hrana ce li se dă de cei cărora slujesc.

254. Sărmanul, care vine spre a cere de lucru, să spună cine este, ce vrea să facă şi la ce serviciu poate fi pus.

255. Cel care spune despre sine oamenilor cinstiţi lucruri contrarii adevărului, este fiinţa cea mai criminală din lume ; el îşi însuşeşte prin furt un caracter care nu este al său.

256. Cuvîntul precizează toate lucrurile, cuvîntul este temelia tuturor, de la cuvînt pornesc toate, mişelul care-] falsifică, falsifică totul.

257. După ce şi-a îndeplinit obligaţiile către sfinţi[167], către mani [168] şi către zei [169], capul de familie să lase fiului grija gospodăriei şi să rămînă în casa sa cu totul indiferent faţă de afacerile lumii, gîn- dindu-se numai la Fiinţa supremă.

258. Singur şi într-un loc retras, să mediteze

167 Citind Scrierile Sfinte.

168 Dînd naştere la copii de sex bărbătesc care să continue, după moartea tatălui lor, a face pomeni, căci dacă acestea nu se fac, manii strămoşilor se prăbuşesc din cer în infern.

169 Aducînd sacrificii.

fără încetare asupra fericirii viitoare a sufletului său ; căci, meditînd în acest chip, ajunge la fericirea supremă, care este absorbirea în Brahma.

Acesta este felul de a trăi statornic al brahmanului stăpîn de casă ; acestea sínt rânduielile stabilite pentru cel care şi-a sfîrşit ucenicia ; rînduieli vrednice de laudă, care sporesc meritul binelui.

Uimind acestor învăţături, brahmanul, care cunoaşte Cărţile Sfinte, se descarcă de orice păcat şi dobîndeşte gloria de a fi absorbit pentru totdeauna în esenţa divină.

CARTEA A CINCEA

REGULI DE ABSTINENŢA ŞI DE CURĂŢENIE. DATORIILE FEMEILOR

1. După ce ascultară expunerea legilor privitoare la stăpînii de casă, sfinţii se adresară cu aceste cuvinte mărinimosului Brigu, celui din foc purcezător :

2. Invăţătorule, cum poate moartea, să-şi întindă, înainte de termenul fixat de Veda, puterea asupra brahmanilor care împlinesc datoriile prescrise şi cunosc Cărţile Sfinte ?

3. Virtuosul Brdgu, fiul lui Mânu, zise atunci către iluştrii sfinţi : „Ascultaţi pentru care greşeli caută moartea să nimicească viaţa brahmanilor :

4. Cînd neglijează studiul Vedelor, părăsesc datinile admise, îşi împlinesc cu nepăsare datoriile pioase, sau înfrîng regulile de abstinenţă, atunci moartea le atacă viaţa.

5. Renăscuţii nu trebuie să mănînce ceapă, usturoi, praz, ciuperci şi orice vegetale care cresc printre materii necurate.

6. Brahmanul trebuie să se ferească cu multă băgare de seamă de gumele roşcate care se scurg din arbori, de cele care se scot prin tăieturi, de

fructul de selu[170], de laptele vacii care a fătat de curînd ;

7. De orezul fiert cu susan, de samyava[171], de orezul fiert cu lapte şi de .prăjitura de făină, care n-au fost oferite mai întîi uliei divinităţi ; de cărnurile care n-au fost atinse în timpul recitării rugăciunilor, de orezul şi de untul topit destinate a fi oferite zeilor şi a căror jertfire nu s-a făcut.

8. Trebuie a se feri de : laptele proaspăt de la o vacă care a fătat de mai puţin de zece zile, de cel de cămilă, sau de patruped a cărui copită nu este despicată ; de laptele unei oi, sau vaci în fierbinţeli, sau căreia i-a murit viţelul ;

9. De al tuturor fiarelor pădurii, afară de bivol, de cel de femeie şi de orice substanţă dulce, care a fermentat.

10. Dintre substanţele fermentate se pot mînca laptele preparat din unt, cum şi tot ce se prepară cu lapte de unt şi orice acide extrase din flori, rădăcini şi fructe nevătămătoare.

11. Orice renăscut să se abţină de a mînca carne de păsări carnivore, fără excepţie, de păsări care trăiesc prin oraşe, de patrupede cu copita nedespicată şi de pasărea numită titibha [172] [173] ;

12. De vrabie, de cufundar, de lebădă, de ciak-

170 *Selu* este planta cunoscută în botanică sub numele de *cordia myxa.*

171 *Samyava* este un fel de mîncare pregătită din unt, lapte, zahăr şi făină.

172 *Tittibha* este p*arra jacana* sau *patra goensis.*

Ciacravaka este un fel de raţă de culoare roşiatică,

173 *anas casarea.*

ravaka de cocoş sălbatic, de sarasa [174], de raginvala[175], de grangur, de papagal şi de sarika [176] ;

13. De păsări care lovesc cu ciocul, de pa'lmipede, de nagîţ, de păsări care sfîşie cu ghearele, de cele care se afundă spre a prinde peşti ; să se abţină de carnea expusă în ghereta unui măcelar şi de carnea afumată ;

14. De came de bîtlan, de balaka[177], de corb, de codobatură, de amfibii mîncătoare de peşti, de porci domestici şi în sfârşit de orice peşte oprit.

15. Cel care mănâncă carnea unui animal se zice mâncătorul acelui animai ; mâncătorul de peşte este mîncător de tot felul de carne ; trebuie dar a nu mânca peşte.

16. Peştii zişi pathdna[178] şi rohita [179] [180] pot fi mâncaţi la un praznic în cinstea zeilor sau a manilor ; tot astfel şi ragiva]1, sinhatuda [181] [182] [183] şi orice fel de raci de mare.

174 *Sarasa* este cocorul de India.

175 ® *Raginvala* este numele unei păsări necunoscute.

176 *Sarika* sau *gracula* religiosa este o pasăre care poate, prin dresură, să vorbească mai bine decît papagalul.

177 *Balaka* este o specie de cocor.

178 p şi [10] *Pathina* şi *rohita* sínt peştii *siturus pelorius* şi

179 *cyprinus denticulatus.*

180 *Ragiva* este *cyprinus niloticus.*

181 1 *Sinhatuda* este un peşte necunoscut.

3

3

17. Să nu mănînce carne de animale care trăiesc ascunse, nici de animale sălbatice şi de păsări pe care nu le cunoaşte (ca să nu fie cumva din numărul celor oprite de a fi mîncate), nici de animale cu cinci degete la picior.

18. Legiuitorii au stabilit că dintre animalele cu cinci degete la picior, ariciul, porcul spinos, crocodilul de Gange, rinocerul, broasca ţestoasă şi iepurele pot fi mîncate ; tot astfel şi patrupedele care au numai un rînd de dinţi[12] afară de cămilă.

19. Renăscutul care a mîncat intenţionat vreo ciupercă, carne de porc domestic, sau de cocoş sălbatic, usturoi, praz sau ceapă, este degradat numaidecât ;

20. Dacă a mâncat fără voie ceva din aceste şase lucruri, să facă pocăinţa, santapana [v]| sau cian-trayana unui pios ascet[184], pentru alte lucruri să ajuneze o zi întreagă.

21. Renăscutul trebuie să facă în fiecare an pocăinţa zisă pragiapatya [185] spre a se curăţi de întinarea de a fd mîncat, fără să ştie, mîncăiruri oprite ; iar dacă a mîncat cu ştiinţă, să se supună pocăinţii speciale pentru acest caz.

182 Aci, ca şi în stanţa 39 din Cartea întîi, se vorbeşte de animale cu două feluri de dinţi. Se ştie că asemenea animale nu există, de aceea sensul acestui pasaj este greu de ghicit. Deoarece în comentariile la locul citat din Cartea I se dă ca exemplu de acest fel de animale leul, este probabil că apelativul de *„animale cu două rînduri de dinţi“* se aplică animalelor carnivore, ai căror incisivi se petrec unii peste alţii, aşa fel că, la o privire superficială, s-ar părea că animalul are două rînduri de dinţi.

183 /‘‘ Vezi cartea XI, stanţa 212.

184 Vezi cartea XI, stanţa 218.

185 Vezi cartea XI, stanţa 211.

22. Animalele sălbatice şi păsările, care se mănîncă, pot fi tăiate de brahmani, pentru jertfă, sau pentru alimentarea cărora trebuie să le dea de mîncare ; căci Agastya [186] a făcut-o altădată.

23. Într^adevăr, în sacrificiile de mai demult şi în ofrandele aduse de brahmani şi de kşatryas, se oferea zeilor carnea animalelor sălbatice şi a păsărilor, îngăduite de lege a fi mîncate.

24. Orice aliment care poate fi mîncat, sau sorbit şi care n-a fost spurcat, se poate mînca, punîn- du-i-se untdelemn, dacă a fost păstrat o noapte ; acelaşi lucru şi cu resturile de unt topit.

25. Orice mîncare preparată cu orez, sau cu grîu, ord pregătită cu lapte în diferite chipuri, poate fi mîncată de renăscuţi şi nestropită cu untdelemn, chiar dacă a fost păstrată mai mult timp.

26. Mâncările permise şi cele oprite renăscuţilor au fost numărate toate ; acum să vă spun regulile de urmat pentru mîncarea, sau abţinerea de carne.

27. Renăscutul să mănînce came, cînd a fost oferită ca sacrificiu şi sfinţită prin rugăciunile obişnuite, sau cînd brahmanii o vor, sau la o ceremonie religioasă la care regula îl obligă, sau cînd viaţa-i este în pericol.

28. Brahma a făcut această lume pentru întreţinerea spiritului viu ; de aceea tot ce există, mişcător sau nemişcător, serveşte de hrana fiinţei însufleţite.

29. Fiinţele care nu se mişcă sînt prada celor care se mişcă ; cele lipsite de dinţi a celor înzestrate cu dinţi ; cele fără mîini a celor cu mîini, cele fricoase a celor curajoase.

30. Cel oare se hrăneşte în fiecare zi cu came de animale care se pot mînca, nu face păcat, căci Brahma a creat anume fiinţe vii, spre a fi mâncate şi altele spre a le mînca pe cele dinţii.

31. A mînca carne numai pentru săvîrşirea unui

186 *Agastya* este numele unui renumit sfînt.

sacrificiu, se cheamă regula zeilor : a face altfel se cheamă regula giganţilor.

32. Cel care mănîncă carnea unui animal, pe care l-a cumpărat, sau l-a crescut, sau l-a primit dar, numai după ce l-a oferit zeilor, sau manilor, nu păcătuieşte.

33. Renăscutul, care cunoaşte legea, nu mănîncă. niciodată carne fără să se conformeze acestei reguli, afară de cazul unei nevoi urgente; căci dacă în- frînge această regulă, va fi sfîşiat în lumea cealaltă de animalele, a căror came a mîncat-o, fără a se putea împotrivi.

34. Vina celui care ucide animale sălbatice numai din dorinţa de cîştig, nu este în lumea cealaltă aşa de mare ca a renăscutului. care mănîncă came neoferită mai întâi zeilor.

35. Omul care, la o ceremonie religioasă, refuză să mănânce carnea animalelor sacrificate, cînd legea îl obligă la aceasta, se renaşte, după moarte, ca animal, timp de douăzeci şi una de transmigraţiuni succesive.

36. Brahmanul nu trebuie să mănînce niciodată, carnea animalelor care n-au fost consacrate prin rugăciuni ; s-o mănînce însă, conformîndu-se regulii veşnice, cînd a fost consacrată prin cuvintele- sfinte.

37. Cu unt, sau cu cocă, să facă un chip de animal, cînd vrea să mănînce came ; dar să n-aibă. niciodată gîndul de a ucide un animal, fără a-l aduce ofrandă.

38. Cîţi peri a avut pe trupul lui animalul ucis în chip nepermis, de atâtea ord va muri de moarte silnică, în naşterile viitoare, cel care l-a ucis.

39. Fiinţa, care există prin propria sa voinţă, a creat animalele pentru sacrificiu ; sacrificiul este cauza înmulţirii lumii ; ide aceea uciderea, făcută în vederea sacrificiului, nu este nicidecum ucidere.

40. Ierburile, animalele, arborii, amfibiile şi păsările a căror viaţă a fost răpusă pentru sacrificiu, renasc într-o stare superioară.

41. Cînd se primeşte un oaspete cu ceremoniile stabilite, cîrid se aduce un sacrificiu, cînd se dau

ofrande manilor sau zeilor, se pot înjunghia animale, nu însă în orice altă împrejurare ; aceasta este hotărârea lui Mânu.

42. Renăscutul care cunoaşte cuprinsul şi înţelesul Scrierilor Sfinte, dacă ucide animale, în ocaziile pomenite, ajunge într-un loc de fericire şi el şi animalele înjunghiate.

43. Orice renăscut înzestrat ou suflet nobil, fie că locuieşte în casa sa, sau în a părintelui său spiritual, sau în pădure, nu trebuie să ucidă niciun animal fără sancţiunea Vedei, nici chiar în caz de lipsă.

44. Răul prescris şi poruncit de Scrierile Sfinte şi care este săvârşit în această lume, alcătuită din fiinţe mişcătoare şi nemişcătoare, nu trebuie socotit ca rău ; căci legea izvorăşte din Scrierile Sfinte.

4f». Cel care ucide numai de plăcere animale nevinovate, nu va vedea sporindu-i fericirea, nici în viaţă nici după moarte ;

46. Iar omul care nu pricinuieşte de bunăvoie fiinţelor vii suferinţele scalviei şi ale morţii şi care doreşte binele tuturor făpturilor, se va bucura de fericire nesfârşită.

47. Cel care nu face rău nici unei fiinţe, izbuteşte fără greutate în orice lucru, la care se gîn- deşte, sau pe care-l săvîrşeşte.

48. Carnea se procură numai făcînd rău animalelor şi uciderea unui animal închide intrarea paradisului ; trebuie a se abţine de la mâncarea de came în afară de regulile stabilite.

49. Gândind cu luare-aminte la formarea cărnii şi la moartea şi sclavia fiinţelor vii, renăscutul să se abţină de la orice fel de carne, chiar şi de cea permisă.

50. Cel care, conformîndu-se regulii, nu mănâncă carne ca un vampir, îşi atrage iubirea în această lume şi nu este bântuit de boli.

51. Omul care consimte să fie ucis un animal, cel care-l ucide, cel care-l taie în bucăţi, cumpărătorul, vînzătorul, cel care prepară carnea, cel care o serveşte şi în sfîrşit cel care o mănâncă,

sínt priviţi toţi ca părtaşi la ucidere.

52. Nu este muritor mai vinovat decît cel care vrea să-şi sporească carnea cu carnea altor fiinţe fără a cinsti mai întîi pe mani şi zei.

53. Omul oare ar aduce în fiecare an, timp de o sută 'de ani, sacrificiul **'Calului** (asvamedha)[187] şi cel care nu va mînca carne toată viaţa, vor obţine plată potrivită cu fapta lor bună.

54. Cel care se hrăneşte numai cu fructe şi cu rădăcini şi cu boabe, care servesc de nutriment anahoreţilor, nu obţine o aşa de mare răsplată ca acel care nu mănîncă deloc carne de animale.

55. Mă va [188] sfîşia în cealaltă lume cel a cărui carne o mănânc pe pămînt. De la această cugetare se trage cu adevărat, după părerea înţelepţilor, cuvântul came.

56. Nu este păcat a mînca carne, a bea băuturi spirtoase, a iubi, în cazurile permise ; înclinarea duce pe oameni la aceasta ; dar a se abţine de ele este foarte bine.

57. Voi arăta acum, în chipul cuvenit şi potrivit rînduielii privitoare la cele patru caste, regulile de curăţenie pentru morţi şi de curăţirea lucrurilor neînsufleţite.

58. Cînd un copil moare după ce i-au ieşit toţi dinţii, sau după ieşirea dinţilor, cînd a fost tuns şi învestit cu cordonul toate rudele lui sînt necurate ; aceeaşi regulă este la naşterea unui copil.

59. Necurăţenia pricinuită de un cadavru ţine, după litera legii, zece zile pentru sapindas, sau pînă

187 [13] *Asvamedha* este unul din sacrificiile cele mai de preţ. Adus de o sută de ori de un prinţ, el dă acestuia dreptul de a domni peste zei, în locul lui Indra.

188 În acest pasaj se cuprinde în original un frumos joc de cuvinte. Primele două cuvinte ale pasajului sînt în sanscrită mim şi *sa,* oare reunite dau cuvântul *mamsa = carne.*

cînd s-au adunat oasele[189], adică paisprezece zile, sau numai trei zile, sau chiar şi o singură zi[190].

60. Rudenia sapinda[191], sau a oamenilor legaţi între ei prin ofranda de prăjituri (pindas) încetează cu al şaptelea ins ; cea de samanodaka sau a celor legaţi prin ofranda de apă, încetează cînd originea şi numele lor de familie nu mai sînt cunoscute.

61. Ca şi necurăţenia prescrisă de lege pentru sapindas, cu prilejul morţii unei rude, trebuie ţinută necurăţenia naşterii unui copil de toţi care urmăresc curăţenia desăvârşită.

62. Necurăţenia pricinuită de un mort este comună tuturor sapdndas-ilor, iar a naşterii este numai pentru tată şi mamă şi mai ales pentru mamă, căci tatăl se curăţă făcînd bade.

63. Omul care şi-a împrăştiat sperma, se curăţă îmbăindu-se ; dacă a dat naştere unui copil prin unirea sa cu soţia altuia, să-şi ispăşească păcatul printr-o curăţenie de trei zile.

65. Un ucenic care săvârşeşte ceremonia înmormântării dascălului său, se curăţă după

189 Cînd se ard cadavrele, se procedează în aşa fel ca să rămînă cîteva oase care se adună.

190 Lungimea termenului în care cineva se curăţă, variază, îndeosebi în casta brahmanilor, după atitudinea ce are faţă de practicile religioase cel care se curăţă. Astfel brahmanul care întreţine focul sacru, prescris de tradiţie, şi care a studiat Vedele cu Mantras şi Brahmanas, se curăţă într-o singură zi. Cel care întreţine focul, dar n-a studiat Vedele şi viceversa, se purifică în trei zile, iar cel care nu îndeplineşte niciuna din aceste condiţii, se purifică în zece zile.

191 Tatăl şi bunicul unui om, cum şi alţi patru strămoşi în linie ascendentă, se numesc *sapindas,* din cauza legăturii ce se stabileşte prin prăjitura (pinda) servită la pomană (vezi cartea III, stanţa 215—220). La aceste şase persoane se adaugă şi persoana de la care se începe numărarea, aşa că sapinda cuprinde şapte inşi.

trecerea a zece nopţi ¡acelaşi lucru este şi cu sapindas care au dus cadavrul răposatului.

66. O femeie se curăţă de avort în atâtea nopţi cîte luni au trecut de la concepţiune ; femeia care are regula, se curăţă făcînd baie, cînd i-a încetat curgerea sîngelui.

67. Pentru băieţii care au murit înainte de a fi tunşi, curăţenia este, după lege, de o noapte ; iar cînd au fost tunşi, se cere o curăţire de trei nopţi.

68. Coipdlul mort înainte de a fi ajuns la vârsta de doi ani, trebuie scos de părinţi, împodobit cu ghirlande şi flori, afară din oraş şi lăsat pe un pă- mînt curat, fără a-i aduna oasele.

69. Pentru el nu trebuie să se facă nici ceremonia focului consfinţit[192], nici lilbaţiuni de apă ; lăsîndu-l ca pe o bucată de lemn în pădure, părinţii să se supună unei curăţiri de trei zile.

70. Părinţii nu trebuie să facă libaţiuni de apă pentru un copil mort, care nu împlinise trei ani ; pot face însă, daeă-i ieşiseră toţi dinţii şi-i dăduseră nume.

71. Dacă moare tovarăşul de noviciat al unui renăscut, acesta este necurat o zi ; la naşterea unui copil este prescrisă o curăţire de trei zile pentru samanodakas.

72. Rudele prin alianţă ale unei fete moartă logoditâ, dar nemăritată, se curăţă în trei zile ; rudele ei după tată se curăţă în acelaşi fel.

73. Ele să se hrănească cu orez nesărat, să facă baie la trei zile, să se abţină de carne ¡şi să doarmă fiecare în parte pe pământ.

74. Aceasta este regula necurăţeniei pricinuite de moartea unei rude, în cazul cînd cineva se află la faţa locului ; cînd se află departe, iată regula ce trebuie urmată de sapindas şi de sa- manodakas :

75. Cel care află, înainte de a fi trecut zece zile, că o rudă a sa a murit într-un loc îndepărtat, este

192 Cadavrele copiilor nu se ard ca ale oamenilor în

necurat în zilele ce mai răimîn pînă la numărul de zece zile ;

76. Dacă ziua aceea a trecut, este necurat trei nopţi ; şi dacă a trecut un an, se curăţă fă- cînd baie.

77. Dacă cineva află de moartea unei rude, sau de moartea unui băiat în a zecea zi, se curăţă oufundîndu-se în apă îmbrăcat.

78. Dacă un copil, căruia nu i-au ieşit dinţii, sau un samanodaka, a murit într-un loc .îndepărtat, ruda sa se curăţă îndată făcînd baie îmbrăcat.

79. Dacă în timpul celor zece zile de necurăţenie, se întâmplă un nou deces, sau naştere, brahmanul este necurat numai în timpul acestor zece zile.

80. La moartea unui învăţător, necurăţenia ucenicului ţine trei nopţi ; ea ţine o zi şi o noapte, dacă a murit fiul, sau soţia învăţătorului ; aceasta este regula stabilită.

81. Cînd moare un brahman care a citit toate Scrierile Sfinte, omul care locuieşte în casă cu el, este necurat trei nopţi ; unchiul după mamă, ucenicul, capelanul şi ruda de departe sînt necurate două zile şi o noapte.

82. **Gînd** cineva locuieşte în acelaşi loc cu un rege care a murit, este necurat atît cît ţine lumina soarelui, sau a stelelor [M] ; o zi întreagă la moartea unui brahman care n-a citit toate Cărţile [193]
Sfinte, sau la a unui părinte spiritual .care a citit numai o parte .din Vede (şi din Vedanga's.

83. Brahmanul neînvăţat se ¡curăţă, la moartea unui sapinda, sau la naşterea unui băiat, în zece zile, kşatrya în douăsprezece, vaisya în cincisprezece şi ¡sudra într-o lună.

84. Nici un om nu trebuie să lungească zilele de necurăţenie, nici să întrerupă jertfele focurilor sfinte ; în timpul cînd le îndeplineşte, deşi e sapinda,

193 Adică, dacă a murit în timpul zilei, este necurat pînă seara, iar dacă a murit noaptea, este necurat pînă dimineaţa.

nu poate fi spurcat.

85. Cel care se atinge de un ciandala, de o femeie în timpul regulei, de un om degradat, de o femeie lăhuză, de un cadavru, sau de cineva care s-a atins de aceştia, se curăţă făcînd baie.

86. Brahmanul care şi-a făcut spălaturile şi s-a .curăţit, trebuie întotdeauna, cînd vede un om necurat, să reciteze încet rugăciunile către soare şi rugăciunile care şterg necurăţenia.

87. Cînd un brajhman s-a atins de un os omenesc cu grăsime pe el, se curăţă făcînd baie ; dacă osul n-a avut grăsime, luînd apă în gură şi atingîndu-se de o vacă, sau privind soarele.

88. Ucenicul unui brahman (brahmaciari) nu trebuie să facă libaţiuni de apă, la o pomană, înainte de a-şi sfîrşi ucenicia ; iar .dacă face, îi trebuie, după ce şi-a terminato, trei nopţi, ca să se cureţe.

89. Pentru cei care-şi neglijează datoriile, pentru cei născuţi din amestecul necurat al castelor, pentru cerşetorii eretici, pentru cei care se sinucid de bunăvoie, nu trebuie să se facă libaţiuni ¡de apă ;

90. Asemenea nici pentru femeile care primesc obiceiurile şi felul de a se îmbrăca al ereticilor, nici pentru cele care duc viaţă dezordonată, sau care îşi .provoacă avorturi, sau care-şi omoară bărbaţii, sau care beau băuturi spirtoase.

91. Ucenicul care duce cadavrul dascălului, învăţătorului sau duhovnicului său [194] [195] [196], ori al

194 Prin *dascăl, învăţător* şi *duhovnic* se înţeleg aci

195 brahmanii care învaţă pe ucenicii lor o *sakha,* adică o colecţie de rugăciuni din fiecare Vedă, sau o parte din Veda,

196 sau din Vedangas, sau în fine care explică înţelesul Vedelor.

tatălui, sau mamei, nu calică regulile tagmei sale.

92. Cadavrul unui sudra trebuie scos afară din oraş pe poarta de miazăzi ; ale renăscuţilor, după ordinea castelor, prin porţile de apus, miazănoapte şi răsărit.

93. Regii, ucenicii, bărbaţii care se. dedau la austerităţi pioase şi eed care aduc sacrificii, nu sínt atinşi de necurăţie ; unii ocupă tronul lui Indra, ceilalţi sínt curaţi ca Brahma.

. 94. Regele, care stă pe tronul de suveran, se curăţă îndată ; el datoreşte acest privilegiu înaltului post care-i este încredinţat, spre a veghea la buna stare a popoarelor.

95. Curăţirea se face de asemenea îndată pentru cei care pier în luptă, sau care au fost ucişi de trăznet, sau din porunca regelui, ori care mor apărînd o vacă, sau un. brahman, şi pentru toţi a căror curăţenie o voieşte regele[197].

96. Trupul unui rege se compune din părticele izvorîte din Soma, Agni, Suria, Anila, Indra, Ku- vera, Var una şi Yama[198], cei opt paznici principali ai lumii (lokapalas).

97. Deoarece în persoana regelui sălăşluiesc paznicii lumii, legea declară că el nu poate fi ne-necurăt ; căci aceste genii protectori pricinuiesc sau şiterg curăţenia sau necurăţenia muritorilor.

197 Raţiunea pentru care regii au privilegii de a curăţi pe oricine voiesc ei este desigur o raţiune politică şi anume ca afacerile Statului să nu sufere din cauză că înalţii săi demnitari s-ar găsi într-un moment dat în neputinţa de a-şi împlini datoria, fiind atinşi de necurăţenie.

198 Soma sau Ciandra, zeul lunii, este şi zeul sacrificiilor, al brahmanilor şi al plantelor medicinale, *Agni* este zeul focului şi al sud-estului, *Swrya* sau *Arca* este zeul soarelui, *Anila, Vaiu* sau *Pavana,* este zeul vîntului şi al nord- vestului, *Indra* sau *Socra* este zeul văzduhului şi al răsăritului, *Kuvera* este zeul bogăţiilor şi al nordului, *Varuna* este zeul apelor cereşti şi al apusului, *Yama* este zeul infernului.

98. Cel care moare de lovitură de sabie într-o luptă, împlinind rolul de luptător, aduce în acel moment sacrificiul cel mai de laudă şi curăţenia lui se face momentan ; aşa spune legea.

99. Cînd zilele necurăţeniei s-au sfîrşit, brahmanul se curăţă atingîndu-se de apă, kşatrya atingîndu-se de calul, elefantul sau armele sale, vaisya atiwgîndu-Ee de bici sau de boi, sudra atingîndu-se de baston.

100. Felul în care se curăţă sapindas vi l-am sipus, o şefii ai renăscuţilor, ascultaţi acum chipul de a se curăţa cineva, cînd îi moare o rudă mai de departe.

101. Brahmanul care a dus, cu dragostea ce o are pentru o rudă, cadavrul unui brahman care nu-i este sapinda, sau pe al unei rude de aproape din partea mamei, se curăţă în trei nopţi ;

102. Dacă primeşte mîncarea oferită de sapirudas-ii mortului, trebuie zece zile, spre a se curăţa într-o zi cu condiţia de a nu rămîne în casa defunctului ; în acest caz se curăţă în trei zile.

103. Dacă a urmat de bunăvoie cortegiul funebru al unei rude după tată, sau al oricărei alte persoane, să se îmbăieze după aceea îmbrăcat şi se curăţă atingîndu-se de foc, sau mîncînd unt topit.

• 104. Un sudra nu trebuie să ducă la cimitir cadavrul unui brahman, cînd. sînt de faţă oameni din casta sa, căci ofranda funebră pîngărindu-se prin atingerea .unui sudra, îngreuiază intrarea în paradis a răposatului.

105. Ştiinţa sfântă, austerităţile, focul, alimentele curate, pămîntul, spiritul, apa, ungerea cu baligă de vacă, aerul, ceremoniile religioase, soarele şi timpul sînt agenţii de curăţenie pentru fiinţele vii.

106. Din toate lucrurile care curăţă, curăţenia în agonisirea averilor este cea mai bună ; cel care-şi păstrează curăţenia îmbogăţindu-se, este într-adevăr curat, iar nu cel care s-a curăţit cu pămînt şi cu apă.

107. Oamenii învăţaţi se curăţă prin iertarea greşelilor ; cei care-şi neglijează datoriile, prin daruri ; cei care au păcătuit ascunse, prin rugăciunea înceată ; apoi cei care cunosc perfect Veda, prin

4

austerităţi.

103. Pământul şi apa curăţă ceea ce este întinat ; rîul se curăţă prin curgere ; femeia care a avut gînduri vinovate prin menstruaţie ; brahmanul se curăţă desfăcîndu-se de toate legăturile cu lumea.

109. întinarea membrelor corpului omenesc se curăţă prin apă ; a spiritului prin adevăr ; învăţătura sfîntă şi austerităţile şterg întinările principiului vital ; mintea se curăţă prin ştiinţă.

110. Regulile sigure pentru curăţirea privitoare la trup vi le-am arătat ; ascultaţi acum mijloacele prin care se curăţă diferitele obiecte ce se întrebuinţează.

111. Metalele, pietrele preţioase şi orice lucru de piatră se curăţă, după prescripţia înţelepţilor, cu cenuşă, cu apă şi cu pămînt.

112. Un vas de aur în care n-au fost materii unsuroase se curăţă numai cu apă ; asemeni şi ceea ce s-a produs în apă, precum mărgăritarul, scoicile etc., ceea ce este de natură pietroasă şi argintul nelucrat, cu (dalta.

113. Unirea focului cu apele a dat naştere aurului şi argintului : prin urmare curăţirea cea mai bună a acestor două metale se face cu elementele din care constau.

114. Oalele de aramă, de fier, de alamă, de cositor, de tinichea şi de plumb se curăţă convenabil cu cenuşă, acizi şi apă.

115. Curăţirea prescrisă pentru toate lichidele constă din a lua pe foi de kusa partea spurcată ;
a pînzelor cusute împreună se face stropindu-le cu apă curată ; a uneltelor de lemn, trăgindu-le la rindea.

116 Vasele care servesc la sacrificii, precum ceşcile din care se bea sucul de soma şi cele în care se pune untul topit, trebuie frecate cu mîna şi spălate, cînd se întrebuinţează la sacrificiu.

117. Oalele în care se prepară libaţiunile, diferitele linguri cu care se aruncă în foc untul topit, vasul de fier, lopăţica, căruţul, pilugul, piuliţa trebuie curăţite cu apă călduţă. 1

118. Boabele şi veşmintele, oare cîntăresc cît greutatea unui om, se curăţă stropindu-le ; dacă sînt în cantitate mai mică, legea porunceşte să fie spălate.

119. Pieile, coşurile de trestie împletită se curăţă în acelaşi fel ca veşmintele ; pentru legume, rădăcini şi fructe se cere aceeaşi curăţire ca pentru boabe.

120. Stofele de mătase, sau de lînă, se curăţă cu pămînt sărat ; covoarele de lînă de Nepal, cu fructe de săpunar zdrobite ; tunicile şi mantalele cu fructe de vilva[199] ; ţesăturile de în cu boabe de muştar alb sfărîmate.

121. Uneltele făcute din scoici, corn, os sau fildeş, trebuie curăţate de omul învăţat ca şi[1] ţesăturile- de în, adăugind urină 'de vacă şi apă.

122. Iarba, lemnul de foc şi paiele se curăţă stropindu-le cu apă ; casa, măturînd-o, frecînd-o şi spoind-o 'cu balegă de vacă ; oala de pămînt, punînd-o să ardă a doua oară.

123. Cînd însă un vas de pămînt a fost în atingere cu o băutură spirtoasă, cu urină, eu excremente, cu salivă, cu puroi, sau cu sînge, nu se curăţă nici prin ardere.

124. Pămîntul se curăţă în cinci feluri : măturîndu-l, acoperindu-l cu un strat de baligă de vacă, stropindu-l cu urină de vacă, răzuindu-l, făcînd să stea .pe el vaci o zi şi -o noapte.

125. Un lucru ciugulit de o pasăre, mirosit de o vacă, împins cu piciorul, peste care s-a strănutat, sau care a fost spurcat prin atingerea de un păduche, se curăţă presărîndu-se cu pămînt.

126. Atît cît mirosul sau umezeala pricinuite de o substanţă necurată rămîn într-un lucru spurcat, trebuie a întrebuinţa ipămînt şi apă pentru toate .curăţirile obiectelor neînsufleţite.

127. Zeii au hotărît brahmanilor trei lucruri

199[23] *Aegle marmelos.*

curate, care le sînt speciale şi anume : lucrul care a fost spurcat fără voia lor, cel pe care ei îl stropesc cu apă în caz de îndoială, şi cel despre care zice : Acest lucru să fie curat pentru mine.

128. Apele din care o vacă îşi poate stinge setea sînt curate, dacă curg pe pămînt curat, dacă nu sînt spurcate de nici o murdărie, dacă au miros, culoare şi gust plăcut.

129. Mîna unui meşteşugar este curată în tot timpul oît lucrează, asemenea şi marfa expusă spre vînizare ; mîncarea dată unui ucenic cerşetor nu este niciodată spurcată ; aceasta este regula stabilită.

130. Gura femeii este întotdeauna curată, .pasărea este curată în momentul cînd doboară un fruct, puiul de animal cînd suge, dinele cînd este în urmărirea animalelor sălbatice.

131. Carnea unui animal sălbatic, omorît de dini, este declarată de Mânu curată, ca şi aceea a unui animal omorît de alte carnivore, sau de oamenii care trăiesc din vânătoare, cum şînt .cian- dalii.

132. Toate adânciturile de deasupra buricului sînt curate ; cele de dedesubt sînt spurcate, . ca şi toate excreţiile ce ies din corp.

133. Muştele, stropii de salivă ce sar din gură, umbra chiar a unei persoane necurate, vaca, calul, razele soarelui, praful, pămîntul, aerul, focul trebuie socotite întotdeauna curate la atingere.

134. Pentru curăţirea organelor prin oare ies excrementele şi urina, trebuie a întrebuinţa pă- mînt şi apă atît cît este necesar ; asemenea şi pentru înlăturarea oelor douăsprezece necurăţenii ale trupului.

135. (Secreţiile grase, lichidul seminal, sângele, mătreaţa capului, urina, excrementele, muoozită- ţile din nas, cleiul din urechi, flegma, lacrimile, urdorile şi sudoarea sînt cele douăsprezece necurăţenii ale corpului omenesc.

136. Cine doreşte să se cureţe, trebuie să întrebuinţeze o bucată de pământ cu apă pentru conductul urinar, trei pentru anus, zece .pentru o mână şi şapte pentru amîndouă.

137. Aoeaata este curăţirea stăpânilor de casă ; a ucenicilor .trebuie să fie îndoită, a anahoreţilor întreită, a asceţilor cerşători împătrită.

138. După ce cineva şi-a depus urina, sau excrementele, trebuie să-şi spele gura, apoi să stropească adînciturile trupului ; tot astfel şi când are să citească Veda şi întotdeauna înainte de a mânca.

139. Renăscutul să ia mai întîi apă în gură de trei ori şi după aceea să-şi spele gura de două ori, dacă doreşte curăţirea trupului său ; femeia şi sudra fac aceasta numai o dată.

140. Suidnas care se conformă preceptelor legii, trebuie să-şi radă capul o dată pe lună ; felul lor de curăţire este acelaşi cu al agricultorilor şi rămăşiţele de la ¡brahmani trebuie să fie hrana lor.

141. Stropii de scuipat ce cad ¡din gură ,pe o parte a corpului nu spurcă, nici perii din barbă, care intră în gură, nici ceea ce rămîne printre dinţi.

142. Picăturile de apă care cad pe picioarele celui care dă altcuiva apă de spălat, trebuie să fie «oooţite asemenea apei ce curge pe pămînt curat ; ele nu spurcă.

143. Cel cane duce o povară, de orice fel ar fi, şi este atins de un om, sau de un lucru necurat, se poate curâ'ţi, iără să lepede povara, spă- lîndu-se.

144. Cel care a vărsat, sau a ieşit afară, trebuie să facă baie şi să mănînoe unt topit; cînd cineva varsă după ce a mîncat, trebuie să-şi spele gura ; baia este rînduită pentru cel care a avut relaţii cu o femeie.

145. După somn, (după strănutat, după pnîn- care, după scuipat, după ce a spus minciuni, după ce a băut şi cînd vrea să citească Scrierile Sfinte, oricine trebuie să-şi spele gura, chiar dacă este curat.

146. V-am spus toate regulile de curăţire care privesc toate castele, precum şi mijloacele de a curăţi obiectele de care ne servim ; ascultaţi a- cum legile privitoare la femei.

147. O fată, o femeie tînără, o femeie înaintată în vîrstă nu trebuie niciodată să facă ceva după

voinţa lor proprie, nici chiar în casa lor.

148. În timpul oopilăriei, femeia trebuie să depindă de tată ; în tinereţe depinde de bărbat ; dacă i-a murit bărbatul de fii ; dacă n-are fii, de rude ; o femeie nu trebuie să se conducă după placul său.

149. Să nu caute niciodată să se despartă de tată, de soţ sau de fiu ; căci despărţindu-se de ei, ar expune dispreţului amîndouă familiile, a sa şi a bărbatului.

150. Trebuie să fiie întotdeauna bine dispusă, să conducă bine afacerile casei, să aibă grijă de uneltele de menaj şi să nu fie mînă spartă la cheltuieli.

151. Pe oel căruia i-a fost dată de tatăl, sau de fratele său, cu consimţămîntul tatălui, trebuie să-l servească cu respect toată viaţa şi chiar după moarte[200].

152. Cuvintele de binecuvîntare şi sacrificiul către Stăpînul făpturilor au de scop, la ceremonia nupţială, de a asigura fericirea celor care se căsătoresc ; autoritatea bărbatului asupra soţiei are de bază însă dăruirea acesteia de către tatăl ei la logodnă.

153. Bărbatul a cărui unire a fost consfinţită prin rugăciunile obişnuite, face întotdeauna plăcere soţiei sale, fie la timpul potrivit, fie în alt timp, şi-i asigură fericirea în cealaltă lume.

154. Chiar cînd purtarea unui bărbat ar fi de condamnat, iubind alte femei, sau fiind lipsit de bune calităţi, femeia virtuoasă trebuie totuşi să-l respecte ca pe un zeu.

155. Nu este nici un sacrificu, nici practică pioasă, nici ajunare, care să privească îndeosebi pe femei ; femeia să iubească şi să respecte pe bărbatul său şi va fi cinstită în cer.

200 Adică să nu se căsătorească sau să trăiască cu alt bărbat şi să aducă sacrificiile prescrise de lege pentru sufletul răposatului.

1>56. Femeia virtuoasă, care vrea să ajungă la acelaşi loc de fericire cu bărbatul ei, nu trebuie să facă nimic ce i-ar displăcea atât cît .trăieşte, cum şi după moartea lui.

157. Să-şi slăbească trupul de bunăvoie nu-trindu-se cu flori, rădăcini şi fructe curate ; iar după ce i-a murit soţul să nu pronunţe numele unui alt bărbat[201].

158. Să fie răbdătoare şi resemnată, pînă la moarte, devotată practicilor pioase, castă şi sobră ca un ucenic, silindu-se a urma frumoasele reguli ale purtării femeilor, neavînd decît un bărbat.

159. Mai multe mii de brahmani, nestăpîniţi de senzualitate din cea mai fragedă tinereţe şi care n-au lăsat urmaşi, au intrat totuşi în paradis.

160. Asemenea acestor oameni austeri, femeia virtuoasă, care, după moartea bărbatului ei, trăieşte în castitate desăvârşită, merge de-a dreptul în paradis, deşi n-are copii ;

161. Iar văduva care, în dorinţa de a avea copii, este necredincioasă bărbatului său, atrage asupra-şi dispreţul aci jos şi va fi exclusă din locuinţa cerească în care este admis soţul ei.

162. Orice copil născut de o femeie, care a avut relaţii cu altcineva decît cu bărbatul său, nu este copilul ei legitim ; asemeni cel căruia i-a dat naştere un bărbat cu soţia altuia nu este al lui ; nicăieri, în acest cod, nu se recunoaşte femeii virtuoase dreptul de a lua un al doilea bărbat.

163. Femeia care părăseşte pe bărbatul său dintr-o castă inferioară, pentru a trăi cu altul dintr-o calstă superioară, este dispreţuită în a- ceastă lume, unde este numită parapurva (care are alt bărbat decît cel dinainte).

164. Femeia necredincioasă bărbatului ei este

201 În acest codice nu se găseşte porunca sau îndemnul la neuinana faptă de a se arde de vie femeia odată cu bărbatul decedat. În alte legi se prescrie însă aceasta, făgădu- indu-se paradisul celor ce primesc de bunăvoie să fie arse.

obiect de ruşine pe pămînt ; după moarte, ea se naşte din nou în pîntecele unui şacal sau este chinuită de elefantiasă şi de oftică ;

165. Dimpotrivă, cea care nu-şi trădează bărbatul şi care are gîndurile, cuvintele şi trupul curate, merge în acelaşi loc ceresc ca şi bărbatul ei şi este numită de oamenii cinstiţi o femeie virtuoasă.

166. Ducînd această viaţă cinstită, femeia castă în gîndurile, în vorbele şi în persoana sa, are nume bun aici jos şi este primită după moarte în acelaşi loc cu bărbatul ei.

167. Orice renăscut cunoscător al legii, căru- ia-i moare soţia dintîi oare se conformă acestor precepte şi era din aceeaşi castă cu el, trebuie să-i ardă cadavrul în foc sfinţit şi cu uneltele de sacrificiu.

168. împlinind astfel, cu ajutorul focului sfînt, ceremonia funebră a soţiei moarte, după ce şi-a ales soţie, să locuiască în casa sa în timpul celei de a doua perioade din viaţă.

CARTEA A ŞASEA

DATORIILE ANAHOREŢILOR ŞI ALE ASCEŢILOR

1. Renăscutul, după ce şi-a terminat mai în- tîi studiile şi a petrecut în rîndul stăpînilor de casă, potrivit rînduielii, trebuie apoi să trăiască în pădure, înarmat cu hotărîre tare şi stăpîn de- săvîrşit peste simţuri.

2. Cînd capul de familie vede zbârcindu-i-se pielea şi albindu-i părul şi că are fii din fiii săi, atunci

să se retragă în pădure[202].

3. Renunţînd la alimentele ce mînca în sat şi la toată averea, încredinţînd pe soţie fiilor săi, să se retragă singur, sau să-şi ia şi femeia cu el.

4. Luînd cu sine focul sacru şi toate uneltele casnice întrebuinţate la sacrificiu, părăsindu-şi satul, pentru a se retrage în pădure, să rămînă acolo, stăpînindu-şi organele simţurilor.

5. Cu tot felul de boabe curate care servesc de hrană sfinţilor (munis), din legume, din rădăcini şi fructe, să aducă cele cinci mari .sacrificii, după regulile stabilite.

6. Să poarte o piele de gazelă, sau o haină de coajă de copac, să facă baie dimineaţa şi seara ; să-şi lase părul lung şi barba mare ; asemenea şi perii de pe corp şi unghiile.

7. Atît cît îi stă în putere, să facă ofrande fiinţelor vii şi milostenie cu o parte din ceea ce este hotărât pentru hrana sa şi să onoreze pe cei care vin în retragerea sa, oferindu-le apă, rădăcini şi fructe.

8. Trebuie să se îndeletnicească fără încetare cu citirea Vedelor, să îndure orice cu răbdare, să fie binevoitor şi cu gîndurile adunate, să dea întotdeauna, să nu primească niciodată, să se arate compătimitor faţă de toate fiinţele.

9. Să facă cu regularitate ofrandele focului, după rînduiala vitana,[203] fără să neglijeze, la timpul cuvenit, sacrificiile zilei întâi a lunii noi şi a lunii pline.

10. Să săvârşească sacrificiul în cinstea

202 El ia atunci numele de *vanaprastha,* adică locuitor al pădurii.

203 Rînduiala *vitana* în a lua foc din cavitatea *(kunda)* făcută pentru focul zis *garhapatya* şi a-il duce în cele două cavităţi făcute pentru focurile numite *ahavantya dakşinat.*

constelaţiilor lunare, ofranda cerealelor nouă, ceremoniile care se fac din patru în patr.u luni şi ale so‘1- stiţiilor de iarnă şi de vară.

11. Din boabe curate, cu care se hrănesc sfinţii, care cresc primăvara şi toamna[204], şi care să fi fost culese de el, să facă, după rînduială, prăjiturile şi celelalte hucate destinate pentru fiecare fel de ofrandă ;

12. Şi după ce a adus zeilor această ofrandă din cele mai curate produse ale pădurii, să mă- nînce resturile, punîndu-le sare adunată de el.

13. Să mănânce legume care cresc pe pămînt sau în apă, flori, rădăcini şi fructe ale ¡arborilor curaţi şi uleiuri care se găsesc în fructe.

14. Să se ferească de miere şi de carne, de ciuperci de uscat, de bustrima[205], de sigruka[206] şi de fructele de şleşmataka[207].

15. în luna as vina trebuie să lepede boabele pe care le adunase mai înainte ; asemenea şi hainele vechi şi ierburile, rădăcinile şi fructele culese de el.

16. Să nu mănînce niciodată nimic ce creşte pe pămînt cultivat, chiar 'dacă un astfel de pămînt ar fi părăsit de proprietarul său ; nici rădăcini şi fructe provenind din vreun sat, chiar dacă ar răbda de foame.

204 *Primăvara* (vasanta) consta din lunile *ciaitre* (martie- aprilie) şi *vaisakha* (aprilie-mai), iar *toamna* (sarat) din lunile *asvina* (septembrie-octombrie) şi *kartika* (octombrie-noiembrie). Vezi şi nota 45 de la cartea III.

205 Andropogon shaenanthus.

206 Plantă necunoscută.

207 Cordia myxa.

17. Poate mînca alimente fierte la foc, sau fructe coapte de soare ; pentru a sfărîma fructele, se poate servi de o piatră sau de proprii săi dinţi, în loc de pisălau.

18. Să adune boabe numai pentru o zi, sau să-şi facă provizii pentru o lună, sau pentru şase luni, sau chiar pentru un an.

19. După ce şi-a adunat alimente, cît i-a stat în putinţă, să mănînce seara şi dimineaţa, sau numai cînd este vremea prînzului al patrulea, sau chiar al optulea[208] ;

20. Sau să urmeze regulile pocăinţei lunare[209] în timpul celor cincisprezece zile luminate şi al celor cincisprezece zile întunecate, sau să mănînce o singură dată, la sfârşitul celor cincisprezece zile, boabe fierte ;

21. Sau să trăiască numai cu flori şi cu rădăcini şi cu fructe ooapte de soare, care au căzut singure, păzind riguros obligaţiunile anahoreţilor.

22. Să se rostogolească pe pămînt, sau să stea o zi întreagă în vîrful degetelor de la picioare ;
să se ridice şi să se aşeze o zi necontenit şi să facă baie de trei ori pe zi.

23. în anotimpul cald să îndure căldura de la cinci focuri[210], în timpul ploilor să stea gol în ploaie, iama să poarte o haină udă, sporind aus- teritătile treptat.

24. De trei ori pe zi, cînd se spală, să facă li- baţiuni de apă Zeilor şi manilor şi dedîndu-se la

208 în India se mîncă de obicei de două ori pe zi : dimineaţa şi seara. Al patrulea şi al optulea prînz înseamnă dar după două şi după patru zile, în care se ajună.

209 Vezi cartea XI, stanţa 216.

210 Patru din aceste focuri erau aşezate spre cele patru puncte cardinale, iar ca al cincilea se socotea soarele, care venea în mijloc.

austerităţi din ce în oe mai riguroase, să sece substanţa sa muritoare.

25. Apoi închizînd în el focurile sacre, potrivit rînduielii[211], să nu mai aibă nici foc casnic, nici locuinţă ; să păstreze tăcerea cea mai delplmă şi să trăiască cu rădăcini şi fructe.

26. Mai presus de imboldurile spre plăceri senzuale, cast ca un ucenic, să aibă idrept pat pămîntul, să nu-şi întrebe gustul cu privire la locuinţă, ci să locuiască la rădăcina arborilor.

27. Să primească de la brahmanii anahoreţi şi de la ceilalţi renăscuţi stăpîni de casă, care locuiesc în pădure, milostenia necesară pentru susţinerea existenţei ;

28. Sau îşi poate aduce de mîncare dintr-un sat, după ce a primit-o într-un taler făcut de frunze, sau în mâna goală, sau într-un hîrb, şi să mănînce din ea opt îmbucături.

29. Acestea şi altele sînt practicile pioase pe care trebuie să le urmeze un brahman retras în pădure ; şi pentru a-şi uni sufletul cu Fiinţa supremă, trebuie să studieze diferitele Upanişade ale Scrierilor Sfinte.

30. Care au fost studiate cu respect de asceţii pioşi şi de brahmani stăpîni de casă retraşi în pădure, pentru sporirea ştiinţei şi a austerităţilor şi pentru curăţirea trupului lor ;

31. Sau, dacă suferă de vreo boală incurabilă, să pornească spre regiunea neînvinsă, nord-est, şi să păşească singur pînă ce i se va descompune trupul, gîndindu-se la unirea cu Brahma şi trăind numai cu apă şi cu aer.

32. Brahmanul care s-a desfăcut de trup, printr-unul din aceste mijloace practicate de marii ruşi, stă mai presus' de întristare şi de frică şi este primul cu cinste în locuinţa lui Brahma.

211 Această rînduială constă în a înghiţi cenuşa ce rămîne de la foc.

33. Cînd anahoretul a petrecut astfel în pădure a treia perioadă a vieţii sale, să îmbrăţişeze, într-a patra, viaţa ascetică, renunţînd eu totul la orice fel de iubire.

34. Omul care a trecut de la o treaptă la alta[212], care a adus focului jertfele prescrise, care şi-a stăpînit întotdeauna organele, care s-a obosit dînd milostenie şi aducînd sacrificii, dacă se consacră pietăţii ascetice, ajunge după moarte la cea mai mare fericire.

35. După ce şi-a îndeplinit cele trei datorii către sfinţi, către mani şi către zei, să-şi îndrepte mintea către desnodămîntul final ; cel care doreşte fericirea supremă înainte de a-şi fi împlinit aceste trei datorii, se prăbuşeşte în infern.

36. Cînd a studiat Vedele în felul stabilit de lege, cînd a dat naştere la fii, iarăşi potrivit legii şi ia adus sacrificii atît cît a putut, poate atunci să n-aibă alt gând decît sfîrşitul.

37. Brahmanul care doreşte fericirea, fără a fi studiat Cărţile Sfinte, fără a fi dat naştere la fii şi a fi adus sacrificii, se duce în infern.

38. După ce a adus sacrificiul pragiapati-lor, în care, în loc de ofrandă, jertfeşte, după porunca Veciei, tot ce ane ; după ce a închis în el focul sacrificiului, brahmanul îşi poate părăsi casa, pentru a îmbrăţişa viaţa ascetică[213].

39. Crnd un cunoscător al Upanişadelor, pune la

212 Cele *patru trepte* sau *stări* prin care trebuie să treacă orice bun credincios sînt : ucenic, gospodar, anahoret şi ascet pios.

213 Adică poate intra în a patra şi ultima stare sau treaptă a asceţilor pioşi, fără a trece prin treapta de anahoret.

adăpost de teamă toate fiinţele însufleţite[214] şi părăseşte rîndul stăpânilor de casă, pentru a trece în cel al asceţilor pioşi, lumile cereşti strălucesc de gloria sa.

40. Renăscutul de care făpturile simţitoare n-au nici cea mai mică teamă şi care s-a desfăcut de substanţa sa muritoare, n-are să se mai teamă de nimic.

41. Ieşind din casa, ducând ou el obiectele curate ca bastonul şi plosca, tăcând, mai presus de orice dorinţă aţâţată de lucrurile ce-i ies înainte, să îmbrăţişeze viaţa ascetică.

42. Să fie totdeauna singur, şi fără tovarăş, pentru a obţine fericirea supremă, ştiind că singurătatea este singurul mijloc de a obţine această fericire căci astfel trăind, nu părăseşte pe nimeni şi nu este părăsit de nimeni.

43. Să nu aibă nici foc nici locuinţă ; să meargă în sat, să-şi caute hrana, când îl sileşte foamea ; să fie resemnat şi înarmat cu hotărâre statornică ; să mediteze în tăcere şi să-şi îndrepte mintea către Fiinţa divină.

44. O oală de pământ, rădăcina marilor arbori, ca locuinţă, un veşmânt rupt, singurătate absolută, acelaşi fel de a fi cu oricine, acestea sînt semnele după care se cunoaşte brahmanul apropiat de sfârşit.

45. Să nu dorească moartea, să nu dorească viaţa ; să-şi aştepte clipa hotărâtă, cum un servitor îşi aşteaptă leafa.

46. Să-şi cureţe paşii, luînd seama unde calcă [215]

214 A pune la adăpost de teamă fiinţele însufleţite înseamnă a înceta de a mai aduce sacrificii.

215 Pentru ca să nu calce pe vreun lucru spurcat.

să cureţe apa pe care trebuie s-o bea, strecuirînd-o printr-o pînză [216] ; să-şi cureţe vorbele prin adevăr ; 6ă-şi păstreze întotdeauna spiritul curat.

47. Să îndure eu răbdare cuvintele injurioase, să nu dispreţuiască pe nimeni şi să nu poarte pismă nimănui din cauza trupului.

48. Să nu se înfurie împotriva omului întărîtat ; dacă-l înjură, să răspundă cu blândeţe, şi să nu zică nieiun cuvânt deşert cu privire la lucrurile supuse celor şapte percepţiuni [217].

49. Cugetând cu plăcere la Spiritul suprem, şezînd, neavînd trebuinţă de nimic, mai presus de orice poftă senzuală, fără alt tovarăş deeît sufletul său, să trăiască aici jos în aşteptarea fericirii veşnice.

50. Nu trebuie niciodată să caute a-şi procura cele necesare pentru .trai, explicînd minuni şi semne [218], nici prin mijlocul astrologiei şi al chiromanţiei, nici dînd învăţături morale întortocheate, sau tălmăcind Scrierile Sfinte.

51. Să nu intre niciodată într-o casă vizitată de **sihaştri,** de brahmani, de pălsări, de cîini. sau de alţi cerşetori.

52. Cu părul, unghiile şi barba tăiate, înarmat cu un taler, cu un baston şi cu o ploscă, să rătăcească .necontenit în cea mai deplină adunare a simţurilor, ferindu-se de a face rău vreunei făpturi

216 Aceasta în scopul de a nu înghiţi şi prin urmare de a nimici vreo fiinţă microscopică.

217 Prin cele *şapte percepţiuni* se înţeleg cele cinci organe ale simţurilor, plus sentimentul şi inteligenţa.

218 Ca mai toate popoarele, indienii erau foarte superstiţioşi şi credeau în prevestiri şi semne. Astfel bătaia ochiului drept era socotită ca semn rău pentru femeie şi bun pentru bărbat, iar a ochiului sting invers ; bătaia braţului drept era deasemeni pentru bărbat semn bun, iar a braţului sting semn rău etc.

însufleţite.

53. 'Balerele de care se serveşte să nu fie de metal şi să n-aibă nici o spărtură ; să le cureţe cu apă, ca pe ceştile întrebuinţate la sacrificiu.

54. O tigvă, un taler de lemn, o oală de pământ, un coş de bambu, acestea sínt, după învăţătura lui Mânu Svayambhuva, lucrurile unui yati[10].

55. Să-şi cerşească hrana o dată pe zi şi să nu dorească o mare cantitate, căci piosul lacom de milostenii se dedă plăcerilor senzuale.

56. Seara, când nu se mai vede fumul de la .bucătărie, când pisălaul se odihneşte, când cărbunii s-au stins, cînd oamenii sínt sătui, cînd farfuriile s-au spălat, atunci trebuie să-şi ceară hrana.

57. De nu capătă nimic, să nu se mîhnească, de capătă, să nu se bucure ; să nu dorească mai mult decît ca să-şi întreţină viaţa şi să nu-şi întrebe imaginaţia, atunci cînd trebuie să-şi aleagă lucrurile trebuitoare.

58. Să se ferească mai ales de a saluta umilitor, pentru a dobânda milostenie, căci milostenia astfel primită înlămţuieşte în legăturile renaşterii pe piosul care este aproape de a se scăpa de ele.

59. Mîncînd puţin, retrăgîndu-se în locuri singuratice, să-şi înfrâneze organele, care sínt din fire pornite spre senzualitate.

60. Stăpînindu-şi organele, renunţînd la orice fel de dragoste, sau de ură, ferindu-se de a face rău făpturilor, îşi pregăteşte nemurirea.

61. Să socotească cu luare aminte transmigra-ţiunile oamenilor pricinuite de faptele lor vinovate, căderea lor în infern şi chinurile .pe care le îndură în împărăţia lui Yarna ;

62. Despărţirea lor de cei pe care-i iubesc şi unirea cu cei pe care-i urăsc ; bătrâneţea care-i loveşte şi bolile care-i întristează ; [219]

219 1 Asceţii pioşi poartă nume diferite : yati,

5

9

63. Spiritul vital care iese din acest oorp, spre a se naşte din nou în pîntecele unei făpturi omeneşti şi transmigraţiunile acestui suflet în milioane de matrici ;

64. Nenorocirile pe care le îndură fiinţele însufleţite ca urmare a nedreptăţii lor şi fericirea netrecătoare ce gustă cele virtuoase.

65. Să se gîndească ou cea mai mare încordare de spirit la esenţa subtilă şi indivizibilă a Sufletului suprem şi la existenţa sa în trupurile fiinţelor celor mai alese şi ale celor mai josnice.

66. Oricare ar fi treapta din care un om face parte, chiar de ar fi învinuit pe nedrept şi lipsit de semnele distinctive ale treptei, să continue a-şi împlini datoria şi să se arate acelaşi faţă de toate făpturile ; căci a purta semnele distinctive ale unei trepte nu este tot una cu a împlini îndatoririle impuse de ea.

67. Astfel, deşi fructul de kataka [220] are proprietatea de a curăţi apa, totuşi nu se va curaţi apa numai pronunţând numele acestui fruct.

68. Pentru a nu pricinui moartea vreunei fiinţe, sanyasi să meargă cu ochii în pămînt, noaptea ca şi ziua, chiar cu riscul de a i se întâmpla ceva rău. (

69. Pentru a se curăţi de uciderea fără voia sa, noaptea şi ziua, a unui mare număr de mici fiinţe, trebuie să facă baie şi să-şi oprească respiraţia de şase ori.

70. Trei opriri de respiraţie, făcute potrivit rânduielii şi însoţite de cuvintele sfinte : Bur, Ruvah,

sannyasi şi parivragiaca. *Yati* înseamnă cel *care s-a supus pe sine însuşi, sannyasi = cel care a renunţat la tot şi parivragia- ca = cel care duce viaţa rătăcitoare.*

220 *Kataka* este planta numită *strychnos potatorum.* Seminţele acestei plante au proprietatea de a face să se depună substanţele străine din apa tulbure. Ele se întrebuinţau dar, cum se întrebuinţează la noi şi astăzi, în multe locuri, alunul sau piatra acră, pentru limpezirea apei de băut.

Svar, de monosilaba Aum, de Savitri şi de .Siras[221], trebuie socotite ca cel mai mare act de pietate pentru un brahman.

71. Precum necurăţiile metalelor se distrug cînd se pun în foc metalele, tot astfel toate greşelile, pe care le pot săvîrşi organele, se şterg prin întreruperea respiraţiei.

72. Să-şi şteargă păcatele, oprindu-şi respiraţia ; să-şi ispăşească greşelile, adunîndu-şi gîndurile cît mai bine ; să înnăbuşească poftele senzuale, punînd frîu organelor ; să nimicească prin meditaţie însuşirile opuse naturii dumnezeieşti[21].

73. Dedîndu-se meditaţiumid celei mai abstracte, să observe mersul sufletului prin diferitele corpuri, de la treapta cea mai de sus până la cea mai de jos, mers pe care oamenii, al căror spirit n-a fost perfecţionat prin studiul Vedelor, ou greu îl pot deosebi.

74. Cel înzestrat cu această vedere măreaţă[22], nu mai este robit de acţiuni ; dar cel lipsit de această perfectă vedere este sortit să se întoarcă în lume.

75. Nefăcînd niciun rău creaturilor, stăpînin- du-uşi organele, împlinindu-şi datoriile pioase prescrise de Velda şi supuniîndu-se practicilor pioase celor mai aspre, omul ajunge aici jos scopul suprem, unirea cu Brahma.

76. Această locuinţă a cărei cherestea o formează oasele, căreia muşchii îi servesc de legături, străbătută de sînge şi îmbrăcată de carne, acoperită de piele, infectă, care închide în ea excremente şi urină.

77. Supusă îmbătrânirii şi necazurilor, chinuită de boli, prada suferinţelor de tot felul, înzestrată cu însuşirea suferinţei, destinată pieirii, această locuinţă omenească să fie părăsită cu plăcere de cel

221 Nu se ştie ce se înţelege aici prin cuvîntul *siras,* care înseamnă *cap, început.* Poate cumva începutul sau prima strofă a imnului către soare.

care o ocupă.

31 Asemenea însuşiri rele sînt : minia, pofta nestăpînită, vorbirea de rău ş.a.

32 Adică Fiinţa supremă se aña în tot locul, în orice lucru şi în orice fiinţă.

78. Precum arborele părăseşte ţărmul râului, când este luat de undă, precum pasărea părăseşte arborele care nu-i place, tot astfel cel care părăseşte trupul de voie sau de nevoie, a scăpat de un monstru îngrozitor.

79. Lăsând prietenilor faptele bune, duşmanilor greşelile sale şi dedîndu-se la meditaţie profundă, sannyasi se înalţă pînă la Brahma, care există din veşnicie.

80. Gînd, prin cunoaşterea de aproape a răului, a devenit nesimţitor faţă de plăcerile simţurilor, atunci el obţine fericirea trecătoare în această lume şi pe cea veşnică în cealaltă.

81. Desfăcîndu-se în acest chip treptat de orice dragoste lumească, devenind nesimţitor faţă de toate stările contrarii, este absorbit pentru totdeauna în Brahma.

82. Ceea ce spusei se obţine întotdeauna prin meditaţie asupra Esenţei divine ; căci niciun om nu poate culege roadele sforţărilor sale, dacă nu s-a înălţat la cunoaşterea Sufletului suprem.

83. Să citească continuu şi încet partea din Vede privitoare la sacrificau, la divinităţi, la Sufletul suprem şi tot ce se spune în Vedanta.

84. Scrierile Sfinte sînt un refugiu sigur chiar pentru cei care nu le înţeleg, pentru cei care le înţeleg şi le citesc, pentru cei care doresc cerul şi pentru cei care doresc o eternitate de fericire.

85. Brahmanul care îmbrăţişează viaţa ascetică, după regulile aici spuse în ordinea cuvenită, se dezbracă pe pămînt de orice păcat şi se uneşte cu Fiinţa supremă.

86. V-am învăţat datoriile comune celor patru clase de yatis [23] stăpîni peste ei înşişi ; iată acum

[a] Yat-i, sannyas-ii sau parivragiacas-ii ,se împart în patru

clase, sau sînt de patru feluri. Comentatorii ne dau numai numele acestor clase, fără a arăta în ce sta deosebirea dintre ele. Aceste nume sînt : Kuticiaras, Bahudacas, Hansas şi Paramahansas.

regulile speciale la care sînt supuşi cei din prima clasă, care renunţă la toate practicile pioase prescrise de Veda.

87. Ucenicul, bărbatul căsătorit, anahoretul şi ascetul pios formează patru stări deosebite, care-şi trag originea de la stăpânul de casă.

88. Brahmanul care trece pe rând prin toate aceste stări, conform legii, şi care se poartă în felul stabilit, ajunge la starea supremă, absorbirea în Brahma.

89. Printre cei care fac parte din aceste stări, stăpînul de casă, care ţine preceptele descoperirii şi ale tradiţiei, este cel mai însemnat ; căci el susţine celelalte trei stări.

90. 'Precum toate râurile şi fluviile se contopesc în ocean, tot astfel cei care fac parte din celelalte stări .caută azil la stăpînul de casă.

91. Renăscuţii care ţin de aceste stări trebuie să practice întotdeauna cele zece virtuţi din care constă datoria.

92. Resemnarea, răsplătirea răului cu bine, cumpătarea, cinstea, curăţenia, înfrînarea simţurilor, cunoaşterea legilor, a Sufletului suprem, iubirea de adevăr şi ferirea de mânie sînt cele zece virtuţi din care constă datoria.

93. Brahmanii care studiază aceste zece precepte ale datoriei şi care se conformează lor, după ce le-au studiat, ajung la starea supremă.

94. Renăscutul care practică cu cea 'mai mare grijă aceste zece virtuţi, care a ascultat explicarea Vedantei, cum prescrie legea, şi care şi-a împlinit cele trei datorii, poate renunţa ou totul la lume.

95. Renunţând la toate datoriile religioase ale stăpânului de casă, curăţindu-şi toate păcatele, înfrîmîndu-şi organele şi înţelegând perfect cuprinsul Vedelor, să trăiască fericit sub ocrotirea fiului său.

Părăsind orice fel de practică pioasă, îndrepitîndu-şi spiritul către unicul Obiect al gîndurilor sale, către Fiinţa supremă, în afară de orice poftă, ispăşindu-şi păcatele prin pietate, el atinge scopul suprem.

V-am spus cele patru reguli de purtare privitoare la brahmani, reguli sfinte, şi care dau, după moarte, roade nepieritoare ; iată acum datoriile regilor.

CARTEA A ŞAPTEA

PURTAREA REGILOR ŞI A CASTEI MILITARE

1. Vă voi spune acum datoriile regilor şi purtarea ce trebuie să aibă un monarh, cum şi care este originea sa, prin ce mijloc poate Obţine fericirea suipremă.

2. Kşatrya care a primit, potrivit rânduielii, taina dumnezeiască a iniţierii, trebuie să se sîrgu- iască a ocroti cu dreptate tot ce este supus puterii sale ;

3. Căci lumea aceasta fiind lipsită de regi. şi chinuită de toate părţile de teamă, Stăpînul crea un rege, pentru păstrarea tuturor fiinţelor,

4. Luînd părticele veşnice din substanţa lui Indra, Anila, Yaima, Surya, Agni, Varuna, Ciandra şi Ruvera.

5. Şi pentru că regele a fost făcut din părticelele luate din esenţa acestor zei principali, de aceea el întrece în strălucire pe toţi ceilalţi muritori.

6. El orbeşte prin strălucirea sa, ca şi soarele, atît ochii cît şi inima şi nimeni de pe pământ nud poate privi în faţă.

7. Prin puterea sa, el este focul, vîntul, soarele, spiritul oare stăpâneşte în lună, regele dreptăţii, dumnezeul bogăţiilor, dumnezeul apelor şi suveranul

boitei cereşti.

8. Nu trebuie a nesocoti pe monarh, nici chiar când este prunc, şi a zice : „Este un muritor de rînd“ ; căci sub chipul său omenesc se ascunde o mare divinitate.

9. Focul arde numai pe cel care se apropie de el cu nebăgare de seamă ; dar focul mâniei unui rege nimiceşte o întreagă familie cu turmele şi cu toate celelalte avuturi ale ei.

10. Examinând mai întîi rostul unei fapte, puterile de care el dispune, locul şi timpul, un rege, pentru a face să iasă biruitoare dreptatea, trece pe rind prin toate formele de prieten, duşman sau neutru.

11. Cel care ou bunăvoinţă împarte bogăţii, cu vitejia smulge biruinţa şi ou mânia pricinuieşte moartea, întruneşte toată majestatea păzitorilor lumii.

12. Omul care, în rătăcire îi arată ură, trebuie neapărat să piară ; căci regele se gândeşte numaidecât la mijloacele de ani pierde.

13. Regele să nu se depărteze niciodată de regulile după care a determinat ce este legal şi ce ilegal, cu privire la lucrurile permise şi la cele oprite.

14. Pentru a ajuta pe regi în slujba lor stăpânul a făcut de la început pe geniul pedepsei, protectorul tuturor fiinţelor, executorul dreptăţii, fiul său. a cărui esenţă este toată dumnezeiască.

15. Teama de pedeapsă îngăduie tuturor făpturilor mişcătoare şi nemişcătoare să se bucure de ceea ce este al lor şi tot ea le împiedică de a se depărta de la datorie.

16. Ţinînd bine seama de loc şi de timp, de mijloacele de pedeapsă şi de preceptele legii, regele să aplice pedeapsa celor care comit nedreptate.

17. Pedeapsa este un rege plin de energie, un administrator priceput, un înţelept, împărţitor al dreptăţii ; ea este chezaşul împlinirii datoriei de către cele patru caste.

18. Pedeapsa cîrmuieşte neamul omenesc ; pe-

deapsa-l ocroteşte ; pedeapsa veghează, cînd totul doarme ; pedeapsa este dreptatea, zic înţelepţii.

19. Aplicată cu prevedere şi la timpul potrivit, ea aduce popoarelor fericirea ; dar aplicată fără prevedere, le distruge din temelie.

20. Dacă regele n-ar pedepsi fără încetare pe cei care merită a fi pedepsiţi, cei mai tari ar frige pe cei mai slabi, cum se frig peştii în frigare ;

21. Cioara ar veni să ciugulească ofranda de orez, cîinele ar linge untul topit ; n-ar mai fi drept de proprietate, omul din casta cea mai de jos ar lua locul omului din casta cea mai de sus.

22. Pedeapsa guvernează neamul omenesc, căci om virtuos din fire se găseşte anevoie ; prin teama de pedeapsă, lumea poate gusta bucuriile ce-i sînt acordate.

23. Zeii, titanii, muzicanţii cereşti, giganţii, şerpii îşi îndeplinesc serviciile lor numai constrânşi de teama de pedeapsă.

24. Toate castele s-ar corupe, toate barierele s-ar răsturna, lumea ar fi plină de confuzie, dacă pedeapsa nu şi-ar face datoria.

25. Oriunde, pedeapsa, neagră la culoare şi cu ochii roşii, nimiceşte greşelile, oamenii n-au nici o teamă, dacă cel care aplică pedeapsa este înzestrat cu judecată sănătoasă.

26. înţelepţii socotesc în măsura de a rîndui pedeapsa pe regele adevărat, care lucrează cu înţelepciune, care cunoaşte Cărţile Sfinte şi este cunoscător şi în materie de virtute, de plăcere şi de bogăţie.

27. Regele care o dictează în chipul cuvenit măreşte aceste trei mijloace de fericire : virtutea, plăcerea şi bogăţia ; pe cînd principele dedat plăcerii, mînios şi rău, primeşte moartea pedepsei ;

28. Căci pedeapsa este energia cea mai puternică ; cei oare nu-şi au inima întărită prin studiul legilor, o suportă cu greu ; ea ar distruge cu tot neamul lui pe regele care s-ar depărta de la datoria sa.

29. Ea ar pustii castelele, ogoarele, pământurile

locuite, cu fiinţele mişcătoare şi nemişcătoare de pe ele şi ar întrista chiar pe sfinţi şi pe zeii din atmosferă [222].

30. Pedeapsa nu poate fi aplicată cum se cade de către regele lipsit de sfetnici, neghiob, lacom, de cîştig, care nu-şi are mintea luminată de studiul legilor şi este dedat plăcerilor senzuale.

31. Pedeapsa poate fi dată după dreptate de principele cu totul curat, credincios făgăduielilor, păzitor al legilor, înconjurat de servitori isteţi şi înzestrat cu judecată sănătoasă.

32. Principele să se conducă de dreptate în regatul său, să pedepsească cu asprime pe inamici, să fie totdeauna sincer cu prietenii şi blînd faţă de brahmani.

33. Reñírmele unui monarh care procedează în acest fel, chiar dacă el ar trăi din spice de grîu culese pe urma secerătoriior, se întinde pînă departe în lume, întocmai ca o picătură de ulei de susan în apă ;

34. Iar renumele principelui care este dimpotrivă şi ale cărui patimi nu sînt învinse, se restringe în lume întocmai ca o picătură de unt topit în apă.

35. Regele a fost creat pentru a fi ocrotitorul tuturor castelor şi al tuturor stărilor, care se ţin una pe alta împlinindu-şi fiecare datoriile.

36. De aceea vă voi arăta la timpul cuvenit şi pe rînd, ce trebuie să facă regele cu miniştrii săi, pentru a ocroti popoarele.

37. Sculîndu-se în revărsatul zorilor, regele trebuie să arate respectul său brahmanilor care cunosc cele trei Cărţi Sfinte şi ştiinţa morală şi să se conducă de sfaturile lor.

38. Să cinstească întotdeauna pe brahmanii vrednici de cinste, care cunosc Scrierile Sfinte şi sînt curaţi, căci cine respectă pe bătrîni este respectat totdeauna chiar şi de giganţi.

222 1 Lipsindu-i de sacrificiile ce trebuie să li se aducă.

39. Să ia întotdeauna de la ei pildă de umilinţă, chiar cînd purtarea sa este înţeleaptă şi măsurată ; căci un suveran umilii; şi modest în felul său de purtare nu se poate pierde în nici o împrejurare.

40. Mulţi suverani au pierit cu toate avuţiile lor din cauza purtării rele, în vreme ce pustnici au dobândit împărăţii prin înţelepciunea şi umilinţa

41. Prin lipsa de înţelepciune s-a pierdut Vena ; tot astfel şi Nahuşa[223], Sudasa[224], Yavama, Sumukha şi Nimd.

223 *Nahuşa,* regele Pratiştanei, este un personaj mitic. Se spune despre el că a adus de 100 de ori sacrificiul calului şi a luat astfel locul zeului Indra. În această calitate, dorind să fie iubit de Satehi, soţia detronatului zeu, aceasta-i făgădui' dragostea sa, dacă i se va arăta într-un echipaj mai strălucit decît al soţului ei. Nahuşa i se arătă purtat de brahmani, pe umeri, ceea ce era într-adevăr măreţ, dar în nebunia sa, făcu 6 greşeală pe care o plăti scump de tot. Părîndu-i-se că brahmanii merg prea încet, el lovi în cap pe unul din ei, pe sfîntul Agastya, zicîndu-i : „sarpa, sarpa“, adică „înaintează, înaintează“. Sfîntul, iritat de purtarea lui, repetă aceleaşi cuvinte, însă astfel accentuate în- cît însemnau: „mergi' şarpe “ şi Nahuşa fu prefăcut în şarpe.

224 *Sudasa,* rege în Avodhya, pare a fi trăit în veacul XVII. a. Chr., jar *Nimi* în al XIX-lea. Acesta a fost rege în Mithila. Despre ceilalţi dpi regi aici amintiţi, comentariile nu dau nici o lămurire.

/| *Pritu* este numele unui vechi rege al Indiei, pe care tradiţia îl pune înainte de cele două diiitîi dinastii regeşti, care au de întemeietori pe zeii Soma şi Surya, numită din această cauză, una dinastia lunară, iar cealaltă solară. Bu- dha, fiul lui Soma, este socotit cel dinţii rege din dinastia lunară, iar Ikşvaku, fiul lui Mânu Vaivasvata, nepotul lui Surya (Vivasvat). este cel dintîi rege din dinastia solară. Acesta pare a fi trăit pe la anul 2000 a. Chr. Dinastia lunară şi-ă avut reşedinţa în Pratiştana, în Ântaverdi, nu departe de confluenţa Gangelui cu Yamuna (Gemma), unde se văd şi astăzi ruine. Din acest ţinut ea-şi întinse stăpînirea şi peste Kurudesa şi întemeie Indraprastha, Has- tinapura şi Kosambipura. Dinastia solară a domnit peste partea numită Kosala şi a avut de capitală Avodhya. Ambele dinastii par deci a fi fost contemporane, căci stăpî-

42. Pritu [/j], din contră, a ajuns rege prin înţelepciunea purtării sale, ca şi Mânu ; Kuevera s-a făcut tot astfel rege ai bogăţiilor, iar fiul lui Gadhi [225] a obţinut gradul de hrahman.

43. Regele să înveţe, de la cei care cunosc cele trei Vede, întreita învăţătură cuprinsă în ele, să studieze legile străvechi privitoare la aplicarea pedepselor ; să-şi însuşească ştiinţa raţionamentului, cunoaşterea sufletului suprem şi a lucrărilor deosebitelor meserii, întrebând pe cei care le practică.

44. Să facă noaptea şi ziua toate sforţările, .pentru a-şi potoli organele ; căci cel care este stăpîn peste organele simţurilor, este singurul în stare de a supune popoarele stăpînirii sale.

45. Să se ferească cu cea mai mare luare-aminte de relele care duc la sfârşit nenorocit, din care zece provin din iubirea de plăceri şi opt din mînie.

46. Într-adevăr, suveranul care se dedă relelor ce provin din iubirea de plăceri, îşi pierde virtutea şi bogăţia ; dacă se lasă în voia relelor pri- 'cinuite de mînie, îşi pierde chiar viaţa.

225neau peste ţinuturi diferite, aşa că Pritu, fiind mai vechi decît Ikşvaku, nu trebuie în acest caz pus cu mult mai înainte de anul 2000 cum ar urma să fie, dacă dinastia lunară ar preceda pe acelaşi tron, dinastiei solare.

'• *Fiul lui Gadhi* este Visvamitra, un rege din dinastia lunară care a avut, după mitologie, o ceartă celebră cu Muni (sfintul) Vasişta, pentru o vacă năzdrăvană. Regele voia să răpească Sfîntului această vacă, dar sforţările sale fură zadarnice, pentru că vaca dădu naştere la legiuni întregi de barbari, care nimiciră trupele regelui. Recunoscînd superioritatea Sfîntului, regele .se dădu la viaţă austeră şi fu ridicat de Brahma în rîndul brahmanilor. Acest episod, povestit în Ramayana, este posibil să aibă ca bază lupta din vremile vechi dintre casta brahmanilor şi a războinicilor, în care brahmanii au ieşit învingători cu ajutorul altor neamuri barbare. în acest caz, vaca năzdrăvană este partea fertilă a Indiei, pentru care s-a dat lupta între cele două caste de elită ale acestui popor.

47. Vînătoarea, jocul la noroc, somnul peste zi, bîrfirea, femeile, beţia, cîntui, dansul, muzica şi călătoriile nefolositoare -sínt cele zece feluri de rele care se nasc din iubirea de plăceri.

48. Graba de . a da pe faţă răul, sila, facerea de rău . în ascuns, invidia, calomnia, răpirea bunurilor altuia, insulta, lovirea fac şirul celor opt rele care provin din manie.

49.. Şă se silească mai ales a^şi învinge dorinţa neînfrînată, pe care toţi înţelepţii o socotesc ca originea acestor rele; căci din ea izvorăsc amândouă felurile de rele.

50. Băuturile îmbătătoare, jocul la noroc, femeile şi vânătoarea, în această ordine, trebuie privite de rege ca cele mai primejdioase din toate relele ce provin din iubirea de plăceri.

51. Lovirea, insulta şi răpirea bunurilor altuia trebuie socotite totdeauna ca cele trei lucruri mai periculoase din relele ce nasc din mânie ;

52. Şi din cele şapte rele pomenite, spre care oamenii din orice loc înclină, cele numărate întîi trebuie recunoscute de regele mărinimos ca cele mai grave.

53. Punînd alături răutatea şi moartea, răutatea este lucru mai groaznic, căci omul rău cade în cele mai adînci regiuni ale infernului ; după moarte omul fără răutate se duce în cer.

54. Regele trebuie să-şi aleagă şapte sau opt miniştri, ai căror părinţi şi bunici au stat în serviciul regelui ; cunoscători ai legilor, viteji, dibaci în mînuirea armelor, de neam nobil, şi a căror, credinţă să fie întărită prin 'jurămîntul pe chipul unui zeu.

55. Un lucru foarte uşor în sine, este greu pentru rin singur om ; cu aţît mai mult cînd.este vorba de a guverna fără ajutoare un regat ale cărui venituri sínt foarte mari.

56. Şă examineze întotdeauna cu miniştrii chestiunile de dedesubt în comun : pacea şi războiul,

forţele sale[226], veniturile, siguranţa sa şi a statului şi mijloacele de a şsigura foloasele obţinute.

57. După ce a ascultat părerile lor, mai întîi separat şi apoi în comun, să ia, în chestiunea discutată, măsura care-i pare mai potrivită.

58. Să discute însă cu un brahman foarte învăţat şi cu cel mai isteţ dintre toţi consilierii săi, asupra însemnătăţii hotărârii ce a luat ou privire la cele şase articole principale [227].

59. Să le supună[228] cu încredere orice chestiuni şi luînd cu ei o hotărâre definitivă, s-o pună în executare.

60. Trebuie să-şi aleagă asemeni şi alţi consilieri cinstiţi, foarte învăţaţi, sîrguitori, cunoscători în materie de finanţe şi de o virtute deosebită.

61. Cîţi oameni sînt de trebuinţă pentru ca afacerile să fie făcute cum se cade, atîţia inşi muncitori, pricepuţi şi experimentaţi să ia regele în serviciul său.

62. Din aceştia să însărcineze pe cei viteji, pricepuţi, de familie bună şi cinstiţi, cu exploatarea minelor şi ou adunarea produselor pământurilor cultivate, iar paza interiorului palatului s-o încredinţeze celor fricoşi [229].

226 Forţele ţinui rege constau din armată, bani, cetăţi şi pământuri.

227 Vezi stanţa 160.

228 Este vorba desigur de rege, care supune deliberării sfetnicilor săi, toate chestiunile de stat de oarecare importanţă.

229 Raţiunea pentru care se recomandă ca servitorii palatului să se recruteze dintre cei lipsiţi de curaj este ca să nu poată fi cumpăraţi de duşmanii regelui şi astfel viaţa lui să fie în primejdie. Poltronii n-ar îndrăzni să ridice mina împotriva stăpinului şi suveranului lor.

63. Să-şi aleagă un ambasador, care să cunoască perfect toate legile, să ştie să înţeleagă semnele, atitudinile şi gesturile ; cu obiceiuri curate şi care să nu se vîndă, să fie isteţi şi de bună familie.

64. Ambasadorul unui rege este respectat, dacă este primitor, curat, îndemânatic, cu bună memorie, cunoscător al locului şi al timpului, cu bună înfăţişare, neînfricoşat şi elocvent.'

65. Armata depinde de general, iar buna ordine de dreapta aplicare a pedepselor ; tezaurul şi domeniile depind de rege, iar războiul şi pacea de ambasador.

66. Într-adevăr, ambasadorul apropie pe duşmani şi învrăjbeşte pe aliaţi ; căci el tratează afacerile care hotărăsc ruptura sau buna înţelegere.

67. în negocierile cu un rege străin, ambasadorul să-i ghicească gîndurile, după oarecare semne, după ţinuta şi după gesturile sale şi ale trimişilor săi secreţi şi să-i cunoască planurile, stînd de vorbă cu consilierii lui lacomi şi nemulţumiţi.

68. Cunoscând toate planurile suveranului străin, regele să iă toate măsurile pentru ca să nu i se poată face niciun rău.

69. Să-şi fixeze reşedinţa într-un ţinut de câmp, bogat în cereale, locuit de oameni cumsecade, sănătos, plăcut, înconjurat de vecini paşnici, unde locuitorii îşi pot procura cu înlesnire cele necesare pentru trai.

70. Să se stabilească într-un loc în care să nu se poată pătrunde, fie din cauza unui deşert înconjurător, fie din cauza pădurilor, fie din cauza oamenilor armaţi, fie din cauza unui munte.

71. Să facă tot posibilul a se retrage într-un loc în care să nu se poată pătrunde din cauza unui munte, căci o astfel de întărdtură este foarte preţuită din cauza multelor foloase ce prezintă.

72. Cele dintîi trei lucruri care îngreunează pătrunderea, deşertul, zidurile şi şanţurile, apără de fiarele sălbatice, de şoboLani şi > de animalele de apă, şi cele din urma trei mijloace de apărare, în

ordinea înşirăm, apără de maimuţe, de oameni şi de zei.

73. Precum duşmanii acestor fiinţe > nu le pot face rău, cînd sînt la adăpostul feluritelor lor culcuşuri, tot astfel regele, retras într-un loc de nepătruns, n-are să se teamă deloc de duşmanii săi.

74. Un singur Oraş, aşezat pe o întăritură, poate ţine piept la o sută de duşmani ; o sută de arcaşi se pot împotrivi la zece mii de duşmani ; iată pentru ce este preţuită fortăreaţa.

75. Într-o fortăreaţă trebuie să se afle arme, bani, alimente, animale de povară, brahmani, reparatori de şosele, maşini, iarbă şi apă.

76. în mijloc, regele să-şi clădească un palat care să aibă toate încăperile necesare şi bine împărţite, apărat cu ziduri şi şanţuri, |bun de 'locuit în toate timpurile, strălucitor, înconjurat de apă şi de arbori.

77. Aşezîndu-se în palat, să-şi ia o soţie din aceeaşi castă, cu semne de bun augur, dintr-o mare familie, încîntătoare, frumoasă şi cu însuşiri alese.

78. Să-şi aleagă un duhovnic (purohita) şi un litui'ghisitor, însărcinat cu săvîrşirea pentru el a ceremoniilor casnice şi a celor care se fac cu cele trei focuri sfinte.

79. Regele să aducă tot felul de sacrificii, însoţite de daruri bogate ; pentru a-şi împlini datoria pe deplin, să procure brahmanilor bucurii şi averi.

80. Să-şi încaseze venitul anual în toată întinderea ţării prin slujbaşi credincioşi ; să păzească legile acestei lumi, să se poarte cu supuşii ca un tată.

81. Să rânduiască în toate părţile inspectori pricepuţi care să supravegheze purtarea celor oare sînt în serviciul regelui.

82. Să cinstească pe brahmanii care au părăsit casa părintelui lor spiritual, căci tezaurul, pe care regii îl încredinţează mâinilor brahmanilor, nu se pierde niciodată.

83. El nu poate fi furat nici de hoţi, nici de duşmani şi nu se poate pierde ; prin urmare,

brahmanilor trebuie să încredinţeze regele acest tezaur nepieritor.

84. Ofranda vărsată în gura, sau în mîna unui brahman, este mai bună decât ofranda focului ; ea tiu cade, nu se usucă, nu se consumă niciodată.

85. Darul făcut unui om care nu este brahman are numai un merit de rînd ; are de două ard mai mult, dacă este făcut unui om care se cheamă brahman ; făcut unui teolog desăvârşit are valoare nemărginită.

86. Făcut unei persoane demne de el şi cu credinţă curată, clarul aduce după moarte o răsplată anică, sau mare, celui care l-a făcut.

87. Regele care-şi ocroteşte poporul, fiind provocat 'de un duşman care-i este deopotrivă superior, sau inferior în forţe, nu trebuie să fugă de luptă ; să-şi aducă aminte de datoria castei luptătorilor.

88. A nu fugi niciodată din luptă, a ocroti popoarele, a cinsti pe brahmani, acestea sînt înaltele datorii a căror împlinire aduce regilor fericire.

89. Suveranii care, în dorinţa de a învinge unul pe celălalt, se luptă cu cel mai mare curaj şi fără să întoarcă capul, se duc de-a dreptul în cer.

90. Războinicul nu trebuie niciodată să se folosească împotriva duşmanilor săi de arme viclene, nici de săgeţi cu dinţi, nici de săgeţi otrăvite, nici de săgeţi aprinse [230].

91. Să nu lovească nici pe duşmanul pedestru, dacă el ,se află. în car, nici pe bărbatul moleşit, nici pe cel care-şi împreună mâinile spre a cere iertare, nici pe cel cu părul desfăcut, nici pe cel care şade, nici pe cel care zice : „Sînt prizonierul tău“ ;

92. Nici pe cel adormit, nici pe cel fără platoşă,

230 Prin *săgeţi aprinse* se înţeleg desigur săgeţi acoperite cu o substanţă care putea produce incendiu în materiile inflamabile asupra cărora erau aruncate. Părerea că aici ar fi vorba de un fel de foc gregorian, sau de praf de puşcă, este fără îndoială prematură.

nici pe cel gol, nici pe cel dezarmat, nici pe cel ce priveşte la luptă fără a lua parte la ea ; nici pe cel care se bate cu altul ;

Nici pe cel a cărui armă este sfărîmată, nici pe cel doborât de întristare, nici pe cel greu rănit, nici pe laş, nici pe fugar ; să-şi aducă aminte de datoria vitejilor războinici.

93. Laşul care fuge în timpul luptei şi care este amorut de duşmani, se încarcă cu toate faptele rele ale şefului său, oricare ar fi ele ;

94. Şi dacă acest fugar ucis făcuse niscaiva fapte bune pentru cealaltă viaţă, şeful său va trage tot folosul din ele.

95. Carele, caii, elefanţii, umbrelele, veşmintele, cerealele, animalele, femeile, ingredientele de tot felul, metalele, afară de aur şi argint, sînt de drept ale oelui care s-a făcut stăpîn pe ele în război.

96. Partea cea mai preţioasă din aceste prăzi trebuie oprită şi oferită regelui, aceasta este rînduiala Vedei ; şi regele trebuie să împartă între toţi soldaţii ceea ce n-a fost luat de fiecare din ei în pante.

97. Aceasta este legea excelentă şi străveche a castei miliare : un kşatrya, omorând în luptă .pe duşmanii săi, nu trebuie să se depărteze de aceasta..

98. Să dorească a cuceri ceea ce n-a obţinut, să păstreze cu îngrijire ceea ce a obţinut ; păstrînd, să sporească şi produsul să-d dea celor care merită.

99. Să ştie că ţinerea acestor patru precepte ajută să dobîndească ceea ce este obiectul dorinţei, omului, fericirea ; prin urmare, trebuie să le urmeze întotdeauna ou punctualitate şi fără încetare.

100. Regele să caute a cuceri cu ajutorul armatei ceea ce rîvneşte ; prin băgare de seamă să păstreze ceea ce, a câştigat ; păstrînd, să sporească pe căile legale ; oînd a sporit, să răspândească prin dărnicie.

101. Trupele sale să fie întotdeauna exersate, el să-şi arate necontenit puterea ; să ascundă cu îngrijire ceea ce trebuie păstrat secret, să pândească fără încetare partea slabă a duşmanului.

102. Regele a cărui armată este continuu exersată este spaima lumii întregi, prin urmare el să ţină întotdeauna popoarele în respect prin forţa militară.Purtarea sa să fie întotdeauna^ corectă şi să nu alerge la înşelătorie, şi fiind totdeauha gata, să descopere manoperele viclene ale duşmanului.

103. Vrăjmaşul să nu-i cunoască partea slabă, dar el să caute a cunoaşte partea slabă a vrăjmaşului ; asemenea broaştei ţestoase, să strîngă la sine toate membrele împărăţiei şi să dreagă spărturile statului.

104. Ca butanul să urmărească foloasele ce poate cîştiga, ca leul să-şi desfăşure bărbăţia ; ca lupul să atace pe neaşteptate, ea iepurele să se retragă cu înţelepciune.

105. Cînd este astfel gata de cucerire, să supună autorităţii sale pe potrivnici prin negocieri' şi prin cele trei mijloace : daruri, semănarea discordiei şi puterea armelor.

106. Dacă nu reuşeşte să-i biruiască prin cel^ dintîi trei mijloace, să-i atace pe faţă cu forţa şi să-i silească, pe rînd, a i se spune.

107. Dintre aceste patru mijloace de a învinge, începînd cu negocierile, oamenii învăţaţi preţuiesc întotdeauna mai mult negocierile şi războiul, ca mai folositoare împărăţiilor.

108. Frerum agricultorul smulge buruienile pentru a-şi scăpa semănăturile, tot astfel regele trebuie să ocrotească statul său, nimicind..pe duşmani.

109. Monarhul fără minte, care apasă pe supuşii săi şi se poartă nedrept cu ei, pierde numaidecît îtmpărăţia şi viaţa ; asemeni şi toate rudele lui.

110. Precum sleirea trupului nimiceşte viaţa fiinţelor vii, tot astfel sleirea împărăţiilor nimiceşte viaţa regilor.

111. Pentru a păstra buna rînduială, în statele sale, regele să se conformeze întotdeauna regulilor următoare ; găci suveranul, al cărui regat, este bine guvernat, vede crescîndu-i prosperitatea.

112. Pentru două, trei, cinci, sau chiar o sută de sate, să instituie o companie de pază, comandată de un ofiţer de încredere, însărcinat să privegheze

pentru siguranţa ţării.

113. Să rînduiască un şef pentru fiecare sat (grama), unul peste zece sate, altul peste douăzeci, altul peste o sută, altul peste o mie.

114. Şeful peste un sat trebuie să facă cunoscut şefului de peste zece sate neorînduielile produse în satul său, pe măsură ce au loc ; şeful -peste zece sate trebuie să facă cunoscut şefului de peste douăzeci de sate. ■

115. Şeful peste douăzeci de sate trebuie să înştiinţeze pe cel de peste o sută şi acesta din urmă trebuie să dea informaţii şefului de peste o mie de sate.

11'8. Lucrurile pe care locuitorii unui sat sînt datori să le dea zilnic regelui, ca de pildă : orez, băuturi, lemne de foc, trebuie strînse de şeful comunei, ca leafă pentru sine.

119. Şeful peste zece sate trebuie să se bucure de venitul unui kula [231]; şeful peste douăzeci de sate, de venitul a cinci kulas ; şeful peste o sută de sate, de produsul unui sat ; şeful peste o mie de sate , de venitul unui oraş (pura).

120. Afacerile satelor, fie generale fie particulare, trebuie supravegheate tie un alt ministru al regelui, activ şi cu bune intenţii.

121. în,fiecare oraş mare (nagara), să numească un supraveghetor general, de un grad mai înalt, înconjurat de mulţi funcţionari, asemenea unei planete în mijlocul stelelor.

122. Acest supraveghetor trebuie să supravegheze întotdeauna pe ceilalţi funcţionari, şi regele trebuie să primească dare de seamă exactă de la reprezentanţii săi despre purtarea tuturor delegaţilor săi în toate provinciile ;

123. Căci, cei mai mulţi din oamenii însărcinaţi de rege să vegheze la siguranţa ţării ’•sînt şarlatani care -caută să se facă stăpîni pe avutul altuia ;

231 *Kula* este porţiunea de teren ce se poate ara într-o zi de două pluguri trase de cîte şase boi. ’

regele să ia apărarea poporului în contra acestor oameni.

.124. Funcţionarii care sînt atît de nemernici, ca să primească bani de la cei care au nevoie de ei, trebuie despuiaţi de către rege de toate averile lor şi alungaţi din regaţ.

125. Femeilor. care stau în serviciul său. şi la toată ceata servitorilor, regele să le fixeze o leafă zilnică, după treapta şi după slujba fiecăruia.

126. Trebuie a da celui din urmă servitor un pana [232] de aramă pe zi, două rînduri de haine[233] pe an, şi un drona [234] de bucate pe lună ; iar celui dinţii servitor, şase panaş, şase costume şi şase dronas.

127. Regele să pună pe negustori să plătească dări, ţinîndu-se seamă de preţul cu care au fost cumpărate mărfurile, de cel cu care se vînd, de, depărtarea ţării din care se aduc, de cheltuielile de întreţinere şi de pregătire, de măsurile necesare pentru aducerea mărfurilor în toată siguranţa.

128. După o matură chibzuinţă, regele trebuie să ridice continuu dările în statul său, în aşa fel ca şi el şi negustorul să-şi aibă plata cuvenită pentru munca lor.

129. Precum lipitoarea, viţelul şi albina mănîncă cîte puţin, tot astfel şi regele trebuie să încaseze în niici părţi darea anuală în regatul său.

232 Un *pana avea* optzeci de *cauris,* iar cauris erau nişte coji mici de scoici care serveau drept monede.

233 Printr-un rînd *de haine* jse inţelege veşmîntul de dedesubt şi cel de deasupra, sau tunica şi mantaua.

234 Un *drona* valora patru *adhacas,* un *adhaca* patru puş-kalas, un *puşkala* opt kuncis, un fcunci opt muştis, iar un muşti era egal cu un pumn de grîu. Prin urmare unitatea de măsură monetară a Indiei era pumnul de grîu.

130. Regele poate lua a cincizecea parte din animale şi din aur şi din argint ; a opta a şasea, sau a douăsprezecea parte din bucate.

131. Să ia a şasea parte din venitul anual dat de pomi, carne, miere, unt topit, mirodenii, plante medicinale, sucuri vegetale, flori, rădăcini şi fructe ;

122. Din foi, legume, ierburi, lucruri de trestie, piei, vase de pământ şi tot ce este de piatră.

133. Un rege, chiar de ar muri de foame, nu trebuie să primească contribuţie de la un brahman cunoscător al Scrierilor Sfinte, şi să nu sufere niciodată ca în ţara sa un asemenea brahman să rabde de foame,

134. Dacă, pe pământul unui rege, un cunoscător al Scrierilor Sfinte rabdă de foame, regatul acelui suveran va fi îndată pradă foametei.

135. După ce s-a încredinţat de cunoştinţele lui teologice şi de puritatea purtării lui, regele să-i asigure un trai onorabil ; să-i protejeze în contra t jturor, cum face un părinte cu fiul său legitim.

136. Datoriile religioase, împlinite zilnic de acest brahman sub protecţia regelui, lungesc viaţa suveranului şi măresc bogăţiile şi .pământurile sale.

137. Regele să facă a se plăti ca impozit o foarte mică dare anuală pentru oamenii din regatul său care sînt din ultima castă şi care trăiesc dintr-un negoţ puţin productiv

138. Pe lucrători, meseriaşi şi servitori, care. îşi cîştigă existenţa cu multă greptate, să-i pună să lucreze fiecare o zi pe lună pentru sine.

139. Să nu-ş‘ taie singur craca de sub picioare, neprimind dări, nici pe a altora, punînd dări prea mari. din prea multă lăcomie ; căci tăind craca sa şi pe a altora, se reduce pe sine şi pe ceilalţi la starea de mizerie.

140. Regele să fie aspru, sau blînd, după împrejurări ; suveranul blînd, şi la timp potrivit aspru, este respectat de toată lumea.

141. Dacă a obosit cercetînd afacerile oamenilor, să încredinţeze acest Serviciu unui prim-ministru, bun cunoscător al legilor, foarte învăţat, stăpîn peste

patimile sale, şi dintr-o bună familie.

142. Să-şi ocrotească de asemeni popoarele cu zel şi cu luare-amirite, împlinindu-şi în chipul stabilit toate datoriile ce-i sînt impuse.

143. Suveranul ai cărţii jalnici supuşi sânt tîriţi de tîlhari afară din regat, sub ochii săi şi. ai miniştrilor săi, este cu adevărat mort, iar nu fiinţă vie.

144. Datoria de căpetenie a unui kşatrya este de a apăra popoarele şi regele, ¡buourîndu-se de foloasele pomenite, trebuie să împlinească această datorie.

145. Sculîndu-se în ultima strajă a nopţii, să se cureţe, să aducă, în adîncă adunare a gîndurilor, ofrande focului şi omagii brahmanilor şi să intre în sala de audienţe frumos împodobită.

146. Fiind acolo, să înveselească pe supuşii săi cu cuvinte şi priviri plăcute, şi apoi să-i concedieze ; după ce au plecat, să ţină sfat cu miniştrii.

147. Suindu-se pe vîrful unui munte, sau retră-gîndu-se pe ascuns sub o terasă, sau într-un loc singuratic din pădure, să delibereze cu ei, fără a fi observat.

148. Regele ale cărui hotărîri secrete nu sînt cunoscute de ceilalţi oameni care se adună între ei, îşi întinde puterea peste tot pămîntul, chiar dacă n-are avuţii.

149. Idioţii, muţii, orbii, sau surzii, păsările vorbitoare, ca papagalul şi sarika, cei prea înaintaţi în vîrstă, femeile, barbarii, bolnavii şi schilozii trebuie îndepărtaţi în timpul deliberării.

150. -Cei disgraţiaţi în această viaţă, pentru faptele pe care le-au făcut în altă viaţă, trădează hotă- rîrile secrete', ca şi păsările vorbitoare şi mai ales femeile ; pentru aceea trebuie a avea grijă să fie ţinuţi departe.

151. La amiază, sau în miezul nopţii, cînd este liniştit şi odihnit, împreună cu miniştrii, sau singur, să cugete la virtute, la plăcere şi la bogăţie ;

152. La mijloacele de a dobîndi în acelaşi timp aceste lucruri care, îndeobşte, sînt opuse unul altuia, la căsătoria fiicelor şi la creştera fiilor săi;

La oportunitatea trimiterii de ambasadori, la norocul izbîndirii întreprinderilor sale, să supravegheze purtarea femeilor în ghineceu şi paşii trimişilor săi.: 154. Să Cugete: la celé: opt treburi ale regilor [235] [236] [237] [238], la cele cinci, feluri de spioni[1]^ ; la intenţiile prieteneşti sau duşmănoase ale vecinilor şi la rînduirile statelor înconjurătoare ;

155. La purtarea principelui străin care are numai puteri mijlocii[239], la pregătirile monarhului doritor de cuceriri, la situaţia regelui care rămîne neutru' şi mai ales lă a duşmanului său.

156. Aceste patru puteri-, cuprinse sub numele comun de tulpină a ţărilor învecinate, dimpreună cu alte opt[240], numite ramuri, sînt cele douăsprezece puteri principale.

157. Cinci alte puteri: secundare şi, anume : mi- miniştrii,, pământurile, fortăreţele, tezaurele şi armatele lor., adăugate la fiecare din aceste douăsprezece puteri, fac în tot şaptezeci şi două de puteri, la care trebuie să cugete.

235 Acestea sínt : veniturile, cheltuielile, misiunile miniştrilor, apărarea tării, rezolvarea chestiunilor îndoioase,

236 examinarea chestiilor de drept, dictarea de pedepse, expia- ţiunile.

237 Tineri prea îndrăzneţi şi cii mintea pătrunzătoare,

238 pustnici degradaţi, lucrători- nenorociţi, negustori ruinaţi şi falşi penitenţi-.

239 Şi care este înconjurat de un vrăjmaş şi de un ambiţios. cărora nu le-ar putea ţine piept, dacă s-ar uni amîhdoi împotriva sa, dar ar putâa ţine fiecăruia în parte.

240[13] Aceste aşâ-zise *opt puteri* sínt diferite feluri de alianţe, sau de duşmănii de care regele înţelept ştie să pro- fite.

158. Regele trebuie să socotească de duşman pe orice prinţ, care-i este vecin imediat, ca. şi pe aliatul acestui prinţ.; de prieten pe duşmanul vecinului său şi de neutru pe orice siiveran. care nu intră într-una din aceste două categorii.

159. Să caute a avea influenţă asupra tuturor acestor prinţi cu ajutorul negocierilor şi al celorlalte trei mijloace[241], folosindu-se 'de. fiecare în parte, său de toate la un loc, şi mai ales prin vitejia şi politica sa..

160. Să cugete necontenit ia cele şase mijloace care sînt : încheierea unui tratat de pace, sau. de alianţă, purtarea unui război, alegerea locului pentru tabără, împărţirea forţelor sale, punerea sub protecţia unui monarh puternic.

161. După ce a examinat starea lucrurilor, să se hotărască, potrivit împrejurărilor, a aştepta pe duşman, a porni împotriva lui, a face pace, sau .război, a-şi împărţi forţele, sau a căuta ajutor.

162. Regele .trebuie să ştie că sînt două feluri de alianţă şi de război, că sînt două feluri de a sta în tabără, sau de a înainta, şi de a obţine protecţia unui alt suveran.

163. Trebuie a şti că sînt două feluri de alianţă cu scopul de a avea foloase îndată sau mai tîrziu : una în care cei doi prinţi se înţeleg, să lucreze şi să atace imperiul şi alta în care lucrează fiecare separat.

164. Războiul este de asemeni ide două feluri : el poate fi făcut sau pe socoteala sa proprie, sau pentru a răzbuna nedreptatea făcută unui aliat, în scopul de a învinge pe duşman, fie în acel anotimp, fie în alt timp.

165. Ori regele porneşte singur la război, spre a nimici pe duşman după placul său, ori se uneşte cu aliatul ; sînt două feluri de a ataca.

166. Şederea în tabără se face în două

241 Adică prin daruri, semănarea discordiei şi ptiterea armelor. VCzi stanţa 107.

împrejurări : cînd cineva este slăbit, fie de loviturile soar- tei[242], fie din cauza planului greşit, sau pentru a ajuta pe aliat.

167. Pentru a asigura reuşita unei întreprinderi, armata şi regele trebuie să se împartă în două ; acesta este sistemul dublu al împărţirii forţelor, proclamat de cei care preţuiesc foloasele celor şase mijloace.

168. Un prinţ se pune sub protecţia unui rege puternic în două împrejurări : cînd este copleşit de duşman, pentru a fi la adăpost de atacurile lui şi înainte de a fi atacat, pentru ca să se ducă vestea despre aceasta şi să ţină pe duşman în respect ;

169. Cînd recunoaşte că în curînd superioritatea sa va fi sigură şi că pentru moment, este o pierdere neînsemnată a recurge la negocieri de pace ;

170. Dar cîrid vede că toţi membrii statului sînt în stare înfloritoare şi că el însuşi s-a înălţat la cea mai înaltă treaptă a puterii, atunci să facă război.

171. Cînd este pe deplin sigur că armata este mulţumită şi bine aprovizionată şi că la duşman este dimpotrivă, să pornească război în contra duşmanului ;

172. Dacă n-are echipament şi soldaţi de ajuns, să-şi aleagă cu îngrijire o poziţie avantajoasă şi să facă pe duşmani încetul cu încetul să încheie pace.

173. Cînd un rege socoteşte că duşmanul său este, în toate privinţele, mai puternic decît el, să-şi împartă forţele în două, să se retragă şi să încerce a-şi. atinge ţinta, oprind pe duşman de a înainta ;

174. Cînd însă poate fi atacat de armata potrivnicului său de toate părţile, să caute protecţia unui suveran drept şi puternic.

175. Cel care ţine în acelaşi timp în respect pe supuşii săi şi forţele duşmane, trebuie cinstit de el întotdeauna din toate puterile, ca un părinte spiritual.

176. Dacă în această situaţie, vede că o astfel

242 Adică pentru greşelile săvîrşite în viaţa precedentă.

de protecţie are neajunsuri, să înceapă fără şovăire război aprig, oricare ar fi primejdia la care se expune.

177. Suveranul dibaci în politică, trebuie să pună în lucrare toate mijloacele arătate, pentru ca aliaţii, puterile neutre şi duşmanii săi să n-aibă nici un fel de superioritate faţă de el.

178. Să examineze cu maturitate sfîrşitul de aşteptat al tuturor întreprinderilor, starea prezentă a lucrurilor, precum şi avantajele şi dezavantajele **a** tot ce s-a petrecut.

179. Cel care poate prevedea folosul, sau neajunsul viitor al unei măsuri care se ia în prezent şi cine poate preţui urmările unui eveniment petrecut, nu va fi niciodată învins de duşmanii săi.

180. Să rînduiască toate în aşa fel ca aliaţii, suveranii neutri şi duşmanii să nu poată avea nici un avantaj asupra lui.

181. Cînd regele porneşte război de năvălire în ţara duşmanului, trebuie să înainteze puţin cîte puţin în chipul următor, îndreptîndu-se către capitala potrivnicului său :

182. Să înceapă expediţia în luna prdincioasă margasirşa [243] sau în lunile falguna şi ciaitra [244], după

243 Luna *margasirşa* sau *aprahayana* corespunde cu o parte din noiembrie şi o parte din decembrie, Se recomandă începerea războiului în această lună, probabil, pentru că fiind anotimpul rece şi duşmanul, atacat pe neaşteptate, nefiind pregătit de război, s-ar pregăti cu greu şi astfel victoria ar fi aproape sigură pentru agresor. Acest timp este potrivit pentru luptele cu elefanţii şi cu carele.

244 *Falguna* şi *ciaitra* corespund cu februarie-martie şi cu martie-aprilie. Aceste două luni sînt recomandate de-asemeni ca prielnice pentru începerea războiului, probabil, pentru că cea dintîi, ca ultima lună de iarnă, oferă aceleaşi avantaje ca şi margasirşa, sau chiar mai multe, iar în a doua, ca lună de primăvară, operaţiunile armatei sînt uşurate de vreme bună. Acest

cum dispune de trupe [245].

183. Poate porni la luptă şi în celelalte anotimpuri, dacă prevede că victoria sa este sigură şi că duşmanului i s-a întîmplat o' nenorocire oarecare.

184. Luînd toate măsurile trebuitoare pentru siguranţa statului şi făcînd toate pregătirile pentru întreprinderea sa ; procurîndu-şi tot ce este necesar pentru rămînerea, în ţara duşmanului şi trimi- ţînd spioni la timp potrivit ;

185. Făcînd trei feluri de drumuri [2]'\ şi organi-■zînd şase soiuri de armată [246] [247], potrivit regulelor tacticii militare, să se îndrepte către capitala duşmanului. .

186. Să se ferească de falşii prieteni care sînt înţeleşi cu duşmanul şi de oamenii care s-au pus în serviciul său după ce-l părăsiseră odată, căci aceştia sînt vrăjmaşii cei mai periculoşi.

187. în atac să-şi rînduiască trupele în chip de

timp este prielnic luptelor de cavalerie.

245 Cum rezultă din cele două note precedente, fiecare anotimp este prielnic pentru luptele unui anumit fel de armată. Suveranul, care începe războiul, îşi va alege anotimpul care este mai potrivit pentru luptele felului de armată în care el se simte mai tare.

246 [2/‘] Prin cîmpii, prin păduri şi prin locurile mlăştinoase.

247 Elefanţi, cavalerie, care, infanterie, ofiţeri şi slugi ordonanţe.

baston [248], sau de căruţă[249] sau de mistreţ[250] sau de monstru marin (macara) [251], sau de ac [252], sau de garura [253].

188. Să-şi desfăşoare trupele în partea de unde vine pericolul, iar el să se aşeze întotdeauna în mijlocul unui batalion rînduit ca o floare de sufăr.

189. Să pună cîte un comandant (senapati) şi cîte un general (baladhyakşa) în toate direcţiile şi ori de cîte ori se teme de atac dintr-o parte, să se îndrepte într-acolo. •

190: Să rîriduiasCă de tdate părţile posturi -de soldaţi credincioşi, cunoscători ai diferitelor semnale,

248 [20] Această dispoziţiune este următoarea : în frunte un general, la mijloc regele, la urmă un comandant, deoparte şi de alta elefanţii, apoi caii şi în fine infanteria. Se făcea uz de această dispoziţiune, spre a se preveni un atac din toate părţile.

249 Dispoziţiunea *în formă de căruţă* constă din înşira- rea pe o Hnie îngustă a avangardei şi ocuparea unei mari întinderi în lung şi în lat de către ariergardă. Se aşeza astfel armata, cînd, era teamă de un atac de la spate.

250 Lua acest nume dispoziţiunea în care centrul era puternic, iar avantgarda şi ariergarda slabe şi se făcea uz de ea, cînd era teamă de un atac din ambele flancuri în acelaşi timp.

251 În această dispoziţiune, forţele principale erau concentrate în avantgarda şi în ariergardă, pe cînd centrul era slab. Se aşeza astfel artnata cînd era temere de un atac din faţă şi din spate în acelaşi timp.

252 Cînd cele mai bune trupe erau puse în fruntea unei lungi coloane, de teama unui atac al avantgardei.

253 *Garura* sau *Garuda,* fiul lui Kasyapa şi al Vinatei şi frate cu Aruna, apusul soarelui, era înfăţişat cu aripi şi cu cap de pasăre şi socotit ca suveran al păsărilor. Dispoziţiunea armatei în felul numit cu numele său, sau în formă de pasăre, semăna cu cea în formă de mistreţ şi servea acelaşi scop.

8

îndemînatici în a susţine un atac şi a ataca pe duşman, inimoşi şi incapabili de a dezerta.;/

.191: Să pună puţini' soldaţi să se lupte strînşi într-o singură falaiigă, dacă vrea să desfăşoare forţe puternice ; şi după ce le-a aşezat în formă de ac sau de trăznet[254]; să dea lupta. '

192. În cîmpie să se lupte cu carele şi cu caii • în locul acoperit de apă, cu elefanţi şi cu luntre armate ; pe pămîhtul acoperit de arbori şi de mărăcini, cu arcuri ; la loc deschis, cu scuturi şi cu alte arme.

193. În rîndurile dihtîi trebuie să pună. oameni născuţi în provinciile Kurukşetraf Matsya,: Păhciala, Surâsenâ[255] şi alţi oameni voinici şi sprinteni.

194. După ce şi-a aşezat armata în-'ordine de bătaie, să încurajeze şi să examineze cu îngrijire pe soldaţi ; să fie[1] 'iiicunoştinţat de felul[1] cum ei se poartă cînd sîrit piept la piept cu duşmanul.

195. Cînd a blocat pe duşman, trebuie să-şi aşeze tabăra, să piistiiască pămîntul străin şi să distrugă neîncetat iarba păşunilor; proviziile de alimente, apa şi lemnul de foc ale duşmanului.

196. Să distrugă instalaţiile de apă, întăriturile, şanţurile ; să hărţuiască pe duşman ziua şi să-l atace pe neaşteptate noaptea.

197. ,Să atragă de partea sa pe toţi care-l pot ajuta în planurile sale[256] ; să ştie tot ce fac aceştia, şi cînd cerul se arată priincios, să ducă lupta de cucerire fără nici 6 teamă.

198. Să facă toate sforţările, ca să se scape de duşmanul său, prin negocieri, prin daruri şi prin

254 Adică în linie lungă, sau în trei părţi.

255 Vezi despre aceste provincii cartea II, stanţa 19.

256. [34] Astfel de oameni sîot rudele: regelui diţman care sînt pretendente la tron, miniştri nemulţumiţi de felul cum au fost trataţi de el şva.' :

aţîţsarea neînţelegerilor:

199. Cum nu se poate prevedea niciodată în chip sigur care din cele două armate va fi învingătoare şi care învinsă într-o luptă, regele trebuie să-se ferească, pe cît îi va fi cu putinţă, de lupta piept la piept.

200. Cînd însă nu se poate servi de niciunul din cele trei expediente pomenite[257], să se lupte vitejeşte, pentru a învinge pe duşman.

201. După ce a cucerit o ţară, regele să venereze divinităţile care se venerează acolo şi pe brahmanii virtuoşi ; să împartă daruri la popor şi să dea proclamaţii care să înlăture orice teamă.

202. Cînd s-a încredinţat pe deplin de sentimen-.tele tuturor învinşilor, să aşeze în acea ţară un prinţ din familia regală şi să-i pună condiţii.

203. Să facă sâ se respecte legile poporului învins, aşa cum au fost promulgate, şi să ofere ca dar pietre scumpe prinţului şi curtenilor săi.

204. Luarea de lucruri preţioase, ceea ce naşte ură, sau darea de asemenea lucruri, care naşte prietenie, este lucru de laudă sau de osîndă, după împrejurări.

205. Reuşita în orice întreprindere în această lume depinde de legile destinului[258] şi de purtarea omului ; hotărîrile destinului sînt o taină ; trebuie deci a recurge la mijloacele care depind de om.

206. învingătorul poate şi să încheie pace cu duşmanul şi să-l ia în grabă aliat, socotind că cele trei roade ale unui război sînt : un prieten, aur sau mărirea teritoriului.

207. Să' examineze mai întîi intenţiile regelui care s-ar putea folosi de absenţa sa, pentru a năvăli în regat şi pe ale prinţului care ţine în respect pe

257 Vezi stanţa 198.

258 Cun> s-a spus şi mai sus (nota 20), destinul nu este altceva decît felul de viaţă la care-i dau cuiva dreptul faptele săvîrşite de el în viaţa precedentă.

acest rege şi să .calculeze apoi foloasele ex- pedîţîer sale, încheind, sau nu, tratat de alianţă cu duşmanul său învins.

208. Cîştigînd bogăţii şi mărire de teritoriu, un rege nu-şi sporeşte atît de mult veniturile ca atunci cînd se împacă cu un prieten credincios care, deşi slab, poate ajunge cîndva puternic.

209. Aliatul puţin de temut, dar virtuos, recunoscător, care iace fericirea supuşilor săi, devotat prietenilor şi neclintit în hbtărîri, este vrednic de înaltă stimă.

210 înţelepţii socotesc/ca duşman de neînvins pe cel care este învăţat, de familie nobilă, viteaz, dibaci, darnic, mulţumitor faţă de cei care i-au făcut servicii şi nezdruncinat în planurile sale.

211. Bunătatea, arta de a cunoaşte pe oameni, bărbăţia, compătimirea, dărnicia nesfîrşită sînt virtuţile care trebuie să împodobească pe un prinţ neutru.

212. Pentru a-şi scăpa persoana, un rege trebuie să părăsească fără şovăire chiar şi un ţinut sănătos, productiv şi foarte priicios pentru creşterea vitelor.

213. Pentru a scăpa de nenorocire, să-şi[1] păzească cu îngrijire avuţiile ; să sacrifice . avuţiile, pentru a-şi scăpa soţia ; să-şi sacrifice soţia şi bogăţiile, pentru a se scăpa pe sine.

214. Prinţul înţelept, care vede că tot soiul de nenorociri se grămădesc asupra lui deodată, trebuie să se folosească de toate expedientele potrivite, fie deodată, fie pe rînd.

215. Dedîndu-se cu totul examinării a trei subiecte, care sînt : cel care conduce afacerea, adică el însuşi, obiectul ce-şi propune şi mijloacele de realizare, să se silească a ajunge la scopul dorinţelor sale.

216. După ce a deliberat cu miniştrii despre tot ce priveşte statul, în felul cum s-a stabilit, după ce a făcut exerciţiile prescrise unui războinic şi a luat baie la 4miazi, regele să intre în ghineceu, pentru a prinzi.

217. Acolo să mănînce mîncări pregătita de servitori devotaţi, care cunosc timpul trebuitor şi sînt foarte credincioşi ; mîncărurile trebuie încercate cu

[1]

cea mai mare îngrijire[259] şi consacrate prin rugăciuni care neutralizează otrava.

218. La orice mâncare să ia şi antidoturi şi să aibă întotdeauna grijă de a purta la sine pietre preţioase care distrug efectul otrăvii.

219. Femei, supravegheate cu îngrijire şi ale căror veşminte şi găteli au fost examinate mai dinainte [260], să-i facă vânt şi să-i stropească corpul cu cea mai mare luare-aminte cu apă şi cu parfumuri.

220. Aceleaşi măsuri trebuie şă ia şi cînd merge în trăsură, cînd se culcă, cînd mănîncă, cînd face baie, cînd. se găteşte şi cînd îşi potriveşte podoabele.

221. După ce a mîncat, să petreacă cu femeile în gineceu şi după ce s-a veselit la timpul cuvenit, să se îndeletnicească din nou cu afacerile statului.

222. Înarmîndu-se, să treacă în revistă soldaţii, elefanţii, caii şi carele, armele şi îmbrăcămintea.

223. Seara, după ce şi-a împlinit datoriile de pietate, să se ducă înarmat într-o parte retrasă a . palatului, spre a asculta rapoartele secrete ale spionilor săi.

224. Apoi, concediindu-i, spre a se duce în altă parte a palatului, să se întoarcă înconjurat de femeile de serviciu, în ghineceu, pentru a cina.

225. Acolo, mîncînd a doua oară puţin; recreindu-se în sunetul instrumentelor, să se dea odihnei, cînd este timpul, şi apoi să se scoale întărit.

226. Acestea sînt regulile ce trebuie să urmeze un rege, cînd este sănătos ; dacă este bolnav, să încredinţeze miniştrilor grija afacerilor.

259 Controlul mîncărurilor se făcea de obicei cu ajutorul unei potîrnichi, ai cărei ochi se roşesc la vederea unei mîncări în care s-a pus otravă.

260 Pentru ca să nu aibă ascunse arme sau otrăvuri cu care să asasineze pe rege.

CARTEA A OPTA

DATORIILE JUDECĂTORILOR. LEGI CIVILE ŞI PENALE.

1. Regele, care doreşte să examineze afacerile judecătoreşti, trebuie să se ducă la tribunal în ţinută modestă, însoţit de brahmani şi de sfetnici încercaţi.

2. Acolo, şezînd. sau în picioare, cu mîna dreaptă ridicată, cu veşminte şi podoabe obişnuite, să examineze procesele părţilor care se judecă.

3. în fiecare zi să judece una cîte una, după norme scoase din obiceiurile proprii fiecărei ţări, caste şi familii, şi din codurile de legi, pricinile rînduite în următoarele optsprezece titluri principale :

4. Cel dintîi titlu cuprinde datoriile, al doilea depozitele, al treilea vînzarea unui lucru peste care vînzătorul nu era stăpîn, al patrulea întreprinderile comerciale făcute de asociaţi, al cincilea nevinderea unui lucru dăruit ;

5. Al şaselea neplata gajului sau a salariului, al şaptelea neţinerea de învoială, al optulea anularea unei vînzări sau a unei cumpărări, al nouălea neînţelegerile dintre stăpîni şi slugi ;

6. Al zecelea legea privitoare la neînţelegerile asupra hotarelor, al unsprezecelea şi al douăsprezecelea maltratările şi insultele, ăl treisprezecelea furtul, al paisprezecelea tîlhăriile şi jafurile, al cincisprezecelea adulterul

7. Al şaisprezecelea datoriile femeii şi ale bărbatului, al şaptesprezecelea împărţirea moştenirilor, al optsprezecelea jocul la noroc şi luptele de animale ; aceastea sânt cele optsprezece

puncte pe care se întemeiază afacerile judecătoreşti în această lume.

8. Procesele dintre oameni se referă în general la aceste articole şi la alte cîteva ; regele să judece chestiunile lor sprijinindu-se pe legea eternă.

9. Cînd regele nu cercetează el însuşi pricinile, să însărcineze pe un brahman învăţat să îndeplinească această funcţiune.

10. Acest brahman să examineze cauzele supuse hotărîrii regelui ; însoţit de trei asesori, el să se ducă la tribunal şi să şeadă. sau să stea.

11. Oricare ar fi locul unde stau trei brahmani cunoscători ai Vedelor, prezidaţi de un brahman foarte învăţat, ales de rege, adunarea lor se cheamă adunare de înţelepţi sau tribunalul lui Brahma.

12. Cînd dreptatea jignită de nedreptate se înfăţişează înaintea tribunalului şi judecătorii nu frîng ţeapa [1], vor fi ei înşişi răniţi.

13. Trebuie sau a nu veni la tribunal, sau a spune adevărul ; cine nu zice nimic, sau spune minciuni, este vinovat.

14. Pretutindeni unde dreptatea este înăbuşită de nedreptate şi adevărul de minciuna sub ochii judecătorilor, acolo şi judecătorii sînt pierduţi.

15. Dreptatea loveşte cînd este jignită, apără cînd este ocrotită ; „să ne păzim dar de a jigni dreptatea, ca nu cumva jignind-o să ne pedepsească“ [261] [262] /

16. Geniul demn de respect al dreptăţii este înfăţişat în chipul unui taur (vrişa) ; cel cane-l jigneşte este numit de zei vrişala (vrăjmaş al taurului) ; nu trebuie dar a jigni dreptatea.

261 *Dreptatea* este reprezentată aici în chip plastic, ca ceva înzestrat cu o ţeapă cu care răneşte. Dacă judecătorii nu i-o vor frînge, se vor înţepa ei înşişi în ea.

262 Acestea sînt cuvintele cu care judecătorii trebuie să aducă aminte preşedintelui datoria de a nu călca în picioare dreptatea, cînd văd că înclină spre aceasta.

1

17. Dreptatea este singurul prieten care însoţeşte pe om după moarte ; căci orice altă legătură este supusă pieirii, ca şi trupul.

18. Un sfert din nedreptatea unei hotărîri cade asupra uneia din cele două părţi care se judecă, un .sfert asupra martorului mincinos, un sfert asupra tuturor judecătorilor şi un sfert asupra regelui.

19. Dacă este oşîndit vinovatul, regele este nevinovat, judecătorii sînt scutiţi de bîrfire şi vina cade asupra delicventului.

20. Regele să aleagă ca judecător, dacă vrea, un brahman, care nu este preot, şi care să fie dintr-o bună familie, sau pe cineva care trece drept brahman, sau chiad un kşatrya, sau vaisya, dar niciodată un om din casta servitorilor.

21. Cînd un rege suferă ca un servitor, să pronunţe hotărîri sub ochii săi, regatul lui se află în aceeaşi primejdie în care se află o vacă în mocirlă.

22. Ţara locuită de un mare număr de servitori, cercetată des de atei şi lipsită de brahmani, va fi nimicită în curînd de pustiirile foametei şi ale boa-lelor.

23. Aşezîndu-se pe scaunul de unde trebuie să facă dreptate, îmbrăcat cuviincios şi cu toată lua-ica-aminte, regele, sau judecătorul numit de el, să aducă mai întîi omagiu păzitorilor lumii şi după aceea să înceapă ascultarea pricinilor.

24. Ţinînd seama de ceea ce este folositor sau păgubitor şi dîndu-şi silinţa mai ales să deosebească ceea ce este legal, sau ilegal, să examineze toate pricinile părţilor potrivit ordinei castelor.

25. Să ghicească ceea ce se petrece în sufletul oamenilor după semne exterioare, după tonul cu ■care vorbesc,' după culoarea feţei, după ţinută, după starea în care se află trupul, după priviri şi după gesturi.

26. După starea în care se află trupul, după ţinută, după mers, gesturi, vorbire, mişcările ochilor şi ale feţei, se ghiceşte gîndul care munceşte pe cineva.

' 27. Averea moştenită de un copil fără protecţie trebuie să fie în paza regelui pînă cînd copilul îşi va

termina studiile sau va ieşi din vîrsta copilăriei, la şaptesprezece ani.

28. Aceeaşi protecţie trebuie acordată femeilor sterpe,' celor care n-au copii pentru că le-au murit, celor iară rude, celor credincioase bărbaţilor lor absenţi, văduvelor şi celor chinuite de boală.

29. Monarhul drept să aplice rudelor, care ar încerca să-şi însuşească averea acestor femei în timpul cît încă trăiesc, pedeapsa stabilită pentru hoţi.

30. Orice lucru al cărui stăpîn nu se ştie trebuie vestit prin sunet de tobă şi păstrat de rege, în depozit, trei ani ; stăpânul şi-l poate lua timp de trei ani ; după acest termen rămâne al regelui.

31. Cel care vine şi zice : „Este al meu“ trebuie întrebat cu îngrijire ; numai după ce a spus cum este, cîte au fost şi alte semne de recunoaştere, proprietarul va fi pus în posesiunea acelui lucru.

32. Cel care nu va putea spune exact timpul cînd şi locul unde a fost pierdut acel lucru, precum şi culoarea, forma, mărimea, trebuie condamnat la o amendă egală cu valoarea lui.

33. Regele să ia a şasea parte din valoarea lucrului pierdut de cineva şi păstrat de el, sau a zecea, ori numai a douăsprezecea aducîndu-şi aminte de datoria oamenilor care fac bine.

34. Lucrul pierdut de cineva şi găsit de oamenii regelui trebuie încredinţat pazei oamenilor aleşi pentru aceasta ; cei care vor ii prinşi de rege că fură un astfel de lucru, să fie călcaţi în picioare de un elefant.

35. Cînd un om vine şi zice : „Această comoară este a mea“ şi dovedeşte aceasta, regele trebuie să ia a şasea, sau a douăsprezecea, parte din ea.

36. Cel care a minţit însă trebuie pus la o amendă egală cu a opta parte din averea sa, sau cel puţin să fie osîndit a plăti o sumă egală cu o parte din.comoară, care va fi mai întîi socotită.

37. Cînd un brahman învăţat descoperă o comoară îngropată mai de demult, o poate lua toată căci el este stăpîn peste tot ce există ;

38. Iar cînd regele găseşte o comoară îngropată de demult, să dea jumătate din ea brahmanilor şi

cealaltă jumătate s-o ia el.

39. Regele are drept la jumătate din comori şi din metalele preţioase din pămînt, pentru că este protector al oamenilor şi stăpîn al pământului.

40. Regele trebuie să înapoieze oamenilor din toate castele averile ce le-au furat hoţii ; căci regele, care şi le-ar însuşi, se face vinovat de furt.

41. Regele virtuos să studieze legile castelor şi ale provinciilor, regulamentele societăţilor de negustori şi obiceiurile familiilor şi să le dea putere de lege, dacă nu contrazic Cărţile Sfinte.

42. Oamenii, care se conformează regulamentelor ce-i privesc şi se mărginesc la împlinirea datoriilor, devin scumpi celorlalţi oameni, chiai dacă ar fi departe de ei.

43. Regele şi ofiţerii săi să se ferească de a da naştere la procese şi să nu neglijeze niciodată pricinile aduse înaintea lor.

44. Precum vânătorul, ţinîndu-se de urma picăturilor de, sîn.ge, ajunge fiarei sălbatice pe care a rănit-o, tot astfel regele să ajungă, cu ajutorul raţionamentelor, la adevăratul scop al dreptăţii.

45. Să chibzuiască cu băgare de seamă adevărul, lucrul, propria sa persoană, martorii, locul şi timpul, păzind regulile de procedură.

46. Să aplice practicile urmate de renăscuţii învăţaţi şi virtuoşi, dacă nu se contrazic cu obiceiurile provinciilor, castelor şi familiilor. '

47. Cînd un creditor i se plânge de neplata unei sume de către un datornic, să condamne pe datornic să plătească, dacă creditorul a făcut dovada că-i este dator.

48. Creditorul poate alerga la diferitele mijloace în uz, pentru a sili pe datornic să-i plătească datoria.

49. Prin mijloace conforme cu datoria morală :J, prin procese, prin viclenie, prin constrângere

şi în fine, al cincilea, prin măsuri violente[263] [264] [265], creditorul poate face să i se plătească suma datorată.

50. Creditorul care sileşte pe datornic să-i dea înapoi ceea ce i-a împrumutat, nu trebuie dojenit de rege,- pentru că şi-a redobândit avutul său.

51. Cînd cineva tăgăduieşte o datorie, regele să-l oblige a plăti suma pentru care creditorul faoe dovadă şi să-l pedepsească cu o uşoară amendă, proporţională cu averea sa.

52. Faţă cu tăgăduirea unui datornic,' chemat înaintea tribunalului ca să-şi plătească datoria, creditorul să aducă ca mărturie pe cineva care a fost de faţă în momentul împrumutului, sau să producă o altă probă.

53. Cine invocă mărturia cuiva care n-a fost de i'aţă ; cine tăgăduieşte un lucru după ce l-a susţinut, cine nu ia seama că ceea ce a spus întâi se contrazice cu ce a spus mai pe urmă ;

54. Cine-şi schimbă depoziţia, după ce a dat oarecare amănunte ; cine nu dă răspuns satisfăcător, cînd este întrebat asupra .unui fapt bine stabilit ;

55. Cine a stat de vorbă cu martorii într-un loc unde nu se cădea ; cine' refuză a răspunde la

263 Diferitele mijloace de care poate 'uza un creditor, pentru a reintra în posesiunea sumelor împrumutate şi numele dat fiecărui fel sînt explicate foarte bine de legiuitorul Vrihaspati. Explicaţiunile din această notă şi următoarele (4—7) sînt împrumutate din Vrihaspati.

Mijloc conform, legii sau *datoriei morale,* pentru a-şi scoate o datorie, se cheamă acela în care se recurge la intervenirea prietenilor şi rudelor, la mustrări blânde, la urmărirea debitorului, sau la instalarea în casa sa, pînă ce-şi plăteşte datoria.

264 *Mijlocul* zis *de constrîngere legală* constă din închiderea fiului, sau a soţiei, ori a vitelor debitorului, ori din postarea creditorului, sau a unui om pus de ei, la poarta debitorului, spre a-i supraveghea toate mişcările.

265 *Mijlocul violent* constă în prinderea, închiderea şi maltratarea debitorului.

întrebarea pusă de mai multe ori ; cine pleacă din tribunal;

56. Cine tace, cînd i se porunceşte să vorbească, sau nu dovedeşte ceea ce a afirmat, şi în fine, cine nu ştie ce se poate şi ce nu se poate, pierde procesul.

57. Cînd cineva vine şi zice : „Am martori“ şi poruncindu-i-se să-i aducă, nu aduce, judecătorul trebuie să rostească hotărîrea împotriva lui.

58. Dacă reclamantul nu expune motivele plîngerii sale, trebuie pedepsit, după lege, cu o pedeapsă corporală sau cu amendă, după împrejurări ; şi dacă pîrîtul nu răspunde în timp de o lună şi jumătate, să fie condamnat de lege.

59. Cel care tăgăduieşte pe nedrept o datorie şi cel care reclamă pe nedrept o sumă ce nu i se datoreşte, trebuie condamnaţi de lege la o amendă de două ori mai mare decît suma în chestiune, pentru că, cu .voinţă se poartă, nedrept.

60. Cînd un om adus înaintea tribunalului de un 'creditor, este întrebat de judecător, şi tăgăduieşte datoria, afacerea trebuie limpezită, prin mărturia a cel puţin trei persoane, înaintea brahmanilor delegaţi de rege.

61. Să vă spun ce martori trebuie aduşi în procese de către creditori şi în ce fel aceşti martori să spună adevărul.

62. Stăpînii de casă, oamenii care au fii, locuitorii aceluiaşi sat, care ţin fie de casta militară, fie de casta negustorilor, fie de casta servitorilor, fiind propuşi martori de reclamant, sînt primiţi să dea mărturie, dar nu ei cei dintîi, şi numai cînd este nevoie.

Trebuie a alege ca martori în procese, din toate castele, oameni demni de încredere, care îşi cunosc datoriile şi nu sînt stăpîniţi de pofteşi a înlătura pe cei care au defectele opuse a- cestor calităţi.

63. Nu trebuie a primi nici de cei care au un interes bănesc, nici pe prieteni, nici pe servitori, nici pe vrăjmaşi, nici pe oamenii a căror rea credinţă este cunoscută, nici pe cei bolnavi, nici pe criminali.

64. Nu poate fi propus martor nici regele, nici meseriaşul de rînd, ca d. p. bucătarul, nici ascetul care s-a lepădat de toate legăturile cu lumea ;

65. Nici cel care depinde în totul de altul, nici cel cu nume rău, nici cel care exercită o meserie brută, nici cel care se dedă la îndeletniciri oprite, nici bătrînul, nici copilul, nici un singur om, nici cel care face parte dintr-o castă mixtă, nici cel cu organe slăbite ;

66. Nici nenorocitul copleşit de întristare, nici cel beat, nici nebunul, nici cel care suferă de foame, sau de sete, ori copleşit de oboseală, nici îndrăgostitul, nici mîniosul, nici hoţul.

67. Femeile trebuie să dea mărturie, pentru femei, renăscuţii ipentru renăscuţii din aceeaşi castă, servitorii cinstiţi pentru oamenii din casta servitorilor, oamenii din castele amestecate pentru cei din aceste caste';

68. Dacă este însă vorbă de o faptă petrecută înlăuntrul unei case, sau în pădure, ori de un omor, cel care a văzut, oricine ar îi-el, să fie martor în proces.

69. în asltfel de împrejurări, în lipsă de martorii prescrişi, se poate asculta mărturia unei femei, a unui copil, a unui bătrîn, a unui şcolar, a unei rude, a unui sclav sau a unui servitor ;

. 71. Deoarece însă copilul, bătrînul şi bolnavul. nu pot spune adevărul, judecătorul să socotească mărturia lor ca fără multă putere, ca pe a celor cu mintea rătăcită. .

72. Ori de dte ori este vorba de siluiri, de furt, de adultere, de injurii şi de maltratări, nu trebuie să examineze prea scrupulos competenţa martorilor. ,•

73. Regele trebuie să creadă mărturia celor mai mulţi, cînd martorii sînt împărţiţi ; cînd este paritate, trebuie a da crezare celor eu merite mai deosebite ; cînd sînt toţi vrednici de crezare, să fie preferaţi renăscuţii cei mai desăvîrşiţi.

74. Pentru ca mărturia să fie bună, trebuie ca martorul să fi văzut sau auzit ; martorul care, în acest caz spune adevărul, nu-şi pierde nici virtutea, nici ¡bogăţia.

75. Martorul care spune, înaintea adunării oamenilor vrednici de cinste, altceva decît ceea. ce a văzut, sau a auzit, se duce după moarte în infern cu capul în jos şi pierde cerul.

76. Cînd un om vede sau aude ceva, dacă este întrebat, să spună lucrul întocmai cum l-a văzut, sau auzit, chiar dacă nu este chemat ca martor.

77. Mărturia unui singur om, care să fie însă nestăpînit de pofte, este de ajuns în unele cazuri, pe cînd a unui mare număr de femei, fie chiar cinstite, nu este de ajuns (din cauza nestatorniciei sufletului femeii), ca şi a criminalilor.

78. Mărturiile date de martori din îndemn propriu trebuie primite în procese, dar tot ce ei spun altfel, determinaţi de un motiv oarecare, nu trebuie primit de judecători.

79. Judecătorul să întrebe pe martori, fiind adunaţi în sala de şedinţe, în faţa celui ce acuză şi a pîrîtului, încurajîndu-i cu blândeţe, în chipul următor :

80. Spuneţi drept tot ce ştiţi că s-a petrecut în această afacere între împricinaţi ; căci mărturia voastră este primită.

81. Martorul care spune adevărul, cînd depune ca martor, merge în locuinţele de sus şi do- bîndeşte în această lume cel mai înalt nume, cu- vîntul său este cinstit de Brahma.

82. Cel care mărturiseşte strâmb cade în legăturile lui Varuna, fără să . se poată împotrivi, timp de o sută de peregrinări ; trebuie dar a spune numai adevărul.

83. Martorul se curăţă, dacă spune adevărul, iar adevărul face să înflorească dreptatea ; de aceea, martorii din toate castele trebuie să spună adevărul.

84. Sufletul este martorul său, sufletul îi este refugiu ; nu vă dispreţuiţi niciodată sufletul, acest excelent martor al oamenilor.

85. Cei răi îşi zic : „Nu ne vede nimeni“, dar îi văd zeii şi sufletul care locuieşte în ei.

86. Zeităţile ocrotitoare ale cerului, pămîntului, apelor, ale inimii omeneşti, ale lunii, soarelui, focului iadului, ale vînturilor, ale nopţii, ale zorilor şi amurgului şi ale dreptăţii cunosc faptele tuturor fiinţelor însufleţite.

87. Judecătorul, după ce s-a curăţit, să invite pe renăscuţii de asemenea curăţiţi şi cu faţa întoarsă spre miazănoapte, sau răsărit, să spună adevărul dimineaţa, în faţa chipurilor zeilor şi înaintea brahmanilor.

88. Către brahman el trebuie să se adreseze, zieîndu-i : „Vorbeşte“ ; unui kşatrya să-i zică : „Spune adevărul“ ; unui vaisya să-i înfăţişeze mărturia mincinoasă tot aşa de gravă ca furtul de animale, de bucate şi de aur, iar unui sudra ase- mănînd, precum urmează, mărturia falsă cu toate crimele :

89. Locul de chin hotărît omorîtorului unui brahman, celui care omoară o femeie sau un copil, celui care nedreptăţeşte pe prietenul său celui care răsplăteşte cu rău, este acelaşi şi pentru martorul mincinos ;

90. Orice bine vei fi făcut din copilărie şi până acum, o omule, trece la cîini, dacă spui altceva decît adevărul.

91. Omule ! dacă zici : „Simt singur eu cu mine“ să ştii că în inima ta locuieşte fără încetare Spiritul suprem, observator cu luare-aminte şi tăcut al oricărui bine şi rău.

92. Acest Spirit, care locuieşte în inima ta, este un judecător aspru, un pedepsitor neînduplecat, este un zeu[266] [267] ; dacă tu eşti în înţelegere cu el, nu se duce la plimbare pe ţărmul Gangelui, nici în şesurile

266 Acest zeu, judecător al faptelor omeneşti, este Y*ama,* sau *Vaivasvati,* judecătorul sufletelor morţilor.

Kuravilor '.

93. Gol şi pleşuv, răbdînd de foame şi de sete, lipsit de viaţă, cel care mărturiseşte strâmb, îşi va cerşi hrana, cu o ceaşcă spartă, în casa vrăjmaşului său.

94. Criminalul care, întrebat într-o cercetare judecătorească, va mărturisi strîmb, va fi prăbuşit cu capul în jos în adîncul cel mai întunecos al infernului.

95. Omul care vine la tribunal, ca să dea informaţii neexacte şi să vorbească despre ceea ce n-a văzut, se aseamănă cu orbul care mănîncă peştele împreună cu pasele.

96. Zeii socotesc că nu este pe lume om mai bun decît acela al cărui suflet, care ştie toate, nu se tulbură cîtuşi de puţin, cînd mărturiseşte.

97. Ascultă acum, bunule om, să-ţi înşir exact şi în ordine cîte rude ucide un martor fals, după lucrurile la care se raportă măturia lui.

98. Omoară cinci din rudele sale printr-o mărturie falsă cu privire la vaci, o sută prin vorbe mincinoase privitoare la cai, o mie prin mărturie strîmbă despre oameni ;

99. Omoară toate rudele născute şi pe cele care se vor naşte, printr-o declaraţie falsă cu privire la aur ; omoară toate fiinţele prin mărturie strîmbă privitoare la pămînt ; păzeşte-te dar de a face mărturie strîmbă cu privire la pămînt.

100. înţelepţii au declarat mărturia mincinoasă cu privire la apa unei fîntînj sau a unui eleşteu şi pe cea privitoare la comerţul de carne vie, egală cu mărturia falsă privitoare la pămînt ; tot astfel şi mărturia falsă privitoare la mărgăritare şi alte lucruri preţioase aflate în apă, precum şi tot ce este de felul pietrei.

101. Cunoscîmd acum toate crimele de carele

Ducerea în plimbare a lui Y*ama* pe ţărmul Gangelui, ca un rîu sfînt, sau în ţinutul Kuravilor, un trib de nobili şi viteji indieni, însemnează, probobil, întunecarea sau rătăcirea trecătoare a minţii, sau adormirea conştiinţei, ca urmare a faptelor rele.

face vinovat cine mărturiseşte strîmb, spune drept tot ce ştii, aşa cum ai văzut şi ai auzit!

102. Brahmanilor care păzesc vite, care se dedau la negoţ, care se îndeletnicesc cu lucrări înjositoare, care fac pe acrobaţii, care împlinesc servicii de slugi, sau sînt cămătari, să li se adreseze ca servitorilor.

103. Cel care, în anume cazuri, declară — pentru un motiv de pietate — altfel de cum ştie, nu pierde paradisul ; mărturia sa se cheamă cu- vîntul zeilor.

104. În toate cazurile în care spunerea adevărului, ar putea pricinui moartea unui sudra, a unui vaisya, a unui kşatrya sau a unui brahman, trebuie a spune o minciună ; în acest caz minciuna este de preferat adevărului.

105. Martorii care au minţit astfel să aducă Sar a vastei ca jertfă prăjituri 'de orez şi lapte consacrat zeiţei elocvenţei[8], spre a-şi ispăşi pe deplin păcatul mărturiei strâmbe ;

106. Sau să pună pe foc, cu ceremonialul o- bişnuit, o cantitate de unt topit, recitind rugăciuni din Yagiur-Veda, sau imnul către Varuha care începe cu vorba Ud, sau cele trei invocări către zeităţile apelor.

107. Martorul care, fără să fie bolnav, nu vine timp de o lună şi jumătate, să depună în procesul pentru o datorie, să fie condamnat să plătească ' întreaga datorie, precum şi o amendă e- gală cu a zecea parte din datorie.

109. În procesele în care nu sînt martori, judecătorul, naputîndu-se convinge pe deplin care

* *Zeiţa elocvenţei* este Saravasti, soţia lui Brahma despre care se vorbeşte la începutul acestei stanţe.

din cele două părţi are dreptate, se poate convinge prin prestare de jurămînt[268].

110. Cei şapte maharşis şi zeii au jurat, pentru a

268 În traducerea franceză, lipseşte stanţa 108 din cauza unei greşeli de tipar. Am păstrat aceaşi numerotare a stanţelor şi mai departe, pentru a nu îngreuia munca celui care ar voi să compare traducerea de faţă cu cea franceză.

limpezi chestiuni îndoielnice ; Vasişta însuşi a jurat înaintea regelui Sudama, fiiul lui Pyavana, cînd a fost acuzat de Visvamitra[269] [270] că ar fi mâncat o sută de copii.

111. Omul uşuratic să nu jure strîmb, nici chiar pentru un lucru de .mică importanţă, căci cel care jură strîmb va fi pierdut în cealaltă lume şi în aceasta.

112. Totuşi faţă de concubine, de o tînără pe care cineva vrea s-o ia în căsătorie, sau cînd este vorba de hrana unei vaci, sau de combustibil pentru un sacrificiu, ori de scăparea unui brahman, nu este o crimă a jura strîmb.

113. Judecătorul să pună pe brahman să jure pe onoare, pe kşatrya pe caiii, elefanţii sau armele sale, pe vaisya pe vacile, bucatele sale, iar pe sudra pe orice.

114. Sau după împrejurări, să silească pe cel care vrea să-l pună la încercare, să ia foc în mină, sau să fie afundaţi în apă, sau să pună mîna pe rînd pe capul copiilor şi al soţiei sale. [11]

115. Cel pe care focul nu-l aude, apa nu-1 îneacă, care nu este lovit de o nenorocire grabnică, trebuie recunoscut că a spus adevărul jurînd.

116. Înţeleptul Vatsa, fiind odinioară calomniat

269 Legenda despre rivalitatea dintre Visvamitra şi Va- sişta şi sfîrşitul ei am întîlnit-o în cartea VII, stanţa 42. Acuzaţia de care se pomeneşte aici de comentator, ca explicare a împrejurării în care Vasişta a jurat, nu este cunoscută.

270 Nu este limpede care era scopul acestei ordalii, care constă din atingerea capului copiilor şi soţiei sale de către cel pus la probă. Poate că atingerea avea de scop să-i amintească cum că blestemul care se coboară asupra celui ce jură strîmb, se întinde şi asupra soţiei şi copiilor lui, şi astfel să-l hotărască să spună adevărul. Poate că se credea, că atingerea de soţie şi copii ar fi putut muia inima celui ce avea să jure şi a-l face să spună drept, pentru ca nu cumva mărturisind fals şi fiind descoperit, să pricinuiască nenorocirea celor mai scumpe fiinţe ale sale.

de fratele său mai tînăr, că ar fi fiul unui sudra, jură că nu şi, spre a dovedi, trecu prin foc şi focul, care este piatra de încercare a vinovăţiei şi nevinovăţiei tuturor oamenilor, nu-i arse nici măcar un fir de păr, pentru că spusese adevărul.

117. Orice proces în care s-a mărturisit fals, trebuie judecat din nou şi ceea ce s-a făcut să se anuleze.

118. Mărturisirea făcută din cauza lăcomiei, a unei greşeli, a fricii, a prieteniei, a poftei, a mî- niei, a neştiinţei şi a nesocotinţei, n-are tărie.

119. înşir pe rînd diferitele feluri de pedepse care aşteaptă pe cel care mărturiseşte strimb dintr-una din aceste cauze :

120. Dacă mărturiseşte strîmb din cauza lăcomiei, să fie condamnat la o amendă de o mie de panaş • dacă a făcutno din greşeală, să fie condamnat l-a cea mai mică amendă,' două sute cdnoi- zeci de panaş ; dacă a făcut-o din frică, la a-mendă mijlocie, cinci sute de panaş, repetată de două ori ; de prietenie, la de patru ori amenda cea mai mică [271].

121. Din cauza poftei, la de zece ori amenda cea mai mică, din cauza mâniei, la de trei ori amenda mijlocie ; din cauza neştiinţei, -la două sute de panaş, din cauza nesocotinţei numai la o sută.

122. Acestea ,sînt pedepsele rînduife de vechii înţelepţi şi stabilite de legiuitori în caz de mărturie falsă, ca să se împiedice îndepărtarea de dreptate şi ,să se pedepsească nedreptatea.

271 Pedeapsa prescrisă în trei din cele patru cazuri de mărţurisire strîmbă este aceeaşi, adică de o mie de panaş, numai că, datorită jocului de cuvinte, ea este exprimată în chip diferit. Astfel în primul caz — din cauza lăcomiei — se spune lămurit că este de o mie de panaş. În al doilea caz — din cauza fricii — se prescrie amenda mijlocie, adică de cinci sute de panaş, de două ori repetată, ceea ce face iarăşi o mie de panaş. în ai treilea caz, în fine, se ordonă amenda cea mică, care era de două sute cincizeci de panaş, de patru ori repetată, ceea ce face iarăşi o mie de panaş.

123. Prinţul drepîb trebuie să exileze pe oamenii din cele trei din urmă caste, care dau mărturie mincinoasă, după ce mai întîi însă îi va amenda ; pe brahmani numai să-i exileze.

124. Mânu Svayambhuva a hotărîit zece locuri pe care se poate aplica o pedeapsă oamenilor din ultimele trei caste ; brahmanul însă să iasă din regat teafăr şi neatins.

.125. Aceste zece locuri sînt : organele genitale, pîntecele, limba, cele două mâini, apoi picioarele, ochii, nasul, urechile, averea şi trupul.

126. Regele să facă să cadă pedeapsa asupra celor care o merită, după ce mai întîi s-a asigurat de circumstanţele agravante, de loc şi de timp, şi după ce a examinat starea sufletească a bolnavului şi crima.

127. O pedeapsă nedreaptă pierde bunul nume în viaţă şi gloria după moarte, închide calea către cer în cealaltă viaţă ; de aceea regele trebuie să se ferească de ea cu băgare de seamă.

128. Regele care pedepseşte pe nevinovaţi şi care nu dă nici o pedeapsă celor care merită să fie pedepsiţi, se acoperă de ruşine şi se duce în infern.

129. El să pedepsească mai întîi cu o simplă dojană, apoi cu mustrări aspre, al treilea cu amenda şi în fine cu pedeapsa corporală ;

130. Cînd însă cu pedepse corporale nu reuşeşte să ţină în frîu pe vinovaţi, să le aplice cîte patru pedepse deodată.

131. Să vă explic deosebitele numiri date aramei, argintului şi aurului ca greutăţi întrebuinţate de comun în această lume, pentru relaţiile comerciale dintre oameni.

132. Cînd soarele străbate prin fereastră, praful mărunt ce se vede în pază este cea dintîi cantitate perceptibilă ; ea se numeşte trasarenu.

133. Opt grăunţe pe trasarenu /trebuie socotite, ca greutate, egale cu un bob de mac, trei boabe de acestea fac un bob de muştar negru ; trei din acestea din urmă, unul de muştar alb ;

134. Şase boabe de muştar fac un bob de orez

de ¡mărime mijlocie, trei boabe de orez fac unul de krişnala[272], cinci krişnalas, unul de maşa[273], şaisprezece de maşas, unul de suvama[274].

135. Patru suvarnas de aur fac un pala, zece palas, un darana ; un maşaka de argint trebuie soootit egal cu doi krişnalas ;

136. Şaisprezece maşakas de argint fac un daranas sau un purana de argint ; iar karşika [275] de aramă se cheamă pana sau karşapana.

137. Zece daranas de argint fac un satamană şi greutatea de patru suvarnas este cunoscută sub numele de nişka.

138. Două sute cincizeci de panas sînt amenda cea mai mare.

139. Dacă un datornic, adus înaintea tribunalului de creditorul său, recunoaşte datoria, trebuie să plătească o amendă de cinci la sută pentru rege, iar dacă o tăgăduieşte şi se dovedeşte că o face pe nedrept, de două ori a/tîta ; aşa a ho- tărîft Mânu.

272 *Krişnala* sau *ractika ori ritti* este o boabă, de culoare roşie, închisă, produsă de arborele numit *gungia = abrus precatorius.* Ca greutate era cea mai mică unitate de măsură, întrebuinţată aproape exclusiv de bijutieri, argintari şi de vînzătorii şi preparatorii de otrăvuri. Krişnala este egală cam cu 140 de miligrame.

273 Un *maşa* ar fi dar egal cu 730 miligrame.

274 Un *suvama* ar fi egal, după calculul măsurilor precedente, cu 11 gr. 659 miligrame. Toate aceste măsuri au variat însă, din care cauză determinarea lor este foarte relativă.

275 Un *pală* era egal cu optzeci de mici coji de scoică, numite *cauris,* iar *karşika* era a patra parte dintr-un pala sau egal cu douăzeci de cauris.

140. Cel . care împrumută bani pe gaj, trebuie să primească, pe lîngă capital, dobînda fixată de Yasdşta, adică a optzecea parte din sută pe lună, sau unu şi jumătate.Sau, dacă n-a împrumutat pe gaj, să primească două la sută pe lună, aducîndu-şi aminte de datoria oamenilor cumscade ; căci luînd două la sută, nu se^ face vinovat de eîştig nepermis.

141. Să ia dohîndă două la suită pe lună (şi niciodată mai mult) de la un brahman, trei de la un kşatrya, patru de la un vaisya şi cinci de la un sudra, după ordinea directă a castelor.

142. Dacă i s-a dat un gaj, ca de pildă un pămînt, sau o vacă, cu învoirea de a se folosi de el, nu trebuie să ia altă dobândă pentru suma împrumutată, şi după o lungă trecere de timp, sau cînd dobînda s-a ridicat la valoarea datoriei, nu poate nici dărui, nici vinde gajul.

143. Nu trebuie a se folosi fără voia proprietarului de obiectul pus gaj ; cel care se foloseşte, tneibuie să se lipsească de dobândă ; şi dacă obiectul a fost stricat, trebuie să-l plătească proprietarului, căci altfel ar fi un răpitor de gajuri.

144. Gajul şi depozitul nu pot fi pierdute de proprietar, dacă a trecut mult timp ; ele trebuie luate înapoi, oricît timp ar fi stat la depozitar.:

145. Vaca de lapte, cămila, calul de călărie, animalul care poate fi învăţat la muncă şi alte lucruri, de care proprietarul îngăduie depozitarului să se folosească, nu pot fi pierdute de el niciodată.

146. Dacă un proprietar, în afară de cazurile pomenite, vede, timp de zece ani, pe cineva folosindu-se sub ochii săi de ceva al lui şi nu reclamă, pierde dreptul de a redobîndi acel lucru.

147. Dacă el nu este idiot, nioi copil mic de şaisprezece ani sau de şaisprezece ani neîmpliniţi şi folosirea de acel lucru s-a făcut sub ochii săi, lucrul este pierdut pentru el, potrivit legii, şi cel care s-a folosit de el poate să-l ţină.

148. Gajul, hotarul unui ogor, averea unui copil, depozitul deschis, sau pecetluit, femeile, proprietăţile regelui şi ale unui teolog nu sínt pierdute prin simplul fapt că s-a folosit de ele

altcineva.

149. Neînţeleptul care se foloseşte de un gaifără consimţămîntul stăpînului, trebuie să piardă jumătate din dobîndă, ca despăgubire.

150. Dobînda la o sumă împrumutată, primită o dată, iar nu lunar, nu trebuie să treacă peste îndoitul datoriei ; iar pentru cereale, fructe, lînă, animale de povară, dobînda poate fi cel mult cît de cînd ori datoria.

151. Dobînda care trece peste maximul legal şi cate se depărtează de regula precedentă nu este valabilă ; înţelepţii o numesc procedare cămătărească, creditorul nu trebuie să ia mai mult de cînd la sută.

152. Cel care dă cu împrumut pentru dteva luni, să nu ia aceeaşi dobîndă şi după ce. a trecut un an, nici dobîndă neegală, nid dobîndă la dobîndă, nici dolbîndă lunară, care cu vremea să întreacă capitaluri, nid dobîndă impusă datornicului într-un moment de strîmtoare, nid folos prea mare de pe urma unui gaj lăsat în folosirea sa.

153. Cel care nu poate achita o datorie la termenul fixat şi care doreşte să reînnoiască contractul, o poate face, cu învoirea creditorului, plătind întreagă dobînda ce datoreşte.

154. Dacă însă-i este cu neputinţă să plătească dobînda, atund, în contractul ce reînnoieşte, să adauge la capital dobînda datorată.

155. Cel care s-a însărcinat cu transportul unor mărfuri, într-un anume loc şi timp, în schimbul unei sume fixate şi nu s-a putut ţine de condiţii, nu trebuie să-şi primească plata cuvenită, d ceea ce se va stabili de experţi.

156. Cînd oameni conducători ăi drumurilor pe apă şi pe uscat şi Care ştiu să preţuiască cîş- tigul după loc şi timp, stabilesc o sumă oarecare pentru un asemenea transport, hotărîrea lor are putere de legej cu privire la suma ce au stabilit.

157. Cine dă garanţie în această lume că un datornic se va înfăţişa înaintea tribunalului, cînd va fi chemat, şi nu-l poate aduce, trebuie să-i plătească

datoria din averea sa ;

158. Un fiu nu este ţinut să plătească sumele datorate de tatăl său, pentru garanţie, sau promise de el fără nici un rost; tot astfel şi banii pierduţi la joc sau datoraţi pentru băuturi spirtoase, precum nici restul din plata unei amenzi sau a unui impozit.

159. Aceasta este regula stabilită pentru garanţia înfăţişării la judecată ; dacă cineva, care a garantat pfLata Unei sume, moare, judecătorul trebuie să oblige pe moştenitori să achite datoria.

160. Totuşi, în ce împrejurare un creditor poate reclama datoria de la moştenitorul unui mort, care dăduse garanţie, nu însă pentru plata unei datorii, şi ale cărui afaceri sînt bine cunoscute ?

161. Dacă garantul a primit bani de la datornic şi are destulă avere ca să plătească, fiul celui care a primit aceşti bani să plătească datoria în socoteala averii ce a moştenit; aşa sună legea.

162. Orice contract făcut de cineva în stare de beţie, sau de un nebun, ori bolnav, ord cu totul dependent de altul, sau de un copil, sau de un bătrîn, sau de o persoană care nu este în drept de a o face este nul.

163. însărcinarea luată de cineva de a face un lucru, chiar dacă ar fi dovedită cu martori, nu este valabilă, dacă nu este conformă cu legile stabilite şi cu obiceiurile străvechi.

164. Dacă judecătorul vede fraudă în punerea unui gaj, sau într-o vînzare, sau în danie, sau în primirea unui lucru, în sfîrşit oriunde constată înşelătorie, să anuleze actul.

165. Dacă cel care s-a împrumutat a murit, şi banii împrumutaţi au fost cheltuiţii pentru familia sa, suma trebuie plătită de rude din averea lor, împărţită sau neîmpărţită.

166. Chiar cînid un sclav face o învoială oarecare pentru familia stăpînului său, acesta, fie că a fost de faţă ori nu, nu poaite refuza s-o recunoască.

167. Ceea ce a fost dat cu de-a sila, stăpînit cu de-a sila, scris cu de-a sila, este declarat nul de Mânu, ca toate lucrurile făcute prin constrângere.

168. Trei feluri de oameni sufer pentru alţii :

martorii, garanţii, inspectorii de procese ; şi. patru alţii se îmbogăţesc făcîndu-se folositori altora : brahmanul, financiarul, negustorul şi regele.

169. Un rege, ordcît ar fi de sărac, să nu se facă stăpîn peste ceea ce nu i se cade să ia ; şi oricît de bogat ar fi, să nu se lipsească de nimic din ceea ce i se cade să ia, fie şi cel mai mic lucru.

170. Luînd ceea ce nu trebuie să ia şi refu- zînd ceea ce i se cade de drept, regele dă dovada de slăbiciune şi este pierdut în lumea aceasta şi în cealaltă.

171. Luînd ceea ce i se cade, împiedicînd a- mestecarea castelor şi ocrotind pe cel slab, regele cîştigă putere şi prosperează în lumea cea- lalată şi în aceasta.

172. De aceea regele, ca şi Yama, renunţînd la tot ce poate să-i placă, sau să-i displacă, trebuie să urmeze regula de purtare a acestui judecător suprem al oamenilor, înăbuşindu-şi mî- nia şi punînd frîu organelor ;

173. Iar monarhul cu inima perversă, care în rătăcire pronunţă hotărîri nedrepte, ajunge în cu- rînd în dependenţă de duşmanii săi.

174. Din contră, cînd un rege, înăbuşind iubirea de plăceri şi mînia, cercetează pricinile cu dreptate, popoarele dau năvală la el, cum rîurile se prăvălesc în ocean.

175. Datornicul care, închipuindu-şi că are trecere la rege, i se plînge că al său creditor încearcă, prin mijloace nepermise, să-şi încaseze suma ce-i datoreşte, să fie silit de rege să plătească amendă un sfert din sumă şi.să întoarcă creditorului ceea ce-i datoreşte.

176. Un datornic poate achita pe creditorul său muncindu-i, dacă este din aceeaşi castă cu el sau dintr-o castă inferioară ; dacă este însă dintr-o castă superioară, să-şi plătească datoria în rate mici, după putere.

177. Acestea sînt regulile după care regele trebuie să hotărască cu dreptate în procesele dintre două părţi care se judecă, după ce prin martori şi alte probe s-au lămurit indoielile.

1

2

178. Omul cu minte trebuie să încredinţeze depozitul său unei persoane dintr-o familie cinstită, cu bune moravuri, cunoscătoare a legii, iubitoare de adevăr, cu un mare număr de rude, bogată şi onestă.

179. Oricare ar fi lucrul şi felul în care el se depune în mîinile cuiva, trebuie luat înapoi în acelaşi fel ; cum a fost depus, aşa să fie înapoiat.

180. Cel de la care se cere înapoi un depozit şi care nu-l dă persoanei care i l-a încredinţat, trebuie întrebat de judecător, nefiind de faţă reclamantul.

181. în lipsă de martori, judecătorul să depună la pîrît, prin mijlocirea unor oameni ai săi de încredere, trecuţi de vîrsta copilăriei, cu purtări frumoase şi sub pretexte îndreptăţite, aur sau alte lucruri preţioase.

182. Dacă depozitarul înapoiază ce i s-a încredinţat în starea şi în forma care i s-a predat, nu trebuie primite plângerile făcute în contra lui de alte persoane ;

183. Dacă nu înapoiază acestor interpuşi aurul încredinţat lui, aşa cum se cade, să fie închis şi silit să înapoieze amîndouă depozitele ; aşa porunceşte legea.

Depozitul pecetluit sau nepecetluit nu trebuie niciodată dat, î» timpul cît trăieşte cel care l-a depus, presupusului moştenitor al acestuia : căci aceste depozite se pierd, dacă moştenitorul moare înainte de a le da stăpînului lor ; dacă nu moare însă, nu sînt pierdute, dar nu se ştie dacă moare sau nu, de aceea nu este bine să i le dea.

184. Dacă un depozitar, după moartea celui care i-a încredinţat un lucru, înapoiază din îndemn propriu acest depozit moştenitorului defunctului, ei nu poate fi chemat în judecată nici de rege, nici de nudele mortului.

185. Lucrul împrumutat trebuie cerut înapoi fără înconjur şi prieteneşte; cunoscîndu-se caracterul depozitarului, afacerea trebuie sfîrşită prin bună înţelegere.

186. Aceasta este regula care trebuie urmată pentru cererea înapoi a tuturor depozitelor ; cînd depozitul a fost pecetluit, cel care l-a primit nu trebuie să fie neliniştit, dacă n-a sustras nimic din el.

187. Dacă un depozit a fost furat de hoţi, luat de apă sau ars de foc, depozitarul nu este dator să-i plătească valoarea, pentru că el n-a luat nimic.

188. Regele să supună la tot felul de probe şi la ordaliile prescrise de Vede, pe cel care şi-a însuşit un depozit şi pe cel care cere înapoi ceea ce n-a depus.

189. Cel care nu înapoiază lucrul ce i s-a încredinţat şi cel care cere să i se dea ceea ce n-a depus, trebuie pedepsiţi amîndoi ca hoţi, dacă este vorba de un lucru de mare preţ, sau supuşi la o amendă egală cu valoarea lucrului în chestiune, dacă lucrul este de mic preţ.

190. Regele să condamne la o amendă egală cu valoarea lucrului pe cel care a înstrăinat un depozit obişnuit ; asemeni şi pe cel care a sustras un depozit pecetluit, fără deosebire.

191. Cel oare, sub cuvînt de a servi pe cineva, se face stăpîn pe banii lui, trebuie să sufere, dimpreună cu complicii lui, tot felul de chinuri în public şi chiar moartea.

192. Depozitul care constă din anumite lucruri şi a fost încredinţat în faţa unor anume persoane,

trebuie înapoiat în aceeaşi stare şi în acelaşi fel ; oricine caută să înşele, trebuie pedepsit.

193. Depozitul făcut în ascuns, trebuie înapoiat pe ascuns ; cum s-a dat, aşa să se înapoieze.

194. Regele să hotărască în acest fel în procesele cu privire la depozite şi la lucrurile împrumutate între prieteni, fără să maltrateze pe depozitar.

195. Cel care vinde averea altuia, fără învoirea proprietarului) nu trebuie să fie primit de judecător ca martor, ca unul ce este hoţ, care-şi închipuie că n-a furat.

196. Dacă este rudă de aproape cu proprietarul, trebuie condamnat la o amendă de şase sute de panaş ; iar dacă nu este nici o rudă şi nici nu pretinde că este, se face vinovat de furt.

197. Dania sau vânzarea făcută de altcineva decît de adevăratul proprietar, trebuie socotită nulă ; aceasta este regula stabilită de proceduri.

198. Pentru orice lucru de care cineva s-a folosit, fără a putea arăta dreptul ce are asupra lui, dreptul hotărăşte iar nu folosirea ; aşa stabileşte legea.

199. Cel care, în plin tîrg, în faţa unui mare număr de persoane, cumpără un lucru oarecare, este proprietar de drept al acelui lucru, dacă-l plăteşte, chiar dacă vînzătorul nu este proprietar ;

200. Iar dacă vînzătorul, care nu era proprietar, nu se găseşte, cumpărătorul care dovedeşte că această cumpărare s-a făcut în public nu trebuie amendat de rege şi vechiul stăpîn, care-şi pierduse lucrul, îl poate lua înapoi, plătind jumătate din valoarea lui.

201. Nu trebuie a se vinde nici o marfă amestecată cu alta, ca neamestecată, nici o marfă de rea calitate, ca bună, nici o marfă mai uşoară, în locul alteia mai grele, nici un lucru care nu este de faţă, nici unul ale cărui defecte s-au ascuns.

202. Dacă se dă de soţie unui logodnic altă fată decît cea pentru care s-a primit un dar, el va fi soţul amândurora pentru acelaşi preţ ; aşa a hotărît Mânu.

203. Cel care-şi dă fata în căsătorie şi spune de

mai înainte defectele ce are, ca de pildă faptul că este nebună, sau bolnavă de elefantiasă, sau că a avut legături cu un alt bărbat, nu ese vinovat de nici o pedeapsă. [1]

204. Dacă un preot liturgisitor, chemat să facă un. sacrificiu, părăseşte slujba, trebuie să i se dea de însoţitorii lui numai o parte din plată, proporţională cu ceea ce a făcut.

205. Dacă este nevoit să părăsească ceremonia, după ce şi-a primit plata, să-şi ia partea întreagă şi să lase un alt preot, să sfîrşească ceea ce el a început.

206. Cînd într-o ceremonie religioasă este fixată plata pentru fiecare parte a serviciului divin, trebuie ca cel care a săvîrşit o anume parte să ia ceea ce a fost fixat pentru ea, sau trebuie ca preoţii să împartă între ei deopotrivă întregul onorar ?

207. în anume ceremonii, advariu-l (cititorul Yagiur-Vedei) să ia carul, brahma (preotul liturgisitor) să ia un cal, hotri (cititorul Rig-Vedei) să ia alt cal şi udgatri (cîntăreţul Sama-Vedei) să ia căruţa în care au fost aduse ingredientele pentru sacrificiu.

208. Dacă sînt de împărţit o sută de vaci între şaisprezece preoţi, cei patru principali au dreptul la aproape jumătate, adică la patruzeci şi opt, cei patru care urmează la jumătate din acest număr, al treilea rînd la o treime şi al patrulea la o pătrime.

209. Cînd se întovărăşesc mai mulţi oameni, spre a contribui fiecare cu munca sa la o întreprindere, tot astfel trebuie împărţit cîştigul.

210. Cînd s-au dăruit sau promis de cineva bani unei persoane, care-i cerea, spre a-i consacra unei fapte religioase, darul va fi fără efect, dacă fapta nu s-a săvîrşit ;

211. Iar dacă, din mîndrie, sau din zgîrcenie, omul care a primit banii refuză în acest caz să-i înapoieze, sau ia cu de-a sila banii promişi, trebuie condamnat de rege la amendă de un suvarna, ca pedeapsă pentru acest furt.

212. Astfel este, cum am spus, felul legal de a lua înapoi un lucru dăruit ; voi arăta acum cazurile în care se poate a nu plăti o sumă convenită. [2]

1

213. Omul plătit, care fără să fie bolnav, refuză din mîndrie să facă lucrul convenit, va fi pedepsit cu o amendă de opt krişnalas de aur şi plata nu trebuie să i se achite.

214. Dacă a fost bolnav, cînd s-a făcut sănătos, şi-a împlinit lucrul, potrivit înţelegerii de mai înainte, trebuie să-şi primească plata, chiar dacă a trecut multă vreme.

215. Totuşi, fie că este bolnav, fie că este sănătos, dacă lucrul convenit nu s-a făcut nici de el, nici de altul în locul lui, nu trebuie să i se dea plata, chiar dacă ar lipsi foarte puţin ca lucrul să fie sfîrşit.

216. Acesta este regţuilamentul complet cu privire la orice treabă ce se face cu plată ; să vă spun acum legea cu privire le cei care-şi calcă cuvântul dat.

217. Regele să alunge din regatul său pe cel care făcând cu comercianţii şi alţi locuitori ai unui sat sau judeţ, o înţelegere pentru care s-a legat cu jurămînt, nu se ţine de promisiune din cauza zgârceniei ;

218. Afară de aceasta, regéle, punând să închidă pe acest om de rea credinţă, să-l condamne a plăti patru suvamas, sau şase nişkas, sau un satamana de argint, sau chiar cîtetrele aceste amenzi deodată.

219. Aceasta este regula după care regele drept trebuie să aplice pedepse celor care nu-şi împlinesc angajamentele faţă de toţi cetăţenii şi de toate castele.

220. Cel oare a cumpărat sau a vândut un lucru, care are un preţ fix şi nu se strică, ca de pildă pămînt sau metale, şi pe urmă-i pare rău, poate lua, sau da înapoi, acest lucru timp de zece zile ;

221. Dacă a trecut însă a zecea zi, nu mai poate nici să-l dea, nici să-l ia cu de-a sila : cel care îl ia, sau îl dă cu de-a sila, trebuie pedepsit de rege cu amendă de şase sute de panaş.

222. Regele să iacă să plătească amendă de nouăzeci şi sase de panaş cel care dă în căsătorie o fiică ale cărei defecte nu le spune de mai înainte.

223. Iar cel care din răutate zice : „Această fată

nu este fecioară“, trebuie pus la amendă de o sută de panaş, dacă nu poate dovedi că este aşa.

224. Rugăciunile nupţiale sânt făcute numai pentru fecioare, şi niciodată, în această lume, pentru cele care şi-au pierdut fecioria ; căci asemenea femei sânt lipsite de ceremoniile legale.

225. Rugăciunile nupţiale sínt sancţiunea necesară a căsătoriei şi oamenii învăţaţi trebuie să ştie că înţelegerea consfinţită prin aceste rugăciuni este completă şi irevocabilă la al şaptelea pas făcut de mireasă, cînd merge să dea mina mirelui.

226. Cînd cuiva îi pare rău de o învoială făcută, judecătorul trebuie, după regula stabilită, să-l facă să vină la calea cea dreaptă.

227. Acum hotărăsc, cum se cuvine şi potrivit principiilor legii, neînţelegerile ce se ivesc între proprietarii de vite şi păzitori, cînd se întîmplă vreo nenorocire.

228. În timpul zilei, răspunderea de siguranţa vitelor este a păzitorului, noaptea a stăpânului, dacă sínt lângă casa sa ; altfel, dacă vitele sínt încredinţate păzitorului şi ziua şi noaptea, este răspunzător păzitorul.

229. Văcarul care are ca plată o cantitate de lapte, trebuie să mulgă din zece vaci pe cea mai frumoasă, însă cu învoirea stăpînului ; aceasta este plata văcarului care nu ia altă plată.

230. Dacă o vită s-a pierdut, a fost omorîtă de şerpi, sau de clini, sau a căzut în vreo prăpastie, din nebăgarea de seamă a păzitorului, acesta trebuie să dea alta în loc ;

231. Cînd însă hoţii au furat o vită, el nu este dator să dea alta în loc, dacă a făcut cunoscut furtul şi dacă a avut grijă să prevină pe stăpîn.

232. Cînd o vită a ¡murit, păstorul să aducă, stăpânului urechile, pielea, coada, pântecele, tendoanele, rociana [276] şi membrele.

276 *Rociana* este, după unii comentatori, fierea închegată a vacii, după alţii o substanţă care s-ar găsi în capul acestui

233. Cînd o turmă de capre sau de oi este atacată de lupi şi păstorul nu aleargă în ajutor, iar lupul răpeşte o capră sau o oaie, ori o omoară, vina este a păstorului.

234. Dacă lupul se repede pe neaşteptate şi omoară una, în timpul cînd păstorul le supraveghează şi ele pasc adunate într-o pădure, în acest caz păstorul nu este vinovat.

235. De jur împrejurul fiecărui sat să se lase pentru islaz o întindere de pământ necultivată, lată de patru sute de coţi, sau de trei aruncături de baston, şi de ¡trei ori atât împrejurul fiecărui oraş.

236. Dacă vitele, care pasc pe acest islaz, strică semănăturile dintr-un lan neînohis cu gard, regele nu trebuie să aplice nici o pedeapsă paznicilor.

237. Proprietarul unui lan trebuie să şi-l închidă cu gard de mărăcini şi să astupe ou îngrijire toate deschizăturile prin care un cîine, sau un porc, ar putea să-şi vîre capul.

238. Păstorul, ale cărui vite fac stricăciuni pe un loc închis, aproape de drumul mare, sau de sat, trebuie să plătească 'amendă de o sută de panaş ; dacă vitele n-au păzitor, stăpînul locului să le alunge.

\

239. Pentru alte locuri, stăpînul vitei trebuie să plătească amendă de un pana şi un sfert ; căci grîul stricat trebuie plătit proprietarului în orice loc ; aşa este hotărât.

240. Vaca, în cele dintîi zece zile după ce a fătat, taurii de prăsilă, animalele consacrate zeilor, însoţite, sau nu, de păzitorii lor, au fost declarate de Mânu scutite de amendă.

241. Cînd ţarina este pustiită din vina stăpînului ei, sau cînd n-a semănat-o la timp, ei trebuie pedepsit cu o amendă egală cu de zece ori partea ce se cuvenea regelui din recoltă ; sau numai cu jumătate din această amendă, dacă vina este a servitorilor şi stăpânul n-a ştiut.

2

animal şi care se întrebuinţează ca parfum, ca medicament şi ca. vopsea.

1

242. Acestea sínt regulile ce trebuiesc observate de regele drept, în toate cazurile de călcarea legii de către proprietarii de vite şi de paznici.

243. Cînd se naşte ceartă pentru hotarul dintre două sate, regele să aleagă lima gyaişta [277] pentru stabilirea acelui hotar, semnele hotarului pu- tîndu-se cunoaşte mai 'bine din cauza vremii uscate.

244. După ce s-a stabilit hotarul, să se sădească pe el arbori mari, ca de pildă nyagradas [278], asvat-has [279], kinsukas [280], sa'lmalis [281], salas [282], talais[283] [284], şi pomi bogaţi în lapte, cum este udumbara [285].

277 [13] *Luna* Gyaişta corespunde cu o parte din luna mai şi o parte din iunie al nostru. Se rânduieşte facerea descinderilor locale pentru stabilirea hotarelor în această lună, pentru cuvîntul că iarba, fiind uscată din cauza arşiţii soarelui, semnele de hotar se pot distinge mai cu uşurinţă.

278 *Nyagrada* = este ficus indica.

279 *Asvatha* = ficus religiosa.

280 *Kinsuka* = butea frondosa.

281 *Salmali* = bombax heptaphyllum.

282 *Sala* = shorea robusta.

283 *Tala* = borassus flabeliformis sau corypha taliera.

284 *Udumbara* = ficus glomerata,

285 *Sami* = mimosa suma sau serratula anthelmintica.

245. Arbuşti care cresc în tufişuri, trestie de tot felul, samis[26], liane, saras [286], cubgiakas stufoşi[287] ; afară de aceasta să se facă muşuroaie de pămînt : astfel hotarul nu va putea fi schimbat.

246. Lacuri, fîntîni, alte ape şi izvoare pot fi asemeni stabilite ca hotare comune ; tot astfel şi capele consacrate zeilor ;

247. Trebuie să se mai facă pentru hotare şi alte semne secrete, deoarece de celelalte semne oamenii sínt adesea nesiguri.

248. Pietre mari, oase, coade de vaci, paie de ovăz, cenuşă, hârburi, balegă de vacă uscată, cărămizi, cărbuni, pietriş şi nisip ;

249. Şi, în sfîrşit, substanţele de tot felul, care nu se trec foarte multă vreme în pămînt, trebuie puse în cioburi şi ascunse în pămînt, pe linia hotarului comun.

250. Prin aceste semne, regele poate stabili hotarul dintre locurile a două părţi care se ceartă ; tot asemeni şi după vechimea stăpânirii şi după cursul vreunui izvor ;

251. Dar orioît de puţină îndoială ar rămâne după cercetarea semnelor, declaraţiile martorilor sínt necesare, cînd este să se pună capăt unui proces de hotare.

252. Martorii trebuie întrebaţi despre semnele hotarului, în faţa unui mare număr de săteni şi a celor două părţi împricinuite.

253. Cînd toţi oamenii întrebaţi despre hotar dau declaraţie la fel şi sigură, hotarul trebuie fixat într-un act scris, în care se trec şi numele tuturor martorilor.

254. Aceşti oameni, punîndu-şi pămînt pe cap, purtînd ghirlande de flori şi haine roşii, să jure pé

286 *Sara* = saccharum sarra.

287 *Kubgiaca* sau *kubgia* = achyranthes aspera.

răsplata viitoare a faptelor lor bune, şi să arate hotarul exact.

255. Martorii nemincinoşi, care mărturisesc aşa cum spune legea, sínt neîntinaţi ; iar cei care mărturisesc strâmb, să fie condamnaţi la amendă de două sute de panaş.

256. În lipsă de măritori, patru oameni din patru sate vecine, aşezate de cele patru părţi ale satelor împricinate, să fie invitaţi a hotărî asupra hotarului, fiind pregătiţi în chip cuviincios şi în faţa regelui ;

257. Iar dacă nu sínt nici vecini, nici oameni ai căror părinţi şi bunici au locuit în sat de la întemeierea lui şi în măsură să dea mărturie asupra hotarului, regele să cheme pe următorii oameni care-şi duc viaţa în păduri :

258. Vânători, prinzători de păsări, pescari, adunători de rădăcini, căutători de şerpi, stringători de spice şi a'lţi oameni care trăiesc în păduri.

259. Aceşti oameni să fie întrebaţi ; după răspunsul dat de ei asupra hotarului comun, regele să stabilească cu dreptate seninele hotarului dintre cele două sate.

260. Mărturia vecinilor despre ogoare, fîntîni, ape, grădini şi case, este cel mai bun mijloc pentru a hotărî în chestie de hotaTe.

261. Dacă vecinii mărturisesc strîmb, în procesele pentru hotare dintre oameni, trebuie condamnat fiecare, de rege, la ameiida mijlocie.

262. Cel care se face stăpîn peste o casă, .peste o apă, peste o grădină sau peste o ţarină, amenin-ţînd pe proprietar, trebuie condamnat la amendă de cinci sute de panaş şi numai la două sute, dacă a făcut-o din greşeală.

263. Dacă hotarul nu poate fi stabilit, din lipsă de semne şi de martori, regele drept să se însărcineze' el însuşi în interesul ambelor părţi, să stabilească hotarul pământurilor lor ; aceasta este regula stabilită.

264. V-am spus în întregime legea, privitoare la stabilirea hotarelor ; acum vă voi face cunoscut hotărârile privitoare la insultele prin cuvînt.

265. Kşatrya care a insultat pe un brahman să sufere amendă de o sută de panaş, vaisya de o sută cincizeci sau de două sute, sudra pedeapsă corporală.

266. Brahmanul să fie pus la amendă de cincizeci de panaş, dacă a insultat pe un kşatrya, douăzeci şi cinci pe un vaisya şi doisprezece pe un sudra.

267. Pentru insulta unui om din aceeaşi castă cu el, renăscutul să fie condamnat la o amendă de doisprezece panaş ; pentru vorbe de ruşine, pedeapsa trebuie să fie în general de două ori mai mare.

' 270. Omul din casta ceia mai de jos, dacă insultă pe un renăscut cu insulte grele, merită să i se taie limba ; căci el a fest făcut din picioarele lui Brahma.

271. Dacă le insultă şi numele şi casta, să i se înfigă în gură un pumnal de fier înroşit lung de zece degete.

272. Dacă a avut neruşinarea să dea lecţii brahmanilor asupra datoriilor lor, regele să facă să i se toarne ulei fierbinte în gură şi în urechi.

273. Cine, din îngîmfare, tăgăduieşte pe nedrept cunoştinţele teologice, locul natal, casta, iniţierea sau altă ceremonie unuia care-i este egal, să fie silit a plăti o amendă de două sute de panaş.

274. Dacă cineva impută altuia că este orb sau şchiop, sau că are o altă asemenea slăbiciune, chiar dacă spune adevărul, să fie pus la slaba amendă de ,un karşapana. .

275. 'Cel care blestemă pe mama, pe tata, pe soţie, pe frate, pe fiu. sau pe părintele său spiritual, trebuie să plătească amendă de o sută de panaş ; asemeni şi cel care nu face loc de trecere duhovnicului său. \

276. Regele înţelept trebuie să impună amenda următoare unui brahman şi unui kşatrya care s-au insultat reciproc ; brahmanul trebuie să fie condamnat la amenda mică şi kşatrya la cea mijlocie.

277. Aceeaşi aplicare de pedeapsă trebuie să facă şi unui vaisya şi unui sudra, care s-au insultat reciproc, după castele lor, fără tăierea limbii ; aşa prescrie legea.

278. V-am spus complet care sínt felurile de pedeapsă ce trebuie .aplicate pentru insulta cu cuvîn- tul; acum să vă spun legea cu privire la maltrr.' ţări.

279. Membrul de care se serveşte emul de naştere umilită, spre a lovi pe superiorul său, trebuie tăiat ; aşa este porunca lui Mânu.

280. Dacă a ridicat mina sau bastonul împotriva superiorului, să i se taie rnîna ; dacă într-o mişcare de mînie, i-a dat o lovitură de picior, să i se taie piciorul.

281. Omul din casta de jos, care îndrăzneşte să ia loc alături de altul din casta cea mai înaltă, trebuie înfierat pe şold şi expulzat ; sau regele poate porunci să i se facă o rană pe fese.

282. ^acă scuipă cu obrăznicie pe un brahman, regele să facă să i se taie buzele ; dacă se urinează pe el, să i se taie membrul viril; dacă dă un vînt în faţa lui, să i se taie anusul;

283. Dacă-l ia de păr, de picioare, de barbă, de gît sau de testicule, regele să ordone să i se taie, fără şovăire, amîndouă mîindle.

284. Dacă cineva zgirie pielea unui om din aceeaşi castă şi face să curgă sînge, trebuie să fie condamnat la o amendă de o sută de panaş ; pentru o rană adîncă în carne, la o amendă de şase nişkas ; pentru frîngerea unui os, la exil.

285. Cine strică pomii mari, trebuie să plătească o amendă proporţională cu folosul şi valoarea' lor ; aşa s-a hotărît.

286. Dacă o lovitură urmată de o puternică nelinişte a fost dată vreunui om sau animal, regele trebuie să aplice celui oare a lovit o pedeapsă proporţională cu durerea mai mare sau mai mică pe care a trebuit s-o producă lovitura.

287. Cînd a fost rănit un membru şi din aceasta

a rezultat o plagă sau o hemoragie, agresorul trebuie să plătească cheltuielile pentru vindecare ; iar dacă refuză, să fie condamnat să plătească acele cheltuieli şi amendă.

288. Cel care aduce stricăciuni averii altuia cu ştiinţă, sau din nebăgare de seamă, trebuie să-i dea satisfacţie şi să plătească regelui o amendă egală cu stricăciunea.

289. Pentru stricăciunile făcute pieilor, sacilor de piele, uneltelor de lemn, sau de pămînt, floriilor, sau rădăcinilor, sau fructelor, amenda trebuie să fie de cinci ori cît valoarea lor.

290. înţelepţii au admis zece cazuri pentru trăsură, vizitiu şi stăpânul trăsurii, în care amenda este suspendată ; în toate celelalte cazuri amenda se impune.

291. Cînd căpăstrul s-a rupt din întâmplare, jugul s-a. sfărâmat, căruţa merge de-a curmezişul drumului sau se izbeşte de ceva ; cînd osia este ruptă sau roata stricată.

292. Cînd chingile, frîul sau hăţurile s-au rupt ; cîfid vizitiul a strigat : „La o parte“ Mânu a hotărât că nu trebuie aplicată nici o amendă, dacă s-a întâmplat vreo nenorocire ;

293. Dacă o căruţă s-a abătut din drumul ei prin nedibăcia vizitiului şi s-a întâmplat vreo nenorocire, stăpînul să fie condamnat la amenda de două sute de panaş.

294. Dacă vizitiul putea mâna cumsecade, dar n-a luat seama, să fie el amendat ; iar dacă este nepriceput, persoanele din căruţă să plătească fiecare cîte o sută de panaş.

295. Dacă un vizitiu, întîlnind în drumul său animale, sau o căruţă, omoară din vina sa fiinţe însufleţite, trebuie, fără discuţie, să fie pus la amendă, după regula următoare :

296. Pentru un om omoiât, trebuie impusă imediat o amendă egală cu aceea care se plăteşte

pentru furt[288] ; jumătate din aceasta pentru animalele mari, cum sînt vacile, elefanţii, cămilele şi caii ;

297. Pentru animalele de puţină valoare, amenda este de două sute de panaş, şi de cincizeci pentru animalele nobile, ca barza şi papagalul.

298. Pentru asin, ţap, berbec, .amenda trebuie să fie de cinci maşas de argint, şi de un singur maşa pentru cîine şi porc.

299. Femeia, fiul, servitorul, elevul, fratele mai tînăr pot fi bătuţi, cînd greşesc ceva, cu funia sau cu o trestie de bambu ;

300. Dar totdeauna la partea posterioară a corpului, niciodată la părţile nobile ; cel care va lovi altfel să fie supus aceleiaşi pedepse ca hoţul.

, 301. Am expus în întregime legea privitoare la maltratări ; să arăt acum regula pedepselor ce trebuie pronunţate contra furtului.

302. Regele să se sileascâ cu cea mai mare luare aminte să stârpească hoţii; stîrpind pe hoţi, fala şi regatul său cresc.

303. Regele care pune la adăpost de frică pe oamenii cumsecade, trebuie întotdeauna cinstit, căci el îndeplineşte oarecum un sacrificiu continuu, din care decurge siguranţa împotriva primejdiei.

304. A şasea pante din meritul tuturor faptelor bune revine regelui care protejează pe supuşii săi ; a şasea parte din vina faptelor rele revine aceluia care nu priveghează la siguranţa supuşilor săi.

305. A şasea parte din plata primită pentru citiri pioase, sacrificii, daruri şi onoruri aduse zeilor, se cuvine pe drept regelui, pentru protecţia ce el acordă.

306. Protejînd toate făpturile cu dreptate şi pedepsind pe vinovaţi,, regele aduce în fiecare zi un sacrificiu însoţit de o sută de mii de daruri.

307. Regele care nu ocroteşte popoarele şi

288 2 Adică de o mie de panaş.

primeşte totuşi dările, impozitele, dreptul său asupra mărfurilor, darurile zilnice de flori, fructe şi legume, şi amenzile, merge, după moarte, de-a dreptul în infern.

308. Regele, care nu ocroteşte pe supuşii săi, şi ia a şasea parte din roadele pământului, este socotit de înţelepţi că suge toate murdăriile poporului.

309. Să se ştie că regele care n-are respect faţă de învăţăturile Cărţilor Sfinte, oare tăgăduieşte cealaltă lume, care-şi strânge averi pe căi nedrepte, care nu ocroteşte pe supuşii săi şi care le mănîncă bunurile, este menit infernului.

310. Pentru pedepsirea oamenilor răi, regele să se folosească cu statornicie de trei mijloace : de închisoare, de lanţuri şi de diferite pedepse corporale.

311. Regii se purifică întotdeauna stîrpind pe cei răi şi ajutînd pe cei buni, iar brahmanii sacrifi- cînd.

312. Regele, care doreşte binele sufletului său, trebuie să ierte fără încetare pe apărătorii de profesie, pe copiii, pe bătrânii şi pe bolnavii oare-l insultă.

313. Cel care iartă pe necăjiţii care-i insultă, va fi cinstit pentru aceasta în cer ; iar cel care, fă- lindu-se cu puterea sa, păstrează ură, va merge din această cauză în infern.

314. One a furat aur de la un brahman, trebuie să alerge în toată graba la rege, cu părul despletit şi să-i facă cunoscut furtul, zicînd : „Am făcut cutare faptă, pedapseşte-mă“.

315. Acesta trebuie să aibă pe umeri un buzdugan, sau o măciucă de lemn de khadira[289], sau o săgeată ascuţită la amândouă capetele, sau un drug de fier.

316. Hoţul, fie că moare de lovitura dată de rege, fie că este lăsat să trăiască, fiind socotit ca mort, îşi ispăşeşte crima ; dacă regele nu-l

289 *Khadira* — mimosa catechu.

pedepseşte, vina hoţului cade asupra lui.

317. Omorî torul unui foetus [290] împărtăşeşte vina sa persoanei care mănîncă alimente împrumutate de el ; femeia adulteră, bărbatului ei care n-o ţine de scurt ; elevul, care-şi neglijează datoriile, învăţătorului, care nu4 supraveghează ; aducătorul unei jertfe, care nu observă ceremonialul, sacrificatorului neglijent ; hoţul, regelui care-l iartă ;

318. Iar oamenii care au săvîrşit crime şi cărora regele le-a aplicat pedeapsă, merg de-a dreptul în cer curăţiţi de orice pată, aşa de curaţi ca oamenii care au făcut fapte bune.

319. Cine ia frânghia sau găleata unui puţ, şi cel care strică o fînfână publică, trebuie condamnaţi la amendă de un maşa de aur şi să facă lucrurile din nou, aşa cum au fost.

320. Cel care fură mai mult de zece kumb-has[291] de grîu, trebuie supus la pedeapsă corporală ; pentru mai puţin, trebuie condamnat la amendă de unsprezece ori valoarea furtului şi la înapoierea către proprietar a lucrului furat.

321. -Pedeapsa corporală se va aplica de asemenea şi pentru furtul de mai mult de o sută de palas de lucruri preţioase, care se vînd după greutate, cum este aurul şi argintul, sau de veşminte scumpe.

322. Pentru un furt de mai mult de cincizeci de panaş de pomenitele obiecte, trebuie a se tăia mîna hoţului ; pentru mai puţin, regele trebuie să aplice o amendă cît de unsprezece ori valoarea obiectului.

323. Pentru furtul de bărbaţi de bună familie şi mai ales de femei şi de giuvaericale preţioase, hoţul

290 După comentar ar fi vorba aici de brahman, iar nu de foetus.

291 Un *kumbha* are douăzeci de *dronas* ; un drona are două sute de *palas.* După măsurile noastre, un kumbha este cam un hectolitru.

merită pedeapsa capitală.

324. Pentru furtul de animale mari, de arme şi de medicamente, regele trebuie să aplice o pedeapsă după timpul în care s-a făcut şi motivul pentru care s-a făcut.

325. Pentru furtul de vaci-ale brahmanilor şi penitru găurirea nărilor lor ; în sfîrşit, pentru furtul - de vite ale brahmanilor trebuie ca numaidecît să se taie răufăcătorului jumătate de picior.

326. Pentru furtul de aţă, de bumbac, de seminţe care se întrebuinţează la fermentarea .băuturilor spirtoase, de balegă de vacă, de zahăr brut, de lapte bătut, de lapte dulce, de lapte de unt, de apă sau de iarbă.

327. De coşuri de barnbu pentru scoaterea apei, de sare de orice fel, de oale de pămînt, de argilă, de cenuşă,

328. De peşte, de păsări, de ulei, de unt topit, de came, de miere sau de orice provine de la animale, precum piei, coarne, fildeş etc.

329. Sau de alte substanţe de .puţină însemnătate, de băuturi spirtoase, de orez fiert sau de mâncări de tot felul, amenda este cît de două ori valoarea lucrului furat.

330. Pentru furtul de flori, cereale verzi, de tufişuri, de Haine, de arbuşti şi alte boabe necurăţate, în cantitate cît poate duce un om, amenda este de cinci krişnalas de aur sau de argint, după împrejurări.

331. Pentru boabe curăţite de coajă sau vîn-turate, pentru legume, rădăcini sau fructe, amenda este de cinci panaş, dacă nu este nici o legătură între hoţ şi proprietar ; de cincizeci, dacă au legături între ei.

332. Fapta de a lua un lucru cu de-a sila sub ochii proprietarului este tâlhărie ; în lipsa sa, este furt ; asemenea şi cînd cineva tăgăduieşte primirea

333. Regele să impună prima amendă[292], celui care ia lucrurile enumerate mai sus, cînd i s-au împrumutat, spre a se servi de ele, asemeni şi celui care ia foc de pe un altar. '

334. Oricare ar fi membrul de care se serveşte un hoţ într-un fel sau altul, spre a face stricăciune oamenilor, regele trebuie să facă să i se taie, pentru a-l împiedica să săvârşească din nou acelaşi delict.

335. Părintele, învăţătorul, prietenul, mama, soţia, fiul sau sfetnicul duhovnicesc nu trebuie să fie lăsaţi nepedepsiţi de rege, oînd nu-şi văd de datorie.

336. În cazurile în care un om de naştere umilită ar fi pedepsit ou amendă de un karşapana, un rege trebuie pus la amendă de o mie de panaş şi banii să-i arunce în apă sau să-i dea brahmanilor aşa este hotărîrea.

337. Amenda unui sudra pentru un furt oarecare trebuie să fie dë opt ori mai mare decît pedeapsa obişnuită ; a unui vaisya, de şaisprezece ori, a unui kşatrya de treizeci şi două de ori.

338. A unui brahman de şaizeci şi patru de ori, sau de o sută de ori, sau chiar de o sută douăzeci şi opt de ori mai mare, cînd fiecare din ei cunoaşte desăvârşit binele şi răul faptelor lor.

339. Culegerea de rădăcini, sau de fructe, din pornii mari neînchişi în grădini, sau de lemne pentru focul sacru, sau de iarbă pentru hrana vacilor, nu este furt ; aşa spune Manu.

340. Brahmanul care primeşte de la un om, ca plată pentru sacrificu sau pentru învăţarea dogmelor sfinte, un lucru pe care l-a luat el, iar nu i-a fost. dat, trebuie pedepsit ca un hoţ.

341. Renăscutul care călătoreşte şi ia două .trestii de zahăr sau două mici rădăcini, din ţarina altuia, pentru că n-are provizii, nu trebuie să plătească amendă.

292 2 Adică două sute cincizeci de panas.

3

0

342. Cel care leagă animalele libere ale altuia, sau dă drumul celor legate, şi cel care ia un sclav, un cal sau un car, sînt supuşi aceloraşi pedepse ca şi hoţii.

343. Cînd un rege stir,peşte hoţii, prin aplicarea acestor legi, el obţine glorie în această lume şi, după moarte, fericire supremă.

344. Regele care tinde la împărăţia lumii, ca la o glorie veşnică şi netrecătoare, să nu sufere nici o clipă pe omul care ’ săvîrşeşte violenţe, precum incendieri, tâlhării etc.

345. Cel care se dedă la acte de violenţă trebuie socotit ca mult mai vinovat deeît defăimătorul, hoţul şi cel care loveşte cu bastonul.

346. Regele care tolerează pe omul care săvîrr şeşte violenţe se prăbuşeşte în pieirea sa şi-şi atrage ura generală.

347. Niciodată, regele, fie din motive de prietenie, fie în nădejdea unui mare cîştig, nu trebuie să pună în libertate pe făptuitorii de acte violente, care răspîndesc groaza între toate creaturile.

348. Renăscuţii pot recurge la arme, cînd sînt împiedicaţi în împlinirea datoriei şi cînd castele renăscute sânt ameninţate de un dezastru.

349. ¡Nu este vinovat cel care omoară pe drept : .pentru siguranţa sa, ord în luptă pentru apărarea drepturile Sfinte şi pentru ocrotirea unei femei sau a. unui brahman.

350. Omul trebuie să omoare fără şovăire pe oricine se aruncă asupra lui, ca să-l asasineze, dacă nu poate scăpa altfel, fie acesta chiar învăţătorul său, sau un copil, ori un bătrân, sau chiar un brahman foarte priceput în Scrierile Sfinte.

351. Omorârea omului care încearcă să asasineze pe altul, în public sau în particular, nu constituie nici o vină pentru omorîtor ; căci este furia în lupta cu furia.

352. Regele să exileze, după ce va pedepsi cu înfierări, pe cei care-şi fac o plăcere din a înşela pe femeile altora ;

353. Căci din adulter se naşte în lume amestecarea castelor şi din amestecarea castelor provine violarea datoriilor, distrugătoare® neamului omenesc, care pricinuieşte pierderea lumii.

354. Bărbatul care trăieşte pe ascuns cu soţia altuia' şi care a mai fost învinuit de apucături rele trebuie **osîndit** la cea mai mare amendă ;

355. Acela însă împotriva căruia nu s-a ridicat niciodată o asemenea învinuire şi care are cuvînt de a sta în, legături cu o femeie, nu trebuie a suferi nici o amendă, căci el nu este vinovat de călcare de lege.

356. Cine vorbeşte cu femeia altuia într-un loc de plimbare, în pădure, sau în crivină, sau la confluenţa a două rîuri, adică într-un loc retras, se expune la pedeapsa pentru adulter.

357. Micile atenţiuni faţă de o femeie, dăruirea de flori şi parfumuri, zburdarea cu ea, atingerea gătelii, sau veşmintelor ei, şi şederea cu ea pe acelaşi pat sînt socotite de înţelepţi ca dovezile unei iubiri adultere.

358. A atinge pieptul unea femei măritate sau alte părţi ale corpului într-un chip necuviincios, sau a se lăsa atins de ea sînt acţiuni adultere cu consimţămînt reciproc.

359. Sudra trebuie supus la pedeapsa capitală pentru violarea femeii unui brahman ; şi în toate castele, femeile trebuie să fie supravegheate fără încetare.

360. Cerşetorii, panegirişţii, persoanele care au început un sacrificiu şi meseriaşii de treapta de jos pot vorbi cu femeile, fără să fie împiedicaţi

361. Nici un bărbat să nu vorbească cu femei străine, cînd a luat asupră-şi apărarea acelora de care ele depind ; dacă vorbeşte, călcînd această dispoziţie, trebuie să plătească amendă un suvama.

362. Aceste măsuri nu privesc pe femeile dansatorilor şi cîntăreţilor, nici pe ale bărbaţilor care trăiesc din necinstea femeilor lorcăci aceştia aduc bărbaţi şi le înlesnesc convorbiri cu femeile lor, sau se'ascund, ¡pentru a le înlesni întâlniri amoroase.

363. Totuşi, cel care are legături deosebite cu

acest fel de femei, sau cu servitoarele cuiva, sau cu călugăriţe eretice trebuie să fie condamnat la o uşoară amendă.

364. Cel care siluieşte o tînără, să fie supus fără întârziere la pedeapsa corporală ; dacă însă fata a consimţit şi dacă sînt amîndoi din aceeaşi castă, el nu merită nici o pedeaipsă.

365. Dacă o fată iubeşte un bărbat dintr-o castă superioară celei din care face ea parte, regele nu trebuie să-i dea ■ nici cea mai mică amendă ; dacă se alipeşte de un bărbat dintr-o castă inferioară, trebuie să fie închisă în casă şi păzită bine.

366. Bărbatul de origine umilă, care face făgăduieli unei fete de naştere nobilă, merită pedeapsă corporală ; dacă curteneşte o fată din aceeaşi castă, să-i dea darul obişnuit, şi să se căsătorească cu ea, dacă şi tatăl consimte.

367. Bărbatului care, de fală, pîngăreşte cu forţa o tînără fată prin atingerea cu degetul, să i se taie îndată două degete şi să' i se aplice amendă de şase sute de panaş.

368. Dacă fata a consimţit să fie pîngărdtă în acest fel şi dacă amîndoi sînt din aceeaşi castă, să nu i se taie degetele ; trebuie însă să i se dea o amendă de două sute de panaş, ca să nu mai facă altădată.

369. Dacă- o fată pîngăreşte o alta cu degetul, să fie condamnată la două sute de panaş amendă, să plătească tatălui acelei fete îndoitul darului de nuntă şi să primească zece lovituri de bici ;

370. Iar dacă o femeie atentează în acest chip la pudoarea unei fete, trebuie numaidecât să i se radă capul şi să i se taie degetele, după împrejurări, şi să fie plimbată pe uliţe, călare pe un măgar.

371. Dacă o femeie, mîndră de familia şi de însuşirile sale, este necredincioasă bărbatului, regele să facă să fie sfîşiată de dini într-un loc foarte umblat.

372. Pe adulterul, complicele ei, să-l condamne a fi ars pe un pat de fier înroşit în foc, şi executorii să pună mereu lemne pe foc, pînă ce osînditul va fi ars

de tot.

373. Bărbatul care a mai fost odată găsit vinovat şi care în timp de un an este acuzat din nou de adulter, trebuie să plătească amendă îndoită ; asemeni şi pentru raportul sexual cu fiica unui excomunicat sau cu soţia unui ciandali.

374. Sudra care întreţine relaţii criminale cu o femeie din cele trei caste superioare, păzită în casă, sau nepăzită, va fi lipsit de membrul vinovat şi de toată averea, dacă nu era păzită ; dacă era păzită, va pierde tot, averea şi viaţa.

375. Pentru adulterul cu o femeie din casta brahmanilor, aflată sub pază, un vaisya va fi lipsit de toată averea şi închis un an, un kşatrya va fi condamnat la o amendă de o mie de panaş şi i se va rade capul şi stropi cu urină de măgar ;

376. Iar dacă un vaisya sau kşatrya au legături vinovate cu o brahmană nepăzită de soţul ei, regele să condamne pe vaisya la cinci sute şi pe kşatrya la o mie de panaş amendă.

377. Dacă vreunul din ei săvârşeşte adulter cu o brahmană păzită de soţul ei şi înzestrată cu însuşiri alese, trebuie pedepsit ca sudra, sau ars pe un foc de ierburi, sau de trestie.

378. Brahmanul trebuie condamnat la o mie de panaş amendă, dacă profită cu de-a sila de brahmana supravegheată ; dacă ea s-a supus poftelor lui, să plătească numai cinci sute.

379. În cazurile în care pentru celelalte caste se prescrie pedeapsa cu moarte, brahmanului adulter să i se aplice tunderea care-i aduce necinste.

380. Regele să se ferească de a omorî vreun brahman, chiar dacă ar fi săvârşit toate crimele posibile ; să-l exileze din regat, lăsîndu-i toate averile şi nefăcîndu-i nici cel mai mic rău.

381. Nu este pe lume mai mare nedreptate decît uciderea unui brahman ; de aceea regele nu trebuie nici să conceapă ideea de a condamna un brahman la moarte.

382. Vaisya care are legături vinovate cu o femeie păzită din casta militară şi kşatrya cu o

femeie din casta negustorilor, trebuie puşi amîndoi la aceeaşi pedeapsă ca în cazul unei brahmane nepăzite.

383. Brahmanul trebuie condamnat să plătească o mie de panaş, dacă are relaţii nepermise cu femei supravegheate din aceste două caste ; pentru adulter cu o femeie din casta servitorilor, kşatrya şi vaisya vor plăti amendă de o mie de panaş.

384. Pentru adulterul cu o femeie kşatrya nepăzită, amenda unui vaisya este de cinci sute de panaş ; iar kşatrya trebuie să primească pedeapsa raderii capului şi stropirii cu .urină de măgar, sau amendă.

385. Brahmanul care trăieşte trupeşte cu o femeie nepăzită, fie din casta militară, fie din casta negustorilor, sau din a servitorilor, merită o amendă de cinci sute de panaş ; de o mie, dacă este din castele amestecate.

386. Suveranul în al cărui regat, nu se întîlnesc nici hoţi, nici adulteri,, nici defăimători, nici vinovaţi de fapte samavolnice, sau de maltratări, va merge în locuinţa lui Sacra [293].

387. Stîrpirea acestor cinci feluri de oameni, în ţările supuse stăpânirii unui rege, îi aduce superioritate faţă de oamenii de aceeaşi treaptă cu el şi-i răspândeşte în lume gloria.

388. Sacrifieatorul care părăseşte pe preotul liturgisitor şi preotul care părăseşte pe sacrificator, fiecare din ei fiind în stare a-şi împlini datoria şi care n-au săvîrşit nici o altă greşeală mare, să fie pus fiecare la amendă de cinci sute de panaş.

389. Mama, tatăl, soţia şi fiul nu trebuie părăsiţi ; cel care părăseşte pe vreunul din ei, afară de cazul cînd sînt vinovaţi de o mare crimă, trebuie pus la amendă de şase sute de panaş.

390. Cînd renăscuţii se judecă pentru o chestiune care priveşte casta lor, regele să se

293 *Sacra* este un alt nume al lui Indra, zeul cerului.

ferească de a interpreta el însuşi legea, dacă doreşte mântuirea sufletului său.

391. Dîndu-le onorurile cuvenite şi liniştindu-i cu cuvinte prietenoase, regele, însoţit de brahmani să le aducă aminte datoriile ce au.‘

392. Brahmanul care dă un ospăţ la douăzeci de renăscuţi şi nu invită nici pe vecinul a cărui casă este lîngă a sa, nici ,pe cel de lîngă acesta, dacă sînt demni de a fi poftiţi, merită o amendă de un maşa de argint.

393. Brahmanul foarte priceput în Scrierile Sfinte, care nu invită pe vecinul său brahman tot aşa de învăţat şi virtuos, la ocaziile de veselie ca de pildă la nuntă, trebuie condamnat să plătească acestui brahman valoarea îndoită a ospăţului şi un maşa de aur regelui.

394. Orbul, idiotul, ologul, bătrînul 'şi cel care face servicii bărbaţilor pricepuţi în Scrierile Sfinte nu trebuie puşi de rege la nici o dare. -

395. Regele să cinstească întotdeauna pe teologul învăţat, pe bolnav, pe cel necăjit, pe copil, pe bătrîn, pe sărac, pe cel nobil'din naştere şi pe cel vrednic de stimă din cauza virtuţii sale.

396. Spălătorul trebuie să spele rufele una cîte una pe o scîndură lustruită de lemn de salmali[294] ; el nu trebuie să amestece rufele unei persoane cu ale altuia, nici să le dea cuiva să ¡le poarte.

397. Ţesătorul căruia i s-au dat zece palas de fire de bumbac, trebuie să dea înapoi pînză care să cîntărească un pala mai mult, din cauza scrobelii care intră în ţesătură, în caz contrariu, să plătească o amendă de doisprezece panaş.

398. Oameni cunoscători ai cazurilor în care trebuie a se pune impozite şi experţi în tot felul de mărfuri să evalueze preţurile mărfurilor şi regele să ia a douăzecea parte din cîştig.

399. Regele să confişte toată averea

294[33] *Salmali* = bombax heptaphyllum.

neguţătorului care, din lăcomie, exportă mărfuri a căror negociere a fost rezervată regelui, sau al căror export a fost oprit.

400. Cel care se sustrage de la impozite, care vinde sau cumpără în ceasurile nepermise, sau care dă o falsă evaluare a mărfurilor sale, trebuie pus la o amendă de opt sute de ori mai mare decît valoarea impozitului datorat sau a lucrurilor vândute ori cumpărate.

401. Ţinînd seamă ,pentru toate mărfurile, de depărtarea de la care se aduc, de distanţa la care trebuie trimise, de timpul cît au fost păstrate, de câştigul ce .pot aduce, de cheltuielile făcute, regele să stabilească reguli pentru vin zare şi cumpărare.

402. După fiecare cincisprezece zile, regele să fixeze preţurile mărfurilor, în faţa experţilor mai sus pomeniţi.

403. Valoarea metalelor preţioase, ca şi măsurile şi greutăţile să fie exact stabilite de el, şi, din şase în şase luni, să le controleze din nou.

404. Taxa pentru trecerea unui rîu este de un pana pentru o căruţă goală, de o jumătate de pana pentru un om cu o povară, de un sfert de pana pentru un animal, sau pentru o femeie, de o optime pentru un bărbat fără povară.

405. Căruţele, încărcate cu mărfuri trebuie să plătească taxa în raport cu valoarea mărfii ; cele cu cutii goale să plătească puţin lucru, ca şi bărbaţii rău îmbrăcaţi.

406. Pentru- un drum lung, preţul transportului cu corabia să fie proporţional cu locul şi cu timpul ; aceasta trebuie a se înţelege de transportul pe rîuri ; pentru mare nu este taxă fixă.

407. Femeia însărcinată de cel puţin două luni, ascetul cerşetor, ascetul şi brahmanii care poartă costumul de ucenici nu trebuie să plătească nici o dare .pentru trecerea nurilor.

408. Cînd într-o corabie se pierde vreun lucru din vina corăbierilor, ei trebuie să-l cumpere la loc.

409: Această regulă priveşte pe călătorii cu corabia, cînd nenorocirea se întâmplă, în timpul

călătoriei, din vina corăbierilor ; dar pentru întîmplare inevitabilă, corăbierii nu trebuie’ să plătească nimic.

410. Regele să poruncească vaisyas-ilor să facă comerţ, să împrumute bani cu dobândă,. să lucreze pămmtul sau să crească vite, sudras-ilor de a servi renăscuţilor.

411. Cînd un kşatrya şi un vaisya se află la strâmtoare, brahmanul să-i ajute din compătimire, încredinţîndu-le un serviciu care le convine.

412. Brahmanul care, din lăcomie, pune la lucru de slugă renăscuţi care au primit învestitura, fără voia lor şi prin abuz de putere, trebuie pedepsit de rege cu o amendă de şase sute de panaş.

413. Să oblige însă pe sudra, cumpărat sau nu, să îndeplinească treburile de slugă ; căci el a fost creat de Fiinţa care există prin ea însăşi ca să servească brahmanilor.

414. Sudra, chiar dacă este pus în libertate de stăpînul său, nu iese din starea de servitor ; căci această stare este pentru el naturală şi cine l-ar putea scuti de ea ?

415. Sînt şapte feluri de servitori : prizonierul luat de sub un drapel străin, servitorul care se pune în serviciul cuiva, pentru a i se da întreţinerea, servitorul născut dintr-o femeie .sclavă în casa stăpînului ei, cel cumpărat sau dăruit, cel care a trecut moştenire de la tată la fiu, cel care este sclav ca .pedeapsă, neputînd plăti o amendă.

416. Soţia, copilul şi sclavul sînt socotiţi de rege ca neavînd nimic prin ei înşişi ; tot ceea ce ei pot cîştiga este proprietatea celui de care depind.

417. Brahmanul, care se află în lipsă, îşi poate însuşi netulburat averea unui sudra, sclavul său, fără ca regele să-l pedepsească ; căci sclavul n-are nimic al lui propriu şi nu posedă nimic peste care stăpînul său să nu se poată face stăpin.

418. Regele să aibă toată grija de a îndatora pe vaisyas şi pe sudras să-şi împlinească datoriile ; căci dacă ei s-ar îndepărta de la datoriile lor, ar fi în stare să răstoarne lumea.

419. în toate zilele, regele să se sileascâ a sfîrşi treburile începute şi să se informeze despre starea echipajelor, a veniturilor şi a cheltuielilor fixe, de produsul minelor şi de tezaur.

420. Rînduindu-şi toate afacerile în felul prescris, regele nu face nici o greşeală şi ajunge la fericirea supremă.

CARTEA A NOUA

LEGILE CIVILE ŞI PENALE. DATORIILE CASTEI NEGUSTORILOR ŞI ALE CASTEI SERVITORILOR

1. Iată acum legile străvechi pentru bărbatul şi femeia care rămîn statornici în calea legală, fie despărţiţi, fie uniţi.

2. Ziua şi noaptea, femeile trebuie ţinute,în stare de dependenţă de protectorii lor ; şi chi'ar cînd sînt prea înclinate spre plăceri nevinovate şi legitime, trebuie să fie supuse autorităţii acelor de care depind.

3. Femeia este sub paza tatălui ei în timpul copilăriei, sub paza bărbatului în timpul tinereţii, ; ea nu trebuie să se conducă niciodată după capul său.

4. Tatăl merită dojană, dacă' nu-şi mărită fata la timpul cuvenit, soţul merită dojană, dacă nu se apropie de soţia sa la timpul potrivit ; după moartea soţului, fiul merită dojană, dacă nu ocroteşte pe mama sa.

5. Trebuie a păzi mai ales pe femeile cu înclinări rele şi pe cele slabe ; dacă femeile nu sînt supravegheate, aduc nenorocire în două familii.

6. Ţinînd seama că este o lege supremă pentru

toate castele, soţii, oricît ar fi de slabi, să aibă mare grijă de a supraveghea purtarea soţiilor lor.

7. Păzindu-şi soţia, bărbatul îşi păzeşte seminţia, obiceiurile, familia, pe sine însuşi şi datoria.

8. Bărbatul, fecundând pântecele soţiei sale, se naşte din nou sub forma de foetus şi soţia se cheamă gyaja, pentru că bărbatul său se naşte (giayate) în ea a doua oară.

9. Femeia dă naştere unui fiu cu aceleaşi calităţi ca acel care l-a conceput ; de aceea, pentru a-şi asigura curăţia seminţiei, soţul trebuie să-şi păzească femeia cu băgare de seamă.

10. Prin mijloace silnice nimeni nu poate izbuti să ţină pe femei în ascultare ; izbuteşte însă foarte bine prin ajutorul următoarelor vicleşuguri :

.11. Bărbatul să însărcineze pe soţie cu ţinerea socotelii veniturilor şi cheltuielilor, cu curăţirea lucrurilor şi a corpului, cu împlinirea datoriei sale, cu gătirâa mîncării şi cu întreţinerea uneltelor^ gospodăriei.

12. închise în locuinţa lor, sub paza unor bărbaţi credincioşi şi devotaţi, femeile nu sínt în siguranţă ; acelea numai sínt în deplină siguranţă care se păzesc ele însăşi prin propria lor voinţă.

13. Consumarea de băuturi îmbătătoare, vizitarea de adunări cu rău nume, despărţirea de soţ, umblarea încoace şi încolo, dormirea în ceasuri nepotrivite şi petrecerea în casa altuia, sínt şase fapte care aduc necinste femeilor măritate.

14. Astfel de femei nu caută frumuseţea şi nu se dau înapoi din faţa vîrstei ; că amantul lor este :frumos, sau urît, nu importă, este bărbat şi aceasta «este ceea ce vor ele.

15. Din cauza patimii lor de bărbaţi, a nestatorniciei firii lor şi a lipsei de dragoste, care le este iirească, în zadar vor fi păzite cu luare aminte căci sínt necredincioase soţilor lor.

16. Cunoscînd astfel caracterul, care le-a fost dat în momentul creării de Stăpânul făpturilor, soţii să aibă cea mai mare grijă de a le supraveghea.

17. Mânu a dat femeilor ca parte de moştenire

dragostea de pat, de scaun şi de gătează, pofta, mînia, înclinările rele, dorinţa de a face rău şi perversitatea.

18. Pentru femei nici o sfîntă taină nu se însoţeşte de rugăciuni ; aşa prescrie legea ; lipsite de cunoaşterea legii şi de rugăciuni de expiere, femeile vinovate sínt minciuna însăşi ; aceasta este regula stabilită.

19. în Cărţile Sfinte se citesc mai multe pasaje care arată adevărata lor fire ; iată acum acele texte sfinte care pot servi de expiere :

20. Tatăl meu să cureţe acest sînge, pe care mama, necredincioasă soţului ei, l-a pîngărit, ducîndu-se în casa altuia. Astfel sună formula sacră pe care trebuie s-o pronunţe fiul care cunoaşte greşeala mamei sale.

21. Dacă o femeie a nutrit în inimă un gînd rău bărbatului său, această rugăciune este expiere deplină pentru fiu, dar nu pentru mamă.

22. Oricare ar fi calităţile brăbatului eu care femeia s-a unit prin căsătorie legitimă, ea se împărtăşeşte de toate, ca rîul prin unirea sa cu oceanul.

23. Okşamala, femeie de condiţie de jos, unindu-se cu Vasişta, şi Şarangi, unindu-se cu Mandapala, ajunseră la o treaptă foarte de cinste.

24. Aceste două femei, şi altele, asemeni de origine de jos, s-au înălţat în lume prin virtuţile soţilor lor.

25. Acestea sínt practicile totdeauna curate ale purtării civile a bărbatului şi a femeii ; ascultaţi legile care privesc pe copii şi de care atîrnă fericirea în lumea aceasta şi în cealaltă.

26. Femeile care se împreună cu bărbaţii lor în dorinţa de a avea copii, care sínt ■ pe deplin fericite, vrednice de respect şi care fac cinste casei lor, sínt adevărate zeiţe ale norocului ; nu este nici o deosebire între unele şi altele.

27. A naşte copii, a-i creşte după ce i-a născut, a se îndeletnici în fiecare zi, cu ale casei, acestea sínt datoriile femeii.

28. Din femeie numai purced copiii, împlinirea datoriilor pioase, îngrijirile delicate, plăcerea cea mai aleasă) şi cerul pentru manii strămoşilor şi chiar pentru soţ [295].

29. Cea care nu-şi înşeală bărbatul şi ale cărei gînduri, vorbe şi trup sînt curate, se duce după moarte la un loc cu bărbatul ei şi oamenii cumsecade o numesc virtuoasă ;

30. Iar femeia care are purtare rea faţă de bărbatul său, este expusă ruşinii în această lume ; după moarte, ea se va naşte din nou în pîntecele unui şacal şi va fi chinuită de boale ca oftica şi elefantiasa.

31. Învăţaţi acum cu privire la copii, această lege mîntuitoare care priveşte pe toţi oamenii şi care a fost formulată de înţelepţii şi de maharşii născuţi din început.

32. Ei recunosc pe băiat de fiu al soţului mamei lui ; dar Scrierile Sfinte au cu privire la tată două păreri ; după unii, tatăl este cel care a dat naştere copilului ; după alţii, este soţul mamei copilului.

33. Femeia este socotită de lege ca ţarina, iar bărbatul ca sămînţa ; prin conlucrarea cîmpului cu sămînţa se săvîrşeşte naşterea tuturor fiinţelor însufleţite.

34. în unele cazuri puterea de reproducere a ’bărbatului are însemnătate deosebită ; în alte cazuri are matricea femeii ; cînd este potrivire între puteri, copiii care se nasc sînt foarte bine înzestraţi.

35. Dacă se compară puterea de zămislire masculină cu cea feminină, cea masculină este superioară, pentru că prăsila tuturor fiinţelor însufleţite se deosebeşte prin semnele puterii masculine.

295 După credinţa indiană, bărbaţii nu sînt admişi în paradis, dacă n-au lăsat după ei moştenitori de sex masculin, care să îndeplinească după moarte ceremoniile funebre sau pomenile prescrise de legea religioasă. Femeia născînd băieţi asigură dar prin aceasta bărbaţilor cerul.

36. Oricare ar fi felul seminţei de cereale ce se .aruncă într7un ogor pregătit la timpul cuvenit, această sămînţă se dezvoltă într-o plantă de acelaşi fel, înzestrată cu însuşiri particulare bine distincte.

37. Cu toată dreptatea, pămîntul s-a numit matrice a de origine a fiinţelor ; iar sămînţa în dezvoltarea sa nu desfăşoară nici una din proprietăţile matricei.

38. Pe acelaşi pămînt, în acelaşi ogor, seminţe de feluri deosebite, semănate de plugar la timpul potrivit, se dezvoltă fiecare potrivit firii sale.

39. Diferite soiuri de orez, mugda[296], susanul maşa[297], orzul, usturoiul, trestia de zahăr cresc după felul seminţelor.

40. Să se semene o plantă şi să răsară alta nu se poate ; oricare ar fi sămînţa care se seamănă, numai ea răsare.

41. Prin urmare, omul cu bun simţ, bine crescut, priceput în Vede şi în Ângas şi care doreşte să trăiască mult, nu trebuie, niciodată, să-şi răspîndească sămînţa pe ogorul altuia.

42. Cei care cunosc timpurile trecute repetă, cu privire la aceasta, versuri cîritate de Vayu, care arată că nu trebuie a-şi arunca cineva sămînţa pe ogorul altuia.

43. Precum săgeata vînătorului este aruncată în zadar în rana făcută antilopei de un alt vînător, tot astfel sămînţa, răspîndită de un bărbat pe ogorul altuia, este pierdută pentru el.

44. înţelepţii care cunosc vremurile de demult au privit totdeauna pămîntul (Prithivi) ca soţie a regelui Prithu[298] şi au hotărît că ogorul este proprietatea celui care a tăiat întîi pădurea, spre a

296 *Mugda* = Phaseolus mungo.

297 *Maşa* = Phaseolus radiatus.

298 Vezi cartea VII, stanţa 42.

desţeleni locul, şi gazela este a vînătorului care a rănit-o de moarte [299].

45. Acela numai este bărbat desăvîrşit care se compune din trei persoane contopite şi anume : Soţie, el însuşi şi copil; şi brahmanii au făcut această maximă : „Bărbatul şi soţia sînt o singură persoană“.

46. Femeia nu poate fi scoasă de sub autoritatea bărbatului ei, nici prin vînzare, nici prin părăsire ; recunoaştem astfel legea promulgată altădată de Stăpînul creaturilor.

47. O singură dată se face împărţirea unei moşteniri ; o singură dată se căsătoreşte tînăra fată ; o singură dată zice tatăl : „Ţi-o dau“ ; acestea sînt cele trei lucruri care se îndeplinesc odată pentru totdeauna de către oameni de bine.

48. Proprietarul animalului masculin care a fecundat o vacă, iapă, cămilă, bivoliţă, capră, oaie n-are nici un drept asupra prăsilei ; acelaşi lucru este şi cu soţiile altor bărbaţi.

49. Cei care n-au ogor, dar au seminţe şi le risipesc pe pămîntul altuia, nu trag nici un folos din boabele ce au încolţit.

50. Dacă un taur dă naştere la o sută de viţei, împerechindu-se cu vacile altora, aceşti viţei sînt ai stăpînilor vacilor şi taurul şi-a risipit sămînţa în zadar.

51. Astfel, cei care n-au ogor şi-şi aruncă sămînţa în ogorul altuia, lucrează pentru proprietar ; semănătorul nu trage în acest caz nici un folos din sămînţa sa.

52. Cînd stăpînul ogorului şi semănătorul n-au făcut o învoială deosebită cu privire la recoltă, aceasta este de drept a stăpînului ogorului ; pămîntul este mai de preţ decît sămînţa.

53. Cînd însă, printr-o învoială anume, se dă ogorul pentru însămînţare, atunci recolta este, în această lume, proprietate comună a celui care a semănat şi a stăpînului ogorului.

299 Cu alte cuvinte, copilul născut de o femeie căsătorită este al soţului ei, chiar dacă tatăl este altcineva.

54. Omul în al cărui ogor a încolţit o sămînţă adusă de ploaie, sau de vînt, este stăpînul plantei ce se dezvoltă din ea ; cel care a semănat numai pe pămîntul altuia nu culege nici o roadă.

55. Aceasta este legea cu privire la viţei, (la mînji, la copiii sclavelor, la puii de cămilă, la iezi, la miei, la puii de găină şi la malaci.

56. V-am spus însemnătatea şi neînsemnătatea ogorului şi a seminţei ; acum să vă spun legea cu privire la femeile care n-au copii.

57. Soţia fratelui mai mare este socotită ca soacra fratelui mai mic şi. soţia celui mai mic ca nora celui mai mare.

58. Fratele mai mare, care are legături sexuale cu soţia fratelui mai mic şi fratele mai mic cu soţia fratelui mai mare, să fie degradaţi, chiar dacă ar fi fost invitaţi la aceasta de soţ sau de rude, ca să nu rămînă căsătoria stearpă[300].

59. Cînd cineva n-are copii, urmaşii doriţi pot fi obţinuţi prin unirea femeii autorizată în regulă, cu un frate sau cu o altă rudă.

60. Stropită cu unt topit şi în tăcere, ruda însărcinată, cu această îndatorire, să se apropie noaptea de văduvă, sau de femeia fără copii, şi să dea naştere unui singur fiu, niciodată şi unui al doilea.

61. Unii din cei care cunosc cu temei această chestiune, bazîndu-se pe aceea că scopul acestei dispoziţii poate să nu fie pe deplin atins prin naşterea unui singur copil, sînt de părere că femeile

300 0 Ceea ce se opreşte categoric şi sub pedeapsă de degradare, se permite şi reglementează în stanţele imediat următoare. Aceasta dovedeşte că în codul de faţă se cuprind dispoziţiuni de legi diferite. După toată probabilitatea, măsura din această stanţă este cea mai veche, dar cu timpul s-a recurs la surogatele căsătoriei de levirat, sau chiar la aceasta, spre a asigura perpetuarea cît mai mult posibil a numelor de familii. Că lucrurile trebuie să se fi petrecut astfel ne-o arată limpede stanţele imediat următoare, cum şi stanţele 66 şi 67, care arată şi timpul şi împrejurările în care ea s-a introdus.

pot naşte legal, în acest chip, şi un al doilea fiu.

62. Ţinta acestei însărcinări odată atinsă, potrivit legii, cele două persoane, fratele şi cumnata, să se poarte unul cu altul ca tatăl eu nora.

63. Fratele însă care, însărcinat cu împlinirea acestei datorii, nu observă regula prescrisă şi nu cugetă decît să-şi mulţumească poftele, va fi degradat în amîndouă cazurile, adică : dacă este mai mare, ca pîngăritor al patului norei sale, iar dacă este mai mic, ca pîngăritor al patului părintelui său spiritual.

64. Văduva, sau femeia fără copii, nu trebuie să fie autorizată de un renăscut să conceapă cu altul, căci cel care-i îngăduieşte să conceapă cu altul strică legea de la început.

65. în locurile din Scrierile Sfinte privitoare la căsătorie nu se vorbeşte în nici un chip de această însărcinare şi în legile nupţiale nu se spune că văduva poate avea împreunare sexuală cu altcineva.

66. într-adevăr, această practică, potrivită pentru animale, a fost foarte blamată de învăţaţii brahmani ; totuşi se zice că s-a practicat de oameni în timpul domniei lui Vena.

67. Acest rege, care a stăpînit altădată peste tot pămîntul, şi care, numai din această cauză, a fost privit ca cel mai distins dintre ragiarşis[301], avînd mintea tulburată de .plăceri trupeşti, a făcut să se nască amestecarea castelor.

63. De atunci oamenii cumsecade dezaprobă pe bărbatul care, greşind, invită pe o văduvă, sau pe o femeie stearpă, să primească îmbrăţişările unui alt bărbat, ca să aibă copii.

69. Totuşi, cînd logodnicul unei tinere fete moare după logodnă, fratele logodnicului s-o ia de soţie, după regula următoare :

70. După ce a luat în căsătorie, potrivit pres-

301 *Ragiarşis* sau *rişii* din casta militară erau personagii sfinte.

cripţiunii ritualului, pe această tînără fată, care trebuie să fié îmbrăcată în rochie albă şi cu obiceiuri curate, să se apropie de ea cîte odată la timpul cuvenit, pînă ce va concepe.

71. Omul înţelept care a dat mîna fiicei sale cuiva, să nu primească a o da altuia, căci dînd pe fiica sa, după ce a dat-o odată, se face aşa de vinovat ca cel care a mărturisit strîmb într-un proces cu privire la oameni[302].

72. Chiar după ce s-a căsătorit în regulă, bărbatul trebuie să părăsească pe tîhăra fată care are semne prevestitoare de rău, sau este bolnavă, sau care a fost dezvirginată, sau i-a fost dată prin înşelătorie.

73. Dacă cineva dă în căsătorie o fată cu un defect oarecare, fără a-l spunejsoţul poate anula actul netrebnicului care i-a dat această fată.

74. Cînd un bărbat are afaceri în ţară străină, să nu'-plece pînă ce nu va asigura soţiei sale mijloacele de trai ; căci chiar femeia virtuoasă, dacă este amărîtă de lipsuri, poate greşi.

75. Dacă, înainte de plecare, bărbatul i-â dat cu ce să trăiască, ea să trăiască avînd purtare cinstită ; dacă nu i-a lăsat, să-şi cîştige existenţă prac- ticind un meşteşug cinstit, ca de pildă torsul.

76. Cînd bărbatul a plecat, spre a împlini o datorie pioasă, ea să-l aştepte 8 ani ; dacă lipseşte din motive ştiinţifice, sau războinice, să-l aştepte 6 ani ; dacă lipseşte de plăcere, să-l aştepte numai 3 ani ; după aceea să plece să-l caute.

77. Bărbatul să îndure un an încheiat ura soţiei sale, iar după un an, dacă ea continuă, să-i ia averea, să-i dea numai cu ce să trăiască şi să se îmbrace, şi să înceteze de a locui cu ea.

78. Soţia care-şi neglijează bărbatul pătimaş după jocurile la noroc, sau căruia îi plac băuturile spirtoase, sau este chinuit de boală, trebuie părăsită

302 Compara cartea VIII, stanţa 98.

trei luni şi lipsită de găteli şi de mobile.

79. Aceea însă care-şi urăşte bărbatul pentru că este nebun, sau vinovat de mari crime, sau eunuc, sau impotent, sau chinuit de elefantiasă, sau de oftică, nu trebuie să fie nici părăsită, nici lipsită de averea ei.

80. Soţia dedată la băuturi ameţitoare, cu obiceiuri urî te, totdeauna în ceartă cu bărbatul, lovită de boală incurabilă, cum este lepra, de un caracter pervers şi care-şi risipeşte averea, trebuie înlocuită cu alta.

81. Femeia stearpă trebuie înlocuită în al optulea an ; cea care .naşte numai fete, în al unsprezecelea ; cea care vorbeşte cu răutate imediat ;

82. Dar cea care, deşi bolnavă, este* totuşi bună şi virtuoasă, nu poate fi înlocuită cu alta decît dacă consimte şi ea şi nu trebuie tratată niciodată cu dispreţ.

83. Femeia înlocuită legal, dacă părăseşte mî-nioasă casa bărbatului, trebuie închisă nunxaidecît sau izgonită în faţa întregii familii.

84. Cea care bea, la un praznic, băuturi îmbătătoare sau vizitează des spectacole şi adunări, după ce i-au fost interzise, să fie pedepsită cu amendă de şase krişnalas.

85. Dacă renăscuţii îşi iau soţii din casta lor sau din altele, precăderea, respectul şi locuinţa trebuie să fie regulate după ordinea castelor.

86. Soţia din aceeaşi castă, iar nu alta deosebită, trebuie să se îndeletnicească pentru toţi renăscuţii cu datoriile oficiale ale soţului ei şi cu împlinirea actelor religioase zilnice.

87. Cel care însă, nebuneşte, lasă să fie împlinite datoriile sale de o alta, cînd are lîngă el soţie din casta sa, a fost socotit întotdeauna ca un cian- dala născut de o brahmană şi de un sudra.

88. Cu un tînăr distins, cu faţa plăcută şi din aceeaşi castă, trebuie să-şi căsătorească tatăl pe fiică, potrivit legii, chiar dacă ea n-a împlinit vîrsta de opt ani. cînd trebuie măritată.

89. Este 'mai bine pentru o fată de măritat să

rămînă în casa părintească pînă la moarte, decît să fie căsătorită de tatăl său cu un soţ lipsit de bunele însuşiri.

91. 90: O fată cînd a ajuns în vîrsta de măritat, să aştepte trei ani ; după aceea să-şi aleagă un bărbat de aceeaşi stare cu ea.Dacă o fată n-a fost căsătorită de tatăl ei, şi-şi alege ea singură soţul, nu greşeşte ; tot astfel şi cel pe care ea şi l-a ales.

92. Fata care-şi alege soţul, nu trebuie să ia gătelile pe care lena primit de la tatăl, de la mama sau de la fraţii săi ; dacă le ia săvîrşeşte furt. '

93. Cel care ia în căsătorie o fată în vîrstă de măritat, nu va da daruri tatălui ei ; căci tatăl a pierdut faţă de fiica sa toată autoritatea, întîrziind timpul cînd ea putea fi mamă.

94. Bărbatul de treizeci de ani trebuie să ia în căsătorie o faţă de doisprezece ani, care-i place ; bărbatul de douăzeci şi patru de ani, o fată de opt ani ; dacă şi-a sfîrşit mai devreme ucenicia, să se căsătorească numaidecît, pentru ca împlinirea datoriilor de gospodar să nu fie întîTziată.

95. Chiar cînd bărbatul ia o soţie care i-a fost dată de zei şi care nu-i place, el este dator s-o ocrotească întotdeauna, dacă este virtuoasă, ca să placă zeilor.

96. Femeile au fost create pentru a naşte copii şi bărbaţii pentru a fecunda ; prin urmare datoriile comune, care trebuie îndeplinite de bărbat împreună cu femeia, sînt prescrise în Vede.

97. Dacă s-a dat un dar pentru mîna unei fete şi dacă logodnicul moare înainte de căsătorie, fata trebuie să se căsătorească cu fratele logodnicului, dacă acesta consimte.

98. Chiar nici sudra nu trebuie să primească daruri pentru fiica pe care o căsătoreşte ; căci tatăl care primeşte dar, îşi vinde pe tăcute fata ;

99. Dar ceea ce oamenii cumsecade din trecut şi de astăzi n-au făcut niciodată, este de a-şi da fiica altuia, după ce au făgăduit-o cuiva ;

100. Nici în creaţiunile precedente n-am auzit să fi fost vînzări pe tăcute ale feţelor, pentru o plată care se dă sub formă de dar. '

101. Credinţa unuia faţă de celălalt să se păstreze pînă la moarte ; aceasta este, în scurt,

datoria de căpetenie a bărbatului şi a femeii.

102. De aceea bărbatul şi femeia, uniţi prin căsătorie, trebuie să se păzească de a fi vreodată neuniţi şi fără credinţă unul faţă de celălalt.

103. Datoria de dragoste deplină a bărbatului şi a femeii v-am spus-o ; asemeni şi mijlocul de a avea copii în cazul de sterpiciune ; ascultaţi acum în ce fel trebuie să se facă împărţirea moştenirilor :

104. După moartea tatălui şi a mamei, fraţii să se adune şi să împartă între ei, în chip egal averea părintească ; ei nu sînt stăpîni peste ea cît timp trăiesc tatăl şi mama, afară numai dacă tatăl o împarte el însuşi ;

105. Fratele mai mare, dacă este foarte virtuos, se poate face stăpîn peste întreaga moştenire şi ceilalţi fraţi trebuie în'acest caz să trăiască sub tutela sa, cum trăiau sub a tatălui.

106. în clipa naşterii băiatului dintîi, înainte chiar ca copilul să fi fost supus ceremoniei dării numelui, bărbatul devine tată şi-şi împlineşte datoria faţă de strămoşi ; fiul cel mai mare trebuie dar să moştenească tot.

107. Fiul prin a cărui naştere un bărbat îşi achită datoria şi dobîndeşte nemurirea, a fost născut pentru împlinirea datoriei ; învăţaţii socotesc pe ceilalţi fii ca născuţi din dragoste.

108. Fratele mai mare" să aibă pentru fraţii mai mici, cînd. nu s-a împărţit moştenirea, dragostea unui tată către copiii săi ; aceştia, după lege, trebuie să se poarte cu el ca cu tatăl lor.

109. Fratele mai mare face familia să prospereze, sau o duce la pieire, după cum este virtuos sau rău ; el este cel mai vrednic de respect în această lume şi nu este tratat cu dispreţ de oamenii cumsecade.

110. Fratele mai mare, care se poartă aşa cum trebuie să se poarte un frate mai mare, trebuie stimat ca tatăl, ca mama ; dacă nu se poartă ca un frate mai mare, trebuie respectat ca o rudă.

111. Fraţii să trăiască împreună, sau şi deosebiţi, dacă vor să-şi împlinească fiecare datoriile de pietate ; prin traiul deosebit, actele pioase se înmulţesc ;

viaţa separată este dar virtuoasă.

112. Trebuie a da fratelui mai mare a douăzecea parte din moştenire, dimpreună cu toate mobilele cele mai bune ; celui de-al doilea, jumătate din aceasta, sau a patruzecea parte ; celui mai tînăr a patra parte din a celui mai mare, sau a optzecea parte din întreaga moştenire.

113. CeT mai mare şi cel mai mic să-şi ia fiecare partea, cum s-a zis, şi cei care sînt între ei, să ia fiecare cîte o parte mijlocie, adică a patruzecea.

114. Din toate avuţiile, întîiul născut să ia ceea ce este mai bun, tot ce este mai de seamă ’între lucrurile de acelaşi fel şi pe cel mai frumos din zece boi, sau alte animale, dacă întrece pe fraţii săi în bune însuşiri

115. între fraţii deopotrivă de dibaci în împlinirea datoriilor, cel mai mare nu are dreptul de a lua pe cel mai frumos din zece animale, ci trebuie numai să i $e dea ceva în semn de respect.

116. Dacă se dă celui mai mare cel mai frumos din zece animale, restul să fie împărţit în părţi egale ; iar dacă nu i se dă, împărţirea să se facă astfel :

117. Fratele mai 'mare să ia două părţi, al doilea una şi jumătate, dacă întrece pe ceilalţi în virtute şi ştiinţă, şi fraţii mai tineri să ia cîte o parte ; aceasta este legea stabilită.

118. Fraţii să dea fiecare din partea lor cîte ceva surorilor nemăritate din aceeaşi mamă, spre a se putea mărita ; să dea un sfert din partea lor ; cei care refuză, să fie degradaţi.

119. Un singur ţap, un singur berbec sau un singur animal cu copita nedespicată nu poate fi împărţit, adică vîndut, spre a i se împărţi preţul ; ţapul sau berbecul care rămîne după împărţire, să se dea celui mai mare.

120. Cînd un frate mai tînăr, cu autorizarea cuvenită, a dat naştere unui fiu cu soţia fratelui său mai mare decedat, împărţirea trebuie să fie deopotrivă între acest fiu, care ţine locul tatălui decedat, şi între tatăl adevărat, care-i este totodată şi unchi ; aceasta este regula stabilită.

121. Fiul unei văduve şi al fratelui mai mic al

bărbatului ei nu poate lua locul moştenitorului principal, căci moştenitorul principal, fratele mai mare decedat, s-a făcut tată numai prin conceperea unui fiu de către fratele său mai mic ; acest fiu nepoate primi, după lege, decît o parte egală *du* unchiul său, iar nu îndoită.

122. Este îndoiala asupra felului cum trebuie să se facă împărţirea moştenirii între fiul mai tinăr al unei femei măritate mai înainte şi fiul dintîi al unei femei măritate mai tîrziu cu acelaşi bărbat.

123. Fiul născut din femeia dintîi să ia pe cel mai frumos taur din moştenire, ceilalţi tauri mai puţin frumoşi sînt ai fiilor femeii căsătorite mai tirziu, care-i sînt inferiori. [1]

124. Fiul întîi născut al femeii măritate întîi să ia cincisprezece vaci şi un taur, dacă este învăţat şi virtuos, şi ceilalţi fii să ia ceea ce rămîne ; fiecare după dreptul ce are de la mamă-sa ; aceasta este hotărîrea.

125. între fiii născuţi din mame egale ca treaptă socială, fără nici o deosebire, nefiind întîietate după mamă, este întîietate după naştere.

126. Dreptul de a chema numele lui Indra în rugăciunile numite svambrahmanyas îl are întîiul născut, şi cînd sînt doi gemeni, întîietatea o are cel care s-a născut întîi.

127. Cel care n-are fii, poate obliga pe fiica sa, în chipul următor, să-i crească un fiu : să-i zică : „Fiul pe care-l vei naşte să fie al meu şi să săvîr- şească în cinstea mea ceremonia funebră“.

128. în acest fel pragiapati Dakşa a îndatorat altădată pe cele cincizeci de fiice ale sale să-i facă fii, spre a-şi spori neamul.

129. Zece din aceştia îi dărui lui Dharma[303],

303 *Dharma* este un alt nume al lui. Yama, zeul infernului.

treisprezece lui Kasyapa [304] [305] şi douăzeci şi şapte [u] lui Soma, regele brahmanilor şi al plantelor medicinale, dîndu-le găteli cu cea mai mare mulţumire.

130. Fiul unui bărbat este ca el însuşi, şi fiica obligată să-i nască un fiu, este ca un fiu ; Cine deci ar putea moşteni pe omul care n-are fii, dar are o fiică care face cu el un singur suflet ?

131. Tot ce s-a dat unei mame după căsătorie rămîne moştenire fiicei sale nemăritate, şi fiul unei fiice, crescut pentru tatăl ei, va moşteni toată averea tatălui mamei, mort fără copii de sex masculin.

132. Fiul unei fiice, măritate în scopul de a naşte fii pentru tatăl ei, să moştenească toată averea bunicului său după mamă, decedată fără fii, şi să aducă jertfă două prăjituri funebre : una pentru tatăl adevărat şi alta pentru bunicu-său după mamă.

133. Între fiul fiului şi al fiicei astfel măritate nu este, după lege, nici o deosebire în această lume, fiindcă tatăl celui dinţii şi mama celui de-al doilea sînt născuţi din acelaşi om.

134. Dacă omul, care a rugat pe fiica sa să-i crească un băiat ,are după aceea un fiu, atunci împărţirea moştenirii se face intre amîndoi deopotrivă ; căci femeia n-are drept de întîi născut.

135. Dacă o fiică, obligată de tatăl ei să facă' un băiat, moare fără a fi născut fiu, soţul se poate face stăpîn, fără şovăire, pe toată averea ei.

136. Fie că fiica a primit sus-zisa obligaţiune în faţa bărbatului, sau nu, dacă ea va avea un băiat din casa ei, bunicul după mamă devine, prinnaşte- rea

Sub numele de Dharma el este adorat ca zeu al dreptăţii.

304 *Kasyapa,* fiul lui Măriei, este un personaj sfînt, socotit ca tată al zeilor, al divinităţilor asuras şi al altor divinităţi inferioare.

305 Aceste douăzeci şi şapte de *fiice ale lui Dakşa,* căsătorite toate cu Soma, zeul lunii, sînt nimfele şi ele prezidează cele douăzeci şi şapte de asterisme lunarei,

acestui copil, tatăl unui fiu şi acest fiu trebuie să ofere pentru el prăjitura funebră şi să-i moştenească averea.

137. Prin fiu, omul ajunge în luminile cereşti, prin nepot, obţine nemurirea ; prin strănepot se înalţă în locuinţa soarelui.

138. Pentru că fiul scapă pe tată de sălăşluirea din infern numită Put, este numit de Brahma însuşi, Mîntuitorul de infern (Puttra).

139. În lume nu e nici o deosebire între fiul unui fiu şi al unei fiice obligate să nască fiu pentru tatăl ei ; fiul fiicei mîntuieşte pe bunicul său în cealaltă lume, tot aşa de bine ca şi fiul fiului.

140. Fiul fiicei măritate în scopul mai sus-zis să ofere cea dintîi prăjitură funebră mamei, a doua tatălui mamei şi a treia străbunicului mamei sale.

141. Cînd un băiat înzestrat eu toate virtuţile este dat unui om, în felul în care se va arăta, acest fiu, deşi se trage din altă familie, trebuie să moştenească toată averea, afară de cazul cînd acel om are un fiu legitim, căci atunci moşteneşte a şasea parte.

142. Băiatul dat cuiva nu mai face parte din familia tatălui şi nu trebuie să-l moştenească ; prăjitura funebră este nedespărţită de familie şi de moştenirea părintească ; de aceea cine şi-a dat fiul nu mai are jertfe funebre de la acel fiu.

143. Fiul femeii neautorizate să aibă copil cu un alt bărbat şi fiul născut de fratele bărbatului cu femeia acestuia, după ce ea a născut un băiat, n-au drept la moştenire, din cauză că unul este fruct al adulterului, iar celălalt al neînfrînării.

144. Fiul unei femei autorizate, dar neconceput după toate regulile, n-are drept să moştenească pe tată ; căci este născut dintr-un om degradat.

145. Fiul născut, după toate regulile, de o femeie autorizată, trebuie să moştenească, dacă este înzestrat cu bune însuşiri, ca fiul bărbatului acelei femei ; căci, în acest caz, sămînţa şi rodul sînt de drept ale stăpînului ţarinii.

146. Cel care ia sub 2paza sa averea mobilă şi imobilă a , unui frate mort şi pe soţia lui, după ce a

5

conceput un băiat pentru fratele său, trebuie să dea acestui copil toată averea ce i se cuvine.

147. Cînd o femeie, fără să fie autorizată, naşte un fiu cu fratele bărbatului ei, sau cu orice altă rudă, acest fiu, născut din dragoste, este, după părerea înţelepţilor, lipsit de dreptul la moştenire şi născut în zadar.

148. Regulile expuse privesc numai împărţirea moştenirii între fiii născuţi de femei din aceeaşi castă ; ascultaţi acum legea care priveşte pe fiii născuţi de femei din caste deosebite.

149. Dacă un brahman are patru femei, fiecare din cîte o castă, şi dacă toate au fii, iată regula prescrisă pentru împărţirea moştenirii :

150. Servitorul de la plug, taurul de prăsilă, căruţa, giuvaericalele şi locuinţa cea mai bună trebuie scoase de la masa succesorală şi date fiului femeii brahmane, cu o parte mai mare, în vederea superiorităţii sale.

151. Brahmanul să ia trei părţi din restul moştenirii ; fiul femeii kşatrya'să ia două părţi; al vaisyei o parte şi jumătate şi al sudrei o parte.

152. Sau, bărbatul cunoscător al legii trebuie să împartă toată averea sa în zece părţi, fără a excepta ceva, şi aceasta să le distribuie în chipul următor :

153. Fiul brahmanei să ia patru părţi, fiul kşatryei trei, fiul vaisyei două şi fiul sudrei una ;

154. Brahmanul însă, fie că are, fie că n-are fii născuţi ţje soţiile din castele renăscuţilor, este oprit de lege să dea fiului unei sudre mai mult de a zecea parte din avere.

155. Fiul unui brahman, al unui kşatrya sau al unui vaisya cu o sudră nu este primit la moştenire, decît dacă este virtuos şi mama sa căsătorită legitim ; dar ceea ce-i dă tatăl, este proprietatea sa.

156. Toţi fiii renăscuţi, născuţi cu femei din aceleaşi caste ca bărbaţii lor, trebuie să ia parte deopotrivă la moştenire, după ce însă cei mai tineri vor da celui mai în vîrstă partea cuvenită lui ca privilegiu de întîi născut.

157. Pentru sudra este poruncă să-şi ia soţie din casta sa, iar nu din alta ; toţi fiii născuţi cu ea trebuie

să moştenească părţi egale, chiar dacă ar avea o sută.

158. Din ..aceşti doisprezece fii ai oamenilor pe care-i deosebeşte Mânu Svayambhuva, şase sínt rude şi moştenitori, iar şase nu sínt moştenitori, dar sínt rude.

159. Fiul bărbatului căsătorit legitim, fiul soţiei şi al fratelui bărbatului, fiul dăruit, fiul adoptat, fiul născut pe ascuns sau al cărui tată este necunoscut şi fiul lepădat de părinţii sínt cele şase rude şi moştenitori ai familiei.

160. Fiul unei fete necăsătorite, al unei mirese însărcinate, fiul cumpărat, fiul femeii măritate de două ori, fiul care s-a dăruit el însuşi şi fiul unui sudra sínt toţi şase rude, dar nu moştenitori.

161. Omul care trece prin întunericul infernului, lăsînd după el numai fii dispreţuiţi, ca ultimii unsprezece, are aceeaşi soartă ca cel care trece apa' într-o barcă putredă.

162. Dacă un om are ca moştenitori un fiu legitim şi unul al femeii sale cu o rudă, născut înaintea fiului legitim, în timpul cînd acest om era bolnav de o boală ce se credea incurabilă, fiecare din aceşti doi fii este stăpînul averii tatălui său natural.

163. Fiul legitim al unui om este singurul stă- pîn al averii părinteşti *y* însă, spre a preîntîmpina răul, el să asigure celorlalţi fii mijloacele de trai.

164. Cînd fiul legitim a preţuit averea părintească, să dea fiului mamii sale cu o rudă a şasea sau a cincea parte, dacă este virtuos.

165. Fiul legitim şi fiul soţiei .pot moşteni îndată averea părintească în felul stabilit, dar ceilalţi zece fii, în ordinea pomenită, moştenesc numai datoriile familiei şi o parte din avere.

166. Fiul născut dintr-un bărbat şi soţia sa cu care este unit prin taina nunţii, fiind legitim (ora- sa), trebuie socotit ca cel dintîi de drept.

167. Cel născut, după regulile prescrise, de soţia unui om decedat, impotent sau bolnav, cu o rudă, se zice fiul soţiei (kşetragda).

168. Se numeşte fiu2 dat cel pe care tatăl şi mama, înţeleşi între ei, îl dau, făcînd o libaţiune de

apă, cuiva care n-are nici un băiat, copilul fiind din aceeaşi castă cu cel care-l ia şi avînd dragoste de el.

169. Cînd un om ia ca fiu un băiat din aceeaşi castă cu el, care cunoaşte folosul împlinirii ceremoniilor funebre şi răul ce izvorăşte din neîmplinirea lor şi înzestrat cu toate bunele calităţi ale unui fiu, acest copil se numeşte fiu adoptiv [J2].

170. Dacă un copil se naşte în casa cuiva, fără să se ştie cine-i este tată, acest copil născut clandestin în acea casă este socotit ca al bărbatului femeii care l-a născut.

171. Copilul] luai de un om ca fiu al său, după ce a fost părăfeit de tatăl şi de mama lui, sau de unul din doi, celălalt fiind mort, se cheamă copil aruncat.

172. Cind o fată naşte un băiat pe ascuns în casa tatălui ei, acest copil, care va fi al bărbatului cu care se va mărita fata, se numeşte fiu de fată.

173. Dacă o femeie însărcinată se mărită, fie că este cunoscut, ori nu, că este însărcinată, băiatul pe care-l va naşte este al bărbatului ei şi se cheamă primit cu soţia.

174. Copilul pe care-l cumpără de la tată sau de la mamă omul doritor de a avea un fiu, care să îndeplinească ceremoniile funebre pentru el, se cheamă fiu cumpărat, fie că are sau nu aceleaşi ca-[306] lităţi ca el, dar trebuind să fie neapărat din aceeaşi castă.

175. Cînd o femeie, părăsită de soţul ei, sau văduvă, se mărită din nou de bunăvoie şi naşte un băiat, acesta se cheamă fiu de femeie măritată a doua oară.

176. Dacă ea este încă fecioară, cînd se căsătoreşte a doua oară, sau dacă a părăsit pe soţul ei foarte tînăr, spre a se duce după altul, şi se întoarce din nou la el, trebuie să reînnoiască ceremonia căsătoriei cu soţul pe care-l ia prin a doua nuntă, sau cu tînărul la care se întoarce.

306 Ad litteram tradus ar trebui să se numească *„fiu. meşteşugit“.*

177. Copilul care şi-a pierdut tatăl şi mama, sau care a fost părăsit de ei fără motiv şi care se oferă cuiva de bunăvoie, se zice dăruit de sine însuşi.

178. Copilul pe care-l naşte din neînfrînare un brahman cu o femeie din clasa servitorilor, deşi viu (parayan), este totuşi ca un cadavru (sava) ; de aceea i se zice cadavru viu (parasava).

179. Băiatul născut dintr-un sudra şi o sclavă a lui, sau dintr-o sclavă şi bărbatul ei asemeni sclav, poate primi o parte din moştenire, dacă convin fiii legitimi ; aşa este legea stabilită.

180. Cei unsprezece fii număraţi, începînd cu fiul soţiei, sînt recunoscuţi de legislatori vrednici de a reprezenta, pe rînd, pe fiul legitim, spre a pre-întîmpina încetarea ceremoniei funebre.

181. Aceşti unsprezece fii, numiţi astfel (fii), pentru că pot ţine locul fiului legitim, datorîndu-şi viaţa altui om, sînt de fapt fiii celor care i-au născut, iar nu ai altora ; de aceea nu-i ia cineva ca, fii decît în lipsă de fii legitimi sau de nepoţi.'

182. Dacă dintre mai mulţi fraţi ai tatălui sau ai mamei, unul a cîştigăt un fiu, Mânu îi declară pe toţi tată de copil pentru acest fiu ; în acest caz unchii copilului nu mai pot adopta alţi copii, el îi moşteneşte pe toţi şi îndeplineşte ceremoniile funebre pentru ei.

183. De asemeni, dacă una din femeile aceluiaşi bărbat naşte un băiat, toate sînt socotite de Mânu mame de băiat, în vederea acestui copil.

184. Cînd lipseşte din aceşti doisprezece fii cel bare vine mai întîi în ordine, următorul şi care-i este inferior, trebuie să ia moştenirea ; iar dacă sînt mai mulţi în aceeaşi condiţiune, trebuie să ia toţi parte din avere.

185. Nu fraţii, njci tatăl şi mama, ci fiii legitimi şi copiii lor şi, în lipsa acestora, ceilalţi fii trebuie să moştenească pe un tată ; averea unui om care nu lasă nici un fel de fii se întoarce la tatăl său, iar în lipsa tatălui şi a mamei, la fraţi.

186. Libaţiuni de apă trebuie făcute pentru ţrei strămoşi : tatăl, bunicul după tată şi străbunicul ; pentru cîte trei trebuie să se ofere o prăjitură ; cel

care le oferă aceste jertfe şi care-i moşteneşte este a patra persoană în ordine scoborîtoare ; a cincea nu ia parte la jertfă.

187. Ruda cea mai apropiată (sapinda), bărbat sau femeie, moşteneşte pe decedat ; în lipsă de sapindas şi de rude ale lor, moştenitor va fi ruda de departe (samanodaka), sau învăţătorul spiritual, sau şcolarul defunctului.

188. În lipsa tuturor acestor persoane, brahmanii cunoscători ai celor trei Cărţi Sfinte, curaţi la suflet şi la trup, şi stăpîni peste simţuri, sînt chemaţi să moştenească, şi trebuie deci să ofere prăjitura mortuară ; astfel datoriile funebre nu pot înceta.

189. Proprietatea brahmanilor nu poate cădea niciodată în mîinile regelui ; aceasta este regula stabilită dar pentru celelalte caste, regele se face stăpîn peste avere, dacă nu sînt moştenitori.

190. Dacă văduva unui bărbat, care a murit fără copii de sex masculin, concepe un băiat cu o rudă,' să dea acestui băiat, cînd va fi major, tot ce avea bărbatul ei. I

191. Dacă doi băieţi născuţi din aceeaşi mamă şi din doi taţi diferiţi, morţi amîndoi, se ceartă pentru moştenire, pe care o stăpîneşte mamă-sa, fiecare din ei să ia averea tatălui lui.

192. La moartea mamei, fraţii şi surorile uterine necăsătorite să împartă între ei deopotrivă averea mamei lor ; surorilor măritate să li se dea cîte un dar, potrivit cu averea rămasă.

193. Dacă acestea din urmă au fete, este bine să li se dea cîte ceva din averea bunicei lor după mamă, ca aducere-aminte.

194. Averea proprie a unei femei este de şase feluri şi anume : ceea ce i s-a dăruit în faţa focului nupţial, ceea ce i s-a dat cînd a plecat la casa bărbatului ei, ceea ce i s-a dat în semn de dragoste, ceea ce a primit de la frate, de la mamă sau de la tată.

195. Darurile pe care i le-a făcut bărbatul sînt, după moartea ei, ale copiilor, chiar dacă trăieşte bărbatul.

196. Este hotărît, că toţ ce are o tînără femeie măritată după felul lui Brahma, al zeilor, al sfinţilor, al muzicanţilor cereşti, sau al creatorilor, trebuie să rămînă bărbatului său, dacă ea moare fără urmaşi.

197. Se porunceşte însă că orice avere i s-a dat la căsătoria făcută după felul spiritelor rele, sau după celelalte două feluri, să se înapoieze tatălui sau mamei , ei, dacă ea moare fără copii.

198. Orice avere dată în orice timp de către tată unei femei renăscute, măritată cu un brahman care are şi alte femei, revine, dacă ea a murit fără copii, fiicei unei brahmane sau copiilor ei.

199. Femeia nu poate pune deoparte pentru ea din averile familiei, comune ei şi mai multor altor rude ; asemeni nici din averea bărbatului ei, fără învoirea lui..

200. Gătelile purtate de femei în timpul vieţii soţilor lor' nu trebuie luate de moştenitorii soţilor ; dacă le împart, sînt vinovaţi.

201. Eunucii, degradaţii, orbii şi surzii din naştere, nebunii, idioţii, muţii şi schilozii nu pot fi admişi la moştenire.

202. Este însă drept ca orice om cu minte, care moşteneşte ceva, să dea şi acestora, atît cît stă în puterea sa, ca să aibă cu ce să trăiască şi să se îmbrace pînă la sfirşitul zilelor lor ; dacă n-ar face-o, ar fi criminal.

203. Dacă totuşi eunucul şi ceilalţi au gust să se căsătorească şi dacă au copii, femeia eunucului concepînd cu altul, după regulile stabilite, copiii lor pot moşteni.

204. Dacă fratele mai mare, care trăieşte în comun cu ceilalţi fraţi, cîştigă ceva prin munca sa după moartea tatălui, trebuie să facă parte şi fraţilor mai mici, dacă se străduiesc cu studierea ştiinţei sfinte ;

205. Iar dacă sînt toţi străini de studiul ştiinţei şi cîştigă prin muncă, acest cîştig să se împartă între ei deopotrivă, pentru că nu este de la tată ; aşa este hotărîrea.

206. Bogăţia dobîndită însă prin ştiinţă este numai a celui, care a dobîndit-o ; ca şi lucrul dăruit

de un prieten, sau primit cu prilejul nunţii, sau dat ca ofrandă de ospitalitate.

207. Dacă unul din fraţi este în stare să strîngă' avere prin meseria sa şi n-are nevoie de averea părintească, trebuie să renunţe la partea sa, după ce i s-a făcut un mic dar, pentru ca copiii lui să nu mai poată ridica pretenţii de moştenire.

203. Ceea ce un frate a cîştigat cu multă oste- ~ neală, fără să păgubească averea părintească, nu trebuie să dea fără voia sa, fiindcă este cîştigat prin munca lui.

209. Cînd un tată reuşeşte, prin sforţările^ sale, să redobîndească o avere pe care tatăl său n-a putut-o redobîndi, să n-o împartă cu fiii săi, dacă nu vrea, pentru că el însuşi a cîştigat-o.

210. Dacă fraţii care au trăit deosebit, se unesc spre a trăi în comun şi după aceea împart din nou moştenirea, părţile să fie deopotrivă ; în acest caz nu mai există dreptul celui mai mare.

211. Cînd se face împărţirea, dacă fratele cel mai tînăr dintre mai mulţi fraţi este lipsit de partea sa, pentru că a îmbrăţişat viaţa ascetică, sau dacă unul din ei a murit, partea sa nu trebuie să se piardă ;

212. Ci fraţii lui uterini, care şi-au pus părţile în comun şi surorile uterine, să se adune şi să împartă partea lui între ei, dacă n-a .avut nici soţie, nici copii şi nu trăiesc nici tatăl, nici' mama.

213. Fratele mai mare, care, de lăcomie, nedreptăţeşte pe fraţii mai tineri, este lipsit de cinstea de întîi născut şi de partea sa şi trebuie pedepsit de rege cu amendă.

, 214. Toţi fraţii, stăpîniţi de vreun viciu, pierd dreptul la moştenire şi fratele mai mare nu trebuie să-şi însuşească toată averea, fără să dea ceva fraţilor.

215. Dacă fraţii, care trăiesc împreună cu tatăl lor, se întovărăşesc cu toţii într-o afacere, tatăl (trebuie întotdeauna să le facă părţi egale, cînd împarte cîştigul.

216. Fiul născut după împărţirea averii făcută de

tată să stăpînească partea tatălui, sau dacă fraţii,, care se despărţiseră de tată-su, au unit din nou părţile lor cu a lui, să se împartă cu ei.

217. Dacă cineva moare, nelăsînd după el nici copii, nici soţie, tatăl sau mama trebuie să îi moştenească averea ; dacă mama este moartă, mama tatălui sau tatăl tatălui, sînt cei care-l moştenesc, bineînţeles dacă n-are fraţi şi nepoţi.

218. După ce s-au împărţit, potrivit legii, toate datoriile şi toată averea, tot ce se va mai găsi să fie împărţit în acelaşi fel.

219. Hainele, trăsurile şi gătelile de o valoare mijlocie, de care s-a servit vreunul din moştenitori înainte de împărţire, orezul preparat, apa din fîntînă, sclavele, duhovnicii şi preoţii familiei nu pot fi împărţiţi, ci trebuie a se folosi, de ei ca mai înainte.

220. V-am expus pe rînd legea moştenirilor şi regulile cu privire la fii, începînd cu cea despre soţie ; iată acum legea jocurilor la noroc ;

221. Jocul la noroc şi rămăşagurile trebuie proscrise de rege din regatul său, căci aceste două obişnuinţe rele pricinuiesc principilor pierderea regatelor.

222. Jocul la noroc şi rămăşagurile sínt furturi pe faţă ; aşadar regele trebuie să facă toate sforţările pentru a le împiedica.

223. Jocul la noroc obişnuit este acela la care se întrebuinţează lucruri neînsufleţite, ca de pildă zaruri ; se numeşte rămăşag (samahvaya[307]) jocul în care se întrebuinţează fiinţe însufleţite, ca de pildă cocoşi, berbeci şi care este precedat de prinsoare.

307 *Samahvaya* însemnează, propriu vorbind, *provocare* şi se raportă la aţîţarea unor animale împotriva altora, ca ■d. p. a cocoşilor, cîinilor, berbecilor etc. ca să se lupte între ele, spre a distra pe spectatori. Cu asemenea prilejuri se făceau prinsori sau rămăşaguri, punîndu-se la mijloc bani, ca în zilele noastre la (cursele de cai, pentru unul din animalele care se luptau, 'în convingerea că acela va ieşi învingător. Acest fel de prinsori sau pariuri se opresc în stanţa de faţă.

224. Cel care se dedă jocului la noroc şi rămăşagului şi cel care le înlesneşte mijloacele ţinînd casă de joc, trebuiesc pedepsiţi de rege cu pedeapsă corporală, ca şi sudra care poartă semnele distincte ale renăscuţilor.

225. Jucătorii la noroc, dănţuitorii şi cîntă- reţii publici, oamenii care nesocotesc Cărţile Sfinte, călugării eretici, oamenii care nu ţin datoriile castei lor şi negustorii de băuturi spirtoase trebuie numaidecît alungaţi din oraş.

226. Cînd aceşti hoţi ascunşi sínt răspîndiţi în regatul unui suveran, jignesc necontenit pe oamenii cinstiţi prin faptele lor.

227. Altădată, într-o creaţiune precedentă, jocul la noroc era socotit ca o mare cauză de ură ; prin urmare, omul înţelept nu trebuie să se dedea la acest fel de joc nici de distracţie.

228. Omul care va juca la noroc, fie pe ascuns, fie în public, să primească pedeapsa care va voi regele să i-o dea.

229. Orice om din casta militară, negustorească sau a servitorilor, care nu poate plăti o a- mendă, trebuie s-o achite muncind ; brahmanul o va plăti încetul cu încetul.

230. Pedeapsa dată de rege femeilor, copiilor, nebunilor, oamenilor în vîrstă, săracilor şi infirmilor să fie bătaia cu biciul, sau eu trestia de bambu, sau de a fi legaţi cu funia.

231. Regele trebuie să confişte toată averea miniştrilor care, fiind însărcinaţi cu afaceri publice şi orbiţi de mîndria bogăţiilor lor, ruinează afacerile celor care le supun hotărîrii lor.

232. Regele să osîndească la moarte pe cei care dau edicte false, pe cei care seamănă neînţelegere între miniştri, pe cei care Ucid femei, copii sau brahmani şi pe cei înţeleşi cu duşmanii.

233. Orice proces care a fost fixat la o dată oarecare şi judecat, dacă s-a urmat după lege trebuie socotit de rege ca sfîrşit ; să nu facă să se înceapă din nou ;

234. Dar oricare ar fi procesul care a fost judecat nedrept de miniştri sau de judecător, regele însuşi să-l cerceteze din nou şi să condamne pe judecători la amendă de o mie de panaş.

235. Asasinul unui brahman, băutorul de lichioruri ■ fermentate [308], cel care a furat aur de la un brahman şi cel care a pîngărit patul conjugal al duhovnicului, sau tatălui său, trebuie socotiţi fiecare vinovaţi de o mare crimă.

236. Dacă aceşti patru vinovaţi nu fac ispăşire, regele să le aplice- pe drept o pedeapsă corporală şi amendă.

237. Celui care a pîngărit patul conjugal al duhovnicului său, să i se sape pe frunte un semn care să înfăţişeze organul genital feminin ; celui care a băut băuturi spirtoase, un semn care. să înfăţişeze steagul distilatorului ; celui care a furat aur de la un preot, un picior de dine ; asasinului unui brahman, chipul unui om fără cap.

238. Nimeni nu trebuie să mănînce, nici să sacrifice cu aceşti| oameni, nici să se înrudească cu ei prin căsătorie ; ci să rătăcească pe pămînt, ca nişte nenorociţi, fiind îndepărtaţi de la orice datorii sodale.

239. Aceşti oameni, înfieraţi cu semne de necinste, trebuie părăsiţi de rudele lor după tată şi după mamă şi nu merită niri compătimire, niri respect ; aşa porunceşte Mânu.

240. Criminalii din orice castă, care îndeplinesc expierea prescrisă de lege, nu trebuie să fie înfieraţi pe frunte din ordinul regelui ; ci numai să fie condamnaţi la cea mai mare amendă.

24 lr Pentru aceste crime săvîrşite de un brahman care' a avut mai înainte bune însuşiri, a-cesta să dea amenda de mijloc ; sau dâcă a lucrat cu premeditare, să fie exilat din regat, luîn- du-şi cu el

308 Era interzis militarilor şi negustorilor să bea spirt de orez, iar brahmanilor, atît spirt de orez, cît şi lichior de madhuca şi spirt de zahăr.

averea şi familia ;

242. Iar oamenii din toate celelalte caste, care au săvîrşit aceste crime fără premeditare, trebuie să-şi piardă averile şi să fie exilaţi, sau o- sîndiţi la moarte, dacă crima a fost premeditată.

243. Principele virtuos să nu-şi însuşească averile unui mare criminal; dacă, din lăcomie, se face stăpîn pe ele, este vinovat de aceeaşi crimă.

244. Asemenea avere s-o arunce în apă, oferind-o lui Varuna, sau s-o dea unui brahma^ virtuos şi foarte bun cunoscător al Scrierilor Sfinte.

254. Varuna, este stăpîn peste pedepse ; puterea sa se întinde şi asupra regilor şi brahmanului care a terminat studiul Scrierilor Sfinte, este stăpînul acestei lumi.

246. În orice loc unde regele se abţine de a lua averea criminalilor, se nasc la timp potrivit oameni sortiţi să trăiască viaţă lungă ;

247. Acolo seminţele semănate de plugar dau rod îmbelşugat, fiecare după soiul ei ; pruncii nu mor şi nu se naşte nici un monstru.

248. Dacă unui om din casta de jos îi place să tulbure pe brahmani, regele să-l pedepsească cu felurite pedepse corporale, în stare de a-i insufla frică.

249. A lăsa nepedepsit pe un vinovat este pentru rege tot aşa de nedrept ca şi a osîndi pe un nevinovat ; dreptatea stă în a aplica pedepse conform legii.

250. Regulile după care trebuie judecat procesul dintre două părţi vi le-am spus pe larg în optsprezece articole.

251. Regele, care-şi împlineşte astfel desă- vîrşit datoriile impuse de lege, trebuie să caute, atrăgîndu-şi iubirea popoarelor, să stăpînească ţările care nu-i sînt supuse şi să le guverneze cumsecade, cînd le va avea în puterea sa.

252. Stabilindu-se într-un ţinut înfloritor şi punîndu-şi fortăreţele în stare de apărare, după regulile artei militare, el să facă cele mai mari

sforţări, spre a stîrpi pe criminali [309].

253. Protejînd pe oamenii cu purtare corectă şi pedepsind pe cei răi, regii care au ca unică ţintă fericirea popoarelor, merg în paradis ;

254. Cînd însă un suveran încasează venitul de rege, fără să vegheze la stîrpirea hoţilor, statele sale sînt frămîntate de tulburări şi el este lipsit de locuinţa cerească.

255. Dimpotrivă, cînd regatul unui principe, pus sub paza puternicului său braţ, se bucură de adîncă siguranţă, el prosperează fără încetare, ca un pom udat cu îngrijire. ,

256. Regsle folosind ca spioni proprii săi ochi, să deosebească bine două feluri de hoţi ; unii care se arată în public, alţii care se ascund şi răpesc avutul altuia ;

257. Hoţi publici sînt cei care trăiesc vînzînd tot felul de lucruri în chip fraudulos ; hoţi ascunşi sînt cei care se introduc tainic în case prin spărturi făcute în zid, tîlharii care trăiesc prin păduri şi alţii.

258. Oamenii care primesc daruri, spre a face lucruri nedrepte, cei care scot bani prin ameninţări, falsificatorii, cei care joacă la noroc, povestitorii de întîmplări neadevărate, necinstiţii care se dau drept oameni cumsecade, hiromanţii ;

259. Dresorii de elefanţi, şarlatanii care nu fac ceea ce promit, oamenii care pe nedrept profesează artele liberale şi curtezanii îndemânatici ;

260. Aceştia şi alţii sînt hoţii care se arată în public ; regele să ştie să-i deosebească în această lume, ca şi pe alţii care operează în ascuns : oameni de dispreţuit care poartă semnele oame- ilor cinstiţi.

261. Descoperindu-i cu ajutorul unor oameni singuri, travestiţi şi care în aparenţă exercită a-ceeaşi meserie ca ei, cum şi prin spioni răspândiţi în toate părţile, regele să-i atragă şi să pună mîna pe ei.

309 2 Literalmente, spre *a distruge mărăcinii.*

262. Dînd pe faţă toate faptele rele ale a- cestor ticăloşi, regele să le aplice o pedeapsă potrivită cu crimele şi cu starea lor ;

263. Căci fără pedepse este cu neputinţă să se stîrpească delictele hoţilor cu gloduri rele, care se răspîndesc pe furiş în această lume.

264. Locurile mult vizitate, fîntînile publice, brutăriile, casele de curtezane, prăvăliile fabricanţilor de băuturi spirtoase, birturile, răspîn- tiile drumurilor, marii arbori sacri, adunările şi priveliştile de tot felul.

265. Fostele grădini regale, pădurile, casele meşteşugarilor, clădirile părăsite, .dumbrăvile şi parcurile ;

266. Acestea, şi altele de acest fel, sînt locurile pe care regele trebuie să le supravegheze prin sentinele, patrule şi spioni, pentru a alunga pe hoţi.

267. Cu ajutorul spionilor îndemînatici, care au fost hoţi şi care se întovărăşesc cu hoţii, îi însoţesc şi cunosc bine toate meşteşugurile lop:, să-i descopere şi să-i scoată din ascunzătorile lor.

268. Sub diferite pretexte, ca de pildă pentru un ospăţ cu mîncăruri alese, pentru întîlni- rea cu un brahman care le-ar putea asigura reuşita întreprinderii, sau pentru reprezentaţia dată de atleţi, spionii să facă aşa fel ca să strîngă la un loc pe toţi aceşti oameni.

269. Regele să prindă cu forţa pe cei oare de teama de a fi arestaţi, nu vin la aceste adunări şi pe cei care au făgăduit foştilor hoţi aflaţi a- cum în serviciului regelui, că vor veni, dar n-au venit ; să-i pedepsească cu moartea, pe ei şi pe prietenii lor şi pe rudele lor după tată şi după mamă, dacă sînt înţelese cu ei.

270. Nici un principe drept să nu osîndească la moarte pe un hoţ, dacă nu l-a pnins cu lucrul furat şi cu uneltele cu care a săvîrşit furtul ; dacă îl prinde cu ceea ce a furat şi cu[1] uneltele de care s-a servit ca să fure, să-l execute fără şovăire.

271. Să osîndească asemeni la moarte pe toţi care, în sate sau în oraşe, dau hrană hoţilor, le

procură unelte şi-d. găzduiesc.

272. Dacă oamenii însărcinaţi cu paza unor anume localităţi sau cei din vecinătate, cărora li s-a dat această însărcinare, nu sar în ajutor, cînd dau năvală hoţii, regele să-i pedepsească numai- decît ca complici.

273. Dacă omul care trăieşte din împlinirea practicelor pioase pentru alţii se depărtează de la datorie, regele să-l pedepsească aspru cu a- mendă, ca pe un mişel care-şi calcă datoria.

274. Cînd un sat este prădat de hoţi, cînd se sparg zăgăzuirile, cînd tâlharii se ivesc la drumul mare, cei care nu se grăbesc să dea ajutor, trebuie exilaţi, lăsând însă să-şi ia cu ei ceea oe au.

275. Regele să facă să piară în diferite chipuri cei care fură din tezaurul său sau nu voiesc să i se supună ; asemeni şi cei care încurajează pe duşmani.

276. Dacă hoţii săvîrşesc un furt noaptea, după ce au spart mai întîi zidul, regele să poruncească să le taie mîinile şi să-i tragă într-o ţeapă ascuţită.

277. Să poruncească să se taie două degete celui care a furat înîia oară o pungă de bani ; dacă a furat a doua oară, să-l condamne la moarte.

278. Cei care dau ajutor hoţilor pîine şi hrană, le procură arme, sau îi găzduiesc şi ascund lucrurile furate de ei, trebuie pedepsiţi de rege ca hoţi.

279. Regele să poruncească a fi înecat în apă cel care sfărîmă zăgazul unui heleştu şi face să se scurgă apa din el, sau să pună să-i taie capul ; sau, dacă vinovatul repară stricăciunea, să fie condamnat la cea mai mare amendă.

280. Regele trebuie să facă să piară fără întîrziere cei care fac spărtură în zidul casei tezaurului public, al arsenalului sau al unei capele, sau care fură elefanţi, cai sau care de ale sale.

281. Omul care abate în folosul său o parte din apa unui vechi iaz, sau care opreşte curgerea unui vechi iaz, trebuie condamnat să plătească cea mai mare amendă.

282. Cel care-şi depune murdăriile pe şoseaua

regală, fără să fie silit de nevoie grabnică, trebuie să plătească amendă două karsapanas şi să cureţe îndată locul ce a murdărit.

283. Bolnavul, bătrînul, ¡femeia însărcinată şi copilul trebuie numai să fie mustraţi şi să cureţe locul; aşa este porunca.

284. Toţi medicii şi chirurgii, care-şi exercită rău meseria, meritä amendă ; aceasta trebuie să fie cea mai mare, cînd este vorba de un animal, şi mijlocie, cînd este vorba de om.

285. Cel care distruge o punte, un drapel, o ulucă, sau idoli de argilă, trebuie să repare toată pierderea şi să plătească cinci sute de panaş.

286. Cel care a amestecat marfă de rea calitate cu marfă bună, care a spart o piatră preţioasă, sau a găurit rău mărgăritare, trebuie pus la cea mai mare amendă şi să plătească paguba.

287. Cel care dă cumpărătorilor, care plătesc acelaşi preţ, mărfuri de calităţi deosebite, unele bune şi altele rele, şi cel care vinde acelaşi lucru pe preţuri diferite, trebuie să plătească, după împrejurări, amenda cea mai mare sau pe cea de mijloc.

288. Regele să aşeze toate închisorile la drumul mare, pentru ca criminalii, chinuiţi şi dispreţuiţi, să fie expuşi privirii tuturor.

289. El să exileze îndată pe cel care dărîmă un zid, pe cel care astupă un şanţ şi pe cel care sfărîmă porţi publice sau regale.

290. Cel care vinde seminţe rele drept bune de a face să piară un nevinovat, trebuie pusă o amendă de două sute de panaş ; asemeni şi pentru conjuraţiunile magice şi pentru vrăjitoriile de tot felul, cînd aceste fapte de osîndit n-au reuşit.

291. Cel care vinde seminţe rele drept bune sau care pune deasupra seminţe bune, iar dedesubt rele şi cel care nimiceşte semnul hotarelor trebuie supuşi la o pedeapsă care să-i desfigureze.

292. Dar cel mai rău dintre toţi înşelătorii este argintarul care înşeală ; regele să pună să-l taie în bucăţi cu briciul.

293. Pentru furtul de unelte de plugărie, de arme şi de medicamente, regele să dea pedeapsă avînd în vedere timpul cînd s-a făcut furtul şi folosul lucrurilor furate.

294. Regele, sfatul său, capitala, pămîntul ţării, tezaurul, armata şi aliaţii sînt cele şapte părţi din care constă regatul, care, din această cauză ,se zice alcătuit din şapte membre (sap- tanga).

295. Dintre cele şapte membre ale unui regat, astfel numărate ca mai sus, pierderea celui dinţii trebuie socotită ca mai mare nenorocire decît a celui de-al doilea şi aşa mai departe.

296. între cele şapte puteri a căror unire formează aici jos un regat, şi care se susţin una pe alta ca cele trei bastoane ale unui pios ascet, care sînt legate la un loc şi deopotrivă de lungi, nu este nici o superioritate izvorîtă din deosebirea de calităţi.

297. Cu toate acestea, anume puteri sînt mai preţuite pentru anume acte şi puterea prin care o afacere se pune în lucrare este de preferat în această afacere specială.

298. Regele să caute întotdeauna să cunoască puterea sa şi pe a duşmanului, servindu-se de emisari, desfăşurîndu-şi puterea şi purtînd grijă ele afacerile publice.

299. Să pună în lucrare ceea ce a hotărît, după ce va socoti cu maturitate nenorocirile şi dezordinele care frămîntă statul său şi pe cele străine şi importanţa lor mai mică sau mai mare.

300. Să înceapă lucrările din nou în mai multe rînduri, oricît de obositor ar fi, căci norocul este întotdeauna de partea omului întreprinzător şi înzestrat cu multă stăruinţă.

301. Toate vîrstele numite krita, dvapara şi kali depind de purtarea regelui ; căci regele se zioe că reprezintă una din aceste vîrste.

302. Cînd el doarme, este vîrsta kali, cînd se deşteaptă, vîrsta dvapara, cînd lucrează cu energie, vîrsta treta, cînd face bine, vîrsta krita.

303. Regele trebuie să se arate, prin puterea şi

faptele sale, rivalul lui Indra, al lui Arka [310], al lui Yama, al lui Varuna, al lui Ciandra, al lui Agni şi al Prithivii.

304. Precum în timpul celor patru luni ploioase, Indra varsă apă din văzduh cu îmbelşu- gare, tot astfel şi regele, imitînd faptele suveranului norilor, să răspîndească ploaie de binefaceri asupra popoarelor peste care stăpîneşte.

305. Precum Aditya absoarbe, timp de opt luni, apa prin razele sale, tot astfel regele să scoată din regatul său venitul legal, printr-un act la fel cu al soarelui.

306. Precum Maruta[311] pătrunde şi circulă în toate făpturile, tot astfel regele, după exemplul regelui vînturilor, să străbată pretutindeni cu a-jutorul emisarilor.

307. Precum Yama pedepseşte, cînd vine vremea, pe prieteni şi pe duşmani, tot astfel regele să pedepsească pe supuşii criminali, după exemplul judecătorului infernului.

308. Precum Varuna nu neglijează niciodată de a încătuşa pe vinovat în legăturile sale, tot astfel regele să condamne pe cei răi la închisoare, după exemplul zeului apelor.

309. Regele, la a cărui vedere simt aceeaşi plăcere ca atunci cînd privesc discul lui Ciandra în întregimea lui, este reprezentantul regentului lunii.

310. Să fie întotdeauna plin de mînie şi de energie, în contra criminalilor ; să fie fără milă faţă de miniştrii răi ; astfel va împlini funcţia lui Agni.

310 *Arka* este unul din numele ce poartă *Surya* — soarele.

311 *Maruta* este un alt nume al lui Vayu, zeul vînturilor.

311. Precum Dhara[312] poartă în spate deopotrivă toate creaturile, toţ astfel regele care susţine toate fiinţele, împlineşte un serviciu asemănător cu cel al zeiţei pământului.

312. Străduindu-se fără încetare să împlinească datoriile sale şi chiar pe ale altora, suveranul să stîrpească hoţii din regatul său şi pe cei care locuiesc pe pământul altor principi şi bîn- tuiesc pe al său.

313. Oricare ar fi lipsa în care s-ar afla, să se ferească de a supăra pe brahmani, luînd averile lor ; căci odată supăraţi, ei l-ar pierde împreună cu armata şi echipajele sale, prin blestemele şi jertfele lor magice.

314. Cine n-ar putea fi nimicit, dacă aţîţă mîmia celor care au creat, prin puterea blestemelor lor, focul care înghite tot[313] oceanul cu ape amare [314] şi luna[315], a cărei lumină se stinge şi se aprinde pe

312 *Dhara* este un alt nume al Prithivii, zeiţa pământului.

313 însuşirea naturală a focului de a mistui totul este explicată de fantazia indiană, în folosul castei preoţeşti, în chipul următor : „Brahmanul Bhrigu, care întreţinea un foc perpetuu, blestemă într-o zi pe Agni, zeul focului, şi-l condamnă să înghită tot“. De atunci focul consumă tot.

314 Legenda după care oceanul stă în puterea brahmanilor este necunoscut.

315 Iată legenda care stă la baza credinţei sau mai exact a afirmaţiunii gratuite că brahmanii au creat luna : „Ciandra, zeul lunii şi soţul celor douăzeci şi şapte de fiice ale lui Dakşa, dete uitării douăzeci şi şase din soţiile sale, pentru una singură din ele, pentru Rohini, care era favorita sa. Cuprinse de gelozie, surorile Rohinii se plînseră tatălui lor de umilirea ce li se făcea şi acesta îşi mustră ginerele în mai multe TÎnduri. Văzînd că mustrările nu servesc la nimic, Dakşa blestemă pe Ciandra să rămînă fără copii şi să lîncezească şi să se consume încetul cu încetul, îndurerate de aspra soartă a bărbatului lor, fiicele lui

rînd ?

315. Care principe ar prospera apăsînd pe cei care, în mînia lor, ar putea face alte lumi şi alţi stăpînitori ai lumilor[316] şi a schimba pe zei în muritori ?

316. Care om doritor de a trăi ar vrea să nedreptăţească pe aceia prin al căror sprijin trăiesc veşnic lumea şi zeii şi care au ca bogăţie ştiinţă dumnezeiască ?

317. învăţat sau neînvăţat, brahmanul este o dumnezeire puternică, după cum focul sfinţit, sau nesfinţit, este o puternică dumnezeire.

318. înzesibrat .'cu strălucire curată, focul nu este murdar nici chiar în locurile unde se ard morţii şi arde cu mai multă putere în timpul sacrificiilor, dacă sie toarnă în el unt topit.

319. Tot astfel, chiar dacă brahmanii se dedau la tot felul de fapte murdare, totuşi trebuie cinstiţi, pentru că sînt din fire ceva curat dumnezeiesc.

320. Dacă vreun kşatrya se poartă peste măsură de necuviincios cu vreun brahman în orice ocazie ar fi, brahmanul să-l pedepsească, pro- nunţînd în contră-i un blestem sau o conjura- ţiune magică ;

Dakşa rugară pe tatăl lor, să ierte pe Ciandra. Acesta nu-l iartă, ci numai îi îndulci suferinţa, rînduind ca lîncezirea şi stingerea să-i fie periodică“. Aşa se explică creşterea şi descreşterea lânii. în astronomie Rohini este numele eon- stelaţiunii a cărei principală stea este Aldebaran.

316 Aici se face aluziune, probabil, la o faptă legendară din viaţa lui Visvamitra (vezi cartea VII, st. 42). În timpul cînd acest înţelept şi puternic ascet, fost mai-nainte prinţ, se deda la cele mai mari austerităţi, pentru a se învrednici să fie ridicat la treapta de brahman, un rege, numit Trisanku, îl rugă să-i ajute să se înalţe la cer cu trupul. Visvamitra îi făgădui şi aduse un sacrificiu care înălţă la cer pe Trisanku. Zeul Indra mirat şi indignat de îndrăzneala lui Visvamitra, prăbuşi pe Trisanku din cer, cu capul în jos. Ambiţionat şi înfuriat, Visvamitra creă prin puterea ce-i dau austerităţile sale, ca un alt Pragiapati, un al doilea rînd de şapte rişis şi alte constelaţiuni în zona meridională a cerului. îngroziţi de aceasta, zeii primiră pe Trisanku în cer şi-l aşezară între constelaţiunile din nou create“ (Ramayana I, c. LX).

căci kşatrya îşi trage originea din brahman.

321. Din apă purcede focul ; din casta preoţească, casta militară, din piatră, fierul ; puterea lor, care străbate totul, este nulă faţă de ceea ce le-a produs.

322. Kşaitryas' nu pot prospera fără brahmani ; brahmanii nu se pot înălţa fără kşatryas ; unan- duse, casta preoţilor şi casta militarilor se pot înălţa în lumea aceasta şi în cealaltă.

323. Cînd i se apropie sfîrşitul, regele să dăruiască brahmanilor toate bogăţiile adunate din amenzile legale, să lase fiului său grija de regat şi să se ducă să-şi caute moartea în luptă ; sau dacă nu este război, să moară de foame.

324. Conducîndu-se în felul stabilit şi împlinindu-şi totdeauna datoriile de rege, suveranul să facă pe miniştri să lucreze spre binele poporului.

325. Acestea sînt regulile străvechi privitoare la purtarea principilor, expuse complet ; iată acum pe rînd regulile care privesc casta negustorilor şi pe a servitorilor.

326. Vaisya, după ce a primdlt taina învestirii cu cordonul sfînt şi după ce s-a căsătorit cu o femeie din aceeaşi castă cu el, trebuie să se îndeletnicească întotdeauna cu meseria sa şi cu creşterea vitelor ;

327. Căci, Stăpînul făpturilor, cînd a făcut animalele folositoare, le-a încredinţat purtării de grijă a vaisya-sului şi a pus tot neamul omenesc sub ocrotirea brahmanului şi a kşatrya-sului.

328. Unui vaisya să nu-i treacă niciodată prin gînd să zică : ,,Nu vreau să mai am grijă de vite“ ; şi cînd el este înclinat a sie ocupa de ele, nici un alt om să nu le mai poarte de grijă.

329. El să fie bine informat de ridicarea şi scăderea preţului pietrelor preţioase, a mărgăritarelor, a mărgeanului, a fierului, a stofelor, a parfumurilor şi a condimentelor.

330. Să cunoască bine felul în care trebuie semănate seminţele şi pămînturile bune şi rele de cultivat ; să cunoască asemeni foarte bine întregul sistem de măsuri şi greutăţi.

331. Asemeni şi calitatea bună sau rea ;a

mărfurilor, foloasele mai mari, sau mai mici, pe care le oferă diferitele ţinuturi pentru procurarea şi desfacerea mărfurilor, cîştdgul, sau pierderea, de a spori numărul vitelor.

332. Să ştie ce simbrie trebuie plătită servitorilor şi diferite limbi, cele mai bune măsuri de luat pentru păstrarea mărfurilor şi tot oe priveşte vînzarea şi cumpărarea.

333. Să facă cele mai mari sforţări, pentru a-ş-i mări averea în chip legal şi să aibă grijă de a da hrană tuturor făpturilor însufleţite.

334. Ascultarea oarbă de poruncile brahmanilor cunoscători ai Cărţilor Sfinte, stăpîni de casă şi renumiţi prin virtute, este datoria de căpetenie a unui sudra şi oeea ce-i aduce fericire după moarte.

335. Sudra care are sufletul şi trupul curat, care se supune voinţei castelor superioare, care este blînd la vorbă, modest şi alipit mai ales de brahmani, se va naşte într-o formă de viaţă superioară.

Acestea sînt regulile prielnice cu privire la purtarea celor patru caste, cînd nu se afla în primejdie ; ascultaţi acum, pe rînd, care le sînt datoriile în împrejurări critice.

CARTEA A ZECEA

CASTELE AMESTECATE. DATORIILE CASTELOR IN CAZ DE NEVOIE

1. Cele trei caste renăscute, rămînînd la împlinirea datoriilor, să studieze Cărţile Sfinte ; dar cel care le va explica să fie un brahman, iar nu un membru al celorlalte două caste; astfel este hotărîrea.

2. Brahmanul trebuie să cunoască mijloacele de trai prescrise de lege pentru toate castele ; să le spună celorlalţi şi să se conformeze el însuşi acestor reguli.

3. Prin urmaşi, prin superioritatea originii, prin cunoaşterea desăvîrşită a Cărţilor Sfinte şi prin felul deosebit de învăţătură, brahmanul este stăpînul tuturor castelor.

4. Castele preoţească, militară şi negustorească, sínt cîte trei renăscute ; a patra, casta servitorilor, este născută numai o dată ; a cincea castă primitivă nu există.

5. în toate castele numai cei născuţi, în linie dreaptă, de femei din aceeaşi castă cu bărbaţii lor şi fecioare cînd s-au căsătorit, trebuie socotiţi ca ţinînd de casta părinţilor lor.

6. Băieţii născuţi de renăscuţii căsătoriţi cu femei din casta imediat următoare celei a lor au fost

declaraţi de legislatori asemenea tatălui lor, dar nu fac parte din aceeaşi castă, şi sínt de dispreţuit, din cauza inferiorităţii naşterii mamei lor [1].

7. Aceasta este regula străveche cu privire la copiii născuţi de femei din casta imediat următoare celei a 'bărbaţilor ; pentru băieţii născuţi de femei a căror castă este deosebită de a bărbaţilor lor cu una sau două caste intermediare, [317] [318] iată regula legală stabilită ;

8. Din căsătoria unui 'brahman cu o fată de vaisya se naşte un fiu numit ambaşta ; cu o fată de sudra, un nişada sau parasava ;

9. Din căsătoria unui kşatrya cu o fată de sudra se naşte o fiinţă numită ugra, sălbatică în fapte, iubitoare de cruzimi şi care se împărtăşeşte din firea castei războinicilor şi a castei servitorilor.

10. Fiii unui brahman căsătorit cu femei din cele trei caste inferioare , ai unui kşatrya, căsătorit cu femei din cele două caste inferioare[319], ai unui vaisya căsătorit cu o femeie din casta inferioară sînt priviţi toţi ca josnici (apasadas) faţă cu ceilalţi fii.

11. Din căsătoria unui kşatrya cu o fată de brahman se naşte un fiu numit suta ; din căsătoria unui. vaisya cu femei din castele militară şi preoţească se nasc doi fii numiţi magadha şi vâideha.

317 Aceşti băieţi poartă numele de *murdkabhişikta,* de *matşya* şi de *karana.* Cel dinţii (fiul unui brahman şi al unei kşatrya) poate conduce un elefant, un cal, un car şi a se servi de arme ; cel de al doilea (fiul unui kşatrya şi al unei vaisya) poate învăţa danţul, muzica şi astronomia ; cel de al treilea (fiul unui vaisya şi al unei sudre) poate servi regilor.

318 Aceştia poartă numele de *murdhabhişikta, ambaşta* şi *nişada.*

319 Numele lor este : *mahisya* şi *ugra.*

12. Din căsătoria unui sudra cu femei din castele negustorească, militară şi preoţească, ies fii născuţi din amestecul necurat al castelor şi care sînt : ayogava, kşattri şi ciandala, cel din urmă dintre oameni.Precum abaşta şi ugra, născuţi în linie dreaptă[320], cu o castă intermediară între ale părinţilor lor, sînt socotiţi de lege că pot fi atinşi, fără ca cel care i-a atins să se spurce ; tot astfel kşattri şi vaideha, născuţi în ordine inversă[321], pot fi atinşi de cineva fără să se spurce.

13. Fliii renăscuţi mai sus pomeniţi, născuţi în linie dreaptă, cu femei a căror castă urmează îndată după a bărbaţilor lor, sau este despărţită de ea printr-o castă sau două intermediare, se deosebesc după gradul de inferioritate a naşterii mamei lor, sub numele de anataras, de ekantaras şi de dvyantaras[322].

14. Din căsătoria unui brahman cu o fată ugra se naşte un avrita ; cu o fată ambaşta, un hira ; cu o fată ayogavi, un dhigvana.

15. Ayogava, kşattri şi ciandala, care este cel din urmă dintre oameni, se nasc din sudra în ordinea inversă a Castelor şi cîteştrei sînt înlăturaţi de la săvîrşirea ceremoniilor funebre în cinstea strămoşilor lor.

16. Magadha şi vaideha, născuţi din vaisya, şi sudra numai, născut din kşatrya, asemeni în ordine inversă, sînt alţi trei fii .asemeni înlăturaţi de la acea îndatorire.

17. Fiul unui nişada şi al unei sudre ţine de neamul pukkasas ; iar fiul unui sudra şi al unei

320 şi [5] Linie dreaptă se cheamă în materie de caste urmarea lor de sus în jos, adică de la brahman la sudra

321 şi ordine inversă, de la sudra la brahman.

322 *Amantara* însemnează fără interval (de o castă), *ekantara* cu un interval şi *dvyantara* cu două intervale.

nişade se numeşte kukkutaka.

18. Cel născut dintr-un kşattri şi ugră se cheamă svapaka ; cel născut dintr-un vaideha şi o ambaşti se zice vena.

19. Fiii pe care renăscuţii îi au cu femei din casta lor, dar pentru care n-au îndeplinit ceremoniile, ea de pildă învestitura, lipsiţi de taina conferită de savitri, se numesc vratyas (excomunicaţi).

20. Dintr-un brahman excomunicat astfel se naşte un fiu cu caracter rău, numit, după ţări, hurgiakantaka, avantya, vatadhana, puşpadha şi saikha.

21. Kşatrya excomunicat dă naştere unui fiu numit gihalla, malla, nidhivi, nata, karana, cassa şi dravira.

22. Din vaisya excomunicat se naşte un fiu numit sudhanhva, ciarya, karuşa, vigianma, mai- tra şi satvata.

23. Amestecul nepermis al castelor, căsătoriile în contra regulamentelor şi neîndeplinirea ceremoniilor prescrise sînt originea castelor spurcate.

24. Voi spune acum complet ce fiinţe se nasc din castele amestecate, cînd se cuscresc între ele în linie dreaptă şi în ordine inversă.

25. Suta, vaideha şi ciandala, care este cel din urmă dintre muritori, magadha, kşattri şi ayogava ;

26. Toţi aceştia şase nasc cu femei din casta lor, cu femei din casta mamelor lor, cu femei din castele superioare şi cu femei din casta servitorilor ; copii asemenea între ei.

27. Precum un fiu în stare să primească renaşterea se poate naşte, în linie dreaptă, dintr-un brahman şi o femeie din a doua, sau a treia din cele dintîi caste, ca şi dintr-o femeie din aceeaşi castă, tot asemeni între oamenii paşnici, adică între fiul unui vaisya şi al unei kşatrya, al unui vaisya şi al unei brahmane, al unui kşatrya şi al unei brahmane, nu este deosebire.

28. Aceşti şase inşi, căsătorindu-se cu femei dintr-unul din aceste neamuri, dau naştere la un

mare număr de neamuri josnice şi de dispreţuit, mai de ruşine decît cele din care se trag.

29. Precum sudra cu o femeie din casta preoţească dă naştere unui fiu mai dispreţuit decît el, tot astfel tuiul din aceşti josnici indivizi cu o femeie dintr-una din cele patru caste curate dă naştere unui fiu mai josnic decît el.

30. Cele şase caste dispreţuite, încuscrindu-se între ele în ordine inversă[323], dau naştere la alte cincisprezece caste mai de dispreţuit şi mai josnice.

31. Un dasyu, căsătorindu-se cu o ayogavă, dă naştere unui sairindhra, care ştie să gătească pe stăpînul său, să îndeplinească slujba de servitor, deşi nu este sclav, şi care-şi cîştiga, pîinea zilnică, întmzînd laţuri, ca să prindă fiare sălbatice.

32. Un vaideha dă naştere cu o ayogavă, unui maitreyaka, cu glas plăcut, a cărui meserie este de a aduce laude celor puternici şi trage clopotul la ivirea aurorei.

33. Un nişada, cu o ayogavă, dă viaţă unui margava sau dasa, care trăieşte din meşteşugul de luntraş, şi care este numit kaivatra de locuitorii din Aryavarta.

34. Aceşti trei oameni de naştere josnică, sairindhra, maitreyaka şi margava, sînt născuţi fiecare de femei ayogave, care poartă haine de-ale celor morţi, sînt dispreţuite şi mănîncă mîncări opărite.

35. Dintr-un nişada. şi o vaidehi. se naşte un karavara, de meserie curelar ; dintr-un vaideha cu o karavara şi o nişadi se nasc un andhra şi un meda,

323 Linia dreaptă sau ordinea directă a acestor caste este : suta, magadha, vaideha, ayogava, kşattri şi ciandala ; ordinea inversă începe dar cu ciandala şi sfîrşeşte cu suta. Ciandala căsătorindu-se, în ordine inversă, cu o femeie din cele cinci caste superioare castei sale, poate da naştere la cinci feluri de copii, kşattri la patru, ayogava la trei, vaideha la doi şi magadha la unul ; în total cincisprezece feluri de fii cari constituie cincisprezece caste intermediare. Tot astfel şi în ordine directă se nasc tot cincisprezece fii şi prin urmare tot atîtea caste.

care trebuie să trăiască afară din sat.

36. Dintr-un ciandala şi o vaidehi se naşte un pandusapaka, care-şi scoate existenţa lucrînd bambu ; şi dintr-un nişada şi o vaidehi, un a- hindika care are meseria de temnicer.

37. Dintr-un ciandala şi o pukkasi se naşte un sopaka, a cărui meserie este de gîde, nenorocit expus fără încetare .dispreţului oamenilor cumsecade.

38. O nişadi, căsătorindu-se cu un ciandala, naşte un fiu numit antyavasayi, care serveşte în locurile unde se ard morţii şi este dispreţuit şi de oamenii de dispreţ.

39. Aceste neamuri rezultate din amestecul necurat al castelor şi clasificate după poziţiunea socială a tatălui sau mamei lor, fie că aceştia sînt ştiuţi sau nu, trebuie să fie cunoscute după ocupaţiile ce au.

40. Şase fii, trei născuţi de femei din aceeaşi castă cu bărbaţii lor, şi trei născuţi de' femei din casta imediat următoare a renăscuţilor, pot avea aceleaşi ocupaţii ca renăscuţii şi a primi investitura ; iar fiii născuţi în ordine inversă şi a căror origine este josnică sînt, cu privire, la ocupaţie, egali cu simpli sudras şi nu pot primi tainele.

41. Prin puterea practicilor pioase, prin meritul tatălui, aceştia toţi pot, la orice vîrstă, să fie primiţi în rîndul oamenilor superiori prin naştere, după cum pot să şi cadă pe o treaptă inferioară ;

42. Dacă nu săvîrşesc tainele sfinte şi nu vizitează des pe brahmani, neamurile care se trag din kşatryas cad, în această lume, la treapta de sudras ;

43. Aceştia sînt : pondrakas, odras, draviras, kambogias, yavianas, sakas, paradas, (pahlavas cinas, kiratas, daradas şi khasas [324].

324 [6] Aceste neamuri de kşatrya degeneraţi par a fi următoarele : pondrakas sînt popoarele din Ciandail sau din ţinuturile răsăritene ale guvernămîntului de azi Mahrattes, yecin

44. Toţi oamenii ieşiţi din neamurile care-şi trag obîrşia din gura, din braţele, din coapsa şi din picioarele lui Brahma, dar care au fost daţi afară din castele lor, pentru că nu şi-au îndeplinit datoriile, se numesc dasyus {hoţi), fie că vorbesc limba barbarilor (mlecihas), sau a oamenilor cinstiţi (aryas).

45. Fiii renăscuţilor, ieşiţi din amestecarea castelor în ordine inversă, trebuie să trăiască numai practicînd meseriile dispreţuite de renăscuţi.

46. Sutas trebuie să dreseze cai şi să mîne care ; ambaşthas să practice medicina ; vaideha să fie păzitori de femei ; miagadhas, să întreprindă călătorii în scopuri comerciale ;

47. Nişadas să fie pescari ; ayogavas să se facă dulgheri ; medas, andhras, ciunciu şi mag- dus [325] să vîneze animalele pădurii ;

48. Kşattris, ugras şi pukkasas să omoare şi să prindă animalele care trăiesc prin găuri ; dhig- vanas să lucreze pieile ; venas să cînte cu instrumente muzicale.

49. Aceşti oameni să-şi stabilească locuinţa la rădăcina arborilor sacri, aproape de locurile unde se ard morţii, de munţi şi de păduri, ca să fie cunoscuţi de toată lumea şi să trăiască din munca lor.

50. Ciandalas şi svapakas trebuie să locuiască afară 'din sat ; ei trebuie să se servească numai de hîrburi şi nu pot avea altă avere decît cîini şi măgari ;

51. Să se îmbrace cu haine de la morţi, în loc de farfurii să aibă cioburi de oale, drept găteală fier şi să meargă fără încetare din loc în loc.

52. Nici un om, credincios datoriilor sale, să nu

cu Behari şi la miazăzi de Gange ; odras sînt ryas cari locuiesc în partea de miazănoapte a Orissei ; dravidas

325este populaţiunea de la sudul coastei Coromandel ; cambo- gias sînt asraşosienii ; yavanas par a fi ionienii sau grecii din Asia Micâ ; sakas = sacii, paradas = paropamasienii, pahlavas = vechii perşi, cinas = chinezii, kiratas = populaţiunea muntoasă în genere şi îndeosebi a Himalaiei, da- radas sînt druzii şi khasas locuitorii ţinutului Kaşgar.

!) *Ciunciu* şi *magdus* sînt fiii unui brahman şi ai unei vaidehi sau ugra.

aibă legături cu ei ; numai ei între ei să aibă afaceri şi să se căsătorească numai între ei.

54-. Mîncarea ce vor primi de la alţii, să li se dea numai în hîrburi şi de către un servitor, şi să nu umble noaptea prin sate sau prin oraşe.

55. Pentru trebuinţe să intre ziua în sate şi în oraşe, însemnaţi cu semnele hotărîte de rege, şi să fie însărcinaţi să ducă la groapă cadavrul mortului care n-are rude ; aşa s-a rînduit.

56. Ei să execute, după porunca regelui, pe cei osîndiţi la moarte prin hotărîre legală şi să ia hainele, patul şi gătelile' celor pe care i-au executat.

57. Omul din casta josnică, care este născut din mamă de dispreţuit, dar care nu este bine cunoscut şi are înfăţişare de om vrednic de cinste, deşi nu este, trebuie cunoscut după purtarea sa.

58. Lipsa sentimentelor nobile, asprimea în vorbire, cruzimea şi uitarea datoriei, arată aci, jos pe omul născut din mamă vrednică de dispreţ.

59. Omul josnic din naştere are firea rea a tatălui, sau a mamei sale, sau a amîndoura în acelaşi timp ; el nu-şi poate ascunde niciodată originea.

69. Oricît de distinsă ar fi familia unui om, dacă s-a născut dintr-un amestec de caste, are, mai mult sau mai puţin pronunţat, firea rea a părinţilor.

61. Orice ţinut în care se nasc oameni de neam amestecat, care strică curăţenia, castelor, va fi nimicit în curînd, ca şi oei care-l locuiesc.

62. Expunerea vieţii, fără nădejde de răsplată, pentru scăparea unui brahman, a unei vaci, a u- nei femei, sau a unui copil, face să meargă în cer oamenii de naştere josnică.

63. în ferirea de rău, spunerea adevărului întotdeauna, abţinerea de orice fel de furt, în curăţenie şi stăpînirea simţurilor, stă pe scurt datoria prescrisă de Mânu celor patru caste.

64. Dacă fata unei sudre şi a unui brahman, căsătorindu-se cu un brahman, naşte o fată care de asemeni se căsătoreşte cu un brahman şi aşa mai 'departe, casta cea mai de jos se va ridica la treapta cea mai înaltă la a şaptea generaţie.

65. Un sudra se poate asemeni ridica la treapta

de brahman, şi fiul unui brahman şi al unei sudre să se coboare la treapta de sudra, după mai multe căsătorii ; acelaşi lucru se poate întîmpla şi cu ksatrya şi cu vaisya.

66. Dacă este îndoială, care este mai bun, omul născut de un brahman, din poftă, cu *o* femeie necăsătorită din casta servitorilor, sau cel născut de o femeie brahmană cu un sudra.

67. Să se ştie că cel născut de un bărbat stimat şi de o femeie de jos se poate face stimat prin calităţile sale ; iar oel născut de o femeie dintr-o castă distinsă şi un bărbat de jos trebuie socotit ca josnic ; aşa s-a hotărît ;

68. Totuşi, este stabilit de lege că aceşti doi inşi nu pot primi taina investiturii : cel dintîi din cauza josniciei mamei sale, cel de-al doilea din cauza răsturnării ordinii castei.

69. Precum sămînţa bună, încolţind în pămînt bun, creşte foarte bine, tot astfel cine se naşte din mamă şi din tată respectaţi, estq demn să primească toate tainele.

70. Unii înţelepţi laudă cu deosebire sămînţa, alţii pămîntul ; alţii preţuiesc deopotrivă şi pămîntul şi sămînţa ; iată hotărîrea în această privinţă.

71. Sămînţa semănată înt-un pămînt rău se pierde fără să rodească ; pămîntul ¡bun, pe care nu s-a semănat, rămâne cu totul sterp [326].

72. Dar fiindcă, prin puterea deosebită a virtuţii părinţilor, chiar fiii animalelor sălbatice s-au făcut oameni sfinţi, respectaţi şi slăviţi[327], de aceea puterea bărbătească este socotită superioară.

73. Comparând pe un sudra care îndeplineşte datoriile castelor superioare cu un om din castele

326 Literalmente *„este un adevărat standhila =* teren preparat pentru sacrificiu".

327 Ca exemplu se citează de comentatori *Risyasringa,* care, după legendă, a fost fiul unui sfînt ascet, anume Vibhandaca, şi al unei căprioare.

superioare care se poartă ca un sudra, Braihma însuşi a zis: „Nu sînt nici egali, nici neegali“.

74. Brahmanii care se îndeletnicesc cu mijloacele de a ajunge la fericirea finală şi care sînt statornici la împlinirea datoriilor, să se conformeze cu totul următoarelor şase practici :

75. Să citească Scrierile Sfinte, să înveţe pe alţii să le citească, să aducă jertfe, să ia parte la aducerea de jertfe a altora, să dea şi să primească milostenie ; acestea sînt cele şase practici impuse castei celei mai înalte.

76. Din aceste şase practici ale brahmanului, trei servesc ca mijloace de trai şi anume : învăţarea Vedelor, conducerea ceremonialului unei jertfe şi primirea ide daruri de la oamenii curaţi.

77. Trei din aceste practici sînt un drept numai al brahmanului, nu şi al luptătorului, şi anume : învăţarea altora să citească Scrierile Sfinte, săvîrşirea unui sacrificiu şi primirea de daruri.

78. Aceste trei practici sînt asemeni interzise de lege şi negustorului ; căci Mânu, stăpînul creaturilor, nu le-a rînduit şi pentru aceste două caste.

79. Mijloacele de trai ale războinicului sînt să poarte sabia sau săgeata ; vaisya să facă negoţ, să îngrijească de vite şi să lucreze pământul ; iar 'datoria amîndorura este să dea milostenie, să citească Scrierile Sfinte şi să aducă jertfe.

80. învăţarea Vedelor, ocrotirea poporului, negustoria şi îngrijirea vitelor sînt ocupaţiile cele mai de recomandat pentru brahman, kşatrya şi vaisya ;

81. Iar dacă un brahman nu poaite trăi numai din împlinirea practicilor de mai sus, să trăiască îndeplinind îndatoririle de kşatrya ; căci acesta vine îndată după el.

82. Dacă întreabă cineva cum trebuie să trăiască un brahman în caz cînd nu-şi poate cîştiga cele necesare pentru trai nici într-un fel, nioi în- tr-altul, iată răspunsul : să lucreze pămîntul, să crească vite şi să ducă viaţă de vaisya.

83. Totuşi brahmanul şi kşatrya, silit să trăiască ca un vaisya, să se ferească cu multă grijă, pe eît posibil, de lucrarea pământului, care face să piară

fiinţe însufleţite şi atîrnă de ajutor străin cum este de pildă al boilor de muncă.

84. Unii aprobă lucrarea pămîntului, dar a- cest mijloc de trai este dezaprobat de oamenii cumsecade ; căci lemnul unit cu fierul ascuţit (plugul) spintecă pămîntul şi animalele din el.

85. Dacă un brahman, sau un kşatrya este nevoit, din lipsă de mijloace de trai, să renunţe la împlinirea în întregime a datoriilor castei sale, spre a- şi cîştiga cele trebuitoare pentru trai, să vîndă mărfurile cu care fac negoţ vaisyas, fe- rindu-se de cele care trebuie să se ferească ;

86. Să se ferească de a vinde sucuri vegetale de orice fel, orez gătit, boabe dej susan, pietre preţioase, sare, vite, fiinţe omeneşti ;

87. Orice fel de stofă roşie, ţesături de cînepă, de în sau de lînă, chiar dacă nu sînt roşii ; fructe, rădăcini, plante medicinale ;

88. Apă, arme, peşte, carne, zeamă de soma, parfumuri de orice fel, lapte dulce, miere, lapte bătut, unt topit, ulei de susan, ceară, zahăr şi iarbă sfîntă ;

89. Animale de pădure, oricare ar fi, fiare sălbatice, păsări, băuturi ameţitoare, indigo, lac şi animale cu copita nedespicată.

90. Totuşi brahmanul muncitor de pămînt, dacă vrea, poate vinde pentru cult boabe de susan, neamestecate, dacă le^a recoltat el însuşi, pentru ca să nu le păstreze vreme mai îndelungată în aşteptarea cîştigului.

91. Dacă întrebuinţează susanul la altceva decît la mîncare, la frecarea membrelor şi la aducerea de ofrande, se va preface în "vierme, iar strămoşii săi în excremente de cîine.

92. Este degradat numaidecît brahmanul care vinde carne, lac sau sare ; în trei zile este redus la starea de sudra, dacă vinde lapte.

93. În şapte nopţi este coborît la treapta de vaisya, dacă a vîndut de bunăvoie celelalte mărfuri oprite pentru un brahman.

94. Totuşi, poate schimba lichid pe lichid, nu însă sare pe lichide ; poate asemeni schimba orez

gătit pe orez crud şi boabe de susan pe o greutate sau măsură egală de alte boabe.

95. Un om din casta militară, în caz de lipsă, poate recurge la aceste felurite mijloace de trai ; niciodată însă şi nici într-un timp nu trebuie să se gîndească la îndeletniciri mai înalte, de brahman.

96. Omul de naştere josnică, care, de lăcomie, s-ar deda la îndeletniciri ale castelor superioare, să fie îndată despuiat de către rege de tot ce are şi exilat.

97. Este mai hine să îndeplinească cineva necomplet datoriile sale, decît să îndeplinească foarte bine pe ale altora ; căci cel care trăieşte îndeplinind datoriile unei alte caste, le .pierde numaidecît pe ale sale.

98. Omul din casta vaisya, care nu poate trăi din împlinirea datoriilor sale, se poate coborî la ceea ce nu trebuie să facă ; să le părăsească însă îndată ce va putea.

99. Sudra care n-are prilejul să servească renăscuţilor, se poate îndeletnici, ca să poată trăi, cu o meserie, dacă femeia şi copiii lui duc lipsă ;

100. Să se îndeletnicească mai ales cu meşteşugul, ca de pildă eu 'dulgher,ia, şi cu orice artă, ca pictura, prin mijlocirea căreia poate face servicii renăscuţilor.

101. Brahmanul care nu vrea să se dedea la îndeletnicirile de kşatrya sau de vaisya şi care preferă să rămînă neclintit pe drumul pe care a pornit, deşi este istovit din cauza lipsei de cele necesare traiului, trebuie să procedeze astfel :

102. Brahmanul căzut în mizerie trebuie să primească milostenie de la oricine ar fi ; căci, după lege, curăţenia deplină nu poate să fie pîn- găritâ.

103. Învăţînd pe alţii Scrierile Sfinte, con- ducînd sacrificiile, primind daruri în cazurile o- prite, brahmanii nu greşesc cîtuşi de puţin, dacă duc lipsă ; ei sínt curaţi ca apa şi ca focul.

104. Cel oare primeşte de mîncare de la oricine ar fi, cînd este în primejdie să moară de foame, nu este întinat de păcat, după cum eterul nevăzut nu se murdăreşte de noroi ;

8

105. Agigarta, fiind ameninţat să piară de foame, era aproape să ucidă pe fiul său Sunah- sefa cu toate acestea nu s-a făcut vinovat de nici o crimă, căci căuta scăpare de foame ;

106. Vamadeva, care ştia să deosebească foarte lămurit binele de rău, nu s-a spurcat nicidecum că a dorit în clipele cînd era chinuit de foame să mănînce came de cîine, ca să-şi scape viaţa ;

107. Asprul penitent Bharadvagia, fiind chinuit de foame, şi singur cu fiul său înfcr-o pădure pustie, primi mai multe vaci de la dulgherul Vnidku ;

Vasvamitra [328], care cunoştea perfect deosebirea dintre bine şi rău, fiind ameninţat să piară de foame, se hotărî să mănînce coapsa cîinelui dăruit lui de un ciandala.

108. Din aceste (trei fapte dezaprobate : primirea de daruri de la oameni dispreţuiţi, conducerea pentru ei a unui sacrificiu şi explicarea Scrierilor Sfinte, primirea de daruri este cea mai ide condamnat şi ceea ce se impută mai mult unui brahman în lumea cealaltă.

109. Săvîrşirea unui sacrificiu şi explicarea Scrierilor Sfinte sínt două acte care se îndeplinesc pentru cei care-şi au inima curăţită prin taina iniţierii ; darul însă se primeşte şi de la un servitor, din casta de jos.

110. Păcatul săvîrşit prin îndeplinirea sacrificiului pentru oameni de dispreţuit şi prin explicarea Scrierilor Sfinte se şterge prin rugăciunea înceată şi prin jertfe ; păcatul săvîrşit prin primirea a ceva de la ei se şterge prin aruncarea daru" lui primit şi prin austerităţi.

111. Brahmanul lipsit de mijloace de trai, să culeagă spice sau boabe de oriunde ; culegerea de spice este de preferat darului de la o persoană dispreţuită ; adunarea de boabe, una cîte una, este lucru mai de laudă.

112. Brahmanii gospodari, care se află în lipsă şi au trebuinţă de un metal nepreţios sau de un alt lucru, să-l ceară de la rege ; nu trebuie a cere unui rege, care nu obişnuieşte să dea.

113. Cel dintîi din lucrurile înşirate aci imediat, şi aşa mai departe, poate fi primit mai fără grijă de păcat decît cele mai de la urmă : o ţarină nesemănată, o ţarină semănată, vaci, capre, oi,

---

328 *Sunahsefa, Vamadeva, Bharadvagia* şi *Vasvamitra* sínt sfinţi care fac parte din numărul rişilor inspiraţi, cărora se credea că le-au fost descoperite rugăciunile (men- tras) din Rig-Veda.

metale preţioase, grîu nou, grîu gătit.

114. Sínt şapte feluri legale de a face avere : moştenirea, dăruirea, schimbul sau cumpărarea, mijloace permise tuturor castelor ; cucerirea pentru casta militară ; împrumutarea cu dobîndă, comerţul şi plugăria, pentru casta negustorilor ; şi darurile primite de la oamenii vrednici de cinste, pentru brahmani.

115. Ştiinţele, ca de pildă medicina, artele, ca de pildă, prepararea parfumurilor, lucrul pentru plată, servirea pe simbrie, îngrijirea ide vite, comerţul, plugăria, mulţumirea cu puţin, cerşătoria şi cămătăria simt mijloace de trai în cazuri (de lipsă.

116. Brahmanul şi kşatrya, chiar în momente critice, nu trebuie să dea bani eu dobîndă ; fiecare din ei poate însă, dacă vrea, să împrumute, cu dobîndiî mică, pe un om vinovat de crimă, spre a face cu aceşti bani o faptă pioasă.

117. Regele care ia chiar şi a patra parte din recoltele regatului său, în caz de nevoie grabnică, dar care ocroteşte pe popor din toate puterile, nu face nici un păcat.

118. Datoria sa specială este de a ieşi învingător ; în luptă, el să nu dea dosul niciodată ; după ce a apărat cu armele în mînă pe oamenii din casta negustorească, să ia impozitul legal.

119. Impozitul asupra castei negustorilor, care în timpuri normale este de a douăsprezecea parte din recolte şi a icincizecea din cîştigul bănesc, poate fi, în caz de nevoie, de a opta şi chiar de a patra parte din recoltă şi de a douăzecea din cîştigul bănesc ; sudras, lucrătorii şi meseriaşii trebuie să ajute cu munca, iar nu plătind taxe.

120. Sudra care vrea să-şi agonisească cele necesare pentru trai şi nu găseşte un brahman căruia să-i slujească, poate servi unui kşatrya, sau să-şi procure mijloacele de trai punîndu-se în serviciul unui bogiat vaisya.

121. Să servească brahmanului în nădejdea că va dobîndi cerul sau pentru îndoitul cuvînt, de a-şi agonisi traiul în această lume şi fericirea în cealaltă ;

cine este servitorul unui brahman îşi atinge ţinta dorinţelor.

122. Servirea brahmanilor este fapta cea mai de laudă pentru un sudra ; orice alt lucru pe care-l poate face este pentru el fără merit.

123. Trebuie a-i da suficiente mijloace de trai în casă, ţinînd seama de dibăcia, de zelul lui şi de numărul persoanelor ce are de întreţinut.

124. Trebuie a-i da resturile de orez găitit, precum şi hainele vechi, rămăşiţele de boabe şi mobile stricate.

125. Nu este nicidecum păcat pentru un su- dra să mănînce usturoi şi alte mîncăruri oprite şi RU trebuie a-i administra taina investituri! ; datoriile pioase, precum sacrificiile focului nu sînt o- bligatorii pentru el ; nu-i este interzis împlinirea datoriei religioase de a aduce ofrande de orez gătit.

126. Sudras care doresc să-şi îndeplinească toate datoriile religioase, care cunosc bine şi urmează practicile oamenilor cumsecade în aducerea jertfelor casniee, ferindu-se de a recita vreun text sfînt, afară de cel de adorare, nu fac nici un păcat şi-şi atrag laude meritate.

127. Ori de cîte ori un sudra îndeplineşte actele renăscuţilor, care-i sînt permise, fără să âcă ceva rău de cineva, se înalţă drept în această lume şi în cealaltă.

128. Sudra nu trebuie să adune bogăţii de prisos, chiar cînd poate ; căci sudra care a agonisit avere, jigneşte pe brahman prin trufia sa.

129. Acestea sînt, aşa cum s-au spus, datoriile celor patru caste în caz de lipsă ; cine le păzeşte cu stricteţe ajunge la fericirea supremă.

130. Sistemul acesta de datorii cu privire^ la cele patru caste a fost expus în întregime ; să vă spun acum legea curată a expierii păcatelor.

CARTEA A UNSPREZECEA

PENITENŢE ŞI EXPIERI

1. Cel care vrea să se căsătorească ca să aibă copii, cel care trebuie să aducă jertfă, cel care călătoreşte, cel care şi-a dat toată averea pentru o ceremonie pioasă* cel care vrea să întreţină pe duhovnicul, pe tatăl, sau pe mama sa, cel care are trebuinţă de ajutor pentru el însuşi, cînd studiază întîia oară Textul Sfînt, cel care este chinuit de o boală ;

2. Aceşti nouă brahmani să fie socotiţi ca cerşetori virtuoşi, numiţi snatakas ; cînd n-au nimic, trebuie a le oferi daruri, aur sau animale, după măsura ştiinţei lor.

3. Trebuie a da acestor distinşi brahmani orez. în acelaşi timp cu alte daruri, în locul consacrat o-frandele focului ; iar tuturor celorlalţi să li se dea orezul gătit în afară de locul consacrat ; această regulă nu priveşte orice daruri.

4. Regele să dea brahmanilor binecunoscători ai Vedelor, aşa cum se cade, giuvaericale de tot felul şi plata cuvenită pentru asistarea la jertfă

5. Cel care are femeie şi se căsătoreşte cu alta după ce a cerut báni de la cineva, n-are alt folos decît plăcerea senzuală ; căci copiii sínt ai celui care a dat banii.

6. Orice om să dea, după puteri, daruri brahmanilor cunoscători ai Scrierilor Sfinte şi care s-au lepădat de lucrurile acestei lumi ; unul ca acesta dobîndeşte cerul, după ce va muri.

7. Cel care are provizii de grîu îndestulătoare, ca să hrănească timp de trei ani şi mai; mult pe aceia pe care porunceşte legea să-i întreţină, poate bea suc de soma la un sacrificiu adus de el de bunăvoie şi deosebit de sacrificiul prescris.

8. Renăscutul însă care ar avea mai| puţine provizii de grîu şi bea sucul de soma, nu va trage folos nici chiar din întîiul sacrificiu la care a băut această băutură, şi cu atît mai puţin din sacrificiul adus de bunăvoie şi fără drept.

9. Cel care, de ochii lumii, dă daruri altora, în timp ce familia sa duce lipsă, cu toate că are cu ce s-o întreţină, gustă miere şi înghite otravă : acesta practică o falsă virtute.

10. Ceea ce el face în paguba celor pe care este dator să-i întreţină, în nădejdea unei mai bune stări viitoare, va sfîrşi prin a-i cauza o stare nenorocită în această lume şi în cealaltă.

11. Dacă sacrificiul adus de un renăscut, şi îndeosebi de un brahman, este împiedicat de lipsa vreunui lucru, sub domnia unui rege care cunoaşte ■legea ;

12. Sacrificatorul să ia acest lucru, prin şiretenie sau cu de-a sila, pentru aducerea sacrificiului din casa unui vaisya care are multe turme, dar care nu aduce sacrificii şi nu bea suc de soma.

13. Dacă nu găseşte aceasta la un vaisya, să ia, dacă vrea, cele două sau trei lucruri (trebuitoare din casa unui sudra, căci sudra n-are de-a face cu cele ce privesc riturile religioase.

14. Să le ia asemeni fără şovăire din casa unui kşatrya oare n-are foc sacru şi care posedă o sută de vaci ; sau din a unuia care are o mie de vaci şi care n-aduce jertfe cu soma.

15. Să le ia asemeni, prin şiretenie sau cu de-a sila, de la brahmanul care primeşte întruna daruri şi nu dă niciodată nimic, dacă nu vrea să dea aceste lucruri de bunăvoie ; prin această faptă bunul său nume creşte şi virtutea sporeşte.

16 .Asemeni, un brahman care a trecut şase prînzuri, adică trei zile, fără să mănînce, trebuie la al

şaptelea prînz, adică în dimineaţa zilei a patra, să ia de la un om care nu practică milostenia, ceea ce va mînca în acea zi, fără să se îngrijească de a doua zi.

17. Poate lua ceea ce-i trebuie din hambar, de pe ogor, din casă, sau din orice alt loc ; .trebuie însă să spună proprietarului, dacă va fi întrebat, pentru ce o face.

18. Un om din casta militară nu trebuie niciodată să se facă stăpîn peste oeea ce este al unui brahman ; .dar dacă duce lipsă, poate lua ceea ce este al unui om, cu purtări rele şi care nu-şi împlineşte datoriile religioase.

19. Cel care se face stăpîn pe lucrurile celor răi, spre a le dă oamenilor cumsecade, este ca o corabie în care călătoresc şi unii şi alţii.

20. Bogăţia oamenilor care aduc sacrificii cu exactitate se numeşte de înţelepţi averea zeilor ; iar bogăţia oamenilor care nu aduc sacrificii se zice averea duhurilor rele (asuras).

21. Regele drept să nu dea nici o pedeapsă omului care sustrage sau ia cu de-a sila oeea ce-i trebuie la un sacrificiu ; căci numai din cauza ne-prevederii regelui moare de lipsă un brahman.

22. După oe regele s-a informat de numărul persoanelor pe care brahmanul este dator să le întreţină şi a examinat cunoştinţele teologice şi purtarea lui morală, să-i dea, pe cheltuiala sa mijloacele de trai potrivite ;

23. După ce i-a asigurat mijloacele de trai, regele să-l ocrotească faţă de oricine şi împotriva tuturor ; căci regele are a şasea parte din faptele bune ale brahmanului pe eare-l ocroteşte.

Brahmanul să nu apeleze niciodată la milostenia unui sudra, pentru a preîntîmpina cheltuielile unui sacrificiu ; căci dacă aduce un sacrificiu cerînd în acest fel, se va naşte din nou, după moarte, ca ciaixdala.

24. Brahmanul care a cerut ceva pentru aducerea unui sacrificiu şi nu întrebuinţează în acest scop tot ce a primit, se va preface în şoricar sau în cioară, timp de o sută de ani.

25. Orice om cu sufletul rău, care, de lăcomie, va răpi averea zeilor, sau a brahmanilor, va trăi în cealaltă lume din stîrvul unui vultur.

26. Sacrificiul numit vaisvanari trebuie adus întotdeauna la anul nou, pentru a ispăşi neaduoerile fără voie de sacrificii de animale şi împlinirile de ceremonii în care se întrebuinţează soma.

27. Renăscutul care, fără nevoie grabnică, îndeplineşte o datorie după forma prescrisă pentru cazurile de nevoie, nu trage din aceasta nici un folos pentru cealaltă viaţă ; aşa a fost hotărît lucrul.

28. Zeii Visvas, Sadhyas şi sfinţii străluciţi din casta preoţească au urmat regula a doua în loc de cea dintîi, cînd şi-au temut viaţa, în împrejurări grele.

29. Nici o plaită nu va lua în cealaltă lume smintitul care, puţind să se conformeze reguled principale, urmează pe cea secundară.

30. Brahmanul, care cunoaşte legea, nu trebuie să adreseze regelui nici o plîngere ; ci să se servească de puterile sale, spre a pedepsi pe cei care-l supără.

31. Puterile sale, atîrnînd numai de el, comparate cu ale regelui, care atîmă de alţii, sînt mai mari ; brahmanul deci trebuie să recurgă numai la puterea sa, spre a-şi învinge duşmanii.

32. Să se folosească fără şovăire de rugăciunile magice din Atharva-Veda [329] şi ide Anghiras ; cu-

329 *Atharva Veda,* a patra Vedă, se găseşte citată o singură dată în această carte şi anume aici. Este discuţie, dacă şi aici nu este vorbă de înţeleptul Atarva, căci euvîntul Veda este

vîntul este arma brahmanului; cu ajutorul lui trebuie să nimicească pe apăsătorii săi.

33. Kşatrya să scape de primejdie prin puterea braţului ; vaisya cu ajutorul bogăţiilor; asemenea şi sudra ; brahmanul cu rugăciunile şi cu sacrificiile magice.

34. Cel care-şi împlineşte datoriile, îşi îndreptează la timp fiul sau şcolarul, care dă sfaturi bune şi are gînduri bune faţă de toate creaturile se cheamă brahman cu drept cuvînt ; acestuia nu trebuie a-i zice nimic neplăcut sau insultător.

35. Fata tînără, femeia tînără, cu bărbat sau văduvă, bărbatul puţin învăţat şi neghiobul să nu aducă ¡sacrificii focului ; tot asemeni şi omul necăjit şi cel care n-a primit taina iniţierii ;

36. Căci, dacă asemenea oameni aduc jertfă, se prăbuşesc în iad împreună cu cei pentru care s-a adus jertfa ; prin urmare, numai brahmanul cunoscător perfect al învăţăturilor sfinte şi care a citit toate Vedele trebuie să aducă sacrificii focului.

37. Brahmanul care are bogăţii şi nu dă dar celui care-i sfinţeşte focul, un cal consacrat lui Pragiapati, este la fel cu cel care n-are foc sacru.

38. Cine are credinţă şi este stăpîn peste simţuri, să îndeplinească alte practici pioase, dar să nu aducă sacrificii niciodată în această lume dacă nu poate da sacrificatorului decît o plată mijlocie.

39. Sacrificiul pentru care se dă plată mijlocie nimiceşte organele simţurilor, bunul nume, fericirea viitoare din cer, viaţa, slava de după moarte, copiii şi vitele ; prin urmare, omul puţin bogat să nu aducă sacrificii.

40. Brahmanul care are de întreţinut un foc sacru şi care l-a neglijat dimineaţa şi seara, trebuie să facă pocăinţa ciandrayana timp de o lună ; greşeala sa este egală cu uciderea unui fiu.

41. Cei care sacrifică focului primind 'daruri de la sudras, sînt ocrotiţi ca preoţi ai servitorilor şi dispreţuiţi de oamenii care recită Scrierile Sfinte.

42. Cine le dă un dar, punînd piciorul pe fruntea

adăugat de comentatori.

acestor oameni neştiutori care cinstesc focul cu cele oe le dă un sudra, va scăpa pentru totdeauna de chinurile din cealaltă lume [330].

43. Orice om, care nu îndeplineşte practicile prescrise, sau care se dedă la fapte oprite sau care se lasă în voia poftelor trupului, trebuie să facă pocăinţă de ispăşire.

44. Unii teologi învăţaţi socotesc că ispăşirile se aplică numai la greşelile fără voie ; dar alţii după probe scoase din Scrierile Sfinte, le întind şi la greşelile voluntare.

45. Greşeala involuntară se şterge prin recitarea unor părţi din Scrierile 'Sfinte, iar greşeala săvîrşită intenţionat, sau într-un acces de ură sau de mînie, se ispăşeşte numai prin pocăinţă aspră de diferite feluri.

46. Renăscutul îndatorat să facă ispăşire pentru o greşeală săvîrşită, fie în* viaţa actuală fie în cea precedentă, despre care dau dovadă niscaiva suferinţe, nu trebuie să stea în legătură cu oamenii cumsecade, atîta timp cît ţine pocăinţa.

47. Pentru crimele din această viaţă, sau pentru greşelile dintr-o viaţă precedentă, unii oameni cu inimă înrăită sînt chinuiţi de anume boale sau diformităţi ;

48. Cel care a furat aur de la un brahman suferă de boală de unghii ; băutorul de băuturi spirtoase oprite are dinţii negri ; asasinul unui brahman este chinuit de oftică ; omul care a pîngărit patul conjugal al duhovnicului său este lipsit de prepuţ;

330 înţelesul acestei stanţe nu este destul de clar.

51. Celui căruia i-a plăcut să dea pe faţă faptele murdare îi miroase urît nasul ; calomniatorului îi miroase respiraţia ; hoţului de grîu îi lipseşte un membru ; cel care a amestecat mărfurile are un membru mai mult.Cel care a furat grîu gătit este chinuit de dispepsie ; hoţul de învăţături sfinte, adică cel care a studiat Cărţile Sfinte fără autorizaţie, este mut ; hoţul de haine are lepră albă ; hoţul de cai este şchiop.

52. în acest fel, din cauza diferitelor greşeli, se nasc oameni dispreţuiţi de oamenii de bine ; idioţi, muţi, orbi, surzi şi schilozi.

53. Trebuie dar a face pocăinţă întotdeauna, spre a se curăţi ; căci cei care nu-şi vor ispăşi păcatele, se vor naşte a doua oară cu aceste semne de ruşine.

54. Asasinarea unui brahman, consumul de băuturi spirtoase oprite, jefuirea unui brahman, adulterul cu soţia tatălui sau a duhovnicului sînt socotite de legislatori ca cele mai mari crime ; asemeni şi orice legătură cu cei care le-au săvîrşit.

55. Lauda pe nedrept cu tragerea din neam mare, facerea unui raport rău intenţionat către rege şi învinuirea pe nedrept ia unui duhovnic sînt crime aproape tot aşa de mari ca asasinarea unui brahman.

56. Uitarea Scrierilor Sfinte, dispreţul faţă de Vede, mărturia mincinoasă, asasinarea unui prieten, mîncarea de lucruri oprite sau din care nu trebuie a gusta, din cauză că sînt necurate, sînt şase crime aproape aşa de mari ca şi consumul de băuturi spirtoase.

57. Furtul unui lucru depus spre păstrare, al unei fiinţe omeneşti, al unui cal, furtul de bani, răpirea unui ogor, de diamante sau alte pietre preţioase este aproape tot aşa de mare ca furtul de aur de la un brahman.

58. Orice atingere sexuală cu surori ale mamei, cu fete tinere, cu femei de cea mai de jos castă amestecată, sau cu soţia unui prieten, ori cu nora, este socotită de înţelepţi ca aproape egală cu pîn-

59. Uciderea unei vaci, săvîrşirea unui sacrificiu adus de oameni nevrednici de sacrificiu, adulterul, vinderea de sine, părăsirea părintelui spiritual, a mamei, sau a tatălui, nerecitarea Textelor Sfinte sau neîntreţinerea focului sacru prescris de Sastras, meîngrijirea de fii ;

60. învoiala dată unui frate mai mic să se căsătorească întîi, luarea unei femei pe care voia s-o ia fratele mai mare, măritarea unei fete după unul din aceşti fraţi şi aducerea pentru ei a sacrificiului nupţial ;

61. Necinstirea unei tinere fete, cămătăria, călcarea regulilor de castitate impuse femeilor, vinderea unui eleşteu, a unei grădini, a unei femei sau a unui copil ;

62. Nepurtarea de grijă pentru primirea tainei investitorii, părăsirea unei rude, predarea învăţăturii Vedelor, pentru bani, învăţarea de la un dascăl plătit, vinderea de mărfuri care nu trebuie vîndute ;

63. Munca în mine de orice fel, întreprinderea de mari lucrări de construcţie, stricarea de mai multe ori a plantelor medicinale, traiul din meseria ruşinoasă a unei femei, aducerea de sacrificii pentru a pricinui moartea unui nevinovat, alergarea la descîntece sau la leacuri vrăjitoreşti pentru a se face stăpîn pe cineva ;

64. Tăierea arborilor verzi pentru lemne de foc, împlinirea unui act religios în vederea unui scop personal, mîncarea, o singură dată şi fără intenţie, de mîncăruri oprite ;

65. Nepurtarea de grijă pentru întreţinerea focului sacru, furtişagul de lucruri de preţ, neîndeplinirea celor trei datorii[331], citirea de scrieri relegioase, iubirea cu patimă a dansului, a ciutului şi a muzicii instrumentale ;

66. Furtul de grîu, de metale de mic preţ şi de vite, săvîrşirea de necuviinţe cu femei dedate la băutura de substanţe ameţitoare, uciderea din

331 Vezi cartea III, stanţele 171 şi 172.

nebăgare de seamă a unei femei, a unui sudra, a unui vaisya, a unui kşatrya, tăgăduirea vieţii viitoare şi a fericirii şi chinurilor de după moarte sînt crime de a doua mină.

67. Facerea de rău unui brahman, mirosi- rea de lucruri care nu trebuie mirosite, din cauza mirosului lor neplăcut, sau de băuturi spirtoase, înşelarea şi împreunarea trupească cu un bărbat sînt socotite că aduc după ele pierderea castei sau degradarea.

68. Uciderea unui măgar, a unui cal, a unei cămile, a unui cerb, a unui elefant, a unui ţap, a unui berbec, a unui peşte, a unui şarpe, a unui bivol este socotită ca faptă care coboară într-o castă amestecată.

69. Primirea de daruri de la oamenii de dispreţuit, exercitarea de comerţ nepermis, slujirea la un stăpîn sudra şi spunerea de minciuni, trebuie socotite ca motive de excludere din tovărăşia oamenilor cumsecade.

70. Uciderea unei insecte, a unui vierme, sau a unei păsări, mîncarea a ceea ce a fost adus în acelaşi coş cu băuturi spirtoase, furtul de fructe, de lemn sau de flori şi micimea de suflet sînt greşeli care spurcă.

71. Ascultaţi acum cu de-amănuntul prin ce pocăinţe speciale se pot şterge toate aceste păcate pe care vi ie-am înşirat unul după altul ;

72. Brahmanul asasin al unui brahman, pe care l-a ucis fără voie şi eare-i era superior în însuşiri, trebuie să-şi clădească o colibă în pădure şi să locuiască în ea doisprezece ani[332], trăind numai din milostenie, pentru a-şi curăţi sufletul, avînd ca semn al crimei craniul mortului sau un alt craniu omenesc ;

73. Sau, dacă criminalul este un kşatrya şi a ucis de bunăvoie un brahman respectabil, să se ofere el însuşi ca ţintă de tragere unor arcaşi care şitiu că el

332 Numărul de doisprezece ani este prescris numai pentru brahmani. Kşatrya trebuie să suporte această pedeapsă douăzeci şi patru de ani, vaisya treizeci şi şase şi sudra patruzeci şi opt.

vrea să-şi ispăşească în acest fel crima, sau să se arunce de trei ori, sau pînă ce va muri, cu capul în jos într-um foc aprins ;

74. Sau, dacă brahmanul a fost ucis din nebăgare de seamă, ucigaşul să aducă sacrificiul lui Asvamedha, Svargit, Gosava, Abhigit, Visvagit, Tritorit sau lui Agniştut ;

75. Sau, dacă uciderea s-a făcut fără voie şi cel ucis a fost un brahman puţin distins, renăscutul vinovat să meargă pe jos o sută de yogia- nas[333], recitind textul unei Vede, mîncînd puţin şi stăpînindu-şi simţurile, pentru a-şi expia crima că a ucis un brahman ;

76. Sau, dacă brahmanul ucis n-avea nici o calitate deosebită şi ucigaşul este un brahman bogat, acesta să dea tot ce are unui brahman priceput în Vede, sau atît cît să aibă din destul cu ce trăi, sau o casă înzestrată cu toate cele necesare traiului pe timpul cît acela va trăi ;

77. Sau să meargă în susul apei către izvorul Sarasvatei, mîncînd numai acele boabe sălbatice, care se oferă zeilor ; sau, reducîndu-şi hrana la o foarte mică cantitate, să repete Sanhita Vedei[334].

78. în loc de a locui doisprezece ani în pădure, vinovatul poate să-şi radă părul şi barba, să se stabilească în apropierea unui sat, sau a unui islaz de vaci, sau într-o singurătate, sau sub un arbore sacru, neavînd altă dorinţă decît de a face bine vacilor şi brahmanilor.

79. Să-şi expună viaţa pentru scăparea unei vaci sau a unui brahman ; cel care a scăpat o vacă sau un brahman, expiază crima de a fi u- cis un om din

333 *Yogiana,* unitate de măsură pentru lungimi, nu se ştie exact ce întindere avea. După unii ar corespunde cu nouă, după alţii cu cinci, sau chiar cu patru şi jumătate mile engleze.

334 *Sanhita* este o parte din Vede care cuprinde rugăciuni şi imnuri.

casta preoţească.

80. Crima sa se şterge asemeni, dacă încearcă cel puţin de trei ori să ia cu forţa înapoi de; la hoţi averea furată de ei unui brahman, fie că ia înapoi tot, într-una din aceste încercări, fie că-şi pierde viaţa.

81. Rămînînînd astfel statornic în austerităţile religioase, cast ca un ucenic şi în totul meditator timp de doisprezece ani, ispăşeşte uciderea de brahman ;

82. Sau, dacă un brahman virtuos ucide fără voie pe un altul care n-avea nici o calitate deosebită, acesta poate expia crima, mărturisind-o în- tr-o adunare de brahmani şi de kşatryas, întruniţi pentru sacrificarea unui cal şi făcînd baie cu ceilalţi brahmani la ieşirea .de la ceremonie [335].

83. Brahmanii sínt socotiţi ca temelia, iar kşa- trya ca vîrful sistemului legilor ; prin urmare, cine-şi mărturiseşte greşeala în adunarea lor, se curăţă.

84. Brahmanul, prin însăşi naşterea sa, este obiect de veneraţie chiar pentru zei, şi hotărîrile sale sínt autoritate pentru lume ; Scrierile Sfinte îi dau acest privilegiu.

85. întrunindu-se trei brahmani cunoscători ai Scrierilor Sfinte, să pronunţe vinovaţilor expierea cerută de crima lor ; pocăinţa hotărîtă astfel va fi de ajuns pentru curăţire, căci cuvintele înţelepţilor spală necurăţia.

86. Astfel brahmanul sau un alt renăscut, care a îndeplinit expierile de mai sus în cea mai deplină adunare a gîndurilor, potrivit împrejurărilor, spală crima de a fi ucis un om din casta preoţească, dacă cugetă însă că este şi o altă viaţă a sufletului.

87. Aceeaşi penitenţă trebuie făcută şi pentru

335 în original stă cuvîntul „avanbhirtha“, care însemnează un sacrificiu suplimentar, al cărui scop este ispăşirea greşelilor pe care cineva le-a putut face la aducerea unui sacrificiu principal precedent nepronunţînd cum se cade un cuvînt sacramental, neîmplinind întocmai o mişcare prescrisă de ritual, fiind distrat într-un moment etc.

uciderea unui foetus al cărui sex era necunoscut, dar ai cărui părinţi erau din casta preoţească, sau a unui kşatrya ori a unui vaisya ocupat cu aducerea de sacrificiu, sau a unei brahmane care făcuse baie de curăţire, după murdăria menstruaţiei.

88. Asemeni şi pentru mărturie mincinoasă într-un proces pentru aur sau pentru pământ, pentru acuzarea pe nedrept a duhovnicului său, pentru înstrăinarea unui gaj şi pentru uciderea femeii unui brahman care întreţinea un foc sacru sau a unui prieten.

89. Această curăţire de doisprezece ani a fost prescrisă pentru cel care a omorît un brahman fără voie ; dar pentru uciderea cu premeditare a unui braihman, această ispăşire nu este de ajuns[336].

90. Renăscutul care a fost destul de fără minte - ca să bea intenţionat lichior spirtos extras 'din o- rez, trebuie să bea un lichior aprins ; dacă şi-a ars corpul în acest fel, s-a uşurat de păcat ;

91. Sau trebuie să bea pînă va muri, din a-ceastă cauză, urină de vacă, sau apă, sau lapte, sau unt topit, sau zeamă de balegă de vacă ; toate acestea clocotinde ;

92. Sau, dacă a băut din nebăgare de seamă spirt de orez şi cu intenţie spirt de zahăr sau de mandhuca, pentru a ispăşi vina de a fi băut băuturi spirtoase, să mănînce timp de un an, o dată pe noapte, boabe de orez pisat şi drojdie de oleiu de susan, îmbrăcîndu-se cu cămaşa de păr, avînd părul lung şi purtînd în mînă un steag de cîrciu- mar.

93. Spirtul de orez este murdăria boabei şi fapta rea se numeşte asemeni mala ; de aceea brahmanul, kşatrya şi vaisya nu trebuie să bea spirt de orez.

94. Tpgbuie a recunoaşte trei feluri principale de băuturi spirtoase : cea extrasă din resturi de zahăr, cea scoasă din orez mulu, cea din flori de

336 Pentru uciderea cu voinţă şi ştiinţă, pocăinţa era dublă, sau se pedepsea chiar cu moartea.

madhuca[337] ; brahmanul nu trebuie să bea niciuna.

95. Celelalte băuturi îmbătătoare, în număr de nouă, carnea animalelor oprite a se mînca, cele trei băuturi spirtoase înşirate mai sus şi cea care se cheamă asava sînt hrana gnomilor (yakşas), a giganţilor şi a vampirilor şi nu trebuie gustate de un brahman care mănîncă unt topit oferit zeilor.

96. Brahmanul beat, fiind lipsit de judecată, din cauza beţiei, poate cădea peste un lucru necurat, sau să rostească niscaiva cuvinte din Veda, sau să facă vreo faptă nepermisă.

97. Cel a cărui esenţă divină, răspîndită în întreaga-i fiinţă, este înecată odată de o băutură îmbătătoare, îşi pierde vrednicia de brahman şi cade în starea de sudra.

98. Acestea, care s-au spus, sînt diferitele feluri de expiere pentru cel care a băut băuturi spirtoase ; să arăt acum pocăinţa cuvenită pentru furtul de aur de la un brahman.

99. Omul care a furat aur de la un brahman, trebuie să caute pe rege, să-i spună vina sa şi să zică : „Majestate, pedepsiţi-mă“.

100. Regele, luînd o măciucă de fier, pe care vinovatul trebuie s-o aibă pe umeri, să-l lovească o dată ; prin această lovitură, hoţul este uşurat de crima sa, fie că a murit, fie că nu ; vina unui brahman se purifică numai prin austerităţi ; ceilalţi renăscuţi se pot purifica în acelaşi fel.

101. Renăscutul care doreşte să se spele prin austerităţi de păcatul de a fi furat aur de la un brahman, trebuie să se îmbrace cu o haină de coajă de arbore şi să se supună în pădure la pocăinţa celui care a ucis fără voie un brahman.

102. Prin aceste pocăinţe poate să şteargă un renăscut greşeala de a fi furat aur ide la un brahman ; iar prin penitenţele următoare să expieze crima de adulter eu soţia părintelui său duhovnicesc sau trupesc.

337 *Madhuca* = bassia latifolia.

103. Cel care a pîngărit în cunoştinţă de cauză pe soţia tatălui său, care era din aceeaşi castă, trebuie să spună cu glas tare crima sa, să se întindă pe un pat de fier înfierbîntat şi să îmbrăţişeze un chip de femeie înroşit în foc ; căci numai moai'tea-l poate curăţi.

104. Sau, tăindu-şi penisul şi testiculele ţinîndu-le între degete, să meargă cu pas hotărît spre regiunea Nirriti[338] [339], pînă ce va cădea mort ;

105. Sau, dacă a săvîrşit păcatul din nesocotinţă, să ia în mină o bucată de pat, să se îmbrace în sooarţă de copac, să lase să-i crească părul, barba şi unghiile, să se retragă într-o pădure pustie şi să facă pocăinţa pragiapatya[11], în deplină meditaţie, un an întreg ;

106. Sau, dacă femeia era divorţată ori din- tr-o castă inferioară, să facă timp de trei luni, pocăinţa ciandrayana [340]*1* stăpînindu-şi simţurile şi hrănindu-se numai eu fructe şi cu rădăcini sălbatice şi cu grîu fiert în apă ; astfel va ispăşi păcatul de a fi pîngărit patul tatălui.

107. Prin aceste pocăinţe trebuie să-şi ispăşească păcatele mai mici, şi ie pot şterge prin diferite austerităţi, precum urmează :

108. Cel care a săvîrşit păcatul mai mic de a ucide fără voie o vacă, trebuie să-şi radă capul, să mănînce o lună boabe de orez fiert în apă şi să locuiască într-un islaz de vaci, învelindu-se cu pielea celei pe care ucis-o.

109. În timpul celor două luni următoare, să mănânce la două zile odată, seara, puţine boabe sălbatice nesărate ; ,să se spele cu urină de vacă şi

338 *NiTriti* este divinitatea punctului cardinal sud-est.

339 Să se vadă mai departe, stanţa 211 din această carte, din ce constă această pocăinţă.

340 Şi cu privire la această pocăinţă vezi mai jos stan-

să fie stăpân deplin peste simţuri ;

110. Să însoţească vacile în toate zilele, să meargă în urmă şi să înghită praful oe se va ridica de pe copitele lor ; să le servească şi să le salute şi să doarmă lîngă ele, spre a le păzi ;

111. Curat şi liniştit, isă se oprească cînd se opresc ele, să meargă cînd merg ele, să stea cînd se odihnesc ele ;

112. Dacă vreo vacă este bolnavă, sau atacată de hoţi, ori de tigri, sau cade, sau se înnămoleşte în mocirlă, el s-o scape prin orice mijloc posibil ;

113. În timpul căldurii, al ploii sau al frigului, sau cînd suflă vîntul cu putere, să nu se pună la adăpost pînă ce mai întîi nu va fi adăpostit vacile cît a putut mai bine ;

114. Dacă vede o vacă mîncînd grîu dintr-o casă, ţarină sau hambar al său sau al altuia, să se ferească ide a zice ceva ; tot asemeni şi dacă ar vedea un viţel bînd lapte.

115. Omorîtorul unei vaci, punîndu-se în acest fel în serviciul unei cirezi, îşi ispăşeşte în trei luni păcatul făcut.

116. ,Pe lîngă acestea, cînd şi-a împlinit pocăinţa, să dea zece vaci şi un taur, sau, dacă n-are mijloace, să dăruiască toată averea sa brahmanilor cunoscători ai Vedelor.

117. Toţi renăscuţii care au săvîrşit păcate mâi mici, cu excepţia numai a celui oare şi-a călcat jurământul de castitate, să facă, pentru curăţire, pocăinţa de mai sus sau ciandrayana.

118. Cel oare şi-a călcat jurământul de castitate trebuie să sacrifice Nirritii un măgar orb sau negru, după regula jertfelor casnice, la răspântia a patru drumuri şi noaptea.

119. Punînd, după regulă, grăsime pe foc, ca ofrandă, să facă la sfârşitul sacrificiului ofrande de

unt topit lui Vata [341], Indra, Guru [342] şi Vahni[343], recitind rugăciunea care începe cu vorba SAM.

120. Bărbaţii cunoscători ai Scrierilor Sfinte şi legii socotesc ca o călcare a rînduielii castităţii masturbarea renăscutului care-şi face ucenicia.

121. Toată gloria ce se cîştigă prin studierea cu osîrdie a Scrierilor Sfinte, pe care o pierde ucenicul care-şi calcă jurămîntul, se întoarce la patru zei : Maruta, Punîhuta [344 345 346], Guru şi Pavaca *11.*

122. Ond a săvîrşit acest păcat, călcarea jurămîntului castităţii, să se înfăşoare în pielea măgarului jertfit şi să se ducă să ceară milostenie în şapte case, mărturisindu-şi păcatul ;

123. Mîncînd o singură dată pe zi din alimentele strînse prin cerşit şi făcînd baie în cele trei momente însemnate (savanas) ale zilei, se curăţă după un an.

124. Dacă a făcut fără voie unul din păcatele care atrag după ele degradarea [1S], să facă pocăinţa santapana ; dacă păcatul a fost fără voie, să facă pocăinţa pragiapatya.

125. Pentru păcatele care aduc după ele degradarea la o castă amestecată sau care fac

341 *Vata* este un alt nume al lui Vayu sau Maruta, zeul vîntului.

342 *Guru* sau Vriaspati era zeul planetei Jupiter.

343 *Vahni* este unul din numele lui Agni, zeul focului.

344 [1C] *Puruhuta* este un alt nume al lui Indra, zeul atmosferei.

345 *Pavaka* este un nume sau mai exact un apelativ al lui Agni şi însemnează *curăţitor.*

346 [13] Vezi mai sus stanţa 67.

nedemn de a fi primit în rîndul oamenilor cumsecade[347], vinovatul, ca să se cureţe, trebuie să facă pocăinţa ciandrayana timp de o lună ; pentru păcatele care spurcă [348], trebuie să mănînce trei zile boabe de orez fierte în apă şi calde.

126. Pentru uciderea cu voinţă a unui om virtuos din casta militară, pocăinţa trebuie să fie de patru ori mai mică decât cea pentru uciderea unui brahman ; ea trebuie să fie de opt ori mai mică pentru un vaisya virtuos şi de şaisprezece ori mai mică pentru un sudra care-şi împlinea conştiincios datoriile ;

127. Iar brahmanul care ucide fără voie un bărbat din casta militară, trebuie să dea brahmanilor o mie de vaci şi ua taur, ca să se cureţe ;

128. Sau, stăpînindu-şi simţurile şi umblînd cu părul lung, să facă trei ani pocăinţa impusă ucigătorului unui brahman ; să locuiască departe de sat şi să aibă ca locuinţă rădăcina unui arbore.

129. Pentru uciderea fără voie a uniri vaisya virtuos, renăscutul trebuie să se supună la aceeaşi pocăinţă timp de un an sau să dea o sută de vaci şi un taur.

130. Pentru uciderea fără voie a unui sudra, trebuie să facă această penitenţă timp de şase luni sau să dea unui brahman zece vaci albe şi un taur.

131. Dacă a ucis cu voie o pisică, un mangust, o gaiţă albastră, o broască, un cîine, un crocodil, o bufniţă sau o cioară, să facă pocăinţa rânduită pentru uciderea unui sudra ;

132. Sau, dacă a făcut-o fără voie, să bea numai lapte trei zile şi trei nopţi ; sau, dacă este împiedicat de o boală a face aceasta, să meargă pe jos distanţa de un yogiana ; sau, dacă nu poate, să facă baie în fiecare noapte într-un rîu, sau să zică de mai multe ori în tăcere rugăciunea către zeii apelor.

347 Vezi mai sus stanţele 68 şi 69.

348 3 Vezi mai sus stanţa 70. 0

9

133. Brahmanul, care a omorât un şarpe, să dea altui brahman o cazma sau un baston ferecat; dacă a omorît un eunuc, să dea o sarcină de paie şi un maşaka[349] de plumb.

134. Dacă a omorît un porc, să dea o oală de unt topit ; pentru o potîmiche să dea un drona[350] de susan ; pentru un papagal, o junice de doi ani ; pentru un kroncia[23] o junice de trei ani.

135. Dacă a omorît o lebădă, o balaka[24], un bîtlan, un păun, o maimuţă, un şoim sau un şori- car, trebuie să dea unui brahman o vacă.

136. Dacă a omorît un cal, să dea o haină ; cinci tauri negri, pentru un elefant ; un taur, pentru un ţap sau berbec ; o junice de un an pentru un măgar.

137. Dacă a omorît animale sălbatice carnivore, să dea o vacă de lapte ; pentru animale sălbatice necarnivore, o junice frumoasă ; pentru o cămilă, un krişnala de aur.

138. Dacă a ucis o femeie din cele patru caste prinsă în adulter, să dea, pentru a se curăţi, un sac de piele, un arc, un ţap sau un berbec, în linia dreaptă a castelor.

139. Dacă un brahman nu-şi poate ispăşi prin daruri păcatul de a fi ucis un şarpe sau altă făptură, să facă pentru fiecare pocăinţa pragiapatya, ca să-şi şteargă păcatul.

140. Dacă a omorît o mie de vietăţi mici cu oase sau un număr de vietăţi fără oase, cît să umple o căruţă, să facă aceeaşi pocăinţă ca pentru uciderea unui sudra.

141. Iar dacă a omorît mai puţine vietăţi cu oase, să dea asemeni, fiecare dată, cîte ceva, ca un pana de aramă, unui brahman ; dacă a omorît vietăţi fără oase, se curăţă, fiecare dată, oprindu-şi

349 *Maşaka,* o monedă. Vezi cartea VIII, stanţa 135.

350 *Drona,* măsură de capacitate. Vezi cartea VII, stanţa 126.

respiraţia, pronunţînd Savitri şi Siras, monosilaba AUM şi cele trei cuvinte Bhur, Bhuvah şi Svar.

142. Dacă a tăiat, o singură dată şi fără voie, pomi roditori, tufişuri liane, plante urcătoare, sau agăţătoare, cu flori, trebuie să pronunţe o sută de rugăciuni din Rig-Veda.

143. Dacă a omorît insecte de tot felul, care trăiesc în orez şi în alte boabe, în lichide, cum este [351] [352] sucul trestiei de zahăr, în fructe sau în flori, curăţirea se face mîncînd unt topit.

144. Dacă cineva smulge fără trebuinţă plante cultivate sau crescute nesemănate în pădure, trebuie să meargă o zi întreagă în urma unei vaci şi să mănînce numai lapte.

145. Prin aceste pocăinţe se poate şterge păcatul de a fi făcut rău fiinţelor cu voie sau fără voie ; ascultaţi acum pocăinţa rînduită pentru mîncările, sau băuturile, oprite. .

146. Cel care bea, fără să ştie, o băutură spirtoasă, alta afară de spirtul de orez, se curăţă primind din nou taina învestiturii cu cordon, după ce mai întîi a făcut pocăinţa taptakricihra ; o pocăinţă care să aibă de urmare moartea nu se poate da, chiar dacă cineva a băut de bunăvoie băuturi spirtoase, afară de spirt de orez ; aşa este regula stabilită.

147. Dacă cineva a băut apa dintr-un vas în care a fost spirt de orez sau o altă băturâ spirtoasă, trebuie să bea cinci zile şi cinci nopţi lapte fiert cu sankhapuşpi [25].

148. Dacă un brahman se atinge de o băutură spirtoasă, sau o dă, ori o primeşte cu formalităţile înţelepţilor, adică mulţumind, sau dacă bea apă lăsată de un sudra, trebuie să nu înghită trei zile nimic altceva decît apă fiartă cu kuşa.

351 *Kroncia* este un fel de bîtlan.

352 *Balaka* este un fel de cocor.

149. Brahmanul care a băut suc de soma, la o jertfă şi miroase după aceea suflarea unui om, care a băut băuturi spirtoase, se curăţă oprindu-şi de trei ori respiraţia în apă şi mîncînd unt topit.

150. Toţi bărbaţii din cele trei caste ale renăscuţilor care, din nebăgare de seamă, au gustat urină, sau excremente omeneşti, sau ceva ce a venit în atingere cu o băutură spirtoasă, trebuie să primească din nou taina învestiturii cu cordonul sfînt.

151. Cu prilejul acestei a doua învestituri a renăscuţilor, nu este nevoie să se reînnoiască tunde-[353] rea, cingătoarea, bastonul, talerul pentru cerut milostenie şi regulile de abstinenţă.

152. Cine a mîncat alimente de la oameni cu care nu trebuie să mănînce, sau resturi de la o femeie, sau de la un sudra, sau cărnuri oprite, trebuie să bea şapte zile şi şapte nopţi numai orez fiert în aipă.

153. Dacă un brahman a băut băuturi fermentate şi sucuri astringente, chiar dacă aceste substanţe ar fi curate, este necurat pînă ce se va face digestia.

154. Renăscutul care din întîmplare a gustat urină sau excremente de porc domestic, de măgar, de cămilă, de şacal, de maimuţă sau de cioară, să facă pocăinţa ciandrayana.

155. Dacă mănâncă fără să ştie carne uscată, sau ciuperci de uscat, sau ceva ce provine de la măcelărie, trebuie să facă aceeaşi pocăinţă.

156. Dacă a mîncat cu ştiinţă carne de animal carnivor, de porc domestic, de cămilă, de cocoş, de vreo fiinţă omenească, de cioară sau de măgar, singura pocăinţă ispăşitoare este taptakricihra.

157. Brahmanul care, înainte de a-şi fi sfîrşit ucenicia, ia parte la pomana de o lună în amintirea unei rude de curînd decedate, trebuie să ajuneze trei zile şi trei nopţi şi să stea o zi în apă.

353 3 *Sankhapuşpi* = andropagon ¡aciculutum.

1

2

158. Ucenicul care gustă miere sau came, fără voie sau din cauza lipsei, trebuie să facă pocăinţa cea mai uşoară, pragiapatya, şi apoi să-şi termine ucenicia.

159. Dacă mănîncă ceea ce a lăsat o pisică, o cioară, un şoarece, un cîine, sau un mangust,, sau ceva ce a fost atins de un păduche, să bea brahma-suvarciala[354] fiartă în apă. :

160. Cine vrea să se păstreze curat, nu trebuie să mănînce alimente oprite ; dacă o face din nebăgare de seamă, să verse numaidecît sau să se cureţe îndată prin mijloacele de pocăinţă rînduite.

161. Acestea sînt diferitele feluri de pocăinţe rînduite pentru mîncarea de alimente nepermise ; ascultaţi acum rînduiala pocăinţelor prin care se poate şterge păcatul furtului.

162. Brahmanul care a luat cu ştiinţă vreun lucru, ca grîu copt, sau crud, din casa unui om din aceeaşi castă cu el, este iertat, dacă face pocăinţa pragiapatya timp de un an ;

163. Iar dacă a răpit bărbaţi sau femei, sau s-a făcut stăpîn peste o ţarină sau casă, sau a luat apa unei fîntîni sau a unei spălătorii, pocăinţa rînduită este ciandrayana.

164. Dacă a furat din casa altuia lucruri de mic preţ, vinovatul să dea înapoi lucrurile furate, ceea ce trebuie făcut în toate cazurile, şi apoi să facă. pentru curăţirea sa, pocăinţa santapana.

165. Dacă a luat bunuri care pot fi mîncate, sau înghiţite, ori trăsură, pat, scaun, flori, rădăcini sau fructe, ispăşirea se face înghiţind cele cinci lucruri ce provin de la vacă : lapte dulce, lapte bătut, unt, urină şi balegă.

166. Dacă a furat ierburi, lemne, arbori, orez uscat, zahăr brut, haine, piei sau carne, trebuie să ajuneze trei zile şi trei nopţi.

167. Dacă a furat pietre scumpe, mărgăritare,

354 36 3 *Brahmasuva.Tcia.la* **e o plantă.**

1

3

mărgean, aramă, argint, fier, alamă sau pietre, trebuie să mănînce douăsprezece zile numai orez pisat.

168. Dacă a furat bumbac, mătase sau lînă, sau un animal cu copita despicată, sau nedespicată, sau păsări, sau parfumuri, sau plante medicinale, sau frînghii de corabie, trebuie să mănînce trei zile numai lapte.

169. Prin aceste pocăinţe îşi poate ispăşi renăscutul păcatul de a fi furat ceva. Prin următoarele penitenţe îşi poate ispăşi păcatul de a se fi apropiat de o femeie, cu care-i este oprit să aibă legături sexuale :

170. Cel care a avut legături sexuale cu surorile sale după mamă, cu soţiile prietenului sau ale fiului său, cu fete înainte de vîrsta pubertăţii, sau cu femei din castele cele mai de jos, trebuie să facă pocăinţa rînduită pentru cel care a pîngărit patul tatălui său spiritual sau trupesc.

171. Cel care a avut legături sexuale cu fiica mătuşii sale după tată, care-i este ca o soră, sau cu fiica mătuşii sale după mamă, sau cu fiica unchiului după mamă, trebuie să facă pocăinţa ciandrayana.

172. Nici un om înţelept să nu ia de soţie vreuna din aceste femei. Din cauza gradului de rudenie [355] [356] nu trebuie a le lua în căsătorie, căci cel care ia în căsătorie vreuna din ele, se va duce în infern.

173. Cel care a avut legături sexuale cu un animal, afară de vacă[2S], sau cu o femeie în timpul menstruaţiei, sau a săvîrşit acest act împotriva naturii [357] sau în apă, trebuie să facă pocăinţa santa-

355 Toate aceste femei sau fete îi sînt verişoare.

356 Pentru acest act de bestialitate se prescrie facerea pocăinţei ciandrayana timp de un an.

357 [20] Adică în alt loc decît în cavitatea sa naturală,

pana.

174. Renăscutul care are legături sexuale cu un bărbat, în orice loc s-ar afla, sau cu o femeie în căruţa cu boi, sau în apă, sau ziua, trebuie să facă baie îmbrăcat.

175. Dacă un brahman are legături sexuale cu o femeie ciandala sau mlechia, sau mănîncă cu ea. sau primeşte de la ele daruri, este degradat, dacă a lucrat cu ştiinţă, şi anume dacă a făcut-o de bunăvoie, este degradat la treapta acestei femei.

176. Bărbatul să-şi închidă într-un apartament deosebit pe soţia cu totul stricată şi s-o supună la pocăinţa la care este supus bărbatul pentru adulter,

177. Iar dacă păcătuieşte din nou cu un bărbat din casta sa, să facă, pentru a se curăţi, pocăinţa pragiapatya şi ciandrayana.

178. Păcatul săvîrşit de un brahman, care se apropie într-o singură noapte de o femeie ciandala, se şterge trăind trei ani din milostenie _ şi repetînd fără întrerupere Savitri.

179. Acestea sînt expiaţiunile (pocăinţele) ce se pot aplica celor patru categorii de păcătoşi număraţi şi anume : celor care fac rău făpturilor, celor care mănîncă alimente oprite, celor care fură, celor care au legături sexuale cu femei cu care nu trebuie să aibă ; ascultaţi acum expierile impuse celor care stau în legătură cu oamenii degradaţi :

180. Cel care are legături cu un om degradat, este însuşi degradat după trecere de un an ; nu dacă sacrifică, citeşte Scrierile Sfinte sau încheie alianţă cu el, ceea ce atrage degradarea imediat, ci numai mergînd în aceeaşi trăsură, şezînd pe acelaşi scaun, mîncînd la acelaşi ospăţ.

181. Omul care are legături cu cineva dintre cei degradaţi, trebuie supus la pocăinţa la care este supus acest păcătos, degradatul, spre a se curăţi de aceste legături.

182. Sapindes şi samanodakas ai unui criminal degradat trebuie să ofere pentru el, ca şi cum ar fi mort, o libaţiune de apă afară din sat, în seara unei

destinată împreunării sexuale.

zile nefaste, în faţa rudelor sale după tată, a capelanului şi a conducătorului său spiritual ;

183. O sclavă, cu faţa spre miazăzi, trebuie să răstoarne cu piciorul o oală veche plină de apă, la fel eu cele care se dau pentru morţi ; după aceea toate rudele de aproape, sau de departe, sînt necurate o zi şi o noapte.

184. Oricine trebuie să se ferească a vorbi cu cel degradat, a şedea în tovărăşia lui, a-i da partea cuvenită de moştenire şi a-l pofti la vreo întrunire profană ;

185. Să piardă privilegiile de întîi născut, precum şi averea care este partea fratelui celui mai mare ; partea fratelui mai mare să se dea unui frate mai tînăr, care-i este superior prin virtute ;

186. Iar cînd şi-a făcut pocăinţa rînduită, rudele sale şi el trebuie ,să verse un vas nou plin de apă, după ce mai întîi s-au îmbăiat cu toţii într-o apă foarte curată.

187. Aruncînd vasul în apă, să intre în casă şi să-şi împlinească, ca şi mai înainte, toate datoriile familiale.

188. Aceeaşi ceremonie trebuie făcută şi pentru femeile degradate ; trebuie să li se dea haine, mineare şi apă şi să fie ţinute în colibe aproape de casă.

189. Nici un om să nu aibe legături cu păcătoşii care nu şi-au făcut pocăinţa ; dar după ce şi-au ispăşit greşeala să nu le facă imputări.

190. Totuşi să se ferească de a trăi în societatea celor care au omorît copii, au răsplătit binele cu rău, au ucis pe cei care le cereau adăpost sau au asasinat femei, chiar dacă s-au curăţit potrivit legii.

191. Cei care fac parte din cele dinţii trei caste, dar care n-au învăţat Savitri, conform rînduielii[358], trebuie supuşi de trei ori la pocăinţa obişnuită, pra-giapatya, şi după aceea să fie iniţiaţi cu ritualul

358 Adică cei care n-au fost iniţiaţi şi n-au primit taina investirii cu cordonul sfînt, cînd se predă şi Savitri.

obişnuit.

192. Aceeaşi pedeapsă trebuie impusă renăscuţilor, care vor să ispăşească o faptă nelegală sau neglijarea studiului Vedei.

193. Brahmanii, care cîştigă averi prin fapte de condamnat, se curăţă dînd înapoi acele averi şi făcînd rugăciuni şi austerităţi.

194. Brahmanul, care a primit un dar nepermis, se curăţă repetînd Savitri de trei mii de ori în cea mai adîncă adunare a gîndurilor şi hrănindu-se numai cu lapte, timp de o lună, într-un islaz de vite.

195. Cînd se va întoarce de la islaz, slăbit de acest lung post, să salute pe ceilalţi brahmani, care trebuie să-l întrebe : „Omule, doreşti să fii primit din nou în rîndul nostru şi-ţi dai cuvîntul că nu vei mai face acel păcat“.

196. După ce va răspunde afirmativ brahmanilor, să dea iarbă vacilor şi în acel loc, curăţit prin prezenţa vacilor, să fie primit iarăşi de oamenii din casta sa.

197. Cel care a săvîrşit sacrificiu pentru excomunicaţi, cine a ars cadavrul unui străin, cine a făcut vrăjitorii, pentru a pricinui moartea unui nevinovat, sau a adus jertfa necurată numită ahina, îşi ispăşeşte păcatul prin trei pocăinţe.

198. Renăscutul care n-a ocrotit pe cel care l-a rugat, sau care a învăţat pe altul Scrierile Sfinte într-o zi oprită, expiază acest păcat mîncînd numai orz timp de un an.

199. Cine a fost muşcat de cîine, de şacal, de măgar, de alte animale carnivore care umblă prin sat, de om, de cal, de cămilă sau de porc, se curăţă oprindu-şi respiraţia.

200. Pocăinţele pentru cei pedepsiţi cu mîncare şi pentru care nu sînt reguli speciale, sînt acestea : A mînca numai o dată durpă şase prânzuri, adică o dată la trei zile, timp de o lună ; a recita Sanhita

Vedei şi a face focului ofrandele numite Sakalas[359].

201. Dacă brahmanul se urcă de bunăvoie în- tr-o căruţă trasă de cămile sau de măgari, sau dacă face baie cu totul gol, se curăţă oprindu-şi o 'dată respiraţia şi recitând Savitri.

202. Cine şi-a depus excrementele din grabă, fără să aibă apă la îndemână, sau le-a depus în apă, se poate curăţi făcînd baie îmbrăcat, afară din oraş şi atingîndu-se de o vacă.

203. Pocăinţa pentru neîmplinirea actelor prescrise de Veda să se săvârşească continuu şi pentru călcarea datoriilor impuse unui gospodar este aju- narea de o zi.

204. Cine a oprit pe un brahman să vorbească, sau s-a adresat nerespectuos superiorului său, trebuie să facă baie, să nu mănînce nimic în acea zi şi să împace pe cel jignit, plecîndu-i-se înainte cu respect.

205. Cine a lovit pe un brahman, fie şi cu un fir de iarbă, sau cine l-a legat de gît cu un veşmînt, sau l-a mîniat încontră-i într-o discuţie, trebuie să-i potolească mînia, căzîndu-i în genunchi.

206. Omul care s-a năpustit cu furie asupra unui brahman, cu gîndul de a-l ucide, va sta o sută de ani în infern ; dacă l-a lovit, va sta o mie de ani.

207. Cîte boabe de nisip va uda sîngele curs pe pămînt, al brahmanului rănit, atîtea mii de ani va sta în infern făptuitorul.

208. Omul care s-a repezit asupra unui brahman în chip ameninţător, să facă pocăinţa obişnuită ; să facă pocăinţa aspră, dacă l-a lovit ; să facă şi pocăinţa obişnuită şi pe cea aspră, dacă a vărsat sînge.

209. Pentru păcatele la care nu este prescrisă o pocăinţă anume, adunarea [360] să ţină seamă de starea vinovatului şi de felul greşelii şi să hotărască o

359 Aceste ofrande sînt în număr de opt şi fiecare din ele este însoţită de o rugăciune specială. După alte explicaţii, la aceste ofrande se aruncau în foc opt bucăţi de lemn.

pedeapsă potrivită.

210. Să vă explic acum în ce constă penitenţele prin mijlocirea cărora cineva îşi expiază păcatele, penitenţe care au fost practicate de zei, de sfinţi şi de strămoşii divini (pitris) :

211. Renăscutul care se supune pocăinţei obişnuite, zisă pragiapatya, trebuie să mănînce trei zile numai dimineaţa, trei zile numai seara, trei zile alimente necerşite, dar care i s-au dat de bunăvoie, şi să ajuneze cele trei zile din urmă.

212. Pocăinţa zisă santapana constă din a mînca într-o zi urină şi balegă de vacă amestecată cu lapte dulce şi bătut, cu unt topit şi cu apă fiartă cu kusa şi după aceea a ajuna o zi şi o noapte.

360 Procedarea este aceeaşi ca cea din stanţa 3 precedentă, numai că începe cu zilele luminate şi se sfîrşeşte cu cele întunecate.

213. Renăscutul care face pocăinţa zisă aspră (atikrieihra), trebuie să mănînce numai o gură de orez, timp de nouă zile, ca şi la pocăinţa obişnuită, şi să nu mănînce nimic în timp de alte trei zile.Brahmanul care săvîrşeşte pocăinţa arzătoare (tapatkricihra), trebuie să bea numai apă caldă, lapte cald, unt topit cald şi aburi calzi, fiecare cîte trei zile, să facă baie şi să stea în cea mai adîn- că meditare.

214. Cine ajunează douăsprezece zile, stăpin peste simţuri şi cu toată luarea-aminte, face penitenţa numită paraka, care ispăşeşte toate păcatele.

215. Penitentul care doreşte să facă ciandrayana, să mănînce cincisprezece guri în ziua lunii pline, după care să-şi scadă alimentarea pe fiecare zi din cele 15 zile întunecoase cu cîte o gură, iar în a cincisprezecea, ziua lunii noi, să ajuneze ; apoi să-şi sporească cu o gură pe zi alimentaţia în timpul celor cincisprezece zile luminate, să facă baie dimineaţa, la prînz şi seara ; acesta este felul întîi de pocăinţă lunară (ciandrayana), care a fost asemănată cu corpul, subţire la mijloc, al furnicii.

216. Aceeaşi rînduială trebuie păzită în întregime şi la îndeplinirea pocăinţei lunare asemănată cu bobul de orez, care este umflat la mijloc, înce- pînd cu cele cincisprezece zile luminate şi constînd şi din stăpînirea simţurilor.

217. Cine face pocăinţa lunară a ascetului pios (yati), trebuie să-şi înfrîneze trupul şi să mănînce numai opt guri de boabe sălbatice la amiazi, timp de o lună, începînd fie cu zilele luminate, fie cu cele întunecate.

218. Brahmanul, care face pocăinţa lunară a copiilor, trebuie să mănînce, timp de o lună, patru guri dimineaţa în cea mai adîncă meditare şi patru guri după apusul soarelui.

219. Cine-şi înfrînează organele timp de o lună şi mănîncă de trei ori optzeci (240) de guri de boabe

sălbatice, în orice chip ar fi, va ajunge în locuinţa stăpînitorului lumii.

220. Cei unsprezece rudras[361], cei doisprezece adityas [362], cei opt vasus [363], geniile vîntului (maruts), cei şapte mari sfinţi (rişis) au făcut această pocăinţă lunară, spre a se curăţi de orice păcat.

221. Penitentul trebuie să aducă el însuşi în fiecare zi o jertfă de unt topit, pronunţînd cele trei mari cuvinte ; să se ferească de răutate, de minciună, de mînie şi de căile sucite.

222. De trei ori pe zi şi de trei ori pe noapte să intre în apă îmbrăcat şi să nu vorbească cu vreo femeie, cu vreun sudra sau cu vreun om degradat.

223. Să se mişte necontenit, sculîndu-se şi şezînd fără încetare, sau dacă nu poate, să se culce pe pămîntul gol ; să fie cast ca un ucenic, să urmeze aceleaşi reguli cu privire la cingătoare şi la baston, şi să cinstească pe părintele său spiritual, pe zei şi pe brahmani.

224. Să repete fără întrerupere, din toate puterile, Savitri şi celelalte rugăciuni de expiere şi să depună aceeaşi stăruinţă în toate penitenţele- care

361 *Rudras* sînt semizei, născuţi, după legendă, din fruntea lui Brahma. Numele lor sînt : Agiaikapada, Ahivra- dhana, Virupakşa, Suresvara, Giayanta, Vahurupa, Tryam- baka, Aparagita, Savitra şi Hara. Acesta din urmă este cel mai însemnat. Sub numele de Siva, el este pus mai tîrziu alături de Brahma, şi împreună cu Vişnu formează trinitatea divină a Indrei postbrahmanice. El este deasemenl mult cîntat şi în poemele mitologice şi în puranas.

362 *Adityas,* zeii celor douăsprezece luni ale anului, erau diferite personificaţiuni ale soarelui. Numele lor diferă. Cele mai curente sînt : Bhaga, Ansu, Aryama, Mitra; Va- runa, Savitri, Dhatri, Vivasvat, Tvacitri, Puşa, Indra şi Vişnu.

363[33] *Vasus* este numele comun al unui număr de opt zei şi anume : Dhava, Dhruva, Soma, Vişnu, Anita (vîntul), Anala (focul), Prabhuşa şi Prabhava.

au de scop ştergerea păcatelor.

225. Aceste penitenţe trebuie impuse, ca expiere, renăscuţilor ale căror păcate sînt cunoscute în public ; iar adunarea să impună celor ale căror păcate nu sînt publice, să se cureţe prin rugăciuni şi jertfe aduse focului.

226. Păcătosul se curăţă de păcat prin mărturisire în public, prin căinţă, prin pietate, prin recitarea rugăciunilor sfinte ; asemeni şi prin facerea de milostenie, cînd nu poate face celelalte penitenţe.

227. Mărturisirea făcută în curăţie de inimă şi cu sinceritate de cineva care a săvîrşit o nedreptate îl curăţă de acea nedreptate, cum se curăţă un şarpe de piele.

228. Cîtă părere de rău simte cineva pentru o faptă a sa rea, de atîta greutate din acea faptă rea se descarcă trupul.

229. Cine se căieşte cu tărie de fapta rea pe care a săvîrşit-o, este descăract de vina ei ; dacă zice : „Nu voi mai face“, această intenţie îl curăţă.

230. Meditînd adînc în sufletul său asupra siguranţei unei răsplăţi a faptelor după moarte, să facă astfel ca gîndurile, cuvintele şi faptele să-i fie virtuoase.

231. Dacă a săvîrşit o faptă de condamnat, fie din nebăgare de seamă, fie de voie, să se păzească de a o mai face, dacă vrea să dobîndească iertare ; în caz de recidivă, penitenţa este îndoită.

232. Dacă simte încă o greutate pe conştiinţă după ce a îndeplinit expierea, să-şi continue pocăinţa pînă ce va avea mulţumire deplină.

233. Toată fericirea zeilor şi a oamenilor îşi are originea, punctul de plecare şi sfîrşitul, după înţelepţii care cunosc înţelesul Vedelor, în pietate.

234. Pietatea unui brahman stă în a cunoaşte învăţăturile sfinte, a unui kşatrya în ocrotirea mulţimii, a unui vaisya în împlinirea datoriilor castei sale, a unui sudra în supunere şi ascultare.

235. Sfinţii care sînt stăpîni peste trupul şi sufletul lor, care se hrănesc numai cu fructe, cu rădăcini şi cu aer, văd, prin puterea pietăţii lor

austere, cele trei lumi[364] cu fiinţele lor mişcătoare şi nemişcătoare.

236. Doctoriile vindecătoare, sănătatea, ştiinţa dumnezeiască şi feluritele fericiri cereşti se dobîndesc prin pietate austeră ; da, pietatea este mijlocul de a le obţine.

237. Tot ce este greu de străbătut, greu de obţinut, greu de ajuns şi greu de împlinit, se poate săvîrşi prin pietate austeră ; căci pietatea întîmpină cele mai multe piedici.

238. Marii criminali şi toţi ceilalţi oameni vinovaţi de tot felul de păcate se descarcă de păcate prin austerităţi împlinite cu exactitate.

239. Sufletele care iube.se viermii, şerpii, lăcustele, animalele, păsările şi chiar vegetalele, se duc în cer prin puterea pietăţii austere.

240. Orice păcat săvîrşit de oameni cu gîndul, cu cuvîntul, sau cu fapta, poate fi mistuit pe loc în întregime de focul austerităţilor lor, dacă au ca bogăţie pietatea.

241. Locuitorii cerului primesc sacrificiile şi împlinesc dorinţele brahmanului care este totdeauna curăţit de pietate.

242. Atotputernicul Brahma a făcut această carte prin austerităţi ; asemeni şi rişis au obţinut prin pietate o perfectă cunoaştere a Vedelor.

243. Zeii înşişi au proclamat bunătatea nesfîrşită a pietăţii, socotind că pietatea este obîrşia sfîntă a oricărei fericiri în această lume.

244. Studierea cu sîrguinţă a Vedelor în fiecare zi, aducerea celor cinci mari jertfe şi uitarea nedreptăţilor suferite şterg îndată chiar întinarea provenită din păcate grele.

245. Precum focul cu flacăra sa arzătoare arde îndată lemnul de care se atinge, tot astfel cel care cunoaşte Vedele arde numaidecît păcatele cu focul ştiinţei sale.

364 [38] Aceste trei luni sînt: 1 pămîntul (Prithivi), atmosfera (Antarişka) şi cerul (Svarga).

246. V-am spus mijloacele rînduite de lege pentru expierea păcatelor publice ; ascultaţi acum pocăinţele potrivite pentru păcatele secrete :

247. Şaisprezece opriri ale respiraţiei, însoţite de recitarea celor trei mari cuvinte, de monosilaba AUM şi de Savitri, repetate zilnic timp de o lună, pot curăţi chiar pe ucigaşul unui brahman.

248. Chiar şi băutorul de băuturi spirtoase se curăţă repetînd în fiecare zi rugăciunea lui Kotsa, care începe cu APA, sau a lui Vasişta, care începe cu PRATI, sau mahitra, sau suddhavatyah.

249. Recitind o dată pe zi, timp de o lună, asya-vamiya şi sivasankalpa, cel care a furat aur de la un brahman, se curăţă îndată.

250. Recitind de şaisprezece ori pe zi, timp de o lună, havişyantia sau natamanha, sau zicînd în gînd imnul puruşa, cel care a pîngărit patul părintelui său spiritul este jertfa de păcat.

251. Omul care vrea să-şi ispăşească păcatele secrete, mani sau mici, trebuie să recite o dată pe zi, timp de un an, rugăciunea care începe cu AVA sau vatkineida.

252. Cine repetă taratsamandyia, se curăţă în trei zile, de primirea unui dar neiertat sau de mîn-carea de alimente oprite.

253. Chiar cine a săvîrşit multe păcate secrete, se curăţă recitind, timp de o lună somarodra sau cele trei rugăciuni care încep cu AYRAMA şi fă- cînd baie într-un rîu.

254. Cine a făcut un păcat mare trebuie să recite cele şapte stanţe care încep cu INDRA, timp de o jumătate de an şi cine a murdărit apa cu vreo necurăţie, trebuie să trăiască o lună numai din milostenie.

255. Renăscutul care va aduce o ofrandă de unt topit timp de un an, însoţită de rugăciunile de jertfă zise sakalas, sau care va recita invocarea care începe cu NAMA, va şterge cel mai greu păcat.

256. Cine a săvîrşit o mare crimă, să urmeze o cireadă de vaci în cea mai completă meditaţie, repetînd rugăciunile numite pavamanis şi să se hrănească numai cu lucruri primite de pomană şi

după un an va fi iertat ;

257. Sau dacă recitează de trei ori o sanhită din Vede, cu mantras şi brahmanas, retras în pădure, în cea mai perfectă dispoziţie trupească şi sufletească şi curăţit prin cele trei parakas, va do- bîndi iertarea de toate crimele ;

258. Sau să ajuneze trei zile de-a rîndul, stăpînindu-şi simţurile, făcînd baie de trei ori pe zi şi repetînd de trei ori agamarşana şi toate crimele îi vor fi ispăşite.

259. Precum sacrificiul calului, regele sacrificiilor, şterge toate păcatele, tot astfel imnul agamarşana şterge toate greşelile.

260. Brahmanul care ştie Rig-Veda întreagă nu se pătează de nici o crimă, chiar dacă ar ucide pe toţi locuitorii celor trei lumi şi ar primi alimente de la omul cel mai de jos.

261. Brahmanul este descărcat de toate păcatele mici, dacă recitează de trei ori în cea mai desăvîr- şită reeditare sanhita din Rig, din Yagiur sau din Sama-Veda, care cuprinde mantras şi brahmanas, cu părţile misterioase, upanişadele.

262. Precum un bulgăre de pămînt, aruncat într-un mare loc, dispare, tot astfel orice faptă vinovată se afundă în întreita Veda.

263. Rugăciunile din Rig, cele din Yagiur şi diferitele părţi din Sama-Veda trebuie privite ca cele ce compun întreita Vedă, cine le cunoaşte, cunoaşte Scrierile Sfinte.

264. Sfînta silabă primitivă, compusă din trei litere, în care este cuprinsă treimea vedică, trebuie păstrată secret ca o a doua întreită Vedă ; cine cunoaşte valoarea mistică a acestei silabe, cunoaşte Veda.

CARTEA 265. DOUĂSPREZECEA

TKANSMIGRAREA SUFLETELOR. FERICIREA FINALA

1. O tu care eşti fără de păcat, ziseră maharşis, ne-ai spus toate datoriile celor patru caste ; ara- tă-ne acum, aşa cum este, răsplata supremă a faptelor.

2. Bhrigu, urmaşul lui Mânu şi drept desăvîrşit, răspunse maharşilor : „Ascultaţi suverana hotărîre a răsplăţii ce aşteaptă tot ce este înzestrat cu însuşirea de a lucra ceva.

3. Orice act al gîndirii, al vorbirii sau al trupului poartă în sine rod bun, sau rău, după cum el însuşi este bun, sau rău ; din faptele oamenilor decurg deosebitele lor stări superioare, mijlocii sau inferioare.

4. Să se ştie că în lume, sufletul (manas) este autorul acestui act, legat de fiinţa însufleţită, care are trei grade : superior, mijlociu şi inferior, care se îndeplineşte în trei feluri, prin gîndire, prin cu- vînt şi prin trup, şi care este de zece feluri.

5. Gîndul la mijloacele de a-şi însuşi bunul altuia, meditarea la o faptă rea, îmbrăţişarea ateismului şi a materialismului sînt cele trei fapte rele ale sufletului ;

6. Insulta, minciuna, vorbirea de rău despre alţii şi vorbirea .când nu este timp potrivit sînt cele patru fapte rele ale cuvântului ;

7.

8. Punerea de stăpîndre pe lucruri străine, facerea de rău fiinţelor însufleţite fără permisiunea legii şi curtarea femeii altuia sînt cele trei fapte rele ale trupului ; cele zece fapte opuse acestora sînt bune în acelaşi grad.

9. Fiinţa înzestrată cu raţiune primeşte răsplată bună, sau rea, pentru faptele sufletului, în suflet, pentru ale cuvântului, în organele vorbirii, şi pentru ale trupului, în trup.

10. Pentru faptele rele pornite cu deosebire din trup, omul trece, după moarte, în starea de făptură lipsită de mişcare ; pentru greşeli cu cuvântul, ia forma de pasăre sau de animal feroce ; pentru greşeli cu gîndu'l, se renaşte ca om de cea mai de jos condiţie.

11. Cel a cărui minte exercită o autoritate suverană (dând) asupra cuvintelor, a sufletului şi a trupului său poate fi numit tridandi (care are trei puteri) cu mai multă dreptate idecît ascetul cerşetor care poartă trei bastoane [365].

12. Omul care exercită faţă de toate fiinţele această întreită autoritate, pe care o are asupră-şi, dobîndeşte prin acest mijloc fericirea finală.

13. Principiul vital care pune în mişcare trupul se cheamă kşetragina şi trupul, care îndeplineşte funcţiunile vitale, este numit de învăţaţi bhutstma (compus din elemente).

14. Un alt suflet lăuntric, numit giva sau mahat, se naşte cu toate fiinţele însufleţite, şi prin mijlocirea acestui suflet, care se transformă şi se face conştiinţă şi simţuri, simte plăcerea şi durerea, în toate naşterile, sufletul (kşetragina).

15. Aceste două principii : mintea (mahat) şi sufletul (kşetragina), unite cu cele cinci elemente stau în strânsă legătură cu sufletul suprem

365 Cuvîntul *danda* însemnează autoritate, putere, comandă şi baston, aşa că aici avem în faţă un frumos joc de cuvinte propriu limbii sanscrite.

(paramaima), care locuieşte deopotrivă în fiinţele de cea mai de jos condiţie.

16. Din substanţa acestui principiu suprem pornesc, ca scîruteile din foc, nenumărate ¡principii vitale care împărtăşesc necontenit mişcarea făpturilor de diferite feluri.

17. După moarte, sufletele oamenilor, care au făcut fapte rele, iau un alt trup, la formarea căruia contribuie cele cinci elemente fine, şi care este menit să fie supus chinurilor infernului.

18. Cînd sufletele îmbrăcate în acel nou trup şi-au sfîrşit pe cealaltă lume chinurile hotărîte lor de Yama, părticelele elementare se separă şi intră în elementele fine din care se trag [366].

19. După ce a cules roadele greşelilor izvorîte din dedarea la plăcerile senzuale, sufletul a cărui întinare s-a curăţit se întoarce la cele două principii înzestrate cu imensă energie, sufletul suprem şi inteligenţa.

20. Aceste două principii cercetează împreună, fără încetare, virtuţile şi viciile sufletului şi, după cum este dedat virtuţii sau viciului, obţine în această lume şi în cealaltă fericire sau munci.

21. Dacă sufletul practică aproape întotdeauna virtutea şi numai cîteodată viciul, gustă plăcerile paradisului, fiind îmbrăcat într-un trup făcut din cele cinci elemente ;

22. Iar dacă s-a dedat mai des răului şi numai rar binelui, este supus chinurilor hotărîte de Yama, fiind dezbrăcat, după moarte, de trupul alcătuit din

366 După o altă Interpretare, partea din urmă a acestei stanţe ar suna : „(sufletele) intră în elementele grosolane, cu care se unesc, pentru a lua un nou trup şi a veni din nou în lume“. Amîndouă variantele au înţeles deplin şi sînt justificate. Cea dintîi se raportă la sufletele care s-au curăţit prin chinurile infernului şi care se întorc după aceea în Brahma, cea de a doua priveşte sufletele care, după chinurile îndurate în infern, trebuie să intre din nou în trup şi să continue seria transmigraţiunilor, la care sînt condamnate. Ambele interpretări se lămuresc de ajuns din cuprinsul stanţelor următoare.

cele cinci elemente şi îmbrăcat în altul format din părţile fine ale elementelor.

23. După ce a îndurat acele chinuri, potrivit hotărîrii judecătorului infernului, sufletul a cărui întinare s-a şters cu totul, se îmbracă din nou în părţi din cele cinci elemente, adică se întrupează din nou.

24. Omul, ţinînd seamă, cu ajutorul minţii, că transmigrările sufletului depind de virtute şi de viciu, să-şi îndrepte mintea către virtute.

25. Să ştie că sufletul (atma), sau inteligenţa, are trei însuşiri (gunas) : bunătatea (sattva), patima (ragias) şi întunecimea (tamas) ; şi că, înzestrată cu una din aceste însuşiri, mintea este alipită statornic de substanţele create.

26. Gînd una din aceste însuşiri predomină cu totul într-un trup muritor, ea face ca fiinţa însufleţită, înzestrată cu acel trup, să se deosebească cu totul prin semnele acelei însuşiri.

27. Semnul distinctiv al bunătăţii este ştiinţa, al întunecimii este neştiinţa, al patimii este dorinţa pătimaşă şi ura ; aceasta este chipul în care se arată neschimbat aceste însuşiri ale tuturor fiinţelor.

28. Cînd omul descoperă în sufletul inteligent un sentiment de dragoste, cu totul liniştit şi limpede ca lumina zilei, să ştie că aceasta este însuşirea bunătăţii ;

29. Iar orice dispoziţie a sufletului care este însoţită de mâhnire, care naşte ură şi împinge necontenit fiinţele însufleţite spre plăceri senzuale, este însuşirea patimii, care este grea de învins.

30. Dispoziţiunea care nu face deosebire între bine şi rău, care nu este în stare să deosebească lucrurile, să priceapă, să judece, este însuşirea întunecimii.

31. Să vă spun acum faptele foarte bune, rele şi foarte rele care izvorăsc din aceste însuşiri :

32. Studiul Vedelor, pietatea austeră, ştiinţa dumnezeiască, curăţenia, stăpînirea organelor simţurilor, împlinirea datoriilor şi meditarea asupra sufletului suprem sînt efectele însuşirii bunătăţii ;

33. Săvârşirea de orice numai în nădejdea unei

recompense, descurajarea, călcarea poruncilor legii şi dedarea fără încetare la plăceri senzuale sînt semnele însuşirii patimii ;

34. Lăcomia, nepăsarea, nehotărîrea, vorbirea de rău, ateismul, neîmplinirea actelor prescrise, plictiseala şi neglijenţa arată însuşirea întunecimii.

35. Afară de acestea, iată pe scurt cele mai nimerite semne de recunoaştere ale acestor trei însuşiri, care privesc trei momente : trecutul, prezentul şi viitorul :

36. Fapta de care cineva se ruşinează, cînd vrea s-o facă, cînd a făcut-o sau cînd o face, trebuie socotită de omul înţelept ca semn al însuşirii întunecimii ;

37. Orice faptă prin care cineva caută să-şi cîştige în lume un mare renume, fără să se tulbure mult de nereuşită, trebuie privită ca făcînd parte din însuşirea patimii ;

38. Când cineva doreşte din toată inima să cunoască sfintele învăţături, cînd nu are să se ruşineze de ceea ce face şi cînd sufletul simte mulţumire, atunci este un semn al însuşirii bunătăţii.

39. Iubirea de plăceri este semnul însuşirii patimii, iubirea de virtute, semnul însuşirii bunătăţii ; superioritatea meritului acestor lucruri merge crescînd în ordinea în care au fost înşirate.

40. Vă voi spune acum pe scurt şi cu rînduială, diferitele transmigraţiuni la care este supus sufletul în această lume sub influenţa acestor trei însuşiri.

41. Sufletele înzestrate ou însuşirea bunătăţii se fac părtaşe ale firii dumnezeieşti, cele stăpînite de patimă au soarta oamenilor, cele cufundate în întunecime sînt coborîte la starea de animale ; acestea sînt cele trei feluri principale de transmigraţiuni.

42. Fiecare din aceste trei feluri de transmigraţiuni, hotărite de cele trei însuşiri deosebite, are
cîte trei trepte : inferioară, mijlocie şi superioară,
după felul faptelor şi al ştiinţei.

43. Fiinţele fără mişcare, plantele, viermii şi

insectele, peştii, şerpii, broaştele, animalele domestice şi fiarele sălbatice sínt stările cele mai de jos, inferioare, ale însuşirii întunecimii ;

44. Elefanţii, caii, sudras, barbarii dispreţuiţi, leii, tigrii şi mistreţii formează stările mijlocii ale însuşirii întunecimii ;

45. Dănţuitorii, păsările, înşelătorii de meserie, giganţii şi vampirii constituie treapta cea mai înaltă a însuşirii întunecimii.

46. Cei care se bat cu băţul, atleţii, actorii, mînnuitorii de ¡arme, jucătorii la noroc şi băutorii de băuturi ameţitoare fac starea cea mai de jos a însuşirii patimii ;

47. Regii, militarii, consilierii spirituali ai regilor şi cei foarte dibaci în discuţii alcătuiesc treapta de mijloc a însuşirii patimii ;

48. Muzicanţii cereşti, guhyacas şi yakşas, genii care vin după zei, şi toate nimfele cereşti sínt cea mai înaltă treaptă a însuşirii patimii.

49. Asceţii, pioşii asceţi, brahmanii, legiunile de semizei cu care aeriene, genii asterismelor lunare şi daityas. stau pe prima treaptă a însuşirii bunătăţii ;

50. Sacrificatorii, sfinţii, zeii, geniii Vedelor, stăpînitorii stelelor, divinităţile anilor, pitris şi sadhyas fac a doua treaptă la care ¡duce însuşirea bunătăţii ;

. 50 Brahma, creatorii lumii, geniul virtuţii, cele două divinităţi care prezidează principiul intelectual (mahat) şi pe cel nevăzut (avykata), ale sistemului Sankya, sínt socotite ca cea mai înaltă treaptă a însuşirii bunătăţii.

51. V-arn descoperit în toată întinderea acest sistem de transmigraţiuni împărţit în trei clase, fiecare cu cîte trei trepte, care corespund celor trei feluri de fapte şi cuprind toate fiinţele.

52. Dedîndu-se plăcerilor senzuale şi neglijîndu-şi datoriile, cei mai josnici dintre oameni, care nu cunosc ispăşirile sfinte, fac parte din starea cea mai de dispreţuit.

53. Ascultaţi acum, complet şi pe rînd, pentru care fapte săvîrşite aici jos, sufletul trebuie să intre, în această lume, în cutare sau cutare corp.

54. Marii criminali, după ce au stat un mare număr de ani în îngrozitoarele locuinţe ale infernului, sînt condamnaţi la următoarele transmigraţiuni, pentru a-şi ispăşi păcatele :

55. Ucigaşul unui brahman ia trup de cîine, de mistreţ, de măgar, de cămilă, de taur, de ţap, de berbec, de fiară sălbatică, de pasăre, de ciandala şi de pukkasa, după gravitatea crimei.

56. Brahmanul, care bea băuturi spirtoase, se naşte din nou ca insectă, vierme, lăcustă, pasăre care se nutreşte cu excremente şi fiară cruntă.

57. Brahmanul care a furat aur va trece de o mie de ori prin corpuri de păianjeni, de şerpi, de cameleoni, de animale care trăiesc în apă şi de vampiri răufăcători.

58. Cine a pîngărit patul conjugal al tatălui său trupesc, sau sufletesc, se va naşte de o sută de ori ca iarbă, tufiş, liană, pasăre carnivoră, cum este vulturul, animal cu dinţii ascuţiţi, ca leul, şi de fiară cumplită, ca tigrul.

59. Cei care săvîrşesc cruzimi, se prefac în animale lacome de came vie, ca pisica ; cei care mă-nîncă alimente oprite, se fac viermi ; hoţii, fiinţe care se mănîncă între ele ; cei care curtează femei din casta de jos, spirite.

60. Cine a avut legături cu oameni degradaţi, cine a înşelat pe femeia altuia sau cine a furat ceva, nu însă aur, de la un brahman, se va preface într-un spirit numit brahmarakşasa.

61. Dacă un om a furat de lăcomie pietre preţioase, mărgăritare, mărgean sau giuvaericale de diferite feluri, se va naşte din nou în breasla argintarilor sau în corpul păsării hemakara.

62. Dacă a furat grîu, se face şoarece la a doua naştere ; alamă, lebădă ; apă, scufundar ; miere, tăun ; lapte, cioară ; suc de plante, cîine ; unt topit, mangust ;

63. Dacă a furat came, se face vultur ; grăsime,

madgu [367] ; oleiu, tailapaka [368] ; sare, greiere ; lapte bătut, barză ;

64. Daaă a furat haine de mătase, se va naşte potîrniche ; pinză de în, broască ; pînză de bumbac, şnep ; vacă, crocodil ; zahăr, vagguda [369] [370] ;

65. Pentru furtul de parfumuri se preface în mosc ; de legume, în păun ; de grîu gătit oricum, în arici; de grîu crud, în porc spinos ;

66. Dacă a furat foc, se va naşte bîtlan ; un lucru de gospodărie, bărzăune ; haine colorate, prepeliţă roşie ;

67. Dacă a furat un cerb sau un elefant, se va renaşte lup ; un cal, tigru ; fructe sau rădăcini, maimuţă ; o femeie, urs ; apă de băut, cihataka[0] ; trăsuri, cămilă ; vite, ţap.

68. Omul care ia cu de-a sila vreun lucru al altuia sau care mănîncă unt topit şi prăjituri înainte de a fi adus din ele ofrandă unei divinităţi, va fi coborît fără înconjur la starea de dobitoc prost.

69. Femeile care au comis aceleaşi furturi, vor avea aceeaşi soartă, adică vor fi condamnate să se unească ou aceste fiiinţe, ca femelele lor.

70. Cînd oamenii din castele superioare se depărtează de datoriile lor speciale, fără să fie constrânşi de vreo nevoie grabnică, intră în trupurile cele mai josnice şi ajung sclavi duşmanilor lor.

367 *Madgu* este o pasăre de mare.

368 Tailapaka este numele unei păsări necunoscute. Numele său însemnează *„băutor de oleiu“.*

369 *Vagguda* este numele unei păsări necunoscute.

370 * *Cihataka* este un fel de cuc *(cuculus-melano-leucus).* Indienii cred despre această pasăre, ceea ce crede poporul nostru despre prigoare, că nu-şi potoleşte setea decît din apa ce i se adună pe aripi în timpul cînd plouă.

71. Brahmanul care-şi neglijează datoria se naşte după moarte sub forma spiritului (preta) numit ulkamukha [371], care mănîncă vărsături ; kşatrya, sub a spiritului numit kataputana, care se hrăneşte cu mâncăruri spurcate şi cu cadavre putrede.

72. Vaisya se face un spirit rău numit maitna-kşagyotika, care mănîncă puroi ; iar sudra, care nu-şi vede de datorie, se face un spirit rău numit ciailasaka, care se hrăneşte cu păduchi.

73. Cu cît fiinţele însufleţite, înclinate spre senzualitate, se dedau mai mult plăcerilor senzuale, cu atît mai mult fineţea simţurilor lor se dezvoltă.

74. În măsura îndărătniciei lor în săvîrşirea de fapte rele, aceşti nesocotiţi vor fi supuşi aici jos la chinuri din ce în ce mai grele, venind din nou în lume sub o formă, sau alta, dispreţuită.

75. Aceştia se vor duce mai întîi în Tamisra şi în celelalte îngrozitoare regiuni infernale, în Asi-patravana (pădure care are, în loc de frunze, ascuţişuri ide săbii) şi în alte locuri de închisoare şi de munci.

76. Chinuri de tot felul îi aşteaptă ; vor fi sfîşia-ţi de corbi şi de bufniţe ; vor înghiţi prăjituri fierbinţi, vor merge pe nisip aprins şi vor simţi dureri de nespus fiind arşi în foc, ca vasele unui olar.

77. Se vor naşte în trupuri de animale, expuse la nesfârşite chinuri ; vor îndura pe rînd suferinţa de frig şi de căldură peste măsură de mare şi vor fi chinuiţi de tot felul de spaime.

78. De mai multe ori vor sta în felurite matrici şi vor veni în lume cu dureri ; vor fi ţinuţi în închisori grele şi vor fi osândiţi să slujească altor creaturi.

79. Vor fi siliţi să se despartă de rude şi de prieteni şi să trăiască la un loc cu mârşavii ; îşi vor aduna bogăţii şi le vor pierde ; prietenii lor, câştigaţi cu greutate, le vor fi duşmani.

80. Vor trăi la bătrâneţe în sărăcie, vor fi chinuiţi de boli nervoase, de necazuri de tot felul şi de

371 *Ulkamukha* înseamnă *„acel a cărui guri este ca un tăciune*

moartea cea cu neputinţă de învins.

81. Omul, care săvârşeşte o faptă, sau alta, va culege roadele stării de suflet, produsă de una din cele trei însuşiri, într-un corp înzestrat cu această însuşire.

82. V-am descoperit în întregime răsplata faptelor ; învăţaţi acum care sînt faptele unui brahman, care-l pot duce la fericirea veşnică (nihsrey- asa) [372].

83. Studirea şi înţelegerea Vedelor, practicarea pietăţii austere, cunoaşterea lud Dumnezeu (Brahma), înfrînarea organelor simţurilor, ferirea de rău şi cinstirea părintelui spiritual sînt principalele fapte care duc la fericirea finală.

84. Dar dintre toate aceste fapte virtuoase săvîrşite în această lume, întrebară sfinţii, este vreuna care să aibă mai multă putere decît toate celelalte, spre a duce la fericirea supremă ?

85. Din toate aceste datorii, răspunse Bhrigu, cea mai de căpătenie este însuşirea, cu ajutorul studiului upanişadelor, cunoaşterii Sufletului (atma) suprem ; aceasta este cea dintâi dintre toate ştiinţele ; prin ea se dobîndeşte într-adevăr nemurirea.

86. Da, dintre toate aceste datorii, studiul Vedelor, în scopul de a cunoaşte Sufletul suprem (Paramatma), este privită ca cea mai în stare de a conduce la fericire în această lume şi în cealaltă ;

87. Căci în actul studierii Vedelor şi în adorarea Sufletului suprem se rezumă în întregime toate regulile de bună purtare enumerate mai sus pe rîncl.

88. Cultul rânduit de Cărţile Sfinte este de două feluri : unul care este legat de această lume şi aduce bucurie, altul, care n-are de-a face cu lucrurile acestei lumi, şi care duce la fericirea supremă.

89. O faptă pioasă, izvorâtă din nădăjduirea unui

372 1*UhsTeyasa* însemnează, ca şi *mokşa,* starea de fericire supremă care constă din unirea sufletului, despărţit de trup, cu Brahma.

folos în această lume, ca de pildă un sacrificiu pentru ca să plouă, sau în cealaltă viaţă, ca de pildă un sacrificu făcut în scopul de a fi răsplătit după moarte, este socotită ca legată de această lume ; iar cea dezinteresată şi îndreptată spre cunoaşterea fiinţei dumnezeieşti (Brahma) este socotită că nu are ¡de-a face cu lumea.

90. Omul care săvârşeşte des acte religioase interesate, ajunge la treapta zeilor (devas) ; iar cel care săvârşeşte adesea acte pioase dezinteresate, se dezbracă pentru totdeauna de cele cinci elemente şi ajunge la desfacerea de legăturile trupului.

91. Privind Sufletul suprem în toate fiinţele deopotrivă şi toate fiinţele în Sufletul suprem, oferind ca sacrificiu sufletul său, el se identifică cu Fiinţa care luminează cu strălucire proprie.

92. Neglijând cu totul riturile religioase rânduite de Sastras, brahmanul trebuie să mediteze cu stăruinţă asupra Sufletului suprem.

93. În aceasta stă folosul renaşterii, mai ales pentru brahman ; pentru că renăscutul numai împlinindu-şi această datorie, iar nu în alt chip obţine împlinirea tuturor dorinţelor.

94. Veda este .ochiul veşnic al manilor, al zeilor şi al oamenilor ; Cartea Sfântă n-a putut fi făcută de muritori şi nu poate fi măsurată de mintea omenească ; aşa s-a hotărât.

95. Colecţiile de legi care nu se întemeiază pe Veda, precum şi orice sisteme eretice, nu dau rod bun după moarte ; căci legiuitorii au declarat că ele duc în întunericul infernului.

96. Toate cărţile, care n-au ca temelie Scrierile Sfinte, au ieşit din mina oamenilor şi vor pieri ; faptul că ele sînt mai noi dovedeşte că sînt nefolositoare şi mincinoase.

97. Cunoştinţa despre cele patru caste[373], trei

[373] Vezi nota 2 de la cartea I.

lumi[374] [375] şi patru stări [11] deosebite ale vieţii brahmanulud [376], cu tot ce a fost, este şi va fi, îşi are izvorul în Veda.

98. Sunetul, însuşirea de a putea fi atins, forma văzută, gustul şi mirosul, care este al cincilea obiect al simţurilor, sînt explicate lămurit în Veda, dimpreună cu formarea elementelor ale căror calităţi sînt şi cu funcţiile elementelor.

99. Veda-Sastra [377] originală susţine toate creaturile ; prin urmare, eu o privesc ca suprema cauză a fericirii omului.

100. Cine înţelege perfect Veda-Sastpa, merită să aibă comanda armatelor, autoritatea regală, puterea de a dicta pedepse şi stăpînire peste tot pămîntul.

101. Precum un foc puternic arde chiar şi arborii verzi, tot astfel omul, care studiază şi înţelege Cărţile Sfinte, nimiceşte orice întinare a sa, provenită din păcat.

102. Cine cunoaşte perfect înţelesul Veda-Sastrei, oricare ar fi condiţia în care se află, se pregăteşte, în timpul şederii sale în lumea de aici de jos, ca să se identifice cu Dumnezeu (Brahma).

103. Cei care au citit mult preţuiesc mai mult decît cei care au studiat puţin ; cei care ţin minte ceea ce au citit, sînt de preferat celor care au citit şi

374 Vezi cartea XI, stanţa 236.

375 Vezi nota 1 de la cartea IV.

376 Cele patru faze prin care trece brahmanul în cele patru perioade ale vieţii sale, la care se referă nota precedentă, sînt socotite de indieni ca patru stări sau condi - ţiuni, ori ordine religioase.

377 *Sastra* însemnează *carte.* Veda-Sastra este dar *Cartea Vedei* sau a *Vedelor,* ori Textul Sfint.

au uitat ; cei care înţeleg, au mai mult merit decît cei care ştiu pe de rost ; cei care-şi împlinesc datoria sînt de preferat celor care numai o cunosc.

104. Pietatea şi cunoaşterea Sufletului dumnezeiesc sînt, pentru un ibrahman, mijloace eficace de ajungere la fericirea supremă ; pietatea şterge păcatele, cunoaşterea lui Brahma nemurirea.

105. Trei feluri de probe : evidenţa, raţionamentul şi autoritatea diferitelor cărţi bazate pe Scrierile Sfinte, trebuie bine înţelese de cel care caută să ajungă la cunoaşterea pozitivă a datoriilor sale.

106. Cel care raţionează asupra Scrierilor Sfinte şi a colecţiei de legi, întemeindu-se pe reguli de logică conform Scrierilor Sfinte, este singurul care cunoaşte sistemul datorilor religioase şi civile.

107. Regulile de conduită care duc la fericire vi le-am spus exact şi complet ; să vă descopăr acum şi partea secretă a acestui cod al lui Mânu :

108. Dacă se întreabă ce este de făcut, în cazurile speciale de care nu se vorbeşte anume, iată răspunsul : Hotărîrea pronunţată de brahmani are, fără .discuţie, putere de lege.

• 109. Brahmanii care au studiat Veda şi ramurile ei, Angas, învăţătura Mimansa I[4], Dharma-Sastra şi Puranas, aşa cum porunceşte legea, şi care pot scoate dovezi din Cărţile Sfinte relevate, trebuie socotiţi ca foarte învăţaţi.

110. Nimeni să nu tăgăduiască un punct din lege asupra căruia a hotărît o adunare de cel puţin zece brahmani, sau un sfat dat de brahmani virtuoşi, care nu trebuie să fie mai puţini de trei.

111. În adunarea compusă din cel puţin zece judecători, trebuie să fie trei brahmani pricepuţi în cele trei Cărţi Sfinte, un brahman cunoscător al sistemului filozofic ortodox al lui Nyaya, un altul cunoscător al învăţăturii Mimansa, un învăţat care să cunoască Nirukta, un legist şi cîte un membru din fiecare din cele dintîi trei ordine.

112. Un brahman care a studiat îndeosebi Rig-

Veda, unul care cunoaşte mai ales Yagiur şi unul care este stăpîn pe Sama-Veda formează sfatul [378] celor trei judecători pentru dezlegarea tuturor îndoielilor în materie de drept.

113. Chiar hotărîrea unui singur brahman, care cunoaşte Veda, trebuie socotită ca o lege cu cea mai mare autoritate, pe cînd aceea a zeci de mii de oameni, care nu cunosc învăţătura sfîntă, n-are nici o putere.

114. Brahmanii, care n-au urmat regulile noviciatului, care nu cunosc Textele Sfinte şi n-au altă recomandaţie decât casta, fie chiar în număr de mai multe mii, nu sînt primiţi să formeze o adunare legală.

115. Păcatul celui căruia oameni nepregătiţi, pătrunşi de însuşirea întunericului, îi explică legea, pe care ei înşişi n-o cunosc, va cădea asupra acestor oameni de o sută de ori mai mare.

116. Faptele bune care duc la fericirea veşnică vi le-am descoperit ; renăscutul, care nu le nesocoteşte, va avea soartă foarte fericită.

117. Astfel puternicul şi slăvi tul Mânu, din bunăvoinţă pentru muritori, mi-a descoperit în întregime aceste importante legi, care nu trebuie să fie ţinute ascunse decît faţă de oamenii nedemni de a le cunoaşte.

118. Brahmanul, concentrindu-şi toată luarea-arninte, să privească în Sufletul dumnezeiesc toate lucrurile văzute şi nevăzute ; căci socotind că totul este în Suflet, nu-şi lasă mintea pradă nedreptăţii.

119. Sufletul este unirea zeilor; lumea este cuprinsă în Sufletul suprem ; Sufletul acesta naşte seria faptelor săvîrşite de fiinţele însufleţite.

378 *Mimansa* este unul din numeroasele sisteme filosofice ale Indiei. Vezi Dr. *Paul Deussen, Allgemeine Geschichte der Philosophie, mit besonderer Berücksichtigung der Religionen,* erster Band, erste Abteilung pag. 55 urm. (Leipzig, 1906).

120. Brahmanul să contemple, cu ajutorul meditaţiei, eterul fin în cavităţile trupului său ; aerul în mişcarea muşchilor şi în nervii pipăitului excelenta lumină a focului şi a soarelui, în căldura care face digestia şi în organele vederii ; apa în lichidele trupului ; pământul în membre ;

121. Luna. în inimă ; geniii celor opt regiuni [379]. în organul auzului ; pe Vişnu, în mers ; pe Hara [380], în puterea muşchilor ; pe Agni, în cuvînt : pe Mitra [381], în puterea de excreţiune ; pe Pragiapati în puterea sa de a se reproduce ;

122. Trebuie însă să-şi înfăţişeze pe Marea Fiinţă (Para-Puruşa) ca stăpînul suveran al lumii, ca mai fină decît un atom, ca mai strălucitoare de a fi înţeleasă de minte, decît numai în somnul contemplării celei mai abstracte.

123. Unii o adoră în focul material, alţii în Mânu, stăpînul creaturilor, alţii în Indra, alţii în aerul curat, alţii în eternul Brahma.

124. Acest Dumnezeu îmbracă toate fiinţele cu trupuri formate din cinci elemente, le face să se nască, să se dezvolte şi să se descompună, printr-o mişcare asemănătoare cu a unei roate.

125. Astfel, omul care recunoaşte în sufletul său, Sufletul suprem, care se află în toate creaturile, se arată acelaşi faţă de toţi va avea soarta cea mai fericită, aceea de a fi în cele din urmă absorbit în

379 Cele opt regiuni sínt cele patru puncte cardinale principale şi cele patru intermediare. Geniile acestora sínt : Indra, Agni, Yama, Nairita, Varuna, Vayu, Kuvera şi Isa.

380 [18] *Hara* este numele unuia din cei unsprezece Rudras. Vezi nota 33 de la cartea XI.

381 *Mitra,* unul din cei doisprezece Adityas. Vezi nota 34 de la cartea XI.

Brahma.

126. Aşa sfîrşi înţeleptul, şi renăscutul care citeşte acest cod al lui Mânu, promulgat de Bhrigu, va fi totdeauna virtuos şi va obţine fericirea pe care o doreşte.

— SFÎRŞIT —

TABLOU ALFABETIC

AL NUMELOR PROPRII ŞI AL TERMENILOR SPECIALI MAI DES ÎNTREBUINŢAŢI

A*bhira,* om născut dintr-un brahman şi o ambaştha, X, 15.
Adityas, geniii celor 12 luni ale anului, XI, 221.
Aciarya, institutor, II, 140.
Agastya, sfint cunoscut, V. 22.
Agigarta, un brahman renumit, cartea X, 105.
Agni, zeul focului şi al punctului cardinal sud- est, III, 85 ; IX, 314.
Ahavanya, focul sacrificiului, II, 231, notă.
Ahiîiayka, fiul unui nişada şi al unei vaideha, X, 37.
Ambaştha, om născut dintr-un brahman şi o vai- sya, X, 8, 47.
Amrita, ambrozie, II, 162, notă.
Andhra, fiul unui vaideha şi al unei karavara, X, 36, 48.
Angas sau *Vedangas,* cărţi sfinte accesorii, II, 105.
Anghiras, unul din cei 10 Pragiapatis, I, 35.
Anumati, zeiţă, III, 86.
Anarikşa, atmosfera, I, 13.
Antyavasayi, om născut dintr-un ciandala şi o ni- şadi, X, 39.
Apsaras, nimfă, I, 37, notă.
Aryavarta, locuinţa oamenilor
Atharva-Veda, numele unei părţi a Vedei, XI, 33.
Atihi, oaspete, III, 102.
Atikritşhr a, penitenţă, XI, 213.
Atma, sufletul, VIII, 84.
Atri, unul din Pragiapatis numărat între legislatori, I, 35 ; III, 16.
Aum, monosílaba sacră, numele divinităţii, II, 74.
Avabharitha, sacrificiu suplimentar, XI, 82.
Avasathya, o specie de foc, III, 400, notă.
Avrita, fiul unui brahman şi al unei ugra, X, 15.
Avyakta, principiu invizibil, XII, 50.
Ayogava, fiul unui sudra şi al unei vaisya, X, 12, 48.

Bali, oblaţiune, III, 87.
Baravagia, un rişi, X, 107.
Bhadrakali, una din formele zeiţei Durga, III, 89.
Bhour, Bhuvah şi Svar, cuvinte sacre care însemnează : pământ, atmosferă, cer. II, 76.
Bhrgiu, unul din Pragipa- tis, I, 35 ; III, 16.
Bhutatma, conpul, XII, 12.
Brahma, zeul creator, I, 9 ; Fiinţa supremă, principiul lumii, I, 98.

brahman, II, 41

3

4

3

.

Brahmavarta, numele unui ţinut, II, 17.
Brahmya-huta, ofrandă divină, III, 73, 74.
Buddhi, inteligenţa, I, 15, notă.

C*iailasaka,* geniu rău, XII. 72.
Ciandala, fiul unui sudra şi al unei brahmane, X, 12**.**
Ciandra, zeul lunei. Soma, III, 85 ; IX, 314.
Ci*andrayana,* un fel de penitenţă, XI, 215.

Cinas, numele unei populaţii, X, 44.
Ciunciu, fiul unui brahman şi al unei vaidehi, X, 48.

Dachţina, focul ceremoniilor, II, 231.
Daradas, numele unei populaţii, X, 44.

Devas, zei, genii ai cerului,
I, 36, notă.
Dharan, unitate de măsură pentru cîntărirea aurului şi a argintului, VIII, 135.
Dharma, zeul dreptăţii. IX. 129.

Dbarma-Sastra, Cartea legii, II, 10.
Dhavantari, zeul medicinii, III, 85.
Dhigvana, fiul unui brahman şi al unei ayogave, X, 15, 49.
Dravidas, numele unei populaţii, X, 44,

Drişatvali, numele unui rău, II, 17.
D*rona,* măsură de capacitate, VII, 125.
Dvapara-yuga, epoca doua, I, 68 notă, 83 şi următ.

Dvidia, renăscut, membru uneia din cele trei caste superioare, II, 26, notă.
Dyava, zeiţa cerului, III, 86.
EJcoddişta, straddha (pomană) în cinstea unei singure persoane, III, 247.

G*andharbas,* muzicanţii cereşti, I, 37, notă.
Ganga, zeiţa Gangelui, VIII, 92.
Garhapatya, foc nupţial, foc sacru, pe care-l aprindea brahmanul cînd se căsătorea, II, 231.
Giata, un fel special de coafură, II, 29.

Giva, inteligenţă, VII, 13.
Golaka, copil născut de soţie după moartea soţului, III, 174.
Gotama, legislator, III, 46.
Grama, comună, sat, VII. 115.

Grihastha, gospodar, III, 2.
Guhyaka, semizeu, păzitorul tezaurelor lui Kuvera, XII, 47.
Gunas, cele trei calităţi ale sufletului, XII, 24 şi următ.

GUTU, duhovnic. învăţător sufletesc, II, 142.
GUTU (Vrihaspati), geniul
' planetei Jupiter, XI, 119.

Himavat sau Himalaya = casa brumei, numele munţilor din nordul Indiei, II, 21.

Homa sau *Haoma,* sacrificiu de orez sau de unt aruncat în foc, III, 84.
Huţa, ofrandă, III, 73, 74.

Indra, căpetenia devas-ilor, zeul cerului sau

mai exact al atmosferei şi al punctului cardinal răsăritul, III, 87.

K *ali-yuga,* epoca a patra din viaţa lumii, I, 68, 81 şi următ.

Kalpa, o zi a lui Brahma, I, 72.
Kambogias, numele unei populaţii, X, 44.
Kanyakubia, numele unei localităţi, II, 19.
Karana, om născut dintr-un vaisya şi dintr-o sudră,

x, e.

Karavara, fiul unui rişada şi al unei vaidehi, X, 36.
Karşapana, greutate de aramă, VIII, 13S.
Kasyapa, un rişi, I, 37 ; IX, 129.

Kataputna, geniu răufăcător, XII, 71.
Kavi, fiul lui Anghiras. II, 151.
Kesanta, ceremonie, II, 65.
Khasas, numele miei populaţii, X, 44.
Kinriaras, semizeu cu cap de cal, I, 39.

Kiratas, numele unei populaţii, X, 44.
Kotsa, un rişi, XI, 249.
Kratu, unul din Pragiapatis. I, 35.
Krişnala, măsură de greutate pentru aur, argint şi aramă, VIII, 134.

Krita-yuga, cea dinţii epocă din viaţa omenirii, epoca de aur, I, 68, 81 şi următ.
Kşatrya, războinic, om din casta militară şi regală, I, 31, 89.
Kşattri, om născut dintr-un sudra şi o kşatrya,

X, 12, 49.
Kşedragina, sufletul, XII. 12.
Kuhu, zeiţă, III, 86.
Kukkutaka, fiul unui sudra şi al unei nişade, X, 18.

Kula, o întindere de pă- mînt, VII, 119.
Kumbha, măsură de capacitate, VIII. 320.
Kunda, copilul născut de o femeie din relaţiuni adulterine în timpul cît îi trăieşte soţul, III, 174.
KuTukşetra, numele unei localităţi, II, 19.

Kusa, iarbă sfintă = Poa cynosuroides, II, 75.
Kuvera, zeul bogăţiilor şi al punctului cardinal miazănoapte, III, 97.

LiOkdpolas, păzitorii lumii, V, 96.

Maţi, măsură de greutate pentru aur şi argint, VIII, 134.
Maşaka, măsură de greutate pentru argint, VIII, 135.
Madhuparka, numele unui dar sau al unei

ofrande, III, 119.
Madhyadesa, ţara sau pă- mîntul de mijloc, II, 21.
Magadha, om născut din- tr-un vaisya şi o kşatrya, X, 11, 47.

Magdu, fiul unui brahman şi al unei ugra, X, 49.
Maharşi, sfînt eminent, I. 1. Cei zece Moharşis, I, 35.
Mahat, principiul intelectual, I, 15.
Maha-yaginas, cele cinci mari sacrificii, III, 69 şi

următ.
Maitrakşagiotika, spirit rău. XII, 72.
Maitreyaka, fiul unui vai- deha şi al unei ayogavi, X, 33.
Manas, simţul intern, sentimentul, I, 14, 15.

Mandapala, un rişi, X, 23.
Mantras, rugăciuni vedice. I, 3.
Mânu Svayambhuva, cel dintîi dintre Mani, I, 33, 61.
Manvantara, perioada unui Mânu, I, 79.

Margava, fiul unui nişada şi al unei ayogavi, X, 34.
Măriei, • un Pragiapati.
Maruta, un alt nume al lui Vaiu, XI, 121.
Maruts, geniii vîntului, XI, 221.

Masas, luni, III, 273.
Maţişia, fiul unui kşatrya şi al unei vaisya, X, 6.
Matsia, numele unei localităţi, II, 19.
Meda, fiul unui vaideha şi al unei nişadi, X, 36, 48.

Mimansa, doctrină filosofică, XII, 109, 111.
Mitra, unul dintre Adityas, XII, 121.
Mleeihas, barbari, II. 33, X, 44.
Mokţa, desfacerea de legăturile corpului, fericirea. I, 98.

Muni, sfînt de un grad superior, I, 59.
Murdhabhiţikta, fiul unui brahman şi al unei kşatrya, X, 6.
Nagas, balauri, I, 37.
Nahuţa, un rege din dinastia lunară, VII, 41.

Nara, duhul dumnezeiesc,
I, 10.
Narada, unul din Pragiapa- tis, I, 35.
Narakas, infernul, IV 87, şi următ. XII, 75 şi următ.

Narayana, un apelaţiv al lui Brahma, I, 10.
Nikţa, o măsură de greutate, VIII, 137.
Nimi, un rege al Mithilei, VII, 41.
Nirghata, un fenomen natural cunoscut numai în clima caldă, I, 28.

Nirriti, divinitatea sud-ves- tului, XI, 124.
Nirukta, glosarul termenilor obscuri ai Vedei, XII, 111.
Niţada, fiul unui brahman şi al unei sudra, X, 8, 48.

Niviti, renăscut care poartă cordonul sfînt la git,
II,
! 63.
Niyamas, datorii pioase, IV,
. 204.

Odras, numele unei populaţii, X, 44.
Ottami, al treilea Mânu, I, 62.
Pahlavas, numele unei populaţii, X, 44.
Pakţa, jumătate de lună, adică 15 zile, I, 66.
Pala, măsură de greutate, VIII, 135.

Pana, măsură de greutate pentru aramă, VIII, 136.
Pandrakas, numele unei populaţii, X, 44.
Pandusopaka, fiul unui ci-
■ andala şi al unei vaidehi,

' X, 37.
Paniciala, numele unei localităţi, II, 19.
Panigraha, unirea mîinilor sau căsătoria, III, 43.
Paradas, numele unei populaţii, X, 44.
Paraka, un fel de penitenţă, XI, 215.

Paramatma, sufletul universal, VI, 65.
Para Puruşa. marea Fiinţă, XII, 122.
PArivettri, fratele mai tînăr căsătorit înaintea celui mai în vîrstă, III, 171.
Parivitti, fratele mai în vîrstă care nu s-a

căsătorit înaintea celui mai tînăr, III, 171.
Parivragiaka, cerşetor ascet, VI, 54.
Pavaka, un nume al lui Agni, XI, 121.
Pindanvaharya, numele special al unui anume pomeni, III, 122.

Pisatcias, vampiri, genii răufăcătoare, I, 37.
Pitris, strămoşi divini, mani, I, 37 ; III, 192 şi următ.
Pradaksina, ceremonie onorifică, II, 48.
Pragiapati, stăpînul creaturilor, numele dat lui

Brahma, lui Viragi, celor 10 Maharşis şi Mani, I,
34.
Pragiapatya, un fel de penitenţă, XI, 211.
Prahuta, ofrandă excelentă. III, 73, 74.

Prakriti, natura, materia primordială, I, 5.
Pralaya, distrugerea lumii,
I, 6.
Prăsită, prînz bun, III, 73,
i 74.

Pratşetas, unul din Pragia- patis.
Pratşinaviti, renăscutul care poartă cordonul sfînt pe umărul drept, II, 63.
Prayaga, numele unei localităţi, II, 21.
Prithivi, zeiţa pămîntului. III, 86.

Prithu, numele unui rege, VII, 42 ; IX, 44.
Pukkasa, fiul unui nişada şi al unei sudra, X, 18, 48.
Pulaha, unul din Pragiapa- tis, I, 35.
Pulastia, un Pragiapati. I,

Purana. măsură de greutate, VII, 136.
Puranas, legende vechi, III. 232 ; XII, 109.
Purohita, sfetnic duhovni-
: cesc.

Puruhuta, un nume al lui Indra, XI, 121.
Puruşa, bărbatul dumnezeiesc, I, 11.
R*agiarşi,* rişi din casta kşa- trya, IX, 67.
Ragias, Însuşirea pasiunii XII, 24.
Rahu, un asura, VI, 110. *Raivata,* numele celui

de al cincilea Mânu, I, 62. *Rakşasas,* giganţi, genii răufăcătoare, I, 37. *Rasi-Ciakra,* zodiac, IV, 69. Rici, (compus cu Veda = Rig-Veda), numele celei dinţii cărţi a Vedei, I, 3, 25 ; IV, 123, 125.

Ridvigi, preot ajutător, capelan celebrant, II. 143.
Rişi, sfînt, I, 1. — Cei şapte rişis. VIII, 110.
Ritus, cele şase anotimpuri. III, 273.
Rudras, divinităţi cu acest nume, XI, 221.

S*abhya,* numele unui foc, III, 110.
Sadhias, genii, I, 2. *Sairindhra,* fiul unui dasyu '
şi al unei ayogavi, X. 32. *Sakalas,* ofrande, XI.
200. *Sakha,* o parte din Vede, V,
[1] 91.

Sakra, un nume al lui În- dra, VIII, 386.
Sama, numele cărţii a treia din Veda, I, 23 ; IV, 123, 124.
Samanodakas, rude îndepărtate, V, 60.
Sanhita, colecţiuni de rugăciuni vedice, XI, 77.

Sandyas, datorii pioase, II, 69.
Sankaras, sfintele taine, II, 26 şi următoarele.
Sanniasi, cerşetor ascet, VI, 54.

Santapana, un fel de penitenţă, XI, 212.
Sapindana, numele unei shradha, III, 247.
Sapindas, rude, V, 60 ; IX, 187.
Sarangi, soţia lui Mandapa- la, IX, 29.
Sarasvati, un rîu cu acest nume, II, 17.

Sarasvati, zeiţa elocinţei, VIII, 105.
Sărire, forma văzută, 1, 17.
Sarpas, şerpi divini, I, 37.
Sastra, cartea ştiinţei, lege, IV, 19.
Satamana, unitate de măsură pentru argint,

VIII, 137.
Sattva, însuşirea de bunătate, XII, 24.
Savanas, cele trei momente principale ale zilei : dimineaţa, amiaza şi seara, VI. 22.
Savitri, rugăciunea cu acest

' nume, II, 77.
Shradha, serviciul funebru, ceremonie în cinstea zeilor şi a manilor, pomană, III, 122.
Siva sau *Hara,* unul din cei
' 11 Rudraş, XII, 121.

Smriti, tradiţiunea sfîrită,
II, 10.
Snataka, ucenicul care şi-a terminat ucenicia, stăpî- nul de casă sau gospoda-
' rul, II, 245.

Snatakas, cerşetorii virtuoşi, XI, 2.
Soma, zeul lunii şi şeful brahmanilor, III, 85 ; IX, 129.
Soma, plantă consacrată lunii şi sucul acestei plante,

III, 158 ; XI, 7.
Soma-vansa, dinastie lunară, VII, 42.
Sonaka, un sfînt renumit. III, 16.
Sopaka, fiul unui ciandala şi al unei pukkasi, X, 38.

Sri, zeiţa belşugului, III, 89.
Sruti, revelaţiune, scrierile sfinte, II, 10.
Sudama, fiul: lui Piyavana, VIII, 110.
Sudasa, rege în Ayodhya, VII, 41.
Sudra, om din casta servitorilor, I, 31, 9.

Sumukha, un rege, VII, 41,
Sunăhsefa, fiul lui Agigar- ta, X, 110.
Suparnas, păsări divine, I,
i 37.
Surasenaka, numele unei localităţi, II, 19.

Surya, zeul soarelui, IV, 231.
Surya-vansa, dinastie solară, VII, 42.
Suta, fiul unui kşatrya şi al unei brahmane, X, 11,
- 17.

Suvarna, unitate de măsură pentru aur, VIII, 135.
Svadha, exclamare adresată manilor la pomeni, III, 223, 252.
Svapaka, fiul unui kşattri şi al unei ugra, X, 19.

Svarga, cerul sau paradisul, locuinţa zeilor şi a celor fericiţi, XII, 20.
Svarotşişa, al doilea Mânu, I, 62.
Tamas, întunericul primordial, I, 5, — însuşirea întunecimii, XII, 24.

Tamasa, al patrulea Mânu, I, 62.
Tanmatras, părţile cele mai fine, atomii, din care constau elementele chimice, I, 15.
Taptakricihra, un fel de penitenţă, XI, 214.
Tila, planta sesamum orientale, III, 210 ; XI, 91.

Tithi, zi lunară.
Trasarenn, cea mai mică măsură de greutate ce se poate închipui, VIII, 132.
Treta-yuga, a doua perioadă a istoriei lumii, 1, 68, 81 şi următ.

U*ara,* fiul unui kşatrya şi al unei sudra, X, 9, 49.
Ulkamuka, spirit răufăcător, XII, 71.
Upadhyaya, ajutor de învăţător, II, 141.
Upanayana, iniţiere, învestitură, II, 36.
Upaniţads, tratate teologice,

II, 140.
Upaviti, renăscut care poartă cordonul sfînt pe umărul sting, II, 63.

Vahnt, un nume al lui Agni. XI, 121.
Vaideha, fiul unui vaisya şi al unei brahmane,

X, 11. 47.
Vaisya, om din casta negustorilor sau a agricultorilor, I, 31, 90.
Vaisvana ri, ofrandă particulară, XI, 27.
Vaivasvata, al şaptelea Mânu, I, 62.

Vaivasvata, un nume al lui Yama, VIII, 92.
Vamadeva, un rişi, X, 106.
Vanaprastha, numele unui ascet, VI, 2.
Varuna, zeul apelor, III, 87; VIII, 82 ; IX, 245, 308.

Vasişta, unul din Pragiapa- tis, I, 35 ; VIII, 110.
Vasus, nişte divinităţi, XI,
i 221.
Vastospati, un zeu familial,
III, 89.

Vata, un nume al lui Vayn, XI, 119.
Vatsa, un rişi, VIII, 116.
Veda sau *Veda-Sastra,* Scrierea sfintă, I, 3.
Vedangas, cărţi adaose la Veda, II, 105.
Vedanta, partea teologică a Vedei, II, 160.

Vena, un rege de demult, VII, 41 ; IX, 66.
Vena, fiul unui vaideha şi al unei ambasti, X, 19, 49.
Vinasana, numele unui ţinut, II, 21.
Vindhya, muntele cu acest nume, II, 21.

Viragi, un nume al lui Pu- ruşa, I, 32, 33.
Visvamitra, rege din dinastia lunară şi sfînt renumit, VII, 42 ; IX, 134 ; X, 108.
Visvas-Devas, numele unor
, zeităţi, III, 85.

Visnu, unul din addtyas, iar mai tîrziu zeu principal, XII, 121.
Vitana, un fel de aranjare a focului, VI, 9.
Vratyas, excomunicaţi, II, 39 ; X, 20 şi următ.
Vyahritis, cuvinte sacre, II. 76.

Y*agiur* (compus cu Veda = Yagiur-Veda), numele celei de a doua cărţi a Vedei, I, 23 ; IV, 122, 123.
Yakşa, semizeu, păzitorul comorilor lui Kuverâ, I, 37 ; XII, 47.

Yama, judecătorul morţilor şi geniul punctului cardinal miazăzi, III, 37.
Yamas, datorii morale, IV, 201.
Yati, cerşetor ascet. VI, 54.
Yavana, un rege, VII, 41.

Yavanas, numele unei populaţii, X, 44.
Yogiana, măsură de lungime, XI, 75.
Yugas, cele patru perioade sau epoci din istoria omenirii, I, 68, 81 şi următoarele.Redactor şef :

TEODOR VÂRGOLICI
Grafician : ADRIAN AVRAM
Director : DANIEL BRAŞOVEANU

Tehnoredactor : ANCA VASILESCU